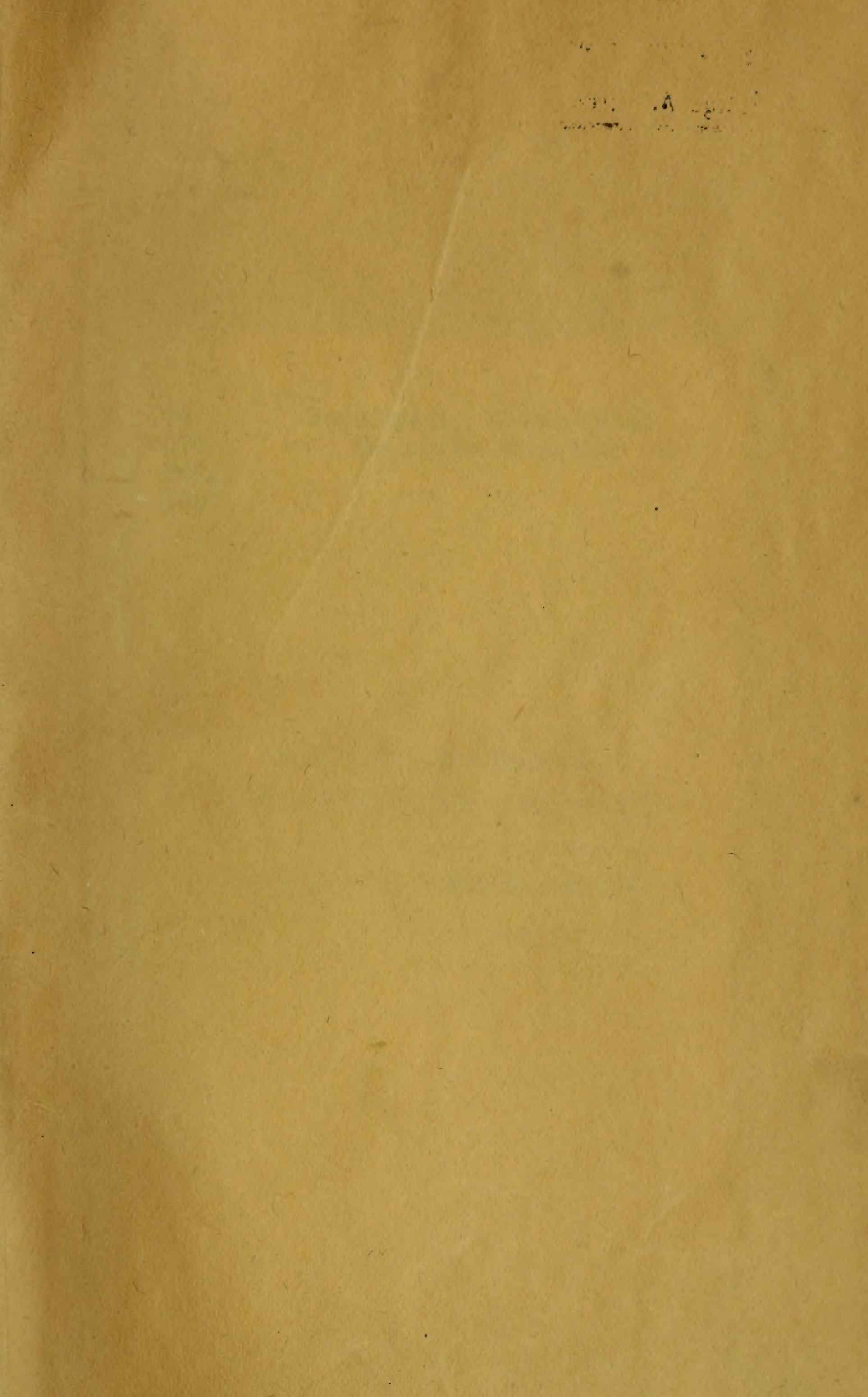

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 12 04 25 05 011 0



Keçecizade, 'Izzat Fu'ād

كچه جی زاده فریق عزت فؤاد

روم ایلی اردولری سواری مفتشی

قاچیریلان فرصتلر

Kaçırılan fırsatler

۱۲۹۳ عثمانلی ــ روسیه سفری حقنده

تنقیدات وملاحظات عسکریه

(برتقریض ایله برذیلی واون عدد قروکی‌یی وصاحب اثرك رسمنی حاویدر)

اثرك اصلی فرانسزجه اولوب ۱۹۰۰ سنه‌سنده پارسده طبع ایدلمشدر



استانبول ــ مطبعهٔ احمد احسان

۱۳۲۵


LIBRARY
APR 7 1965
UNIVERSITY OF TORONTO



اثرك محرری

تقریض

آیدین والیسی اصحاب ممتازهٔ عسکریه‌مزدن میرالای محمود مختار بك افندی طرفندن کوندرلمشدر :

هر بری بر بارقـهٔ خارقهٔ حرب اوله‌رق و بر عصر ظرفنـده اقطـار عالمی شمشکارە غرق ایلیـه‌رك طرز جدید حربك قواعـد وقوانینی کوسترمش اولان بیوك فره‌دریقلر، ناپولیـونلر، مولتکه‌لر کویا بشـقه بر سـیاره‌ده سرزدهٔ ظهور اولمش قدر بزلری بیکانه و بی نصیب براقمشلر ایدی .

مغلوبیتمزله نهایتله‌نن صوك روسـیه محـاربه‌سی طول مدت بتون عالم عسکریی اشغال ایده‌رك اجنبی لسـانلرده یوزلرجه کتب ورسائل حربیه‌نك نشرینی انتـاج ایتدیکی حالده کندی ضـابطانمز طرفندن قلمه الینمش وتعبیه وسوق الجیش اعتبـاریله شایان اسـتفاده کورولمش هیـچ بر اثر موجـود دکل ایدی . زیرا وقایعی اصول وقواعد حربیه‌یه بالتطبیق خطا و صـوابی تعیین ایده‌جك وحکمفرما اولان احوال روحیـه ایله خصوصـات مجبره‌یی پیش نظردن دور ایتمکسزین جریان وقوعاتی وقوف تام ایله تدقیق ایلیـه‌رك اسـتخراج احکام ایده‌بیله‌جك ضـابطانمز مفقود ایدی .

ایشته ارباب وقوف و اختصـاصه اردومزك الك محتاج اولدیغی صره‌ده ایدی‌که چند سـنه مقـدم « Occasions perdues » کزی صحیفهٔ مطبوعانه وضع ایلیه‌رك ۹۳ وقایع ظلمت آلودینی نور تنقید ایله ضیادار ایتدیکز . فقط منفـاده وجوده کتیردیککز بوقیمتدار اثری انجق اجنبی برلسـانده واجنبی طوپراغنده نشر ایده‌بیلمش ایدیکز . زیرا ملکی ظـلام جهل و نادانی‌یه غرق

ایلیه‌رك هر فکر تجددی ازمك ، هرحس ترقیی محو ایتمك اوزره
انوار معارفك انتشارینه حائل اولان دور مظلم حمیدینك راشده
ومرشده تحملی یوق ایدی . بوکون « قاچیریلان فرصتلر »
کزی انسان مادرزادمزده وخاك پاك وطنده نشر ایدیلمش کورمك
دور مشئومده عین حالاته معروض بولنمش اولان بو مخلصکزك
قلبنده نشئه وتأثر وامید و تأسفله مخلوط بر چوق احتساسات
اویاندیردی . وصوك اوتوزاوچ سنه ظرفنده هرخصوصده مع التأسف
ضایع ایدلمش اولان بونجه فرصتلر جمله‌مزك پیش نظر انتباه
وتأثرینه وضع اولندقجه آتیاً طریق سلامت وجدیته تعقیبه
عازم وساعی اوله‌جغمزی امید ایتدیره‌رك نشئه‌یاب ایتدی .

چند سنه مقدم فرانسزجه اوله‌رق اثرکز نشر ایدلدیکی زمان
بر نسخه‌سنی طرف مخلصی‌یه کوندرمش ایدیکز . عاجزده کمال شوق ودقتله
اوقومش ایدم . حتی کتابك هرفصلنی یکان یکان زبده ایده‌رك قلبمده
حاصل ایتدیکی تأثیراتی وذهنمده تولید ایتدیکی تفکراتی ضبط وتشریح
ایلیه‌رك اوزون بر مکتوبله پیشکاه محبیلرینه وضع ایتمکدن کندمی
آله‌مامش ایدم .

هرفرد ایچون اعتراف جرم ایلمك براثر فضل وعرفان وضامن عزم
اصلاح اولدیغی کبی بر ملت ویا براردو ایچون دخی خطیئاتی کوروب
تکررینه میدان ویرمه‌مك اوزره قصورلرینی صحنهٔ تنقید ومناقشه‌یه
قویه‌بیلمك فکر تعالی وتکاملك متجلی بولندیغنه دلالت ایدن آثار
فیض وکمالدندر .

بناءً علیه هنوز فقیر اولان ادبیات عسکریه‌مزی بك کزیده
براثرله تجهیز بیوردیغکزدن طولایی نقدر تجیله سزا ایسه‌کز الحاآت
زمانك سمع ولسانمزی اك آجی حقیقتلره بیله محتمل برحاله افراغ

ایتمش اولمسنی کورمکده امید نجات وترقی‌یه تقویت ویردیکی ایچون باعث سرور ومباهاتدر .

بلغارقومندانلرمز « قاچیریلان فرصتلر » دن بزدن اول مستفید اولدیلر . زیرا اثر عالیکز ترکجه‌دن اول بلغارجه‌یه ترجمه ایدیله‌رك رسماً آلایلره توزیع ایدلدیکی مسموعمدر . تاریخ جدید عسکریمزك الك مهم صحائفنی واصلاح فکر وحالمز ایچون الك عبرتبخش وقایع الیمه‌یی محتوی بولنان ومؤلفات عدیدهٔ عسکریه‌کز میاننده برنجی موقعی احراز ایدن « قاچیریلان فرصتلر » اردومزده دخی حقیله تدقیق وتتبع ایدیله‌رك بعدما هیچ برفرصت غائب ایتمه‌مکه عزم‌تام ایله‌ساعی بولنمقلغمزی ازدل وجان تمنی ایلیه‌رك احتساسات اخلاص واحترامی تقدیم ایدرم عزیز دوستم افندم .

— ۱۳۲۵ —　　محمود مختار

مقدمه

تخم حرب ، خلقت بشردن بری موجود و اونكله همظهوردر .
جدال، ماهیت اشیادن متولد وطبع بشرك برلازم غیرمفارقیدر: حاصلی
انسانله برابر طوغمش، انسانله برلكده یاشامقده بولنمشدر. یكدیكرینی
ولی ایدن بونجه اعصار وادوارك مادی ومعنوی تكملاتی ، علمی
واخلاقی ترقیاتی فطرت بشرده مركوز میل جدالی ازاله ایده‌مه‌مشدر.
دائما انسانلر بربریله بوغوشه كلمشلر؛ هرزمان اقوام بربرینك اوزرینه
آتلمشلردر . بالعكس ، ترقیات بشریه‌نك احضار ایتدیكی اسباب ،
تخم حربی قوتلندیرمش ، قوۀ تخریبیه‌سنی آرتدیرمشدر .
حرب ایكی شخص آره‌سنده علی الاكثر دكرسز ، بعضاً اساسلی ،
نادراً مشروع ومحق صورتده واقع اولدیغی كبی ایكی قوم ویا دولت
آره‌سنده‌ده بویله اولور . دیمك اولیوركه حرب طبع بشرله برلكده
یاشایه‌جق ویریوزنده آزچوق تخریبات ایقاع ایتمكده دوام ایلیه‌جكدر.
نه‌حاجت ، حربك دنیادن قالقدیغی تقدیرده بشرك جنس وبنیه‌سی
بوزیله‌جغی شبهه‌سزدر .زیراانسانلر آره‌سنده‌صلح ومسالمت «قورقو »دن
تولد ایدر . بناءً علیه بن‌ده ، حربك اخلاقه مطابقتنه قائل اولان
مارشال « دومولتكه » نك (حرب اقوامك مادیات ومعنویاتنك
حفظ الصحه‌سیدر) تعریفنه عاجزانه اشتراك ایدرم .
شمدیكی روسیه‌ایمپراطورینك صلح ومسالمت لهنده‌واقع اولان تشبثات
حسنه‌سی، حربی دكل، تخریبات مؤسفه‌سنی تحدید وازاله ایده‌بیلیر.
چار بك اعلا تقدیر ایدركه ، شودور اخیرك ایجادایتدیكی اسلحۀ مدهشۀ
ناریه دنیادن قالدیرلسه‌بیله ، ینه انسان «چاقمق طاشی» نه مالك اولدقجه

سوق طبیعیٔ جداله اویه‌جقدر. ذاتاً « لاهی » املرینك عقبنده «ژاپون»
محاربه‌سیله دیگر محاربه‌لر ظهور ایتمه‌سی ، دنیاده چوق زمانلر حربك
پایدار اوله‌جغنی برکره دها کوستردی . ..

شمدیلك حرب موجوددر وبلکه‌ده ابدی اوله‌جقدر. الك قوی احتماله
گوره ، حتی شبهه‌سز ، بر آتیٔ قریبده ظهور ایده‌جك محاربات جسیمه‌ده ،
الك زیاده حاضر بولنان مظفر اوله‌جقدر . اوحالده آتی ایچون بزده
بلا اهمال حاضرلانمه‌لی یز . یکی برخصم قارشیسنه موفقیتکارانه چیقه‌-
بیلمکلکمز ایسه ، اسکی خصملریمز قارشیسنده « نه یاپدق ، نه یاپمه‌دق ،
نه یاپمه‌لیدق » بونلری اوگرنمکلکمزه وابسته‌در .

ایشته شو اثری تحریردن مقصدده بودر : او اوچ جهتی حل
ایده‌بیله‌جك بعض تتبعات وتدقیقات اجرا ایله‌مکدر. زیرا بشرك حال
حاضر اجتماعیسی ، بریٔ صلاح وصلاحی برخیال محال حالنده براققده
بردوامدر . شو عالم انقلاب وتبدلده ، استقبالده‌ده اسکی خطالرمزی
تکرار ایلر وظهور ایده‌جك فرصتلردن غافل بولنورایسه‌ك ، اسکیسنه
نسبتله مضاعف جرملر ارتکاب ایتمش اوله‌جغمزی بیلمه‌لی یز .

بوگون ترك عسکرینك شهرت شایعهٔ قدیمه‌سندن استفاده ایدلمز
اولدی . بوعسکرك خواص ممتازه‌سی ، مستثنا فطرت جنگاورانه‌سی ،
آز زمانده برمحارب اولمغه فوق‌العاده قابلیتی ، باخصوص (پلونه)
قهرمانی عثمان پاشا کبی بر قوماندان اداره‌سنده برفرقهٔ عسکریه‌مزك
نه‌درجه مکملیت ونه‌لر یاپمغه قدرت گوستره‌جکی بتون عالمده مصدقدر.
عثمانلی عسکرینك شعشعهٔ شهرتی قوتنی غائب ایتدیکی سویله‌نیرسه ،
بوندن مقصد ، بوعسکرك بالاده ذکر ایتدیکم مزایاسنی انکار ایتمك دکلدر .
مقصد شودرکه : عسکرلکده برنجی اساس « استعداد فطری » اولمقله
برابر ، تربیهٔ عسکریه اولمقسزین هیچ برشی یاپیله‌ماز . برعسکره — نه‌قدر

مستعد اولورسه اولسون ـ انضباط وانتظام، تربیه وعرفان دکل، یالکز تفنك ویریلیرسه او عسکر قورو غلبه لقدن باشقه برشی اوله ماز . عسکرك تربیه وانضباطی ده قوماندانلرینه تابعدر . اونك ایچون « براردونك مکنت واقتدارینك مقیاسی، قوماندانلرینك بهرهٔ سوق الجیشیه سیدر . » قوماندانلرده وجودی فرض عین حکمنده اولان بو بهره ایسه زمانمزده اوروپا اردولرنده — عمومیتله — موجوددر.

یاربنکی محاربه ایله دونکی محاربه آره سنده کی مسافه — دون ایله بوکون آره سنده کی قدر — قیصه وحربلر اساساً مشابه ومماثل اولدیغندن دونکینك احوالی تعمیق وتدقیق ایدیلیرسه یارینکی واقعات، وموفقیتکارانه قارشیلانمش اولور . علی الخصوص بزده ده صوك بهار مانوره لری اجرا اولنمغه باشلارسه [۲] قوماندانلرمزده « اصابت نظر، بیوك قطعاتی سوق واداره » خاصه لری تنمیه وتوسیع ایدیلیرسه مستقبلده مظفریت بزمدر .

بوائرده ، بزجه برر داهی ٔ حرب ظن ایدیلن — افسوس ! — بعض ذواتی تنقیده جرأت ایده جکمدن طولایی احتمال که مؤاخذه ایدیله جکم. فقط بوکا قارشی دیرم که: جسورانه اولمایان تنقید بی فائده قالیر.

بزم حربمزدن صوکره « انکلیز ـ بوئر » محاربه سی کلیر . فقط بوقانلی ـ Steeple-chase [۱] آوروپا محاربات آتیه سی حقنده بزه برفکر حقیقی ویره من. انکلیز وبوئر محاربلرینك شجاعت عالیه لری شایان حیرت اولمقله برابر اونلر بزه « صنعت عسکریه » درسلری ویره من لر.

حلبده سواری قوماندانی

١٨٩٩ کانون اول — حلب   چکه جی زاده عزت فؤاد

[۱] عارضه لی آت یاریشی

[۲] کتابك حلبده حین تحریرنده سرد ایدیلن بو تمنی الحمدلله شو دور مشروطیتده حیز آرای حصول اولدی .

قاچیریلان فرصتلر

مبحث اول

سردار

۱۸۷۷ — ۱۸۷۸ عثمانلی ـ روس سفرینه دائر همان هریرده پك چوق تألیفات نشراولندی . لکن رأیمه کوره شمدی‌یه قدر کیمسه ، هیچ اولمازسه بزه اولان تعلقی اعتباریله ، بومبارزهٔ عظیمه‌نك پك موجب مراق بولنان حادثاتنه دائر عسکری برتنقید اجراسنه بذل غیرت ایتمدی . بویله برتنقیددن ایسه چوق استفاده ایدیله‌بیلوردی .

اوزاقدن کلمه روایات ، برحرب حقنده اظهار حقیقته دائما کافی دکلدر . سفر مذکوری تصادفك یاردیمیله ، سنمك ورتبهٔ عسکریه‌مك مساعده ایده‌بیله‌جکندن پك زیاده‌یقیندن تعقیب ایتمامش واوزماندنبری ـ فنمزك برتتبع دائمیسیله ـ حربك نه‌یولده سوق واداره ایدلدیکی ونه صورتله اجراسی لازم کلدیکی مسئله‌لری بیننده مقایسه‌لر یاپمامش اولسه‌ایدم بوحرب حقنده تدقیقات وتتبعاتی حاوی براثریازمغه جسارت ایده‌مزدم .

عسکر آرقداشلرمك پیشکاه انظارینه وضع ایتمکله مسعود اولدیغم بوتألیف ایشته بوصورتله وجوده کلدی . بواثرده کوریله‌جك که نقائصمزك اظهار وارائه‌سنده نه مرتبه صدق وخلوص ابراز ایتدم ایسه ، مزیات عدیدهٔ عسکریه‌مزی قیمت حقیقیه‌سیله کوسترمکی‌ده اوقدر آرزو ایله‌دم .

مقصدم کونی کوننه ، ساعتی ساعتنه برتاریخ حرب یازمق دکلدر . نفس وقوعاته مستند سوق الجیشی برمطالعهٔ تنقیدیه‌در : خطوط عظیمه‌دن ، تشبثات وترتیباتدن ، بیوك بیوك شجاعت مثاللرندن ، ارتکاب ایدلمش

خطالردن وعلى الخصوص قاچيريلان فرصتلردن بحث ايله آنلردن آتيده ايشيمزه يارايه‌بيله‌جك بالجمله نتايجى استخراج املنده‌يم . او حالده يابمق ايستديكم شى برتنقيددر ؛ تنقيد ايسه نورحقيقتك مطلعيدر . « هرشخص كه تنقيد ايدر ، مرامى كسب وقوف واطلاعدر . اوحالده وقوعاتى تنقيد ايتمه‌دن اونلردن بر درس عبرت آلمق ممكن دكلدر » [*و**]

ايمدى وظيفهٔ تنقيديه‌نك لائق‌وجهله‌ايفاسى‌ايچون «زمانه» ، خلل بولمش اعتداللرى تعمير ايدن اوعامل طبيعى‌يه ، پايمال ايدلمش عزت نفسلرى تسكين ، طرفكيرلكى ازاله ، مقاصد خفيه‌يى حكمسز براقمق ايچون مساعده ايتملى‌در . بركره حضور فكر تقرر ايتدكدن صوكره تنقيدات سالمه وبى طرفانه حيات تازه اكتساب ايدر ؛ ويريله‌جك حكملرده صحت بولنور ؛ عقل‌سليم محاكمانه متصرف اولور .

صوك عثمانلى – روس سفرندن بزى آييران يكرمى اوچ سنه‌لك مدته ، – نقطهٔ عزيمت حقيقت ومحل وصول ينه وداءما حقيقت اولمق اوزره – هرنوع تنقيدات اجراسنه وصدق وخلوص‌ايله بيان افكاره مساعده ايده‌بيله‌جك بردور نظريله باقيله‌بيلور .

بوقبيلدن بر تنقيده ، نه قنادندن اورلمش بر وطنپرورلك حسنك

---

[*] پرنس (دوهوهنلوهه) ، سوق‌الجيشه دائر مكتوبات .

[**] اشبوكتابى (حلب) ده يازديغم صره‌ده اطرافمده جاسوسلر، خفيه‌لر بولنديغى كبى اورادن آوروپايه مسوداتى كوندرمك خصوصى‌ده غايت مخاطره‌لى اولديغندن تنقيداتمى بالطبع ارزو ايتديكم وجهله يازه‌مامشدم . حتى يازيله‌بيلن مسوداتى بزم پوسته‌لره تسليم ايتمك قطعياً ممكن اوله‌مديغندن پارسه قدر برفرانسز راهبنك جبه‌سى آلتنده كونده‌ره‌بيلمشدم . بناءً عليه كتابك فرانسزجه اصلنك دردست اولان ايكنجى طبعنده تنقيدات ومناقشاته دها زياده برصحت وقوت ويريله‌جكى كبى اشبوترجمه‌ده دخى صره‌سى كلدكجه خطالر ومسئوليتلر دها يقيندن وصراحتله تعيين ايديله‌جكدر .

حرارتی ، نه‌ده پایمال ایدلمش بر عزت ملیه‌یه متعلق نابجا بر افراطی
وتعصبی قارشـدیرماملی‌در . تاریخمز میداندددر . بزم کبی کافهٔ ملل
عظیمهٔ قدیمه‌نك‌ده انشراحبخشا خصائصی اولدیغی کبی المناك اولانلری‌ده
وار . واقع واقعدر . ووقوع اولان شی نه طاتسز بر طاقم اطوار شجاعتفروشانه ایله ونه‌ده بجریکسز بر سکوت ایله تبدیل ایدیله بیلیر . بالعکس فن
حربك قواعد صحیحه‌سنك قوهٔ تنویریه‌سندن استفاضه‌یه چالشملی‌که
ظلام ازمنه‌یه مستغرق اوله‌رق غیر مکشوف قالمش نقاطك رؤیتی ممکن
اوله‌بیلسون . « خطیأتی تولید ایدن احوال وشرائطی کشف ایتمك بزم
ایچون دها قولایدر . زیرا بوکون وقایعی تماميله بیلیورز » [١]

بیوك کوچوك ، کنج اختیار رفقای محترمه ! شاید عینی خطایانی ،
عینی سهویاتی ایقاع ایتمك ایسته‌مز ایسه‌کز او خطایا وسهویاتك نه‌دن
عبارت اولدیغنی ونصل وجوده کتیرلدکلرینی اوکرنمکه جهد ایدیکز .
زیرا اونو تماملی‌که آتی‌یی تنویر وتأمین ایدن ، ماضینك درسلریدر .
اسکی زمانلرده احراز غالبیت طریقنی بیلمش اولانلر کبی سزده غالب
اولمق ایسترسه‌کز ، آوازهٔ موفقیاتکزك وادیدن وادی‌یه ومملکتدن
مملکته عکس انداز اولوب ماضیده‌کی خصماکز کبی استقبالده‌کی
دشمنلریکزی دخی تترتدیکنی آرزو ایدرسه‌کز کیجه کوندوز بلا
آرام چالیشیکز . شونی محقق بیلیکز : کندی نقائصکزی دوزلتمك
هنرینی اوکرنمز ایسه‌کز ، ایلریده وقعهٔ عظیمه کوننده حاضر بولنمق
ایچون بودور صلح وصلاحك آلدادیجی پرده‌سی آرقه‌سنده کندیلرینی
اصلاح و نقصانلرینی اکمالدن بشقه برشی دوشونمه‌ینلر ایله بوی
اولچشمك فنی هیچ بر وقت تحصیل ایده‌مز سکز .

زمانمزده خصملرینی ینمك بختیارلغنه مظهر اولمش بولنان
اردولردرکه بوکون تنسیقات واصلاحاته اك بیوك فعالیتله چالیشیورلر .

[١] پرنس (دوهوهنلوهه) ، سوق الجیشه دائر مکتوبات .

زیرا بونلر هیچ شبهه ایتمیورلرکه خصم مغلوب مقابله بالمثلی تأمین ایده بیلمك ایچون هیچ بر فداکارلقدن چکنمز . اکر مثلا فرانسه‌ده اردو یکیدن تنسیق ایدیلوب اصلاحات عسکریه‌ده خارقه‌لر ابرازاولنمش ایسه بو ، آنجق اسباب مغلوبیتك واونلرك رفعی چاره‌لرینك تحریسی سایه‌سنده اولدی . مغلوبلر ، خطالرك وقوع بولدیغی ساحه‌لرده اویومه‌دیلر .... بشقه‌ساحه‌لری حرث ایتدیلر. واوراده مقابله بالمثلك چیچکلرینی یتشدیردیلر . بو ساحه ایسه « خطایانك تحری وتدقیقی » نامیله مسمادر.

لکن کندی خطالرینی بیلمك کافی دکل . خصمك ، باخصوص اونك ارتکاب ایتدیکی خطیئاتده واقف اولمق لازمدر. حرب آتی‌یه، شمدیکی قطعات جسیمهٔ حربیه ویکی باروتلرك ، مکرر آتشلی تفنکلرك ، سریع آتشلی طوپلرك ، سواری قطعات عظیمه‌سنك وسائره‌نك حکم وتأثیراتنی کورمکه ، حاصلی امر عظیمی یعنی اصلی محاربه‌یی پك تبدیل ایتمیه‌جك اولان بتون بویکی شیلره کوره‌واستقبالك اوکرته بیله‌جکی سائر بالجمله خصوصاته انتظاراً زمانمزك هراهل سیفی ١٨٧٠ سفرینه‌دائر معلومات‌عمیقه ومدلله صاحبی اولمغه چالیشملیدر. خصوصیله‌که فرانسه اردوسی تجاوزی حرکتده بولنسه بیله معرکهٔ آتیه‌نك دارالحربی بعض جزئی تبدلاتله همان عینی منطقه داخلنده اوله‌جقدر .

١٨٧٠ سفری، بزه‌ایمپراطورلق محارباتنك ذی‌حیات برتصویرینی ارائه ایدر. (بوناپارط) دن تا اوکونه‌قدر وقوع بولان دیکر محاربه‌لر تمامیله ایکنجی درجه‌ده قالیر .

بوناپارط (روزباخ) ك انتقامنی آلدی دیه پروسیالیلر (یه‌نا) یی اونوتمادیلر . حال بوکه فرانسه بونی فراموش ایتدیکی ایچون مغلوب

اولدی... دنیا بیلورکه وقتیله ناپولیون ، بیوك فره‌دریقك اصوللرندن مستفید اولدیغی قدر پروسیا ارکان حربیه‌سی‌ده (یه‌نا) دن (١٨٨٠) ه قدر ناپولیونك سوق‌الجیشندن استفاده ایتمسنی بیلدی . لکن شان وشرف اونلره که کرك غالب وکرك مغلوب عالمه بیوك بیوك عبرت درسلری ویردیلر ؛ شان وشرف اونلره که بو محاربات عظیمه‌ده قانلرینی بذل ایتدیلر ! میدان معرکه‌ده دوشنلر مغلوبیتی بیلمزلر ؛ اونلر غلبه ایچون الله یولنده ، وطن اوغرنده جان فدا ایتدیلر . قوجه یکیتلر !... اونلرك یاپه‌بیله‌جکی بوقدر ایدی .

نه وقت که بر ملت تکمیل دیختلکنه مالکدر ، نه وقت که او ملتك ضابطانی وافراد عسکریه‌سی مهلك انداختلر اوکنده رجعت ایتمزلر وامحای آدمیت ایچون عقلك اختراع ایتدیکی هر نوع آلات تخریبیه‌یی استخفاف ایدرلر ؛ ونه وقت که بیایانی متزاید بر شوق وغیرت اونلری دائما ایلری‌یه طوغری سوق ایدر ؛ ترتیب و انتظامك فقداننددن وبعض امرانك خطایاسندن طولایی مغلوب اولمقده اونلر ایچون قطعا عار وخجالت اوله‌مز . بتون شین وذلت ، حاضرلق کورمکسزین ولیاقتلری اولمقسزین بویله بر وظیفه‌یی قبول ایدنلره عائددر . ایشته بورا‌ده‌درکه جنایت باشلایوب عار وخجالت برطرف اولور .

افندیلر ، عزیز آرقداشلر ! شونی ایجه بیله‌لم :

اثنای حربده میدان معرکه‌ده هجوملریمزك دفع ، طابورلرمزك رجعت ، طوپلرمزك اغتنام ، ممالکمزك استیلا ایدلدیکی هنکامده جنایت بدأ وعذاب وجدانی نشأت ایتمز . خیر افندیلر ! او جنایاتك مبدأی شیمدی ، زمان صلحده‌در !

بز ترکلر برنجی درجه‌ده جنکاور برملتز : شان وشهرت کونلری کوردك ودها‌ده کوره‌جکز ، بونی قویاً مأمول ایدرم . اجدادمز

هپ یکیت ، جنك آدملری ایدی . اونلر نیجه فتوحات ومظفریاتك
منشأی اولان خاندان آل عثمانه صداقت واخلاصی بزه میراث براقدیلر.
کذلك غایت قیمتلی بر مال موروث اولمق اوزره نیجه مزیات جلیلهٔ
عسکریه‌ده براقدیلر . آوروپاده ویاخود آسیاده نائرهٔ حرب آلولنوب‌ده
اوته کیلر ویاخود بریکیلر ایله متفقاً شونلر ویا بونلر علیهنده ، اسکی
دشمنلرمز ویاخود یکی دوستلرمز ایله متحداً یکی دشمنلرمز ویاخود
اسکی دوستلرمز علیهنده اوله‌رق بزده میدان کاروزاره آتیلیرسه‌ق
ـ وقوعات نه صورتله جریان ایدرسه ایتسون ـ بزم هرحالده ، تاریخ
عسکریمزك شانلی صحیفه‌لرینه علاوه ایدیله‌جك (قوصوه)،(نیکبولی)،
(مهاج) وسائره‌یه مماثل معرکه‌لرمز اوله‌جقدر. عزیز آرقداشلر! اکر
محاربات مذکوره‌نك پلانلرینه [١] برنکاه عطف ایدرسه‌کز کورور-
سکز که اونلرزمانمزك اك مهم معرکه‌لریله قیاس اولنه‌بیلور . نیکبولی
قوشاتمه حرکاتنك = mouvement enveloppant برمثال
مکملیدر . مهاج ، محاربه‌نك بحرانلی بردقیقه‌سنده صف حربه داخل
اولان آقین آقین سوارینك چویرمه حرکاتنه نمونه اوله‌بیلور ! بو
حرب ، زمانجه دها اسکی بر (اوسترلیچ) در : فکر سوق‌الجیشی
ایکیسنده‌ده بردر . وضعیتجه‌ده همان برفرق یوقدر . قرال (لوئی) نك
قومانداسی آلتنده بولنان مجار اردوسی ، سلطان سلیمانك خط رجعتنی
کسمك آرزوسیله اشغال ایتدیکی کوزل مواقعی ترك ایدرك ، ـ (٢ کانون
اول ١٨٠٥) ك اونمونه محاربه‌سنده اوستریالیلر ایله روسلر کبی همان
عینی صورتله ـ بطاقلقلرده محو وتلف اولدی .

لکن مساعده‌کزله ، غایت مهم بر مسئله‌دن بحث ایده‌جکم !

---

[١] (ژ . ژ . هلر) ، ممالك عثمانیه اطلاسی . ـ پارس ، بلیزار ،
دوفور وشرکاسی ، ١٨٤٤ .

اوده ... اوده شوکه ، سزده کوریبورسکز ای رفقای محترمه ! بزعمومیتله بر آز تنبلز ... بدناً وفکراً تنبلز . علی‌الخصوص کندم فوق‌العاده تنبل اولدیغم جهتله بونی خلوص وصلاحیتله سویلمکه جرأت ایدرم . اوت اعتراف ایتملی که بزم الڭ برنجی نقیصه‌مز بودر. فسبحان‌اه! کندمزی همان مرتبهٔ کماله ایصـال ایچون ازاله ایدیله‌جك یالکز بو نقیصه‌مز اولنجه نه‌دن ازاله‌سنه اوزنمیه‌لم ؟ بوکا چالشمامق آرتق عادی برخطاصاییلماز : بلکه یوقاریده عرض ایتدیکم وجهله‌اویله برجنایتدرکه پك مشئوم نتائج تولید ایده‌بیلور .

افندیلر ! هیچ بریمز محارباتك برنده حاضر بولنمق سعادت عظماسنه هیچ بروقت نائل اولمایه‌جغمزی بیلسه‌ك بیله بو، سوق‌الجیش وتعبیة‌الجیش فنلرینه متعلق معلومات لازمه‌یی اکتسابه چالشمامق ایچون معقول بر سبب دکلدر : انسان صنعتنك اری‌اولملیدر . پایتختك الڭ برنجی برتیاترونسك صحنه‌سنده طشره‌لی بر آقتور تصور ایدیکز ... بو آقتور بالطبع کولنج اولور، دیکر آقتورلراونکله پیه‌سی‌اوینامغه دوام‌ایده‌مزلر. اموروطبیعیه‌ده اولدیغی کبی امور بشریه‌ده دخی‌قوت، وفاق‌وامتزاجده ، اشتراك‌اعمالده‌در. البسه‌مز بیله « یکنسق »معناسنده‌اولان « اونیفورمه » تسمیه اولنوب اطراد اوزره حرکت ایتدیکمزه دلالت ایدر .

قفاجه، فکرجه‌ده بویله اوللی‌یز . دیکرلری نه‌ایسه هرکس‌ده آز چوق او اوللی. اکر میانه‌مزده صاحب دها برآدم ویا برقاچ آدم بولنورسه دها اعلا. لکن بن‌اویله اعتقاد ایدیورم‌که (دها) اولمه‌دن‌ده بیوك شیلر یاپمق ممکندر . مارشال (مولتکه) که (دها) سی یوقدی ، یکنسق برتربیه‌یی حائزاولان بر « ووردی‌دوورنوا » ، بر «برونسارت » ، بر « براندشتاین » ، بر « بلوم » ایله ، داهی ایمش قدر ایشلریاپدی . حتی‌بن ، پك‌بیوك نابولئونه‌قارشو عاجزانه حس ایتدیکم حیرت‌تقدیر

کارانه‌یه رغماً ، سکونتله محکم بر ایمپراطورلق تأسیس ایدن برقرال (کیومی) آطه‌نك برنده بیاغی برصورتله تباه اولمغه کیدن برداهیٔ اعظمه ترجیح ایده‌رم !

برلحظه فرض ایده‌لم که جنرال « شتاینچ » ، پرنس « فره‌دریق شارل » و « ویرنس روایان » ایله کندیلرینه مربوط برنجی ، ایکنجی واوچنجی آلمان اردولری ارکان حرب رؤساسی قرالك و (دومولتکه) نك معیتنده‌کی ارکان حربیه هیئت کبیره‌سیله متفق الرأی دکل ایدی . فرض ایده‌لم که برطرفك ایستدیکنی دیکر طرف آکلامامش ، اوحالده آره‌لرنده اتحاد سوق الجیشی (union stratigique) تأسس وتقرر ایده میوب ایکی شیدن برینك وقوعی محقق ایدی . یعنی آلمانلر یاتدافعی حرکات غیر متعدیه‌یی (défensive passive) اختیار ایدوب شبهه‌سز مغلوب اولورلر ایدی . ویاخود متردد ، غافلانه حرکت تجاوزیه‌لری «پالاتینا» ده زوالپذیر اولوردی .

ارکان حرب هیئت کبیره سندن صادر اولان اوامرده‌کی اختصار ، امر اولنان حرکاتك اجراسنده ابراز اولنان تقیدواهتمام ، حاصلی هرشی بزه کوستریبورکه بیوکلرده کوچوکلرده جملةً حرب ایچون یکنسق برتربیه‌یه صاحب ایدی . کوچوکلر دیدم .. شبهه‌سز دکلمی ؟ زیرا بو « کوچوکلر » درکه بالاَخره « بیوکلر » اوله‌جقلردر . الك کوچوك برملازم ثانی ، بلکه کونك برنده بتون برمملکتك اقبالی ، بتون بربنای ملینك سلامتی کندی دست همتنه تودیع ایدیله‌جك اولان ذاتك هیولاسنی طاشیمقده‌در .

(١٨٧٠) ده هیئت مجموعه‌سیله بر ملت مسلحه حربه اشتراك ایدییور و اشتراکده‌ده قابلیتی بولنیور . ناظرلر ، استقبالك باش وکیلی ، حاکملر ، آووقاتلر ، طبیبلر هپ عسکردرلر ، عسکر ایدیلر ویاخودکه اوله‌جقلردی ؛ بناءً علیه (بیسمارق) ك حضورنده برمحاربه پلاننـدن

بحث اولنورکن مشارالیه، اونی اکلامق ایچون لازم اولان بضاعه‌یی حائزدر، هیچ بروقت کندیسندن علوم عسکریه‌یه مخالف بر رأی عجیب صادر اوله‌ماز. فره‌دریقی، ناپولئونی ازبر بیلیور. (بەنەدیق)ك نصل و نیچون مغلوب اولدیغنه واقفدر. بتون بوشیلری بیلدیکی ایچوندرکه صنعتك اهلی اولانلردن صدور ایدن قرارلره امنیت تامه کوسترمك لزومنی تصدیق ایدر. بوکا مبنیدرکه قرالدن الك کوچك ضابطه قدر هرکس ارکان حرب هیئتنه علی العمیا و بلا تخلف امن و اعتماد کوستره. بو ارکان حربیهٔ عمومیه‌ده (١٨٦٨) دن بری یعنی محاربه‌دن ایکی سنه اول حاضردی: آنك ایچون ناپولئونك هزیمتی، چکمه‌لرنده حاضرلنمش طورییوردی. [١]

« طالع » دنیلن مؤثرك محاربه‌ده اهمیتی بیوکدر، بو انکار اولنه‌ماز. فقط اونی، کندی علیهنده بولندیرمقدن ایسه کندندن طرفه میل ایتدیرمك ویاخود میل ایتدیرمکه چالیشمق لازمدر. لکن اصل طالع نه‌در؟ بونك، انجق ایستدیکی وقت توجه ایدر براقبالدن عبارت اولدیغنی ظن ایتمك طوغری دکلدر. اوت، بر آز اویله‌در؛ فقط یاپلمق ایستنیلن شیده معقولیتدن آیرلمامقله، رابطه‌پرور اولمغله، اصول وقاعده‌یه رعایت ایتمکله طالعك توجهنی یوزده سکسان درجه‌سنده تأمین ایتمك ممکندر. اثباتی شودرکه (١٨٠٦) ایله (١٨٧٠) ده ایکی محارب اردونك جنکه باشلایه‌جقلری اثناده اون یاشنده‌کی چوجقلره « ایشته پروسیالیلرك تشکیلاتی، حاضرلقلری، امراسی؛ ایشته فرانسزلرکی. کیم قزانه‌جق؟ » دیه صورلمش اولسیدی بو چوجقلرده، سزده، بنده، — حتی طالعه وجود وباش وآغیزویرمك ممکن اولسه اوده — حاصلی هرکس (١٨٧٠) ده برنجیلرك و (١٨٠٦) ده

[١] المانلر، یوزده سکسان امید موفقیتله، فرانسزلر ایسه یوزده یوز مغلوب اولمق احتمالیله حربه باشلامشلردر.

ایکنجیلرك غالب کله‌جکنی بیان ایدر وحتی بوکا ال بیله باصار ایدك .

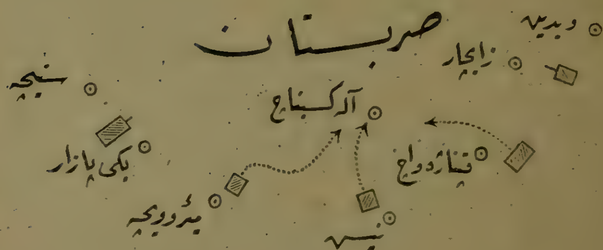
(١٨٧٨) ده ایسه بزجه وروسلرجه حال بوص کزده دکلدی . طالع، بوراده غایت اسرار آلود بررول اوینایه‌بیلیوردی؛ زیرا روس اردوسنك تشکیلاتی شیمدی نه ایسه او وقت‌ده او دکلدی : اجرا آتنده کثرته وطالعه کووه‌نیوردی. محاربهٔ مذکوره اثناسنده ملتمز تمامیله مسلح دکل ایدی ؛ بوده شو پك ساده سببدن ایلری کلیوردی : چونکه نه قادرو تشکیلاتیله ونه‌ده عمومك تعلیم وتربیه‌سیله حاضرلق یاپلامشدی . بوندن ماعدا مسلك عسکری ایله دیکرلری بیننده قطعی برخط فاصل وار ایدی . صانکه اوته‌کیلر وطنی مدافعه ایچون، بریکیلر ایسه اوته‌کیلرك یاپدیغنه کمال راحتله سیرجی اولمق ایچون دنیایه کلمشلردی . مع هذا بوحال عسکر اولمایانلری حرکات عسکریه‌یه مداخله‌دن آلیقویمادی .

اووقت اردوده بوندن پك شکایت ایدر اولدیغمزی خاطرلایورم . معهذا بردرلو اصلاح حاله موفق اوله‌مایه‌رق فلاکت وادبارلری هپ اووقت ناظرلرینك مداخلات جاهلانه‌لرینه اسناد ایدر طورردق ! فی‌الحقیقه ذوات مشار الیهمك ، بویله مجلس عالی صورتنده بالتشکل حرکات عسکریه‌یه مداخله ایده‌بیلملری ایچون نه‌احاطهٔ کلیهٔ علمیه‌لری ونه‌ده صلاحیت لازمه‌لری وار ایدی . لکن بتون فنالغك اورادن کلدیکی شبهه‌سز ادعا اولنه‌ماز . افندیلر ! بز ، اصل بز ، کندمزه تودیع ایدلمش اولان وظیفه‌نك ایفاسی ایچون کافی درجه حاضرلانمامش ایدك ؛ آنجق او وظیفه‌یی بزه تودیع ایتمکه لزوم واردی ؛ چونکه حرب قارشیسنده بولنیلیوردی ؛ واووظیفه‌یی تودیع ایتمك اوزره طبیعی بشقه مملکتدن ضابط تدارك ایدیله‌مزدی !

یالکز برنقطهٔ اساسیه واردرکه اوکا چوق دقت ایتمك لازمدر :

اوده ، برباش قوماندانك يد معتمدينـه توديع امور ايلدكدن صكره آرتق مانوره‌يه مداخله ايتمامكدر . « زيرا اوحالده زواللی جنرال مغلوب اولور ، واوكا كلن فلاكت وادبارك تكميل مسئوليتی محلنده بيله سوق واداره‌سی اوقدر مشكل اولان براردوييدشمندن ايكييوز فرسخ قدر اوزاق بر مسـافه‌دن اداره ايتمك ادعاسـنده بولنانلره راجعدر » [١]

عزيز آرقداشلر ! سزی بومبحثه عنوان اتخاذ ايتديكم سرداره تقديم ايتمك زمانی كلدی . عبدالكريم پاشا (شمنی) ده اردوی همايون قوماندانلغنی درعهده ايتمه‌دن برسـنه اول صربستانده عينی مأموريتی ايفا ايلشـدی . مشار اليه پك مسن اولديغی كبی اعاظمـه مخصوص خسـته‌لكه ، مثانه علتنه‌ده مبتلا ايدی . فوق‌العاده شجيع بر ذات اولوب پك متين اولان تحصيلنی ويانه مكتب حربيه‌سنده اكمال ايتديكی روايت اولنيوردی .



[١] ژومينی : تلخيص فن حرب ، قسم اول ، صحيفه ١٥١

معهذا اقتدار واهلیت جلیله‌لرندن صربستانده کوردیکمز نمونه‌لر ، تمامیله عسکری برنقطهٔ نظردن تدقیق اولنورسه خیلی سوز کوتورر .

برسنه صکره طونه اردوسنده دها واسع برمقیاسده اسفله مشاهده ایده‌جکمز تشتت قوانك مبدأنی اوراده کورورز .

شرقدن غربه قدر تکمیل صرب حدودینه تعرض ایدرده کندی جبهه‌لرینك مجموع طولی (٣٦٠) کیلومترو مقدارعظیمنه بالغ اولور . بو وجهله تاسفرك ختامنه دکین هیچ ترك ایتمدیکی (نیش) اردوکا- هنده‌کی چادرندن امر ویره‌رك بربرندن پك اوزاق بش مختلف نقطه‌دن بش قول اردو یورو‌تیر .

بلغارستانده بو عینی تشتت مشئومك نتائج مضره‌سنی سردارك عمومی پلانني تدقیق ایدرکن کوره جکمز ؛ شمدیلك محاربه‌نك بدایتی ایله برابر عبدالکریم پاشا نیچون عزل ایدلدی ، سؤالی وارد خاطر اولور .

اوت ، متفق علیه مسائلدندرکه باش قوماندان برنجی خطاسی اوزرینه همان عزل ایدلمه‌ملیدر ؛ لکن دیکرطرفدن روسلر طونه‌یی ، اوحائل عظیمی اوقدر سهولتله مرور ایتدیلرکه بو حادثه‌نك استانبولده پك فنا برتأثیر حصوله کتیرمسی طبیعی ایدی ؛ وشبهه یوق‌که یرینه دها ایپسنی کتیرمك نیتیله سردار تبدیل ایدلمك ایستنلدی ؛ او سردارکه حقیقت حالده کار آکاهلغندن زیاده خلقك اعتقادات باطله‌سیله تعین وکسب معروفیت ایتمش ارکاندن ایدی .

بزشرقلیلرده ، بعض رجاله خیالی برطاقم مناقب عطف ایدوب اونلره ربط قلب ایتمك اعتیادسقیمی موجوددر . برعسکرباشاسندن ستایشکارانه برلسان ایله بحث ایدرکن شویله دییورز :

« ایی برذاتدر . عائله اصحابنك نمونهٔ امثالیدر . پك شجیعدر . بش وقت نمازینی قیلیور . اوغلنك باشی اوزرندن قورشونله یورطه‌لری اوچورر . آت قوشدیررکن یردن چاقل طاشلری طوپلار ! هله نه کاتب ! کندیسی برنجی درجه منشیلردندر . »

حالبوکه شویله دیملی یز :

« رتبه‌سنك کافهٔ وجائبنه واوکا متعلق بتون مسائله واقفدر . عابد وزاهددر . قوماندانلغه اهل اولمق ومعیتنه ، قطعیاً محتاج اولدقلری تربیه وشوق وغیرتی بخش ایتمك املیله کیجه کوندوز چالیشور . علمیله ، درایتیله وکرك کندیسیله برابر چالیشانلره ، کرك امری تحتنده بولنان عسکره القا ایده بیلدیکی اعتماد ایله وسائر هرایی آمرده بولنمسی ایجاب ایدن مزیات اساسیه ایله قوماندانلغه لائقدر »

برجنرالك نه منشی اولمغه ونه ده قورشونله یورطه قیرمغه احتیاجی واردر . عسکرینه قیردرمغه مقتدر اولسون ، بوکافیدر .

سکوتی آدملر نزده اکثریتله اصحاب دهادن عد اولنور . بومناسبتله برقصه نقل ایده‌یم که بوقبیلدن دیکر برقاچ قصه ایله برابر طول مدت عبدالکریم پاشانك وسعت افکارینی ظن ایتدرمشدر . صربستانده ایدك . بربیرام کونی برچوق ضابطلر مشیرك مدبدب ، بیوك چادرنده طوپلا- نمشدی . بول بول سغاره‌لر ، قهوه‌لر ... فقط اولولره لائق برسکوت ؛ برسینك اوچسه ایشیدیله‌جك ... بوحال برساعت .... ایکی ساعت ... اوچ ساعت دوام ایتدی . عاقبت سکوتیٔ شهیردن اذن آلوب کیتمك ایچون هرکس آیاغه قالقدی ؛ فقط سردار ، دومانی اسرار آلود برحلزون شکلنده یوکسلن بیتمز توکنمز چبوغنك صوك نفسنی درین درین چکه‌رك مطمئن برطورایله دیدیکه : « آبه ! اولادلر ... نره‌یه کید- یورسکز ؟ طاتلی طاتلی قونیشیوردق . ؟..... » حالبوکه برکلمه برتك کلمه‌بیله تلفظ اولنمامشدی !..

هرحالده شونی بیانه لزوم وارکه اکر عبدالکریم پاشا سنی ومعلولیتی حسبیله ، اوقدر مشکل بر وظیفه یی درعهده ایده بیله جك برذات دکل ایدیسه ده بوخصوص ، شأمتلی برباشلانغیجدن طولایی سردارك همان عزل وتبدیلی ایجاب ایتدیکنك قاعده اتخاذینی استلزام ایله مزدی . زیرا پك ایی اولدیغی ملاحظه سیله اویله برمقامه تعیین اولنان جنرال ، پك آز بروقت ایچنده پك فنا اوله مازدی . حتی اوجنرال بعض خطالر ارتکاب ایتمش ایسه آنلرك تعمیرینه چالیشه جغی عقله قریبدی . اونلری خلفندن دها ایی اصلاح ایده جکنه شبهه یوقدی . زیرا اونلرك اسباب اصلیه سنی کندیسی قدر خلفی بیله مزدی . حیفا که برسفرك بدایتنده ارتکاب اولنان خطالرك صوکره تعمیر واصلاحی کوجدر !..

بوحالده استقبال اردولرینك قومانداسنی درعهده ایده بیله جك هانکی سردار ، هانکی باش قوماندانذر ؟ محاربۀ قطعیه کوننده (٥٠٠,٠٠٠) کشی یه قوماندە ایده بیله جك هانکی فره دریق ، هانکی بوناپارتدر ؟

١٨ آغستوس ١٨٧٠ محاربه سنك خطحربنی صاغه وباخصوص صوله طوغری فکراً تمدید ایدیکز . فضـله اوله رق (٣٠٠,٠٠٠) کشی ده علاوه ایدیکز ، وبرکره جنك باشلادقدن صکره بو (٥٠٠,٠٠٠) محارب ایله وطوپ بطاریه لریله مارەشـال (دومولتکه) نك ویاخود پرنس (فره دریق شارل) ك یاپه بیله جکلرینی کوز اوکنه کتیریکز !..

سرداره ترتب ایدن وظیفه نك شمول حقیقیسی ، قطعات عسکریه قوماندانلرینك حرکات مشترکه لرینه وسوق الجیشی هدفلرك (objectifs stratigiques) تعقیبنه نظارت ایده بیلمکدن عبارتدر . ایمدی سردار قبـل الحرب عمومی خط حرکتلری تعیین ایدر وکندی اجرا آتی حرب قطعینك بدایتیله برابر توقف ایلر . سواریسی ایی وچوق ایسه هیئت عمومیـه نك ادارۀ فوقیه سنجه نتایج حسـنه یه دسترس اولور .

واو حالده مانوره‌سنی قولایلاشیر. اکر وقت وزمانیله احوالدن خبردار اولمازسه وحرکاتی ستر ایدلمامش ایسه حرکاتجه سربستیسنی غائب ایدر، مانوره‌سنی یاپه‌ماز. بونك نتیجهٔ طبیعیه‌سی اوله‌رق دائرهٔ اجرا-آتی او درجه طارالیرکه کثرتدن برفائده کورمز ، بالعکس اوکثرت کندیسنی مشکلاته دوچار ایدر. ناپولئون دیمشدرکه : « .... معاونسز اوله‌رق یدی فرقه‌یه قوماندا ایتمه‌کز ممکن دکلدر. »

مشارالیه بوکون اولسه‌یدی شبهه‌سز «بعضاً اوتوزفرقه‌دن متجاوز برقوتی احتوا ایدن براردونك مجموعنه یالکزباشکزه قومانده ایده‌مز-سکز ! » دیردی .

سواریسی داخل اولمدیغی حالده اوچ آلمان اردوسنك هیئت مجموعه‌سنی تشکیل ایدن فرقه‌لرك یکونی ایشته اومقداره بالغ ایدی . فقط قرال و (دو ولتکه) نك ایکیسی‌ده یالکز ایکی سطرلق اوامر ایله آنجق خط -ِ کتلو ارائه ایدرلردی . عادتا مشارالیهم عمومی استقامتك تعیننده پوصله خدمتنی کورورلردی .

بوکون دها واسع ودهامرغوب اولان تحصیل ، ودهااحاطه‌لی دها منتشراولان معلومات ،دهامؤخر ودهامتعدداولان محاربه مثاللری،دها کثیرالوقوع اولان و اصول وقاعده‌یه توفیقاً ترتیب واداره اولنان مانوره‌لر، فوق العاده قوهٔ عضلیه، چالاکی، شوق وفعالیت بخش ایدن سپورلر، حد واحصادن افزون وسائط استحضارایدن صاییسز ملیارلر، حاصلی بتون بوشیلر مقصد مشترك ایچون افرادك برلکده حرکتی ضمننده ملکهٔ لازمه‌یی ویرمشدر . فیمابعد ایش اکلاشیله‌رق یاپیله‌جق واك کوچ مانوره‌لر سریع وحیرتبخش بر صورتده اجرا ایدیله‌جك ، زیرا اونلر اکلاشلمش بولنه‌جقدر .

وقتیله معما کبی آکلاشلمیان شیلر بوکون آرتق کیمسه ایچون اسراردن معدود دکلدر: «ژومینی» لر، «قلاوزویچ» لر، «برونسارت»لر،

« ورديدوورنوا » لر ، « هوهنلوهه »لر، «فوندرغولج» لر،«بونال» لر «لانغلوا»لر «لووال» لر ، « پيرون »لر ، « درەقاكەر» لر، « مەكل » لر، « دارغوميروف » لر ، « غرييه پنكر » لر ، « واركنبورغ » لر ، وشو دقيقەدە اساميسى خاطرمه كلەمين دها نيجه فاضللر اسرار عظيمەنك نقابنى رفع ايلديلر فنون عسكريه يه خواهشكر اولانلر منبع علومدن استفاضه ايليه بيلور ؛ اومنبع كه براق وفيض بخشدر و هيچ بروقت قورومازه. لكن آرتق مستثنا آدملر، يعنى عينى محيطه ، عينى مسلكه منسوب كيمسەلره نامتناهى درجەدە فائق وممتاز ذاتلر اولمايەجق . درلو درلو مناقبك جناحلرينه سواراولەرق هركسك فوقندە طيران ايدن اواسرارانكيز، اكلاشيلەماز مخلوقاتدن آرتق اثرقالمايەجق . بونلرميدانى ، تكمل ايلمش يكى انسانه واونك فكر علميسنه ترك ايلديلر . بو ، انسانك بوكون دها عاقل اولەسندن دكلدر ؛ اونى ، دها عملى ، دها موافق اصول ودها اهتماملى اولان تربيۀ فكريەسيدر كه لائق اولديغى موقعه اعلا ايلمشدر . او ، قهرمانانه وشاعرانه خليالر دورنده اولديغى كبى آرتق خيالاته طالماز ، فكرى بيمعنا بالالردە پرواز ايتمز . آرتق سماوى دكلدر . زمينده متمكندر . يالكز اثر ترتيبى اولان ماكنەلرى بوكون سمايه طوغرى يوكسليورلر. ويارين هوالردە جولان ايدەجكلر. فكر عجولى نضادده تللر ، ماكنەلر اوزرنده طى مكان ايدييور . آياقلرى افكارى مثللو قطع مسافات ايليور. (اوتوموبيل) كه ، كيلو مترويى (٣٨) ثانيەدە طى ايدييور ، برآز وقت صوكره كنديسنه اوقدر سريع الحركه كورنميەجكدر .

اويله بانكرلر واركه پولتيقەيه برخارجيه ناظرندن دها زياده آكاهدر . پرنسلر كوروليوركه امورماليەدە بانكرلره طاش چيقارييور. آمريقادە صنايع جسيمه باشندە كوچوك نو جوانلر – اون بش

باشـنده چوجقلر واركه ایشلری و آدملری برماكنه انتظامیله اداره ایدییور . ماكنه ایسه شمدیدن سوز سویلمكه باشلادی . بو كیدشله ماكنه انسان ، انسانده ماكنه اوله‌جقدر .

عسكری مجموعهٔ موقوته‌لرده اویله ملازملر، یوزباشیلر كوریلیوركه (توره‌ن) قدر صلاحیتله محاربه‌دن بحث ایدییورلر، اعاظم اسلافك نظریاتی‌ده جیبلرنده ایمش كبی حل وتفسیر ایلیورلر .

شوقدركه ماكنه‌لرایله هرنوع ترقیات ، فن تعبیة الجیشك بعض اقسامنی تعدیل ایلمشلرایسه‌ده محاربانك ركن واساسی یعنی سوق الجیش اونی بتده تبدل ایتمامشدر. سوق الجیش فكر بشره باغلی طوریور. زیرا او، صرف ذكا وحساب ایشیدر. لكن... حرب كوزل برقادینه تشبیه اولنه‌بیلور ، بتون حسابلر اكثریا اونكله بوشه چیقار . خدعه‌لرینك اوكنی آله‌رق ایكیسنی‌ده مغلوب ایده‌بیلمك ایچون اونلره ممكن ایسه دها بیوك برخدعه ایله وباخصوص متانت واصرارایله مقابله ایتمه‌لی... بز تركلر چوق‌متینز ، ثباتمز ضرب مثل حكمنه كچمشدر. (پلونه) كبی آچیق برموقعده عثمان پاشا كبی برذاتك قوماندسنده بولنان كوچوجك برقوهٔ عسكریه ، بوموقعی اویله بر ثباتله مدافعه ایتدی‌كه خصملرمز بیله ثناخوانمز اولدی .

لكن ینه (پلونه) ذی حیات بردلیلدركه خدعه‌سز ، یعنی اصول وقاعده‌سز ، ثبات ومتانت بر فائدهٔ عملیـه‌یی منتج اولماز . محاربه‌ده خدعه ، علمك كاه سوق الجیش وكاه تعبیة الجیش اعتباریله حال ومكانه تطبیقیدر . بو ایكی عنصرك معقول بر صـورتده تركیب و امتزاجی اولمقسزین حرب ، فرضیات غیرممكنه عدادینه داخل اولوب اوندن اجتناب ایتمك اولادر . زیرا غیرمتعدی حرب تدافعی ـ ایستر مواقع مستحكمه‌ده وایسترحدودبوینده اولسون ـ اولدن قطعیاً موفقیتسزلكه

محکومدر ؛ نه قدر پارلاق وشانلی اولورسه اولسون هر (پلونه) نك تسلیم الیم ایله نتیجه‌لنمه‌سی ضروریدر .

بو کتابك ابحاث سائره‌سنده کوره‌جکز که ثبات محاربه‌یه تمامیله کفایت ایتمز. بالعکس بیوك امرانك ده سوق‌الجیشجه قوۀ تشبثیه‌یه مالك اولمه‌لری لازمدر که ناپولئون دورینك سروهنری‌ده اساساً بوندن عبارت ایدی . شو فرقله که ، زمانمزده بو قوۀ تشبثیه دها مکمل بر صورتده ترتیب وتنظیم ایدلدی. بونك ایچون، بو کون مؤسس اولان اصول حرب قواعدینه مخالف حرکت ایدن هرعسکر قوماندانی بر جنایت ارتکاب ایتمش عد اولنور . بر طاقم ملاحظات ذاتیه‌یی قاعدۀ اساسیه اتخاذ ایدوب ده اونلری ، بیوك قوماندانلقلر طرفندن مؤسس اولوب احوال مماثله‌ده تعقیب اولنه‌جق یولی ارائه ایدن اصول وقواعدك یرنده تطبیق واجرا ایتمکه کیمسه‌نك حق وصلاحیتی یوقدر . تام بوراده ، نه‌فره دریق نه‌ده ناپولئونك قواعدینی تعقیب ایدن سردارك مسلکنده‌کی باشلیجه قصوره غایت یاقین بولنیورز .

ایمدی بتون بو مسلکلر ، بتون بو خطالر بزه نره‌دن کلیور ؟ جواب ویرمکده پك مشکلات چکیورم ، زیرا اوقدر پارلاق بهادرلقلر کوسترمش اولان بیوکلرمزك اطرار وحرکاتنده اونلری بوله‌مایورم . حتی هیچ بر یرده‌ده بوله‌میورم ...

۱۸۹۷ تاریخنده‌کی صوك تسالیا سفرمزده یونانلیلری پك قولای مغلوب ایتمکله دها بردفعه اثبات ایتدك که عسکرمز تخیل اولنه‌بیله‌جك الك کزیده خصائله مالکدر . لکن هیچ برایشده قطعی برنتیجه‌یه ، سوق‌الجیشی برنتیجه‌یه دسترس اوله‌مدق . تپه‌دن تپه‌یه یورومکدن بشقه برشی یاپمدق ... دیپلوماسی طریقیله توسط اولماسه‌یدی ، آتینه بحرسفیدك اوبراوجنده بولنمش اولسه‌یدی بیله بز ، مانوره یاپمسنی هیچ دوشونمکسزین ومغلوب دشمنه کندینی طوپلامغه ، استحکاملر انشاسیله موقعنی تحکیم ایتمکه ، بزه قوای جدیده ایله قارشو قومغه ، وضبط

اولنه‌جق مستحکم برموقع جدید احداثنه دائما وقت براقه‌رق اورایه قدر وبلکه دها ایلری‌یه کیدردك . بوندن ماعدا حرکاتمز نه‌قدر بطی اجرا اولنیور ونه‌قدر وقت ضایع ایدیلیوردی ... برصورتده‌که میدان محاربه‌یه دائما پك کچ واصل اولان جزؤتاملر اکثریا مانوره‌یه اشتراك ایده‌میورلردی ؛ بناءً علیه تام محاربه اولمیوردی .

مثلا اکر (چتالجه‌ده) ده زمان ایجه حساب ایدیله‌رك صاغ جناح ، قدمه تشکیلی ایله ، دشمنك صول جناحی اوزرینه حرکت ایتدیرلمش اولسه‌یدی فرداسی کون یونان اردوسندن آرتق اثر قالمازدی ... حالبوکه محاربه‌یه دوام ایده‌رك ، محاربه‌نك دوامنی تسهیل ایله‌یه‌رك او مدهش « اوتریس » طاغلرنده دها متانتلی ودها ایی حاضرلانمش بر دشمنله عظیم بر فلاکته اوغرامق ممکن ایدی ! سواری ، پیاده‌نك بجاقلری آره‌سنده یوریوردی . استکشافات وتجسسات وبالجمله امنیت خدماتی‌همان هیچ ایدی . جنراللردن بری ، حفظی پاشا ، تلاشه دوشر ؛ زیرا (اپیر) جهتنده‌کی غایت بیاغی وسائطه استخباریه‌سی سکزبیك قدریونان سواریسنك یانیه‌یه متوجها حرکت ایتدکارینی کندیسنه اشعار ایدر . حالبوکه الك شعشعه‌لی ، الك افسانه‌لی دور اساطیرلرنده بیله بویوه‌ن پالیقاریالرینك اوکبی مهم وغلبه‌لق سواری‌قطعه‌لری اولمه‌دی !

بو ۱۸۹۷ سفرنده موفقیت احراز اولندیغی صره‌لرده مشاهده اولنان شی ، اردونك تمامیله یاتمش اولدیغی حالده تعرض ایتمه‌سیدرکه بوده عسکرلك نقطهٔ نظرندن موجب اسفدر .

فقط بنم وظیفه‌م دها آغیردر : چونکه بنم تنقید ایتمك تشبثنده بولنه‌جغم شی حرب کبیردر . بوحرب کبیر بزدن خیلی اوزاق ایسه‌ده اهمیتی دوچار تناقص اولمامشدر . بالعکس اواهمیتك دها بیوك اوله‌جغی ظننده‌یم ، ومأمول ایدییورم‌که حرب مذکوردن استنتاج ایده‌جکمز عبرت درسلری دها زیاده باعث فلاح ونجاتمز اوله‌جقدر .



مبحث ثانی

جمله‌نك معلومی اولدیغی اوزره ممالك عثمانیه واسعدر . وسائط اجرائیهٔ حربیه‌ایسه بو وسعت نسبتنده‌دکلدر. فقط همان هرکس ظن ایدییورکه ترکیانك بوکونه دکین استعمال اولنان وسائط حربیه‌سی کندی‌مساحهٔ سطحیه‌سی ایله مبسوطاً متناسبدر . بواویله برخطادرکه اول امرده ذهنلردن ازاله‌سی لازمدر . تا که محاربهٔ زائله‌ده صرف اولنان همت وغیرته دائر برفکر ایدینمك ممکن اولسون ؛ زیرا بر اردونك‌قوت وغیرتنك قوانین‌میخانیکیه‌یه تابع اولدیغی‌اونتمامیدر. قوانین مذکوره بزه دییورکه: برقوتك درجهٔ اندفاعیه‌سی، تأثیرینك امتدادیله شدتنك حاصل‌ضربندن عبارتدر . بواساس وضع ایدلدکدن صکره علاوةً شونی بیان ایده‌لم که قوهٔ میخانیکیه‌نك ظهوری ، محاربه‌نك تکمیل مدت دوامنجه‌برمحرکه محتاجدر . ایمدی‌بزم محرکمز نه‌ایدی ، اونی تدقیق ایده‌لم :

بودولت عظیمه‌یی تشکیل ایدن عناصر مختلفه هپ‌عثمانلی نامنی طاشیور . لکن‌حقیقتده اولادینی اردویه‌ویرن یالکز اسلام‌عنصرینك برقسمیدر . بوترك عنصری عصرلردنبرو خون حمیتنی سوکیلی وطنه بذل ایده‌ایده اودرجه دوچار تناقص اولمشکه ایکی واسع دارالحربده ــ آوروپا ایله آسیاده ــ روسلره ، یوزاون میلیون نفوسدن عسکر اخذایدن خصممزه قارشی چیقدیغمزده قرطه نفراتمزی اقل قلیل برقاچ میلیون نفوسدن اخذ ایدر ایدك ! حتی مع‌التأسف شمدی‌یه قدر بوعزیز وطنك مدافعه‌سنه اشتراك‌ایتمه‌ین نفوسیله برابر استانبول دخی خلاف حمیت ومنطق برامتیازدن مستفید اولیوردی .

بوتناسب پك واضح اولوب شرح وتقسیردن مستغنیدر . مع‌مافیه

قرعه‌یه تابع اولمایان اهالیمزی وولایاتمزی ذکر وتعداد ایتمز ایسه‌ك ، عسکر ویرن عنصر طرفندن ابراز اولنان جهد واقدامك نه درجه فوق‌العاده اولدیغی بحق اکلاشیله‌ماز . عسکر ویرمه‌ین او اهالی ، او یرلر شونلردر :

شمالی آرناؤدلغك قسم اعظمی
حدود کردلری
عرب قبائل متعدده‌سی
یمن الکای وسیعی ، بحراحمر ساحلی ، حجاز ، الخ ...
جبل لبنان متصرفلغی
بصره ولایتی
طرابلس غرب ولایتی
کرید وجزائر بحرسفید [بورالرك عسکری یالکز یرلرنده ایفای خدمت ایدرلر.]

مکلفیت عسکریه‌دن معاف اولان بومملکتلرك مساحهٔ سطحیه‌سی فرانسه ، آلمانیا و آوستریانك اوچنه بردن مساویدر !.. بو عثمانلی مملکت فسیحه‌سی ، که بحرسفیدك قسم اعظمی ، عجم کورفزی ، مرمره ، بالقان حکوماتی ، بحرسیاه ، آسیانك برقسمی ، عمان دکزی وبحر احمر ایله محدوددر ؛ ایچنده ساکن اولان اهالینك انجق درتده بری طرفندن مدافعه ایدلمکده‌در .

مستولی‌یه بربرینی متعاقب برطاقم قوای مانعه قارشو قویدیغندن طولانی ایکی مخاصم اردو بیننده اوکبی نسبتلر داخلنده موازنه‌نك محافظه‌سی ممکن اولدیغی قبول اولنسه‌بیله — که بونك حقیقتدن بعید اولدیغی ظاهردر — دیکر برطاقم عناصر وارکه بونلر روس دینامو سنك قوتنی تزیید ایتدکاری حالده ترك محرکنك قوتنی زیاده‌سیله تنقیص ایتمکده ایدیلر . فی‌الواقع قارشیمزده یالکز چارك مهیب اردوسی بولنمایوردی ؛ صربلیلری ، یونانلیلری ، قره طاغلیلری‌ده ترصد

تحتنده بولندرمق وروس حركت تجاوزيه سنه اهميتلی برقوة الظهر تشكيل ايتدكلری سهولتله تصديق واعتراف اولنه جق اولان بلغارلره امنيت واعتماد ايتمامك مجبوريتنده ايدك . ايشته بومادونيتمز ايله برابر غالب اولمقلغمزه رمق قالمشيدی ؛ غران دوق نيقولا پلونه نك اوحيرتفرما مدافعلرينك حقندن كلمك ايچون رومانيا عسكرينك معاونتنه مراجعت ايتمكه مجبوراولمشيدی!.. ايشته بو، مغلوبيت ايچنده بيوك برمظفريتدر!

حد ذاتنده اوقدر قوی اولان روسيه ، زير تابعيت عثمانيه ده بولنان امارتلردن استمداد ايله ايجابنده قوۀ محركه سنی تزييد ايده بيليوردی . بزم مملكت ايسه اوزمانلرده اسكی اتفاقلرندن محروم بولنيوردی كه بو محروميت اميد موفقيتمزی ـ اكر بودرجه مادونيت ايله برابر نتيجه ده موفقيت اميدی معقول ايسه ـ فوق العاده تنقيص ايدييوردی. بتون بو احوال، قوا ووسائطمز حسن استعمال اولنسه دنيانك اك كوزل اردولرندن برينه مالك اوله جقمزی بزه بی پرواسويله دير .



مبحث ثالث

سردارك پلانی

تامبادیٔ حربده اسف انكیز برصورت مباشرتی تعیینه مجبوریت حاصل اولیور : بوده عموم اردونك فرقه فرقه طاغیدلمسیدر . محاربه‌لرده بیوك سوق‌الجیشی جزء تامی اولان اردوده ، قول اردو بیوك تعبیة‌الجیشی جزء‌تامیدر. ایشته بوقول اردوترتیباتی بزم اردوده یوق ایدی . بویوزدن اردومز ، فورطنه‌لی هوالرده حركتدن عاجز بیوك بر زرهلی‌یه مشابه اولوب طورپیللر كبی بر برینی متعاقب سوق ایتدیكی فرقه‌لر روس اردوسنك دریای متلاطمنده همان عقبنده قپانان برطاقم دلیكلر آچوب محواولیوردی .

بعض مؤلفلر ، روسلرك زشتوی طریقیله طرنوه‌یه حركتلرینی اولدن كشف ایتمك ودشمنی ایكی جناحندن بحضور ایده‌بیله‌جك بر صورتده اخذ موقع ایله‌مك خصوصاتنی سرداره عطف واسناد ایدییورلر . وقایعك تعمیق وتدقیقی بزه ارائه ایدییوركه ، بو فكر هیچ بروقت اختیار جنرالك ذهنندن كچمدی . ذاتاً اون بش بیك كشی ایله ودیندن كلن عثمان پاشادن ماعدا « یانترا » ایله « اوسما » نك غربنده همان هیچ عسكر یوق ایدی .

حالبوكه سرداره عطف اولنان فكر، یعنی دشمنك ایكی جناحنی تهدیدایده‌بیله‌جك برصورتده اردونك ترتیب وتقسیمی ، روس‌اردوسنی سلستره ، روسجق ، شمنی ، وارنه قلاع اربعه‌سی داخلنه چكمكه چالیشان وشمنیده‌كی قول اردودن ماعدا هیچ بریرده اجتماعات یاپمایان سردارك مقاصدینه طبان طبانه ضددر . شمنی مستثنا اولدیغی حالده هرطرفده تشتت ، پریشانی موجوددی . شمنی ایسه برانتظار موقعی دكلدی . بومستحكم اردوكاه ، سوق‌الجیشی برنقطهٔ مركزیه

دکلدر . واولهمازده . بوکبی نقـاطدن مقصد نقطهٔ جغرافیه دکلدر .
هزیمتك حقیقی میقروبی ایشته او تشتت وتفرقهدر . بوتفرق قوا ،
تا محاربهنك نهایتنه قدر دوام ایلهمشدر . بونك ایچوندرکه قسم قسم ،
جزؤ جزؤ مغلوب اولدق .

ذاتاً هروقت اولدیغی کبی بومحاربهده ده اوبردرلو واز کچهمدیکمز
مفرزههوسنه دوشدك . فصل مخصوصنده کورهجکمزوجهله خصوصی
وکیفی برهدفه طوغری اجرای حرکات ایدن شبقه اردوسی ایله ، سیار
فرقهلرینی واسع بر جبهـهده کزدیرن هزارغراد اردوسی ایلری یه
طوغری مفرزهلر سوق ایتمکدن بشقه برشی یاپمادیلر . حتی پلونه بیله
برمفرزهدن بشـقه برشی دکلدی . محاربه پاتلادیغی هنکامده طونه یه
الك یقین بولنمش اولان عسکریمز ، عثمان پاشـانك ویدیندهکی کوچك
قول اردوسندن عبارت ایدی .

شهرمذکور ایله نیکبولی بیننده برقاچ طابور ، نیکبولی یی محافظه
ایدن برپیاده لواسی ، زشتوی یه برلوا وبومحل ایله سلستره آرهسندهکی
نقاط مختلفهیهده برقاچ طابور اعزام ایتمش اولان روسجق فرقهسی ایدی ؛
لکن بتون بونلر برهرج مرج ایچنده اولوب بینلرنده برعلاقه وارتباط
یوق ایدی . سردارك اردوکاهی اولان شمنیده ایکی پیـاده فرقهسی
جمع ایدلمش اولوب برسواری فرقهسـنك تشکیلنه دخی چالشـلمقده
ایدی . روسـلرك اوکثرتلی سواریسـنه مقابل روم ایلیده احضـار
ایدهبیلدیکمز یگانه سواری فرقهسی بوایدی .

ایمدی سردارك تخیل ایتدیکی نه ایدی ؟ تعقیب ایتدیکی مقصـد
نهدن عبارت ایدی ؟..

کندیسنی محق کوسـترمك ایچون بالآخره تقدیم ایتدیکی راپور
ـ مدافعه نامه ـ برقاچ سوز ایله تلخیص اولنهبیلور . باقکزنه دییور :
« روس اردولرینك ارکج برنقطهٔ مروربولوب هرمانعه رغماً کچهجکلری

محقق اولدیغندن اونلرك مرورلرینه ممانعت ایتامك ، كندیلرینی سلستره ، روسجق ، شمنی ، وارنه قلاع اربعه‌سی داخلنه كچیرمك وبر كره بومنطقه‌یه داخل اولدقدن صكره قسم قسم مغلوب ایتمك اولادر»

بو پلانك اساسندن چوروك اولدیغنه شبهه یوقدر ؛ زیرا روسلرك اوقدر آغیر خطایی ارتكاب ایده‌كه‌جكلری نصل مأمول اوله‌بیلور ؟ قلاع اربعه داخلنه كیره‌جك یرده ، هدف اصلیلرینه طوغری دها طبیعی ودها كسدیرمه اولان طریقی اختیار ایده‌جكلری عقله دها قریب دكلیدر ؟ درجهٔ ثانیه‌ده حائز اهمیت بر طاقم هدفلر مواجهه‌سنده بیتمز توكنمز حركات اجراسیله ایلری‌یه طوغری سیرلرینی تعطیل ایده‌جكلری تخیل اوله‌بیلورمی ؟

قلاع اربعه‌نك مستحكم اردوكاهی مستقل وخصوصی بر منطقه تشكیل ایدوب دشمنك طرق مراسله‌سنی همان هیچ تهدید ایتمدیكی كبی طوغری پایتخته موصل اولان بیوك « سوق الجیش طمارینك‌ده تماميله خارجنده كائن ایدی . » (برنجی قروكی‌یه مراجعت) .

اكر بو طمارك طولنجه شونلر كبی مواقع مستحكمه ویا توقف قله‌لری موجود اولسه‌یدی شبهه سز بونك فوائد عظیمه‌سی كوریلور ایدی : زشتوی ـ طرنوه ـ شبقه ـ زغره ـ سیمنلی ـ ادرنه . موازی طمار اوزرنده‌ده : نیكبولی ـ اورخانیه ـ قرلی ـ واقارل ـ تاتار بازارجغی ـ فلبه ـ ادرنه .

پلونه‌نك بردنبره ظهوریله روسلرك استانبول اوزرینه اولان حركت تجاوزیه‌لرینی برمدت توقیف ایتمسی مطالعه‌مزك صحتنه بیوك برتقویت بخش ایدر .

لكن روس اردوسنك پلونه اوكنده توقفه مجبور اولمسی اوحوالیده استحكاماتك موجودیتندن ناشی دكل ایدی ؛ خیر ؛ اوراده ، خصو-

صیله ایکی اردو مصادم اولدیغی هنگامده ، دکل استحکام حتی آوجی ،
اك اوفاق بر آوجی خندکی بیله یوق ایدی . توقف قله‌لری ضرورت
احوال ایله واختیاری اوله‌رق برکیجه ظرفنده وجوده کتیرلدی .
ایشته « شیلدر ـ شلوندنر » و «قرودنر» ك مصادمانیله « غورقو» نك
صولتنی هپ بردن طوردیران بو ایدی . بوحادثه پلانسز و تدبیرسز
برجسارت وشجاعت دوره‌سندن ، اصول وقاعده دوره‌سنه انتقالی
حصوله کتیردی. بو یوزدن روسلرك سوق الجیشجه یایله‌لری فوق العاده
دوچار موانع اولدی .

مع هذا شونی تأییده لزوم کوریيورز که : روسلرك بویایله‌لرینی
منع ایدن شی قلاع اربعه دکلدر . علی الخصوص که پلونه‌نك کندیسی ده
مؤخراً تجربه ایدلدیکی زمان ، نه شرق نه غرب اردولریمز دشمنك
ـ یوقاروده چیزدیکمز ایکی سوق الجیش طمارلرندن ـ استانبوله
اوزرینه ایلریله‌سنی منع ایده‌مدیلر .

سردار، قلاع اربعه داخلنده برپلونه‌نك حدوثنی بکلیور ایدیسه
بوکا چوق زمان منتظر اوله‌جق ایدی . روسجق عسکرینك زشتوی
اوزرینه اولان حرکتی موفقیتسز اِلکله نتیجه‌لندیکی کبی ، روس
اردوسنك صاغ جناحنده پلونه ظهور ایدیویرمسه‌یدی اردوی مذکور
صیقجه تحشد ایدرك شبقه‌دن بالمرور ادرنه‌یه واصل اولور وسردارده
دهاچوق زمان خصمك ورودینه بیهوده‌یره منتظر اولوب طورر ایدی .

سردارك افكارینی مدافعه ایدنلردن بعضلری محاربه‌نك بدایتنده
ابراز اولنان عطالتده برنظریه کشف ایدییورلرسه‌ده بونك اصل
ومنشأنی کوستریمیورلر . بکاکلنجه بونظریه‌یی هیچ برطرفده بردرلو
کشف ایده‌میورم . وظن ایدیورم که بوخصوصده یالکنزده دکلم . اك
قوتلی دلیل شودرکه : عبدالكریم پاشانك خلفلری کندیسندن ایی

برشی یاپه‌مدیلر ؛ بو، تمامیله محققدر . حتی بن دها ایلری کیده‌جکم ودییه‌جکم که : اختیار سردار، احمد ایوب پاشا معاونی اولدیغی حالده مؤخراً یاپیلاندن شبهه‌سز دها ایی برشی یاپه‌بیلیر ایدی ؛ لکن بو بردلیلمیدر ؛ بونی نظریه اوله‌رق اقامه ایتمك ممکنمیدر ؟ بو ، اولسه اولسه « فنالغك نظریه‌سی » اوله‌رق وضع واقامه ایدیله‌بیلیر .

بعض کیمسه‌لرك ذاهب اولدیغی وجهله، عبدالکریم پاشا قلاع اربعه‌داخلنده قالمقله بر « یان موضعی» اشغال‌ایتدیکی ظننده بولنیوردی فرض ایده‌لم . بوده برخطای عظیمدر . زیرا تحکیم ایدلمش برطاقم نقاط جغرافیه هر وقت برموقع سوق‌الجیشی تشکیل ایتمز . بر « یان موضعی » ، کندیسندن بکلنیلن فوائدی تأمین ایده‌بیلمك ایچون اوچ شرط اساسی لازمدر :

١ — بونقطه‌ده برقاچ ساعت ظرفنده تجمع ایتمك ممکن اولملی .

٢ — بونقطه ، دشمنك خط‌الحرکاتندن بر، نهایت ایکی کونلك مسافه‌دن اوزاق بولنملی .

٣ — تحشد ایدیلن منطقه‌دن دشمنك خط‌الحرکاتنه قدر مرور وعبوری قابل خطوط مستعرضه بولنملی؛ تهدیدن فعلیاته بلامشکلات کچه‌بیلملی .

ایمدی شمنی‌ایله زشتوی ـ بالقان خطی بیننده تقریباً یوزاللی کیلو متروقدر برمسافه واردر. بوندن ماعدا مرور وعبوری قابل هیچ برخط مستعرض یوقدر . دشمنك جناحنی ویاخود وراسنی تهدید ایتمکی دوشونمه‌دن اول روسجغه قدر چیقمق ایجاب ایدر ایدی . بوایسه یولی دها یوز کیلو مترو قدر تمدید ایدییوردی .

تهدیدن فعلیاته کچیلمك فکرینه کلنجه ، بوده سریع برتجمعك عدم امکانندن طولایی تمامیله حکمسزقالیر . زیرا الده بولنان عساکر بك چوق نقاطه طاغیدلمش اولمقدن ماعدا اعلان حرب ایله برابر

بومفرزه‌لرك اقامه ایدلدكلری مواضعدن قورتارلمسی ایچون نهایت درجه سرعت وشدتله چبالامق اقتضا ایدرایدی . برمحله یرلشدیرلمش اولان عساكراورادن قالدیرلمق ایستنلدیكی كبی، مدهوش اولان فریادخلقك وفغانی، ولولهٔ سامعه خراشی عیوقه چیقه‌رق فلانویافلان محلك تخلیه ایدلمامسی نیازینی متضمن استرحامنامه‌لر شكلنده تكرار یره سقوط ایدردی . متصرفلر ، قائممقاملر وباخصوص تلغراف مدیرلری بتون بوخصوصی منطقه‌لرك غریب وعجیب تعبیةالجیشجیلری ایدی .

بومتصرفلر، قائممقاملر،مدیرلرحركات عسكریه پلانلرینه مداخله ایدرلر ، استانبوله تلغرافلر یاغدیررلر و تحفدركه اكثریتله‌ده فلان مفرزه‌نك فلانموقعدن وفلان طابورك فلان محلدن قالدیرلمامسنه‌دائر مساعده استحصال ایلرلردی . چونكه اوزاقدن حركات عسكریه‌یه مداخله ایدن ییلدیزده اونلرله هم افكار ایدی . بوحال ، برچوق یرلری مواقع ممتازه حالنه افراغ ایدییور وبورالری، برباش قوماندانك نافع صورتده تحشید ایده‌بیله‌جكی نه وارسه جمله‌سنی طوتیورلردی . لله‌الحمد شمدی سربستجه سویلیه‌بیلیرزكه بوتون مانورملره مانع اولان هپ سرایك اومداخلات جاهلانه‌سی اولمشدر .

شو ایضاحات ایله درجهٔ كفایه‌ده ثابت اولمشدركه بویله سریع تجمع اولمقسزین، نه درجه مجهز اولورسه اولسون قلاع اربعه داخلنده‌كی استحكامات مواقعك یان موضعنی تشكیل ایده‌مزلر .

ایلریده واقع اولدیغی‌وجهله، چاروپچ اردوسنك ، شرق‌جهتندن استیلا اردوسنك حركاتنی ستراتمك وكندیسندن خارقه‌لر بكله‌نیلن قلاع اربعه‌یی تجرید ایتمك خدمت معتناسنه تخصیص ایدیله‌جكنه منتظر اولمق دها معقول ایدی . روسیه ولی عهدینك وظیفه‌سی خط الحركات اوزرنده مخاصماته كیرشمش اولان دیكراردولری محافظه

ایتمکدن عبارت اولدیغی جهتله ، مشارالیه بو مواقع مستحکمه‌مزده بزه تعرضدن اجتناب ایده‌جکی طبیعی ایدی .

بو بر وظیفه‌که پك « قلاسیك » اولمغله برابر فوق‌العاده لاستیقلی ایدی ! « لوم » دن « یانترا » یه قدر بوایکی خط موازی بیننده روس اردوسی عادتا « سوق‌الجیشی بر ژیمناستیق » اجرا ایدییور ایدی ... رولنك ایجاباتنه کوره هیچ برشی بللی ایتمکسزین ایلریلیوب کریلیوردی . سردار اونودییوردی‌که « کورمك » ایچون اکثریت اوزره جنك ایتمکه مجبوریت واردر . جنك ایتمك ایچون ایسه روسلرك ، اشغال ایتدکلری کوزل مواقعی ترك ایله بزم اعلامستحکم اردوکاهمزه کلوب هجوم ایده‌جکلرینه منتظر اولمق عبث وطفلانه برفکردر .

بیوك فره‌دریق دیرایدی‌که « خصمی جنکه اجبار ایتملی ، خصم طرفندن جنکه مجبوراولاملی » . لکن عاطل طورمغله ، نیت ومقصدینی بللی ایتدیرمکله بوکا موفقیت اولمایه‌جغی بدیهیدر .

بونده سردار اساسلی برشیدن غفلت ایدییوردی : اوده دائما محاربه‌ده خصم ایله باش باشه بولنیلیورمش کبی دوشونمکدن عبارتدر . ایدی کورمك وبالعکس کورلمکه مانع اولمق ایچون دشمنك قسم کلیلرینی آرایه‌رق جنك ایتمك ایجاب ایدرایدی . بو ، قطعی براحتیاج سوق‌الجیشی‌درکه سردارك ، منحصراً تدافعی اولان پلاننده بوجهتی اولدن کشف ایده‌مدیکی اکلاشیلیور . مشارالیه روسلری چکوب مغلوب ایتمك وبعده قووالامقدن بحث ایدییور . حال بوکه « رجحانیت سوق‌الجیش » ی فوت ایتدکدنصکره تجاوزی مقابله‌لره کیرشمك ممکن دکلدر ؛ زیرا ناپوئیون دیمشدرکه : « کاه فوق‌العاده جسور اولمق وکاه فوق‌العاده تدبیرلی بولنمق هنری ، احراز موفقیت هنریدر . » عبدالکریم پاشانك ترتیبات وتشبثاتنده ایسه انجق تدبیر واحتیاط بررول اوینایوردی . یالکز بوایسه مشئومدر .

ایمدی بردها تکرار ایده‌بیلورزکه : روسلرك بو مشهور قلاع اربعه‌ده کاوب بزه هجوم ایده‌جکلرینه منتظر اولمق طفلانه بر حرکت ایدی .

اوحالده عبدالکریم پاشایه مساعده ایدلسه‌یدی مشارالیهك اصل یاپه‌جنی نه ایدی ؟. فکرمزجه ، برنجی دورده یعنی طونه‌دن قبل‌العبور مشارالیهك اتخاذ ایتمش بولنمسی لازم کلن تدابیری ، ارضك تشکلات سوق‌الجیشیه‌سی واضحاً ارائه ایدییور . مبحث آتیده بالخاصه بوندن بحث ایده‌جکز . لکن شمدیدن ـ خصملریمزك کوزیله ـ خریطه‌یه باقارسه‌ق کوروزکه مملکتمزه دخول ایچون کرك دوبروجه حوالیسنده وکرك چرناوودهٔ ایله روسجق بیننده‌کی حوالیده اولمق اوزره طونه اوزرنده انتخاب اولنه‌جق هرنقطه ، عابرینی محققاً قلاع اربعه‌یه ایصال ایدییوردی .

ایمدی مذکورمنطقه‌لرده تعرضات جعلیه‌ده بولنمق اوزره برچوق مفرزه‌لر تعیین وتخصیص ایدلسه بیله باشلیجه اردونك ، استیلا اردوسنك اشبوطوزاغنه کیدوب دوشمه‌یه‌جکی برامر آشکار ایدی . بونی‌ده اثبات ایده‌جك شودرکه ، دوبروجه‌یه کچمکه مأمور ایدلمش اولان جنرال «زیمرمان» و «ال‌تراژانك» اوته‌سنه‌بر آدیم بیله آتمامشدر .

سردار ظن ایدییوردی‌که بوجهتدن کله‌جك اولان روسلر وارنه ایله شمندوفر خطنی (هدف) اتخاذ ایده‌جکلر . مشارالیه بونده دخی ، بویله بر حرکتك اجراسیچون مستحکم اردوکاهمزه داخل اولمق ووارنه‌نك خاطری ایچون برچوق قطعات عسکریه‌یی سفربرحاله قویمق ایجاب ایتدیکنی اونوتیوردی . روسلر ، باشلیجه (هدفلری) اولمایان وارنه‌یی الده ایتمکدن نه‌کبی برفائده استحصال ایده‌بیلیرلردی ؟ بزده ، مادامکه محاربه‌یی هروجهله متعاقب محاصره‌لره قلب وتحویل ایتملی ایدك ، بوندن نه غائب ایدر ایدك ؟ بزخریطه‌یی تدقیق ایله شوکا

قناعت پیدا ایتملی ایدیکه (قابل استیلا اولان منطقه)، روسجق ایله
راحوه بیننده ممتد اولان نواحی ایدی. طبیعی ودین دکل.
زیرا او حالده روسلر پك تهلکه‌لی بریان یورویشی اجرا ایتملی
ایدیلر. اویله بر حرکت که کندیلرینی اس‌الحرکاتلرندن فوق‌العاده
اوزاقلاشدیرر ودشمن نه‌قدرجسارتسز وحاضرلقسزاولورسه اولسون
بوندن بالاستفاده خطوط مواصله‌لری اوزرینه یوریمکدن چکنمز
ایدی.
ایشته عین تهلکه وبناءً علیه عین ملاحظه سرداره شونی کوستر-
ملیدیکه: عبورحقیقی راحوه ایله روسجق بیننده وفقط عینی‌اسبابدن
طولایی دها مواقق منطق‌اوله‌رق بوصوك موقع ایله نیکبولی آره‌سنده
واقع اوله‌جقدر. بوصورتله نهرك محافظه اولنه‌جق خط عظیمی‌تقریباً
(١٥٠) کیلو مترودن عبارت قالیر ایدی.
بومسافه ایسه خاطری صاییلیر برمسافه اولدیغی ایچون دشمنك
مرورینه‌ممانعت اولنه‌میه‌جغنی ظن‌ایتدیرییوردی. ایشته‌عبورك مسئلهٔ
سوق‌الجیشی‌سی بوندن عبارت ایدی.
روسلر دشمن طوپراغنه داخل اولدقلری کبی قواعد موضوعهٔ
حربیه‌یه اتباعاً همان (هدف) اصلی‌یه طوغری اجرای‌حرکاته مباشرت
ایتدیلر. عبدالکریم پاشا ایسه بالعکس انجق ایکنجی درجه‌ده‌کی
(هدفلری) پیش‌نظره آلوب اونلره صارلمش‌ایدی. مانوره فکری،
ترتیباتنده تماميله مفقوددی. دماغی صرف تعبیه ملاحظاتیله اویوشوب
قالمش، دها تحفی شوکه خصمنه دخی مانوره فکرینی ویرمك ایسته-
مه‌مکده بولنمش ایدی. دشمنی کندی دوشندیکندن بشقه درلو
دوشونمکه غیرمقتدر عدایدییوردی. خیالی، مشوش برسوق‌الجیشك
تلقین ایتدیکی افکاره تبعاً قواسنی طاغتمغله، هربره عسکر اقامه
ایتمکله خصمنی قورقوته‌جغنه ایناتمقده اصرار ایدییوردی.

اسنادات باطله ، ظنون مشئومه ، افکار تهمتکارانه ، جهالت فاحشه !

عبدالکریم پاشانك قلاع اربعه‌یی مرکز تدافعی اتخاذ ایتمسنه بشقه برسبب دخی اس المهمات اندیشه‌سی اولسه کرکدر . بو اس المهمات پایتختدن بحراً بر کونلك مسافه‌ده بولنان وارنه لیمانی اولمسی ضروری ایدی . لکن هیچ بر وقت بوخصوصیت ، زشتویده طوپ کورلرکن شمنی‌ده قپانمق فکرینه براولویت بخش ایده‌مز .

یوقاریده عرض ایتدیکمز وجهله روسلرك قلاع اربعه‌یه موصل اولان بر معبری اختیار ایده‌جکلری ملاحظه‌سی وارد دکل ایدی . ایشته بونی دوشونمه‌مکه ، دهاء عسکریدن وقوهٔ تشبثیه‌دن تماميله محرومیت دیرلر .

مانوره فکرینه قارشو سردارك سرد ایتدیکی صوك اعتراض ارزاق مسئله‌سی ایدی . اکر اوزون یورویشلر ، متعدد مرحله‌لر ، حاصلی دورادور بر حرکت تجاوزیه احتمالی موجود اولسه‌یدی ، مهمات احضار وسوقی حقنده‌کی وسائطمزك حال اسف انکیزینی نظر اعتباره المقده مشارالیه حق قازانیردی . شوقدرکه موسقوه‌یه کیتمك امیدینی بسلمه‌یوردق . یاپیله‌جق الك اوزون یورویش اعظمی اوله‌رق (۱۵۰) کیلومترودن عبارت ایدی . برده سفر بدایتنده محلنجه ارزاق ومهمات تدارکی دائما قولایدر . علی الخصوص ، بو مانوره یورویشی (marche manœuvre) ، کرك ایی کرك فنا ، پك آز برمدت سوره‌جکدی .

شوسه‌لرك ، آرابه‌لرك ، شمندوفرلرك تماميله مفقود اولدیغی وهرطوپ کله‌سنك شمدیکی بتون برجبخانه صندیغی قدر آغیر بولندیغی هنکامل‌رده اجدادمز ویانه‌یی محاصره ایتمك اوزره استانبولدن سفره

چیقدقلرنده ، تاعجم حدودلرنده «چالدیران» محاربه میدانلرینه کیتدکلرنده عجبا نه‌صورتله حاضرلق کوریبورلردی ؟.

ایشته پلانی کوردك : شیمدی برده سردار اکرمك بو مبارزهٔ عظیمه‌یه عسکری نه صورتله تهیه ایتدیکنی تدقیق ایده‌لم :

اعلان حرب نیسانك اوننده وقوع بولوب فقط مخاصماته انجق حزیرانك نهایتنده مباشرت ایدلدی. اعلان حربله محاربهٔ فعلیه بیننده اوچ آیه قریب برمهلت کچدی‌که بالطبع جنکاور اولان برعسکری حاضرلامق ایچون بومدت لزومندن فضله ایدی . اواثناده غیورانه چالشمق شرطیله قادرولر ترتیب اولنه‌بیلوردی . الك چوق لازم اولان‌ده بو ایدی . واجراسی‌ده محقق ممکن ایدی .

روسلرك طونه‌یه ایمك ایچون بوقدر مدت صرف ایده‌جکلرینی سردار مأمول ایده‌بیلورمیدی ؟ شبهه‌سزکه اوت ! فیضان میاه سببیله یوللرك صو آلتنده بولندقلری یغمورلی برموسمده روس اردولرینك «تقرب یورویشلرینی» بالاجرا رومانیاده تحشد ایدنجه‌یه قدر پك چوق مشکلاته دوچار اوله‌جقلری بدیهی ایدی . باخصوص روس خطوط حدیدیه‌سی رومانیانککندن کنیش اولدیغندن شمندوفر ایله واصل اولان عسکرك اقطارمه ایدلمسی ایجاب ایدردی . (٥٠٠,٠٠٠) کشیلك برارد وایچون بوحالك پك مهم تأخراته باعث اوله‌جنی طبیعی ایدی .

بتون بواحوالی اولدن کشف ایله مصادمه‌یی قارشیلامغه فعالیتله حاضرلانمق قولای ایدی . اوقدر قیمتلی اولان بومتعدد هفته‌لر ظرفنده شمنی‌ده نه ایله اشتغال اولنیوردی ؟

عبدالکریم پاشا ایله معاونی مشیراحمد ایوب پاشا ایکی مکمل پیاده فرقه‌سنی والتی آلایدن ومتعدد چرکس سواریسندن مرکب اولان سواری فرقه‌سنی تعلیم ایتدیریورلردی .

تماميله مفقود اولان برشیده اردونك اركان حربیهٔ عمومیه‌سی تشکیلاتی ایدی . اعلان حرب دقیقه‌سندنبری اركان حربیهٔ عمومیه ایچون خدمات آتیه‌نك احداثی امور مستعجله‌دن ایدی :

١ — خدمات استطلاعیه

٢ — منزل خطلری خدماتی

٣ — اردوی عثمانینك ژورناللرینك و نظام حربنك قید و تسجیلی خدماتی

٤ — روس اردوسنك نظام حربنك قید و تسجیلی خدماتی

٥ — رومانیا اردوسنك نظام حربنك قید و تسجیلی خدماتی

٦ — مواصلات و دمدار خدماتی

بوندن ماعدا سردار بولوزون ایشسزلك دورنده اردویه ملحق متعدد ضابطلری صباحدن اقشامه قدر سفریه تطبیقاتیله اشتغال ایتدیرملیدی . سفریه تطبیقاتی بر اردونك تربیهٔ تعرضیه‌سنی تأمین ایتمك دیمكدر . برقاچ هفته ظرفنده هركسك بویله بر اعتیاد پیدا ایده‌بیله‌جكی محقق ایدی . حال بوكه بر كون ، یالكز بر كون ، شمندیده بزه ، سواری‌یه ، بر استكشاف یاپدیردیلر : اردوكاهدن بر اون كیلومترو قدر تباعد ایتدیكمزی خاطرلایورم ...

تجسسات خدمتی كنج ضابطلرك تربیهٔ سوق‌الجیشیه‌لریدر . بوایسه هیچ قاله آلنمامشدی .

بناءً علی ذلك نه دشمنله تماس ایتمكی و نه ده اوتماسی محافظه ایتمكی ، نه مستور بولنمغی ، و نه ده دشمندن ـ نه یه دائر اولور ایسه اولسون ـ برخبر آلمغی بیلیوردق !...

مع هذا بوزمان كرك شمنی فرقه‌لری ایچون و كرك مملكتك جهات سائره‌سنده‌كی قطعات عسكریه ایچون بر حاضرلق دوری تشكیل ایدییور . هركس ایش باشنده‌در . هریرده فعالیت كورینیور . فقط اصل لازم اولانلردن نه ایشلر كورولیوردی ؟..

هیچ ویاخود همان هیچ .
نیچون ؟
شونك ایچون كه : روس اردوسنك بخش ایتدیكی فرصتلردن استفاده ایچون نه یاپلق ایجاب ایتدیكی بیلنمه‌یوردی . بوفرصتلر ایسه فوق‌العاده قیمتداردی .

دائما برسفرك بدایتنده عجمی عسكر وباخصوص كوركیسز سواریلر بولنور ؛ خدمات تجسسیه‌یی كافی درجه‌ده بیلمه‌ین مبتدی ضابطلر حسابدن خارجدر . احوال مماثله‌ده شاید دشمن اعلان حرب كونیله مخاصماته مباشرت زمانی بیننده برایكی آی قدر مهلت ویررسه برچوق نقائص اصلاح اولنه‌بیلور ؛ بومدت ظرفنده دیكر وقتلردن بالطبع پك چوق زیاده چالیشیله‌جق .

شمنیده بزم مانوره دیو تسمیه ایتدیكمزشی ذاتاً هركسك كافی درجه‌ده معلومی اولان ابتدائی برطاقم تعلیملر اجراسندن عبارت ایدی . حال بوكه اصل بیلنمیان شیلر تعلیم وتعلم ایدلمك اقتضا ایدردی . مع‌التأسف هیچ كیمسه بو اندیشه‌ده دكلدی . بالعكس هركس كندیسنی مكمل ظن ایدوبده محققاً بیلمه‌دیكی شیلری اوكرنمك احتیاجنی حس ایتمیوردی ... رؤسامزده كندیلرنده موجود اولمیان مزیاتی بالطبع بزه بخش ایتمك لزومنی حس ایله‌میورلردی ! نه كبی فضائل ایله متصف اولمق مقتضی ایسه اونلری حائز عداولنمق ایچون صیرمه‌شریتلر وباخصوص پاشاعنونی كافی ظن اولنیوردی .

اوراده موجود اولان ضابطلردن رتبه‌لرینه اهلیةً ومطرداً نائل اولمش اولانلر پك‌دون براقلیت تشكیل ایدییوردی . اكثریت التماسلیلاردن مركب ایدی . اهلیت ایله قدمك یرینی « التماس » و « رأس‌خودسرانه » طوتیوردی .

هرآدیمده ، هرطرفده الایلرك ، لوالرك ، فرقه‌لرك باشنده اویله امرایه ، اویله اركانه تصادف اولنیوردی كه كیمی مجالسده ، كیمی

دولت فابریقه‌لرنده ، برطاقی‌ده « دوستلرینك دوستلری » اولمق ملابسه‌سیله اوصراتبه ارتقا ایله‌مشلردی !

لکن عجبا تحصیل کورمش هیچ برضابط یوقمیدی ؟

نه‌دیمك ! برچوقلری وار ایدی !.. قوزموغرافیایه ، کیمیایه ، حکمت طبیعیه‌یه ، جراثقال سماوی‌یه ، فن‌مساحهٔ اراضی‌یه ، حساب تمامی وتفاضلی‌یه واقف ضابطلر وار ایدی ! فقط بربیوك قره‌غول وضعنه ویاخود برقول یوروتمکه هرلزوم کورلدکجه مع‌التأسف فوق‌العاده دوچار مشکلات اولیورلردی .

سوق‌الجیشه متعلق کتابلر ، محاربات کبیره تاریخنه عائد آثار لسانمزده همان‌مفقود دنیله‌جك‌درجه‌ده اولدیغندن نظریاتجه فوق‌العاده دون برسویه‌ده بولونیلیوردی ؛ تطبیقاتندن‌ده هیچ برشی بیلنمه‌یوردی ؛ زیرا سلطان عبدالعزیز دورنده انجق برمانوره اجرا ایدلدیکی تخطر اولنیور . بوده برکون ... دوام ایتمشدی !.

اجدادمز محاربه ایله مشغولیت دائمه‌لری حسبیله بعض قواعد سوق‌الجیشیه‌یه واقف ایدیلر . اونلر دائما آت‌صیرتنده ایدیلر . عثمانلیلر اووقت برملت مسلحه ایدی . هرکس تعلیم کورردی . اك کوچك ضابطك ، اك‌اوفق مأمورك متعدد آتی وار ایدی . مملکتده‌ده آت مبذول ایدی . بتون غوائلمزك ، بتون فلاکتلریمزك نقطهٔ عزیمتی اولان جهالت ، ـ شیمدی آرتق مندرس اولمش اولان ـ اوکوزل عرب جنس فرسنی امحایه هنوز وقت بولمامشدی .

ضابطلرخلیج کوپریسندن دوائره کیتمك ایچون قیشلق‌قپوتلری اوزرینه برده مشمع کیمزلر وباشلرینه‌ده آتقی صارمازلردی !

پایتخت اهالیسی ، کندیلرینی خدمت عسکریه‌دن تخلیص ایدن اوایناناز معهود امتیازی الیوم یاپدقلری کبی سؤاستعمال ایتمزلردی !

جريد، وَاوق اويونلری، کورك يايان و کورك اسبسوار اوله‌رق مصارعه،
منفرداً آقين ، مجتمعاً آقين مثللو مختلف ادمانلر ايله فعاليت بدنيه
ومعنويه‌لرينی حسن محافظه ايده‌رك ، جولان دمی يولنده اولان هر
شخص کبی ، طوغری دوشنور وکمال کرمی ايله ايش کوريرلردی .

پايتختك بوفعاليتی،استانبوللیلرك بوزندکيسی، ماضينك بوادمانلری
بوکون اوروپانك بيوك ماتـلرنجه قوت و غيرتك علامتی عد اولنان
اودرلو اسپورلره بدل اولماديغندن برچوق ساعتلر يايان و ياخود آت
صرتنده قوشه‌جق توانا ضابطلريمز پك آز ايدی .

سرعتـلی ! درت نعل يوريمك ممکنمی ايدی ؟ سـپاهيلرك ،
آقينجيلرك آت قوشديرمه‌لرندن نه‌قدر اوزاق ايدك يا ربی !

سرعتلی ! درت نعل يوريمکمی ؟ هيهات ! آتنه راکباً چابوق
يوروين برافندی کورلسه همان تزييف ايديلوردی !

اوزمانك پك بيوك وپك قودامان بر پاشاسندن آلوب اليوم حفظ
ايتديکم برمکتوبده :

« مقامات عاليه‌جـه سـوء تأثيری بادی اولديغندن بحثله » آتمی
چوق قوشديرمامقلغ اخطار اولنيوردی .

. . . .

سردار عبدالکريم پاشا کندی تسيبنه يکانه معذرت اوله‌رق ، بتون
بو احوالك وضع ايتديکی قيدوبندلری ارائه ايده‌بيليردی‌که حقيقةً
احوال مذکوره‌نك بر باش قوماندانی تجـاوزی حرکته تشـجيع
ايده‌جك برماهيتده اولمادقلرينی اقرار ايده‌رم . هرحالده اعلان حرب
کوننده‌ن دشمنك طوپراغمزه داخل اولديغی کونه دکين مرور ايدن
مدت ظرفنده قوماندلرينی درعهـده ايتديکی ضابطـان ايله افراد
عسـکريه‌يه محتاج اولدقاری شـوق وفعاليتی بخش ايده بيلمه‌ليدی.
سکسان کون ظرفنده نه‌لر ياپاباز ايدی !..

مبحث رابع

تقسیم ادوار وحرکاته ایلك مباشرت

بوسفر باشلیجه اوچ دوراحتوا ایدییور :

۱ — اعلان حربدن طونه‌نك عبورینه‌قدر ؛

۲ — طونه‌نك عبورندن پلونه‌نك سقوطنه قدر ؛

۳ — پلونه‌نك سقوطندن متارکه‌یه‌قدر .

برنجی دوری واومدت ظرفنده وقوع بولان اجرا آتی کورمش ایدك . لکن ایکنجی دوره کیرمه‌دن اختیار سردار عبدالکریم پاشا ایله برابر دهابرمدت شمنیده قالمقلغمز ایجاب ایدر .

دیمش ایدك که ، شمنیده ایکی پیاده وبرسواری فرقه‌سی‌واردی. مخاصماتك بدایتنده شمنی برنجم امید ایدی که بتون امللر اونك اطرافنده دونیوردی . الك کزیده لشکریمز اوراده ایدی . لکن نه‌اسف انکیز منظره ! بعض اسکی آصمه ساعتلرده‌کی اوقورشوندن معمول کیدوب کلن عسکر اشکالی کبی سردارك چادری اطرافنده لاینقطع دونوب طولاشمق ایجاب ایدییوردی . یکی ، کوزل برچفت چزمه‌یی همان کیوب قوللانمقدن صاقینان بعض کیمسه‌لرکبی سردارده عسکری چیقارمقدن چکینیوردی ؟

دها محاصره واقع اولمه‌دن برحس محاصره وار ایدی ...!

بزه اویله کلیوردی که بو بیوك قوش قفسندن بزی طیشاری چیقارمایه‌جقلر؛ خصمك زشتویدن مروری‌خبری اوزرینه استانبول حرکت امرینی ویرمه‌مش اولسه‌یدی اوراده برچوق مدت دها اکلنه‌جك ایدك . مانوره فکری فکرلره کلمیه‌جکدی !

همده أیجه دقت ایدهلم : اختیار سردارك بوبابده‌كی فكرلری تجویز-
اولنسه بیله شونی اعترافه مجبوریت واركه ، محیطی پك بیوك اولمغله-
برابر انجق برخط استحكامات ایله محفوظ اولان بوشمنی استحكاماتنی
یالكزایكی فرقه هیچ بروقت مدافعه ایده‌میه‌جكدی . شمنیده مقاومتك
ممكن اولدیغی فرض محال اوله‌رق تقدیراولنسه بیله هرحال وكارده-
نتیجهٔ محاصره‌یه دوچاراولمق بناءً علیه بكانه حركت اردومزك تجریدی
محقق ایدی !

باش قوماندان ، شمنی فرقه‌لرندن بشقه‌جه برقاچ طابوری روسجغه
برقاچنی نیكبولی‌یه، سیلستره‌یه ، بعضیسنی‌ده طوتره‌قانه ، وارنه‌یه حاصلی
روسلرك كله‌جكنی ظن ایتدیكی وفقط حقیقتده هیچ بروقت عرض
وجود ایتمه‌لری محتمل اولمایان مختلف نقاطه یرلشدیرمشیدی. « عینی
زمانده تكمیل نقطه‌لرده ضعیف اولمق ایچون » قوتلرینی كیفی اوله‌رق
پارچه‌لامشدی !..

حالبوكه بتون بوقوتلر آتیده ارائه ایده‌جكمز نقاط سوق الجیشیه‌ده-
تحشید ایدلمش اولسه‌یدی ایلریله‌مك ایستیه‌جك اولان برنجی دشمن
قوللرینی تكرمكرنهره یووارلامق برامر آسان اولوردی . ایشته بزبو
كبی محارباته حاضرلانمه‌لیدق. فقط تعقیب اولنان اصول « راحوه »یه ،
« نیكبولی » یه « زشتوی » یه و « طونه » بوینجه دها برطاقم نقاطه-
مفرزه‌لر طاغتمقدن عبارت قالدی . قرارگاهده جاری اولان قواعد
مشئومه‌ایله دشمنك جدی برصورتله تشبث ایتدیكی عبورحركاتنی منع
ایتمكه موفق اولنه‌بیله‌جكی قویاً مأمول ایدی .

دشمنه «ممانعت ایتمك» ایچون دكل، دشمنی « كورمك » و هرحال-
وطورینی« اخبار ایتمك» مقصدیله شورایه بورایه عسكر اقامه اولنمیلیدی.
مرور تشبثی خبر آلندیغی كبی‌ده همان استعجال ایتمك لازم دكلدی . حتی
برمقدار دشمن عسكرینك مرورینه بیله مساعده اولنمه‌لیدی. «بشرط آنكه-

برسیر سریع وقصیر ایله محل مرورك اطرافنه همان قوای عظیمه سوق ایده بیلملی ». عمومی خریطه یه برنظر عطف ایدیلور ایسه کوریلورکه بونك اجراسی فوق العاده قولای ایدی .

مثلا « بیه لا » کبی بعض یان موضعی انتخاب ایدوب اوراده انتظار ایله مك لازم ایدی ؛ فقط خصمی ایقاظ ایتامك ایچون ممکن اولدیغی قدرصاقلانمق ودشمنك مقاصدحقیقیه سی اکلاشیلوب ده اجتماع امری ویرلدیکی کبی هرطرفدن اونقطه یه مرکزی برتعرض صورتیله شتابان اولمق شرط ایدی .

ایمدی بویولده حرکت ایده بیلمك ایچون متعاقب ومتقارب برطاقم انتظار مواقعنده بولنمه لیدق . بومواقع ، نه نهرخطی ونه ده استحکامات منطقه سی اوله بیلوردی : بونلر متوسط برطاقم نقاط سوق الجیشیه اولمق لازم ایدی . بوترتیبات قارشوسنده روسلرك برطاقم تدابیرمانعه یه مراجعت ایده جکلرندن خوف اولندیغی تقدیرده دخی روسجق قطعهٔ عسکریه سی پیشدار سوق الجیشی اولمق اوزره تکمیل حرب اردوسی هزارغراده بولندیرلملیدی . بوپیشدار عبورك مقدماتی مشکلاته اوغراته جغی صره ده ، حرب اردوسی برکون صکره مواقع متوسطه دن واصل اوله جق ایدی که بومدتك تمامیله کافی اولدیغی بالحساب ثابتدر .

بونی یاپه جق یرده عسکر ایله اوینایوردق . پایتخت ، سوق ایدیله بیله جك هرشیئی سوق ایتمك ایچون ترلر دوکرکن سردار اکرم شرق اردوسندن معطل براقه بیله جکی هرشیئی تعطیل ایدوب طوریوردی .

غربده عثمان پاشانك کوچوك قول اردوسندن بشقه عسکر یوق کبیدی . بو قطعهٔ عسکریه ده صربستانده کی موفقیاتندن صکره ودینه چکیلوب اوراسنی قیشلاق اتخاذ ایتمش ایدی .

روسلرك خط الحركاتنی تهدید ایدن وغیر مساعد شرائط تحتنده کندیلرینی حربه اجبار ایله‌ین بوودیندن پلونه‌اوزرینه یوریشی دوشنمش اولان ، ایستر پایتخته‌کی مجلس عسکری ، ایستر سردار وایستر بالذات عثمان پاشا اولسون ، — بو خصوصده‌کی روایات مختلفدر — شو بر حقیقت محققه‌در که بتون روم ایلی سفرینك یکانه حرکت سوق‌الجیشیه‌سی ، یکانه اجراآت مصیبه‌سی بو ایدی :

جنوبده یعنی بالقان منطقه‌سیله بالقانلرك بری طرفنده کمال فعالیتله بر طاقم قطعات عسکریه احضار اولنمقده ایدی که بونلر ، قره طاغ حدودندن کلن عسکر ایله برلشه‌رك سلیمان پاشانك قوماندهسی آلتنده اولمق اوزره بر اردو تشکیل ایده‌جکدی .

روسلرك عبورندن اول اتخاذ اولنان تدابیر — اکر بو اجراآته تدبیرنامی ویرمك جائز ایسه — ایشته بونلردن عبارت ایدی .

طونه آره‌یرده پرده کبی حائل اولوب اوته طرفده ، رومانیاده جریان ایدن احوالی کورمكلکمزه مانع اولیوردی . روسلره کلنجه اونلر ، نهرده صندال ایله کیدوب کلن بلغارلر واسطه‌سیله احوالمزدن منتظماً خبردار اولیورلردی . بو صورتله سردارك کندی قارتال یواسندن طیشاری چیقمغه نیتی اولمادیغنی ایجه اوکرنمشلر وبالقانلردن بالمرور آشاغی روم ایلی‌یی خوف ودهشت ایچنده براقمق اوزره جنرال غورقویی بالقانلره طوغری صالمغه کمال فعالیتله حاضرلانمقده بولنمشلر ایدی .

عثمانلی ارکان حربیه‌سی دشمنك احوالنه اطلاع ایچون هیچ بر واسطهٔ استخباریه‌یه مراجعت ایتمك تشبثنده بولنمازدی . حالبوکه دشمن ساعتی ساعتنه ، کونی کوننه بزدن معلومات آلیوردی . مع مافیه طونه‌نك شدتلی جریانی قطع ایچون — اکر خاطرلره خطور ایتمش اولسه‌ایدی — بزم طرفمزده استحصال معلومات ضمننده بلغار صندالندن دها چوق مکمل قیلوملر بولنیوردی که اونکله‌دکل یالکز استکشافات اجراسی

حتى زرهلیلرمز واسطه‌سیله قارشی یاقه‌یه ضابطلر صالمق ، حتى بلغار صندالرینی بیله یناشدیرمامق ممکن ایدی . لکن بز بو اعلا واسطه‌دن مأمول اولان فوائدك هیچ برینی استحصال ایتمدك . همده بو زرهلی moniteur لری برقاچ، جسور روس ضابطلری عادی بلغار صندالرینه راکباً کلوب برهوا ایتدیلر !..

بونهر زرهلیلری اوچ درلو خدماته تخصیص اولنه‌بیلوردی :

١ — روسلرك مرورندن اول اولمق اوزره بالاده ذکرایتدیکمز خدمات ؛

٢ — دشمنك اثنای مرورنده ممانعت ایچون ؛

٣ — مروردن صکره اونلری طونه‌نك یوقاریسنده محفوظ بریره طوپلایوب مثلا ایکنجی پلونه محاربه‌سنك باعث اولدیغی دهشت وتلاش اثناسنده روس کوپریسی اوزرینه سوق ایتمك ؛

بونلرهپ فوت ایدلمش فرصتلردر ؛ پك بیوك فرصتلر اولدقلری اعتراف اولنور ظن ایده‌رم . دیمك که کوزلریمز باغلی، قولاقلریمز طیقالی اولدیغی حالده اختیار سرداره امن واعتماد تام کوستره‌رك تدابیر اولیه‌مزی اتخاذ ایدییوردق او سردارکه غایت شایان حرمت اولمغله برابر ، پك مترقی اولان یاشی جسبیله زمانمزده باش قوماندانلرده بولنمسی مطلوب اولان فعالیتدن محروم ایدی . روسلرك رومانیاده تحشدی بزم هیچ برخبرمز اولمقسزین اجرا اولنه‌کلیوردی . حتى اوروپا جرائدنده تعقیب وقوعات ایتمك زحمتنی بیله اختیار ایتمه‌یوردق . مع هذا بو بابده استخبارات ، رأی عاجزانه‌مه کوره فن حربك اك قطعی برصورتله بیان وتعیین ایتدیکی حرکاتی اصلا تبدیل وتغییر ایده‌مزدی .

تموزك نصف اخیرنده ایدی که دشمنك تقربنی حس ایتمکه باشلادق . لکن جبهة الحرکاتنی وهانکی نقطه‌ده طوپلاندیغنی هیچ بیلمه‌یوردق . برکون — آلدانمایورسه‌م حزیرانك یکرمی بشنده ایدی — قومانده

ایتمکده اولدیغی فرقه‌سنه التحاق ایچون وارنه‌یه عودت ایتمکده اولان مصرلی پرنس حسنی، – که سرداری لاجل الزیاره موقةً شمنی‌یه کلمش ایدی – سواری بلوکمله تشییعدن کلیوردم. سواری فرقه‌مزك قوماندانی اولان فوأد پاشا «قاسپیچن» Kaspitchen استاسیونده پرنس ایله وداعلاشه‌رق اورادن عودت ایدرکن بنی آرابه‌سنه آلدی ودرحال قولاغمه اکیله‌رك شو سوزی سویلدی : « روسلر دوبروجه‌یه کیردی ! » . اعتراف ایده‌رم که اووقتکی سنم حسبیله بو برقاچ کلمه بنده فوق العاده بر تأثیر حاصل ایتدی ؛ باشمدن ایاغمه طوغری صغوق برشی ایندیکنی حس ایتدم ! اویله ظن ایتدم که دشمن مستحکم اردوگاهمزك اوکنه کلمش ، بزده اورادن چیقه‌مایور ایمشز . تجربه‌سزلکم حسبیله دشمنك اوجهتدن ایلریله‌مه‌یه‌جکنی او وقت أیی تقدیر ایده‌میوردم. شونی‌ده درخاطر ایدییورم که او اخشام سردارك مواجهه‌سنده تجید رسمی اجرا ایدرکن هر طرفده مبهیج سیمالر کوردم . غالبا بو خبر، روسلرك او امید وانتظار اولنان خطای معروفی عاقبت ارتکاب ایتدکلرینه ودوبروجه‌دن کلوب احمقجه‌سنه او مدهش قلاع اربعه‌یه هجوم ایده‌جکلرینه دلیل اتخاذ اولنیوردی .

مع التأسف بو قرونتی طول مدت دوام ایتمه‌دی. ۲۷ حزیرانده روس پیشداری زشتویدن طونه‌یی کچدی ؛ بوخبر ، یوریمك ایچون هیچ برشوق وخواهش اویاندیرمقسزین و ارکانك ده برکونه تشبثات و استحضاراتده بولنملرینی ایجاب وانتاج ایتمکسزین اردوده یایلدی . کوچکلر حزن ایله باقیشیوردی ؛ عادتا اغلامق ارزوسی واردی ؛ ناچار سکوت ایدیلیوردی . . . . دشمنه یك پهالی‌یه اوطورمق ایجاب ایدن بو حرکت عسکریه نصل اولدی‌ده اویله قولایجه اجرا اولندی؛ باخصوص اوطرفه طوغری قوی ، شدید بر عودت تعرضی اجرا ایله

بوخطانك تعميرينه نیچون تشبث اولنمه‌یوردی؛ ایشته بوکا هیچ کیمسه عقل ایردیره میوردی .

دینه‌بیلورکه محاربه‌لرده خصمکز، بوناپارت کبی هرایشك حقندن کلن برقوماندان اولمامق شرطیله، هرنه وقت دشمن بیوك برنهردن بالمرور او نهری آرقه‌سنده براقه‌رق کلوب سزه هجوم ایتمك ایسترسه بوحالی پك مساعد برفرصت عد ایتملی . «شو شرطله‌که نقطهٔ مروری بالتعیین حرکاتکزه الویریشلی اولان منطقه‌یه خصمدن اول واصل اوله‌رق ، سرکوپریلر احداثنه وقت بولمه‌دن وتعبیة الجیش یاپلسی صرده‌سزتکمیل قوای متحشده‌کزله هجوم ایده بیلمه‌لیسکز. »

مع التأسف ۲ حزیران ۱۸۷۷ ده حال بومرکزده اوله‌یوب تاریخ مذکورده روسلر زشتوی ایله جوارنده غایت فنا قوماندە ایدلمکده اولان پك جزئی عساکر بوله‌رق «مرورلرینی ممکن اولدیغی قدراوجوز، راحت وسهولتله اجرا ایتدیلر » . ۲٦ حزیرانده زشتویده جنرال احمد پاشانك قوماندە‌سی تحتنده اولمق اوزره تام بر پیاده لواسیله (التی طابوردن مرکب ازمید لواسی) بر صحرا بطاریه‌سی وارایدی . بوقوهٔ عسکریه‌دن بربلوك ایله برپاره طوپ زشتویده ترك اولنوب متباقی بش بلوك ایله بش طوپ اورادن اوچ کیلومترو قدر اوزاق « دکرمندره » نام محله نقل ایدلمش ایدی .

بلکه برطابوردن عبارت بولنمش اولان برنجی روس قدمه‌سی طونه ساحلندن تقریباً ایکی بچق کیلومترو بر مسافه‌ده قونمش اولان احمد پاشا لواسنك قسم کلیسی حذاسنه ، لیلاً – بوکیجه پك مظلم بر کیجه ایدی – ساحل یمینه چیقدی .

یکرمی‌یدی حزیرانك صباحنده لوانك صو آلمغه کیدن نفراتی تفنك آتشیله استقبال اولنمه‌لرندن پك متحیر قالدیلر . وهمان رجعت ایدرك کلوب وقوع حالی لوایه اخبار ایتدیلر . احمد پاشا « طوپلرده

داخل اولدیغی حالده معینده نه وارسه هپسنی اعزام ایده‌جکنه » اوجهته طوغری یالکز ایکی طابور سوق ایتمکله اکتفا ایدر ... بو کبی احوالده احتیاط تشکیلنه قطعیاً حاجت یوقدر .

کیجه‌نك برقسمنی کندیلرینی تحکیم ایتمکله کچیرمش اولان روسلر، ایکی طابور قولی ایله یوریمکده اولان بو طابورلری آتشلریله منهزم ایتدیلر . بونك باعث اولدیغی خوف و تلاش برآز صکره اوراده بولنان دیکر طابورلر ایله زشتویده‌کی طابوره سرایت ایتدی . باخصوص که برنجی روس قدمه‌سنی تشکیل ایدن « دراغومیروف » فرقه‌سنك قسم اعظمی همان تعقیب ایتدیکی جهتله بو تلاشده او نسبتده شدتلی اولدی .

ایلك تفنك سسلری ساحل یمینده ایلك مصادمه‌یی بیلدیردکلری کبی پك کثیر اولان روس بطاریه‌لری برنجی مرور حرکتنی اجرا ایتمکده بولنان پیاده‌لرینه معاونت ایچون قارشیکی ساحلدن انداخته باشلادیلر .

ایشته برنجی روس قدمه‌سی وبعده ایکنجی منطقهٔ اراضینك کندیلرینه مساعد تشکلاتندن ماهرانه استفاده ایده‌رك ، ترك عسکرینك مقابل هجوم وعودت تعرضلرینه رغماً اونلری بو صورتله موقعدن موقعه طرد ایتدیلر . زیرا کندیلری علی التوالی امداد آلیورلردی . بوصورتله « فقیر دره » نك یوقاریسنه طوغری ایلریلیه‌یه‌رك عثمانلیلرك تشکیل ایتدکلری نصف دائره‌یی عاقبت تمامیله قیردیلر .

صاغده‌کی عسکر روسجقه فرار ایتدی؛ صول طرفده قالانلرده اولا زشتویده قپانه‌رق شدید وفقط ناتوان بر مقاومته کیریشدیلر ، عاقبت بر چویرمه حرکتیله تهدید ایدلدکلرندن قوهٔ مستحفظه‌نك بقیه‌سیله « بیه‌لا » یه چکلدیلر .

دنیاله بیلورکه عبور ، « اصغری » بر جهد وغیرت وضایعات ایله اجرا اولندی که روسلر بونی تمنی وحتی تخیل بیله ایده‌مزلردی . سردار

« زمنیچه » نك قارشیسنده اقامه ایدلمش اولان قوهٔعسکریه قوماندانمنه ٢٤ حزیرانده ارسال ایتدیکی بر امر تلغرافیده شویله دییوردی :
« روسلرك قارشیکزده اجتماع ایتمکده اولدقلرینی استخبار ایتدم . زشتوی‌یه عبوره تشبث ایده‌جکلری محققدر ، هرفداکارلغی اختیار ایله بوعبوره مانع اولیکز ! »

دیمك که کندیسی روسلرك اورادن کچه‌جکلرینی بیلیوردی . او حالده شمیده نه یاپیوردی ؟ ..

تا اوائل سفردن اعتباراً رؤسا ایله معیت آره‌سنده وفاقك فقدانینی کوریورز . رؤسانك اك قدرتلیلرینه بیله اطاعتسزلك اولنیورده کندیلری بوحالی‌منع ایتمکدن عاجز بولنیور. باش‌قوماندانك مقرراتی ییلدیرم کبی هوالری یارمق ، شمشك کبی سریع اولمق ایجاب ایدرکن طوپاللایه طوپاللایه، مانده عربه‌سی کیدیشیله قطع‌مسافه ایدییوردی . صوکرده بریسی بیاض دیر ایسه دیکری قیرمزی دییوردی. هیچ برشی بوتشوش قدر روس منافعنه خادم اوله‌مازدی ! . .

تا ٣٠ حزیراندن اعتباراً طوپراغمزده (٣٠,٠٠٠) دن زیاده روس موجود بولنوب برنجی خط عسکرینك دشمن اوزرینه یورومه‌سی خیلی مشکل اولمغه باشلادی . فقط آیك یکرمی طقوزنده وباخصوص یکرمی سکزنده بو مقدارك انجق نصفی یعنی کوچوجك برفرقه یا وار یا یوق ایدی؛ اویله برقطعهٔ عسکریه‌که یبانجی برمملکتده اولمغله برابر قارمه قاریشیق برحالده بولنوب وراسنده‌ده قوجه‌مان بر نهرك موجودیتنی حس ایدییوردی !..

ایمدی روسجق ایله زشتوی بیننده اللی کیلومترو قدر عارضه‌سز برمسافه واردر. مرور ، آیك یکرمی التنجی ویکرمی یدنجی کونلری بیننده‌کی کیجه‌ده باشلادیغندن زشتوی بلدیه رئیسیله قوماندانك اخبار کیفیت ایتمسی اوزرینه ، یکرمی یدنجی کونك صباحنده اشرف پاشا

نامنده شعرادن بر پاشا روسجقده قپادلمش اولان قوتلی فرقه ومتعدد بطاریه‌لر وبرده زشتویده علی الغفله باصلمش اولان لوانك بقیة السیوفی مستصحباً همان یوله چیقسه ایدی وقت وزمانیله بالوصول یکرمی سکزدن یکرمی طقوزه قدر اویله برمحاربه‌یه کیریشه بیلوردی که طرفینك قوتلری و اشغال ایتدکلری مواقع نظر اعتباره آلندیغی تقدیرده خصمنی تکرمکر نهره یووارلامه‌سی احتمال اقرب ایله محتمل ایدی . حتی موفقیتسزلك حالنده بیله کندیسی ایچون وقت وزمانیله رجعت ایدوب – اکر ذهننی اشغال ایدنشی بو ایدیسه – مستحکم موقعده قپانمق چاره‌سی دائما موجود ایدی ؛ بوفرقه‌یه زشتوی اوزرینه یورومك امرینی نیچون ویرمدیکی مؤخراً سرداردن صورلدقده، اوطرفده اجرا اولنان حرکاتك بر نمایشدن عبارت اولمه‌سی محتمل اولدیغنی ومرور ایچون انتخاب اولنان نقطه روسجق ویاخود جوارینك اولمه‌سندن قورقمق ایجاب ایتدیکنی مقام اعتراضده درمیان ایله مشدر!..

بویله برجواب قارشیسنده هرنوع مباحثه عبثدر. زیرا عسکرلکجه برلحظه بویله برتدبیر تصور ایتمك وبرچوق بطاریه‌لر ایله مجهز مستحکم بر موقعك طوپلری آلتنده برنهر عظیمدن مرور تشبثنده بولنمش بر اردو تخیل ایتمك ممکن اولدیغی قبول اولنه‌ماز . [١]

مرحوم سرداره قارشی حس ایتدیکمز حرمت ورعایت دها آغیر

---

[١] سردارك فکر مذکوری « دومولتکه » نك آثارندن اوقودیغی ایچون درمیان ایله‌دیکی ادعا اولنمشدر . لکن « دومولتکه » بونی اویله بر زمانده یازمیوردی‌که وطنداشی قروپ او اعلا محاصره طوپلرینی هنوز بزه طانتدیرمامشدی . ذاتاً اوبیوك مارهشال لا یخطی دکل ایدی . آلدانمایان بر شی وارسه‌ده اوده منطقدر . آنجق اوکا تقرب ایتمکه چالیشملی . طبابتده اولدیغی کبی فنون عسکریه‌ده دخی ایکی مختلف حادثه‌ده عینی رچته‌ده تطبیق ممکن دکلدر .

بر حکم ویرمکلکمزه مانعدر . لکن قارء خریطه‌یه عطف نظر ایتمکله بو حادثه‌نك اهمیتنی بالذات کندیسی تقدیر ایده‌بیلیر. بر حادثه‌که سرداره خطایای سابقه‌سنی مهماامکن تعمیر ایتمك فرصتنی بخش ایلك کبی برخصوصیت الیمه ارائه ایدییوردی .

بشنجی مبحث

دور ثانی - عبوردن صکره - احمد ایوب پاشانک تجاوزی حرکتی - کل چشمه وقعه‌سی - رجعت - طاغلمه - سردارک سقوطی

اوته‌دنبرو سیماسنه برطورغونلق چوکمش اولان اردوکاه ۳ تموزده غیرمألوف برمنظرهٔ فعالیت آلدی . هرکسک جهد وغیرتنه باقیلنجه احوالده برتبدل وقوعه کلمش اولدیغی اکلاشیلیوردی . بو تحولک سببی سردارک قیملدانوب روسلره قارشی یورومه‌سنی مشعر آلدیغی امر ایدی . هرنصلسه استانبولک تشبثیله اوکون بالذات سردارک سیماسنده بیله آثار فعالیت نمایان ایدی . حتی دنیله بیلورکه مشارالیه حضرتلری سوق الجیشه متعلق بر آدیم بیله آتدی .... زیرا قیرمزی مشینلی ، محتشم قولتوقلی صندالیه مشیرک چادری اوکنده مرکز ایدلدی . سردار ، چادرندن طیشاری چیقسون ! مهم حادثه ... لکن شو محقق که - بزی ، ساردالیه بالغی کبی کوزلجه استیف ایتدکاری قوطولردن چیقارمق ایجاب ایتدیکندن طولایی معذب اولان - مسن وعلیل صاحبی قدر قولتوقلی صندالیه‌ده تبدیل مکان ایتدیکندن ناشی برطورملوللی حائز بولنیوردی .

بوکونک اخشامنده بزم سواری فرقه‌سنه آچیق اردوکاهی ترك ایتمك امری کلدی . اوکیجه هیچ کیمسه اویومدی . اردوکاهمز برعیداکبر منظره‌سنی ارائه ایدییوردی .

قالق بوروسی ، قالتاق بوروسی انجق قاعده‌یه رعایةً چالندی . یوریمکه اولان اشتیاقمز اوقدر شدید ایدیکه حاضر اولمقلغمز ایچون امر ویرمکه لزوم یوق ایدی . حتی استانبول ، اوقدر کچیکمش اولان

واوقدر آرزو اولنان بوقراری اتخاذده سرداری اجبار ایتمه‌مش اولسه ایدی، عادتا مأیوسیتدن هلاك اوله‌جقدق !

هزارغراد — روسچق طریق عظیمنده ایلریلکه باشلامزدن اول اومکمل سواری فرقه‌مز سردار اکرم عبدالکریم پاشا حضرتلرینك حضورنده بر رسم تحیید اجرا ایلدی. بنم بلوکم « پیشدار باشنی » تشکیل ایدییوردی. باش قوماندانك عزیمتمزدن طولایی فوق‌العاده جاننك صقلدیغنه دلالت ایدن حال وطورینی حالا خاطرلایورم. بوده طبیعیدر. چونکه اوستنده‌کی برقوماندان فعالیتی پك سودمز !

سکسانلك بر قوماندانك باشنده زمان ایله کوکلشمش اولان اعتقاداتی، اصول و قواعدی اورادن قوپارمق کوچدر؛ وبو کوچلك رتبه واقتدارله متناسباً تزاید ایدر.

عجبا کنج جنراللرده، وظائفنی حسن ایفایه مقتدر رؤسایه وباش قوماندانلره مالك اولمقلغك سرومعرفتی، واسطه‌سی نه‌در ؟ [١]

جنراللر، رتبه‌لرینی احرازایدنجه‌یه قدر طول مدت بکله‌یوبده خیرچین، وسریع الانفعال اولمسه‌لر هم سنجه مطلوب اولان درجه‌ده اولورلر، هم‌ده اوصاف ومزیات لازمه‌یی حائز بولنورلر. « کنج میرالایلر، کنج جنراللر .... » شرطدر. حتی عهده‌سنه بر قطعهٔ عسکریه‌نك قوماندانلغی احاله و تفویض اولنه‌جق بر آدم انتخاب ایدلك ایجاب ایتدکده بر طاقم امراض مزمنه‌یه، روماتیزمه‌یه، نقریسه، فتقه وسائره‌یه مبتلاخسته مزاج وکوتوروم ضابطلر تعییننده اجتناب ایتمه‌لی.

فره‌دریق ویاخود ناپولئون بیله اولسه برجنرال اکر تام الصحه دکل ایسه، تربیهٔ بدنیهٔ وادماندن محروم ایسه، قوتلی بر باصره‌یه،

---

[١] کتابمزك شوفقره‌سی، که بونی یازدیغمز زمانده تصفیهٔ رتب هیچ موضوع بحث اوله‌مازدی، انی قطعیاً ایماء ایده‌یور

اعلا بر معده یه، اختیاری بر او بقویه مالك كل ایسه، معلولیتی حسبیله امور مأمورده سی باشنده عقلی ایشنده اوله جغنه مرضنده اولورسه، ایشلرنده دائما بر یکسزلك، عجز ومسکنت نمایان اولور! بناءً علیه ارکان وامرانك امر انتخاب وتعیننده اتخاذ اولنمق ایجاب ایدن شی، «سن» اولمیوب «معلولیت» ایله اقتدارسزلقدر.

آدملر واردر که (٧٠) یاشنه قدر وبلکه دها مسن اولدقلری حالده بر قوماندانلغی درعهده ایده بیلورلر. اللی یاشنده ضابطلرده وار که آرتق بر ایشه یارامازلر. برنجیلر وظیفه لرنده بردوام اولسون، ایکنجیلر چکلسون! الحاصل مهم جزؤتاملر قوماندانلرینك صحت وقابلیتی، معلولیت وعدم قابلیتی بر سترك پلانی انتاج وتولید ایدن حساباته داخل اولمه لیدر. [١]

سلسلهٔ مراتب عسکریه نك هانکی قدمه سنده اولورایسه اولسون هر ضابط مأموریتجه لازم اولان فعالیت بدنیه وروحیه یی حائز بولنمه لیدر. بو فعالیت، انجق دماغك ووجودك تمرین وادمانیله الده ایدلمك ممکندر. [٢]

بز بو فعالیت مضاعفه دن اوقدر بیوایه ایدك که پك مرئی و آشکار اولان اوقوتلی دشمنمزك نره ده اولدیغنه دائر اردوکاهده برخبرمز اولمه دن ساعتلر کونلر کلوب کچیوردی.

زشتویده عسکرمز مغلوب اولدقدنصکره تماس غائب ایدلدی. [٣]

---

[١] ایشته بنه تصفیهٔ رتبك دها اون سنه اول دوشونلدیکنه بر دلیل.

[٢] زمانمزده تربیهٔ بدنیه ایچون وسائط اسکیسنه نسبتله پك چوقدر. بونلری اهمال ایتمامك الزمدر. بوخصوصده قول اغاسی سلیم سری بکك شو آرالق تأسیس ایلدیکی «تربیهٔ بدنیه مکتبی» نه دوام ایتملری جمله آرقداشلرمزه توصیه اولنور.

[٣] «تماس» قواعدینه دائر پارسده طبع و نشر ایتدیردیکمز Le Contact «تماس» اسمنده کی اثرمزه مراجعت اولنه.

حالبوکه بونك محافظه‌سی قدر قولای برشی یوق ایدی. زیرا « جنرال غورقو » نك یورویش قولنی متوازیاً تعقیب ایتمك کافی ایدی. بز ایسه بو حرکتی انجق دوران ایدن برشایعه، برروایت کبی خبر آلدق.

دشمنه متعلق استخباراتك هپ برمجموع مشترك تشکیل ایتمسی مجبوریتندن تماميله بی‌خبر اولان بالقانلرده‌کی قوماندانلرمز هرنه‌یه دائر اولور ایسه اولسون تلغرافله بزه معلومات ویرمك کلفتنی اختیار ایتمیورلردی. واقعا بزده اویله ایدك. دها زیاده شایان دقت برشی‌ده شودرکه، روسلر بالقانلره طوغری اشاغی ایندکجه بزده طونه‌یه طوغری یوقاری چیقیوردق. برصورتله‌که قوتمز دها کثرتلی اولدیغندن « وحتی ایجابنده بوقوتك دها زیاده تکثیری قابل اولدیغندن » « غورقو » نك خط مواصلاتی اوزرینه یوریه‌رك او وقت طونه‌نك صاغ ساحلنده هنوز پك ضعیف بولنان روس قسم کلیسندن اونی قطع ایتمك بزم ایچون ممکن ایدی.

محاربه‌نك بدایتده بونك تولید ایتمش اوله‌جغی نتایج تصور اولنسون! بونی یاپمق پك‌ده قولای ایدی. لکن استطلاعاتك فقداننده طولایی ایدی‌که دها نیجه‌لری کبی بوبرنجی فرصت‌ده قاچیرلدی!

مجهولیت ایچنده ومجهوله طوغری اولان بویورویشك امتدادنجه « پیزانسه » ایله « توستانزه » ده‌کی توقفلر مسافات قصیره‌ده یاپلدیغی جهتله فائده‌سز برطاقم استکشافات اجراسیله قیمتلی برزمان غائب ایتدك. (ایکنجی قروکی‌یه مراجعت)

بوکبی احوال مستعجله‌ده ایسه سواری بالذات اجرای استکشاف ایدر. ضابط کشف قوللری ایلری‌یه صالار وفقط وظیفهٔ سوق‌الجیشیه‌سنی ایفا ایچون آنلره انتظار ایتمز. (اوچنجی قروکی‌یه مراجعت)

سواری فرقه‌سی هم کندیسنی هم بشقه‌لرینی ستر ومحافظه ایده‌رك

طوبدن یورورکن استکشافاتی اجرا ودوشمنك قسم کلیسیله تماسی احضار ایتمکدن عبارت اولان مقصدینی تعقیب ایلر .

بزم طرفده سوارینك یورویشی پیاده نککنه تابع ایدی ؛ لکن احوال مماثلهده پیاده قولنه برلواترك وتخصیص ایلهمك ایجاب ایدر ایدی. چونکه امنیت سواریسی اولمق اوزره یاریم آلای بالغاًمابلغ کافی ایدی . متباقی سواری ایلهده دشمنك استقامتنه طوغری یوریهرك درعقب تماس اخذ اولنمق ایجاب ایدردی ! بویله یاپهجق یرده پیادهنك بجاقلری ارهسنده یورییورایدك .

بز روسلری جهة الحرکاتلری اوزرنده یول قولی ایله آرامقده ایکن اونلر صول جناحمز اوزرینه « جانبی بر تماس » آلهرق نه یاپدیغمزی هپ بیلیورلردی .

بزجه سوارینك محل مناسبی قولك او کنده دکل، کافی درجهده اوزاق بولنمق اوزره صول جناحده ایدی . دشمندن خبر آلمق ایچونده ـ که بوده وجوب تحتندهایدی ـ یولده توقفه لزوم یوق ایدی . شمنیدن عزیمتدن اعتباراً صوك مرحلهیه قدر منتظماً یورومك وذاتاً بزجه معلوم اولان دشمنك استقامتنه طوغری مائلی تجسس قوللری سوق ایتمك ایجاب ایدرایدی. مع التأسف رأساً قوماندهایدنلر ایله ارکان حرب هیئتلرینك بونوع خدماتك فوائدینی تقدیردن عاجز اولدیغی قدر کنج ضابطلریمزده آنلرك حسن ایفاسی ایچون لازم اولان اقتداردن محروم ایدیلر ! (اوچنجی قروکی‌یه باق)

شو حالده شمنی اردوسنه تفویض ایدلمش اولان وظیفهٔ مهمهنك تمامیله استخبارات خدماتنه مربوط ومعلق اولدیغنی ادعا ایدهبیلورز. اکر بوحرب اردوسنك قوماندانی هدف مقصوده یعنی « بیهلا » یه تقرب ایدرکن دشمنك حرکاتنه متعلق معلومات لازمه‌یی حائز بولنمش

اولسه‌ایدی « برنجی هدف سوق‌الجیشی » ده الده ایدلمش ایدی .
آه ! بو نه کوزل بر فرصت ایدی !.... حتی بونك فضله‌سی بیله
ادعا اولنه‌بیلور : هیچ شبهه یوقکه ، تجسس قوللری طرفندن
استحصال قلنمش بوله‌جق معلومات دشمنك بو تاریخده ضعیف
اولدیغنی ادعا واثبات ایدر ایدی . بووجهله بتون اردو ایکی اوچ
کون اول « کل چشمه » یه واصل اولور ایدی . واواسف انکلیز
رجعت امری‌ده زشتویده جنك وغوغا اورته‌سنده بزه اولاشیردی .
بویله‌جه ، « بیه‌لا » نك تپه‌لرنده تام دشمنله تماس اخذ ایتدیکمز
صره‌ده یتیشوب تقرب یورویشی اثناسنده‌کی صولت دلیرانه‌مزه
اوقدر شدتلی برضربه ایندیرمزدی ! سفرمذکور اثناسنده
ارتکاب اولنان اك بیوك خطالرن بری بواولوب اکردها ای بر تربه
تعرضیه‌یه مالك بولنمش اولسه‌یدق شبهه‌سز وقوعه کلمزدی .
بردها عینی خطایانك قربانی اولمامق ایچون اونوتمایه‌لم‌که حیات سفر
اثنای صلحده اکتساب اولنان معلومات متنوعه‌نك هیئت مجموعه‌سندن
متشکلدر .

اووقتکی امرامزك محاربه‌یی نصل اکلادقلرینه دائر برفکر پیدا
ایتمك ایچون قارئین کرامك (۲) (۳) نومرولو قروکیلره بردها
مراجعت بیورملرینی تمنی‌ایلرز . اولکیسی شمنیدن طونه‌یه طوغری
اومعروف حرکتی نصل اجرا ایتدیکمزی ، ایکنجیسی ایسه نصل
حرکت ایتمکلکمز ایجاب ایتدیکنی ارائه ایدر .

(لوم) ده بزه التحاق ایتمش اولان‌دوتم یوزباشی (دوتورسی)
[۱] نك او وقت بکا دیدکلرینی هیچ بروقت خاطرمدن چیقار.

---

[۱] موسیو (دوتورسی) فرانسه حکومتنك آتشه میلتری صفتیله حرکات
عسکریه‌یی تعقیب ایچون عثمانلی اردوکاهنه کوندرلمش ایدی . اخیراً مومی الیهك
جنرال اولدیغنی کمال ممنونیتله اوکرندم . شمدیده آلدیغم خبرلره نظراً فرانسه
اوچنجی قول اردوسی قوماندانلغنه کچمشدر .

مایه‌جغم. مومی الیه ، أبی بر عسکر صفتیله و برده مسافرمز اولمق حسبیله-
بتون بو بطائتلردن ، بتون بو ترددلردن فوق العاده مکدر ومأیوس-
اولیوردی . دیه‌بیلیرم‌که (دوتورسی) بوشرق اردوسنجه ارتکاب-
اولنمش اولان بتون خطالری کورر وارلدن ده کشف ایدردی ! او
خطالری بکا کوزل کوزل اکلادیردی ، لکن بن لایقیله تفهم ایده‌مزدم .
مؤخراً آرأی وحکمده کای بر تحول وجوده کلدی‌و أیوجه اکلادم‌که
مدافعه ایچون بزعثمانلیلر خلقی بر استعداده مالك بولندیغمزی وبونك-
کافی اولدیغنی اعتقاد ایتمك فاحش ، مهلك برخطای عظیمدر ! اوت
محدود برموقعی مدافعه ایچون ، موضعی برمدافعه ایچون دنیانك-
هرهانکی عسکری اولور ایسه اولسون البته أییدر — سپرلر ،
استحکاملر آرقه‌سنده ارسلان کبی وصوك فشنکه‌قدر جنك ایدیلور !
لکن صکره ! .... لکن صکره ؟
خیر ، خیر ، شو سطرلری یازدیغم اثناده کرك بزده و کرك بشقه-
یرلرده هیچ کیمسه بلاقیدوشرط تدافعی حرب نظریه‌سنی التزام ایده‌من.
حائزاهمیت اولان انجق تعرضه خادم تدافعی حرکت سوق الجیشیه‌در ..
تدافعی حال اجرایه واسطه اولان بازودن بشقه برشی دکلدر. اوته‌کی-
یعنی تعرض باشدر ، جاندر . حرب برمسئلهٔ سوق الجیشیه‌در ؛ بشقه برشی
اولمامليدر . بلونه هرنه قدر تدافعی برحرب ایدی ایسه‌ده برفکر-
سوق الجیشینك موقع اجرایه وضعندن بشقه برشی دکل ایدی ؛
مظفریتدن صکره ومحاصره‌دن اول تعقیبك فقدانیله فکر سوق الجیشی
زائل اولدی ؛ بناءً علیه تأثیر تعبیة الجیشی‌یه لزوم قالمه‌دی . ذاتاً هیچ-
حکمنده ایدی ! هیچمی دیدم ؟ هیچ دکل مشئوم ایدی ؛ زیرا مانوره-
یاپمق عزم قویسیله اداره اولنمه‌دیغی لحظه‌دن اعتباراً دشمنه متباقی-
یاپه‌جق نه وارسه هپ او کوستریوردی .

هرنه وقت که بر اردو ، منطقة الحركاتى داخلنده بر مظفريت احراز ايدرده او مظفريتى كديسى، ياخود ساحهٔ سوق الجيشيه‌نك بشقه برنقطه‌سنده اجراى حركات ايدن دوست اردولر اتمام واكمال ايتمزسه بواردولرك برنجيسنه سوق الجيشجه محو اولمش نظريله باقيله‌بيلور.

محاط اولديغى قرا كلقده، اليله يوقلايه‌رق دوشه‌قالقه‌يوروين براعمى كبى قيمتلى برزمان فوت ايتدكدن وجرمكارانه ، بى فائده ترددلرده بولندقدن صكره ٩ تموزده كل چشمه‌يه واصل اولدق. شاعر اشرف پاشا طرفندن قوماندا ايدلمكده اولان روسجق فرقه‌سى‌ده عينى تاريخده محل مذكورده بزه التحاق ايتدى . طونه جوارنده‌كى بو تحشدمزى بر از يقيندن تدقيق ايتمه‌لى‌يز . زيرا بر چوق جهتلردن استقبال ايچون بردرس عبرت تشكيل ايتديكى كبى على التوالى محاربه‌يى نصل اجرا ايده كلديكمزى‌ده كوزلجه ارائه ايدر.

برى روسجقدن وديكرى — كه برسوارى پيشدارى اولوب محافظه ايديور ايدك — شمنيدن واصل اولان ايكى فرقه متعدد صحرا بطريه‌لريله برابر روسجق بيوك جاده‌سنك ايكى طرفنده توقف ايتمشلردى . سوارى فرقه‌سى‌ده « يانتره » استقامتنه طوغرى يورومك امرينى آلمش ايدى .

لكن بتون بوامرلر مبهم ، وضوحدن محروم ايدى . پك كوزل خاطرلايورم كه فرقه‌مز يولنه دوام ايتمكده ايكن بن ، « كل چشمه » ديو ياد اولنان چشمه‌نك اوكنده طوروب خيلى زماندنبرو كورمديكم بعض ارقداشلرله كوريشيوردم .[١] ديركن مشير احمد ايوب پاشا يتيشوب بكا ديدى كه : « اوراده نه ياپيورسك ؟ چابوق سوارى قوماندانته كيدوب سويله كه شى ..... دن كچه‌رك « بيه‌لا » تپه‌لرى اوزرنده‌كى

---

[١] اوز ن هنوز قول آغاسى اولمش ايدم

شی ...... ه قدر کیتسون ، شی ...... لری کوررسه درحال بکا خبر کوندرسون ، هرحالده شی ..... ك اوته‌سنه کچمسون »

پاشا شونی دیمك ایستیوردی که : « سواری قوماندانه سویله که « اوبرته‌نیق obertenik » دن کچه‌رك « بیه‌لا » نك تپه‌لرینه قدر چیقسون ، روسلری کوررسه درحال بکا خبر ویرسون . وهرحالده « بیه‌لانك » اوته‌سنه کیتمسون . »

یارادیلدیشی اقتضاسنجه غایت از سوزسویلر برذات اولان مشیر احمد ایوب پاشا هیچ بر وقت صورت اخری ایله افادهٔ مرام ایتمز ایدی. ارکان حربیه هیئتیده حرکاته متعلق اوامری هیچ بر وقت تحریری اوله‌رق ویرمه‌یوردی؛ هیچ بر وقت! دهاغربی خصمدن هنوز یکرمی کیلومترو قدر اوزاق بولنیلورکن مرکزلی جناحلی بر خط حرب تشکیل ایدیلیورایدی . کون اوصرەدە خیلی ایلریلمشدی. مرکز لواسی یولی تعقیب ایده‌رك یورییور ، آرقه‌سی صره‌ده اوچ سواری بطاریه‌سی کیدییوردی . صاغدن ایلری‌یه برلوا صوق اولنوب طونه‌یی تعقیب ایدییوردی . اوراده ایسه ذاتاً هیچ بر شی یوق ایدی ، یالکز برقاچ جانبدار کفایت ایدردی . سوریه الایلرندن متشکل اولان صول جناح تارلالر آره‌سندن، ومرکزدن خیلی اوزاق اوله‌رق یورییوردی . مرکز لواسنك بر الایی « بیه‌لا » جهتنده استکشافات اجراسی ایچون شوسه‌دن کونده‌رلمش ایدی . هر جهتده بر طاغنیقلق وارتباطسزلق حکمفرما ایدی ؛ حالبوکه تکمیل فرقه‌یی ال آلتنده بولدیرمق ویاخود اصولی وجهله تجسسات اجرا ایتمك ایجاب ایدردی. بن او آرالق فرقه‌یی قوماندە ایدن جنرالمز فؤاد پاشانك رفاقتنده ایدم. طوبچینك آرقه‌سی صره بیوك یولی تعقیب ایدییور ایدك. (ترسته‌نیك) کوینك تپه‌سنده مشیر احمد ایوب پاشا وشاعر اشرف پاشا آرابه ایله یتیشوب بزه التحاق ایتدیلر .

ایکی مشیر یولدن آیریله‌رق بر آغاج آلتنه سردیردکاری یومشاق بر سجاده‌یه کیدوب اوطوردیلر . وقوماندانمه‌دده کلوب برابرجه استراحت ایتمه‌لرینی تکلیف ایتدیلر . مرکز الایله برابر استکشاف اجراسنه کیتمش اولان ارکان حربیه‌مز رئیسی مظفر بکدن برخبر بکلمکده اولدیغمز جهتله بزمله برابر یوروین عسکره وبرده صول جناحده‌کی لوایه توقف امری ویرلدی . صاغ جناح لواسی هیچ بر رابطه تأسیس ایتمکسزین یولنه دوام ایده‌رك دها اووقت کوزدن غائب اولمشیدی .

سجاده‌یه یاقین بر یره جسیم بر چوتره ایله ایچ یوزنده بر چوق فارسی ابیات حك ایدلمش آلتون ایشلمه‌لی بیوك کوزل بر طاس قوندی . بونلر مشیر اشرف پاشانك اولوب مشارالیه هرصوایچدکده او کوزل اشعاری ، معانی ومزایاسنی تردیف ایده‌رك آرقداشی احمد ایوب پاشایه اوقیوردی . لکن یورکی قاتیلاشمش بر عسکر اولوب افکار شاعرانه ایله مألوف بولنمایان احمد ایوب پاشا ، شاعر مشیرك احتساسات رقیقه‌سنه ظاهراً پك ده بیوك بر اهمیت عطف و اسناد ایتمه‌یوردی . بکا کلنجه ، هیچ بر وقت مجمه‌لرك او کوزل صنعت شعرینی لائق وجهله حس و تقدیر ایده‌مدیکمی کمال محجابله اعتراف ایدرم . اوراده برطرفه قونمش اولان دوربینی قاپدم ، وصاغ جناح ایله مرکز الایلرمزك نرده اولدقلرینی کشف ایچون افقك هر نقطه‌سنه دقتلی باقمغه‌باشلادم .

افقده دائراً مادار کوز کزدیره‌رك بزمکیلرینی آرارکن صوك تپه‌جکلر اوزرنده برچوق سواریلر وحتی اخذ موقع ایتمکله مشغول بطاریه‌لر کوردم . مشهوداتمی درحال مشارالیهم حضراتنه عرض و افاده ایتدم . لکن اشرف پاشا کشفمی تأییده بکا وقت براقمایه‌رق

ونم یاشمدہ اولانلر خاچواری موضوع قوری اوت دمتلرینی طوپ
و چفتجی آتلرینی ده سواری پیشدارلری ظن و وهم ایتدکلرینی
سویله‌یه‌رك انشاد واشعاره یکیدن باشلادی . بو اشعارك رونق واطافتی
پك فوق‌العاده اولمه‌لیدی که مؤلفی شو دقیقه‌ده ادبیاتدن دها مستعجل
یاپیله‌جق برشی اوله‌بیله‌جکنی اونوتیوردی !

کمال دقتله باقمغه دوام ایدوب آنف‌الذکر مشهوداتمك یمین
ویسارنده دها بشقه برطاقم دشمن حرکاتی کشف ایتدیکم جهتله
شاعر بیهمتا مشیر مشارالیهك تهور وغضبنه رغماً بردها اخبار کیفیته
مجاسرت ایلدم . بودفعه کنج کوه‌زه‌لره متعلق ضروب امثال فارسیه
ایرادیله آغزیمی قپاتمغه وقت قالمه‌دی : چونکه ، روس طوپلرینك اغزندن ،
سعدینك اشعارندن دها بلیغ بردومان ایله متعدد صدالر چیقمغه باشلادی .
وزشتوی فلاکتیله ذاتاً کندیسنی متهم قلمش اولان روسجق قوماندانی
شعرینی وحتی نثرینی بیله یارم براقمغه مجبور ایتدی !..

بزمکیلردن هیچ بریسی میدانده یوق ایدی . بوحالده موسقوفلر
کیمه آتش ایدییوردی ؟

صاغ جناحمزك ایلریسنده جریان ایدن وقوعاته اطلاع ایچون
بز ، سواری قوماندانمز فؤادپاشا حضرتلریله برابر ایلری‌یه واردق .
زیرا بوجهتده مخاصماته مباشرت قلنمش ایدی . برمدت درت نعل
قوشدقدن صکره برصرت اوزرینه چیقه‌رق روسلرك « اوبرته‌نیك »
کویندن صاغ جناحده‌کی لوامز اوزرینه انداخت ایتدکلرینی کوره‌بیلدك .
بوحادثه‌یی مشاهده ایدرکن « دوموکیلا » یه طوغری مرکزده دخی
طوپ صداسنی ایشتمکه باشلادق . بو اثناده برضابط ورود ایدوب
بکا مظفر بکدن قیصه برتذکره کتیردی . عن اصل لهلی اولوب
ترکجه‌یی یازمق بیلمه‌ین بوذات غایت عجله اوله‌رق فرانسزجه تحریر

ایتدیکی بوتذکرده کندیسنککنه فائق قوا ایله جنکه طوتشدیغنی وامداده محتاج اولدیغنی یازییوردی. مشیر، سواریدن اوراده موجود نه وارسه اونکله ورده اوچ بطاریه ایله بزی همان سوق ایتدی. میدان محاربه‌یه وصولمزده کونش غروب ایتمك اوزره ایدی.

اوراده استقبال ایچون پك عبرت آمیز برچوق تعبیة الجیش خطیأتی ارتکاب اولندی. بونلرك تفصیلی تطویل کلامی باعث ایسه‌ده ایضاحنی الزم عدایدییورم:

برکره بو آلای هیئت مجموعه‌سیله استکشافه نیچون کوندرلدی؟ بوعادی برکشفمی ایدی، تجسسمی ایدی؟ بویله اولدیغی تقدیرده بر ضابط ایله برقاچ نفر ویاخود اك چوق برکشف مفرزه‌سی کافی ایدی. بوقسه تماس اخذ ایتمك ایچون براستکشاف سوق الجیشیمی یاپیلیوردی؟ بوتقدیره کوره‌ده تکمیل فرقه‌یی کوندرمك ایجاب ایدردی. ویاخود براستکشاف تعرضیمی یاپلمق ایستنلیوردی؟ اولا بونك صره‌سی دکل ایدی. وهرحالده «محاربه اوجی» ایچون هیچ اولمازسه بربطاریه طوپ افراز ایتمك لازم ایدی.

درجهٔ ثانیه‌ده بالیجه قوهٔ عسکریه‌نك استعمالنه احتیاج حس ایدلمك ممکن اولدیغی برصره‌ده فرقه‌یی طاغتمش بولنمه‌نك سببی نه ایدی؟ وباخصوص قسم کلی‌یی دشمنك اشغال ایتدیکی صرتدن اون سکز، یکرمی کیلومتروقدر اوزاق اوله‌رق «ترسته‌نیك» ده طوردورمقده نه معنا وار ایدی؟

پیاده نه‌یاپیوردی؟ اومکمل قول اردو نیچون ایلریله‌مه‌یوردی؟ بتون بووقت ضیاعلری اولمه‌سه‌یدی ایرته‌سی کون «یانترا» خطنه مالك وحاکم اولوردق. بوده بزه خصم اوزرینه رجحانیت سوق الجیشیه‌یی تأمین ایده‌جکدی. زیرا اوراده براقمش اوله‌جغمز فرقه‌لر ایله «سر

کوبری‌یه » هجوم ایده‌بیله‌جکمزدن قطع نظر دشمنك صول جناحی اوزرنده اخذ موضع ایدر ایدك .

اوت ! برلحظه فرض ایدیکزکه ، اوقت قرق سکز طابوردن عبارت اولان شرق روس اردوسنه هجوم ایچون اجتماعی تمامیله ممکن اولان ایکی قول اردو ایله زشتوی‌یه واصل اولمش بولندق . او وقت نه‌لر اوله‌بیله‌جکنی براز دوشونکز ...... بوتهلکه کونلرجه وحتی آیلرجه خصم اردوسنك اوستنده پرواز ایتدی ! بزده بوکا قارشی آیلرجه اللریمزی قاوشدیره‌رق طوردق ؛ عاقبت ایش ایشدن کچدی . وقره کونلر چوکدی .

دها اوزاغه کیتمه‌دن ، بو صره‌ده تموزك اوننده بولندیغمزه وروس اردوسی طونه‌یی عبوره باشلایه‌لی اون درت کون اولدیغنه دقت ایتملی !. ایمدی تموزك طقوزنده یاپمغه اوغراشدیغمز شی ، طونه‌دن مرور ایدن عسکرك عددیله متناسب اولمق اوزره امید موفقیتمزدن هرکون برمقدار غائب ایدییوردی . حتی اشبو منطقه‌یه تموزك یدیسندن اول واصل اولمه‌لیدق ؛ زیرا بالاده ذکر اولنان تاریخده همان تکمیل روس اردوسی بلغارستانه داخل اولمش بولنیور ایدی . لکن حرکات مذکوره‌یی بر وجه معتاد اجرا ایتمکلکمز ایچون بو بزه سکزدن اون کونه قدر بر مهلت بخش ایدر. ایمدی تربیهٔ تعرضیه‌سی نه‌قدر آز اولور ایسه اولسون براردو بو ١٦٠ کیلو-متر و یی الك چوق آلتی کونده قطع ایتمه‌لیدی . بو حالده ٩ تموزده « یانتره » ده ، دها او وقتدن خیلی قوی اولان پیشداره احترازله مصادم اوله جغمزه اشبو نهره شهر مذکورك ایکیسی ایله اوچی آره‌سنده واصل اولمه‌لیدق . حقیقی معبرك محل آخر اولمسی احتمالیله پیاده فرقه‌لرینك علی‌الفور اوجهته سوق‌ایدلمك ایسته‌نلمه‌سی ملاحظه

سنی قبول ایدرم . لکن هرحال وکارده آیك ۲۷ سنده — حتی دها اول — کمال مسارعتله شمنی‌یی ترك ایدوب طونه‌یه تقرب ایله‌مه‌لیدك .

زشتویده کی عثمانلی لواسی پیاپی متزاید روس عسکری قارشو- سنده‌می ویاخود اوهام وخیالات اوکنده‌می موقعنی ترك ایتمش ، بونی انجق یوقاروده ارائه ایتدیکمز اوزره ، سوق اولنمق ایجاب ایدن سواری فرقه‌سی اخبار ایده‌بیلوردی . اوحالده معلوماتی ، شمنی‌ده یعنی طونه‌دن ۱۶۰ کیلومترو قدر اوزاق بر یرده تلقی ایده‌جکمزده ، اثنای راهده اخذ ایتمش اوله‌جغمز کبی عبورك بشقه برنقطه‌ده اجرا ایدیله‌جکنی ، دشمنك دها مساعد بر معبر بولمش اولدیغنی ، حاصلی شایان قبول اولمایان هر درلو فرضیات واحتمالاتی قبول و تسلیم ایتدیکمز تقدیرده بیله هرحاله کوره « روسجق ایله شمنی آره‌سنده کائن هر نقطه‌دن هانکی طرفده اولورایسه اولسون بومعبرده‌ها یقین بولنمش اولوردق . »!....

والا مرور ایچون انتخاب اولنان نقطه‌نك ، صاغده سلستره‌نك بریسنده ویاخود صولده نیکبولینك اوته‌سنده کائن اولدیغنی ملاحظه ایتمك ایجاب ایدر ایدی که بو تقدیره کوره شمنیده مکث وآرام ایدن بر اردونك هر نقطهٔ نظردن هیچ حکم واهمیتی اوله‌مازدی . بو ، پرکار ایله اولچیله‌جك بر ایش ایدی .... پرکاری آچوب اولچمك ایسته‌مه‌دیلر .

تا محاربه‌نك بدایتندن ارتکاب اولنان بتون خطالر حساب اولنمدیغی تقدیرده بیله هرحالده نهایة النهایه التنجی کونده زشتوی‌یه واصل اوله‌لی ایدك .

بو الیم صحیفه‌یی قپاتهلم ده کل چشمه حادثه‌سنك حکایه‌سنه دوام ایده‌لم :

آلایلرمز روس آلایلریله چرخه لشمغه مباشرت ایتمش ایدی . مهاجمه‌لر ، کوکس کوکسه مصادمه‌لر وقوع بولمش ایدی . ایکی طرف

بطاریه‌لری حالا کله‌لر تعاطی ایدییوردی . فقط کیجه کلدیکی جهتله بربرینی سچه‌مدکلرندن بیوك برضرر ایراث ایتمه‌یورلردی . هرنه‌قدر میدان مبارزه بزه قالمش کبی کورونمکده اولدیغندن شبهه‌سز اونی محافظه ایده‌جك ایدیسه‌کده بردن بره صاغ جناحمزدن بزه طوغری مائلاً تفنك قورشونلری یاغمغه باشلایه‌رق موقعك محافظه‌سنی امکان خارجنده براقدی .

بو قورشونلر بزه مصر و بغدای اکینلری آره‌سنه اصولله صوقلمش اولان روس پیاده‌لرك ویاخود یایا اوله‌رق حرب ایدن روس دراغونلری طرفندن هدیه اولنیوردی . لکن بو اثناده بزم صاغ جناحلوامز نره‌ده ایدی : نه یاپیوردی ؟.. نه‌می یاپیوردی ؟ ایشته :

« اوبرته‌نیك » ده روسلر طرفندن انداخت ایدیلان طوپلری متعاقب ، . عرض مشیر اشعار فارسیه‌سنی انشاد ایله مشغول بولندیغی صره‌ده مذکور لوایه قومانده ایدن میرالای بزی خبردار ایتمك کلفتنه بیله کیرمکسزین لوانی مستصحباً کمال استراحتله چکیلوب کیتمش ایدی . (دردنجی قروکی‌یه مراجعت) . حال‌وموقعك برکونه حسن ولطافتی یوق ایدی . ذاتاً بونی فهم ایتمك کوج دکلدر . فوأد پاشا اخبار کیفیت ایچون بنی مشیر احمد ایوب پاشایه کوندروب مشارالیه بزی درعقب کل چشمه‌یه چکدی . سواری فرقه‌سنك بورجعتی لیلاً وقوع‌بولوب روسلر طرفندن برکونه موانعه اوغرامه‌دی ؛ او روسلرکه کندیلرینی ازعاج ایده‌بیله‌جك یکانه‌شیدن فراغت ایتدیکمزی کورمه‌لری اوزرینه بلاشبهه زیاده‌سیله مسرور و حیران اولدیلر . ایکی کون صکره‌ده هرکس بر مأیوسیت عظیمه‌یه مستغرق اولدیغی حالده مستحکم اردوکاهه عودت ایتمك اوزره یولده بولنیوردق . یعنی اسکی حمام اسکی طاس .

سواری فرقه‌سی بر چوق اقسامه تفریق اولنوب طاغیدلمش ، بو اقسامك كیمی پاشالرك محافظه‌سنه تخصیص ایدلمش ، كیمی‌ده مخابره خدماتنه تفریق اولنمش ایدی . روسچق عسكری روسچقه عودت ایتدی ؛ شمنی عسكری‌ده شمنی‌یه عودت امرینی آلدی !

بورجعتك نه‌كبی اكلاشلماز اسبابه مبنی اجرا ایدلدیكنی بكا اكلاتمق لطفنده بولنمه‌سنی مؤخراً مشیر احمد ایوب پاشادن استرحام ایتدیكمده ، مشارالیه اووقت ویانه سفیری اولان آله‌قو پاشانك باب عالینك آلدیغی بر تلغراف اوزرینه استانبولك بو امری ویردیكنی واسلاولنمه اولان میل ومحبتدن طولایی مؤخراً شرقی روم ایلی والیسی تعیین قلنمش اولان آله‌قونك اشبو تلغرافنامه‌ده: احمد ایوب پاشا اردوسنك یورویشنه ـ « یانتره » ده قارشیسنه چیقاجق قوای عظیمه حسبیله ـ ویانه محافل عسكریه‌سنده بغایت خطرناك برحركت نظریله باقلدیغنی اشعار ایتدیكنی بكا جواباً سویله‌دی .

یانتره ایله‌روسچق موقع مستحكمی بیننده اشبو نقل وحكایه ایتدیكمز وقوعات الیمه‌نك جریانی اثناسنده اختیار سردار استانبوله جلب اولندی . ویرینه ردیف پاشا نامنده بریسیله اختیار نامق پاشا تعیین اولنه‌رق موقت ومضاعف بر باش قوماندانلق احداث ایدلدی . مشارالیه نامق پاشا (جنرال مارمون دوق دوراغوز) ك استانبوله دائر یازدیغی سیاحتنامه‌ده ، اووقتك امراسی میاننده عسكری یقه ومهموز طاقان یكانه ترك ضابطیدر، دیو توصیف ایتدیكی ذاتدر .

كوریلیوركه ، یكی ایكی سرداردن بریسی هیچ بر جهتدن ، ـ هله یاش اعتباریله ـ خلفندن كری قالمیوردی . بو وكالت چوق سورمه‌دی . (۱۹) تموزده شمنی‌ده‌كی جنود شاهانه باش قوماندانلغی مشیر محمدعلی پاشایه تفویض اولندی . برنجی تلغرافی كندیسنه

کیدوب التحاق ایتمکلکمه دائر بر امر ایدی . بو ، جناب حقك بکا بر نشانهٔ لطف ومرحمتی اولدی . زیرا یکی سردارك امرینی آلدیغم صره‌ده اسکی آمرم اولان فؤاد پاشایه کیدوب التحاق ایتمك اوزره ایدم . فؤاد پاشا ایسه اوکوزل سواری فرقه‌سی قوماندانلغندن رفع اولنوب بر پیاده فرقه‌سی وبرده بر قاچ سواری بلوکیله روسجغه اعزام اولنمش ایدی . بو مستحکم موقعه قپادیله‌رق قالدیغمه مجالمز اولمقسزین آیلرجه اوراده قاله‌جق ایدك !

یکی سردار ، شمنی‌یه وصولنده نامق پاشانی برطاقم اموریله پك جدی صورتده مشغول بولدی . آمرم بالمناسبه بکا بر کون دیدی که : «اختیار مشیرك مشغول اولدیغی بالخاصه بزه عائد امور دکل ، آخرته متعلق اموردر .» . حالبوکه جناب حقدن اصل استرحام ایتمکلکمز ایجاب ایدن شی تدابیر وتشبثاتمزی بر پارچه ازلسون فنون عسکریه‌یه تطبیق ایتمکلکمز خصوصنده توفیقات صمدانیه‌سنی احسان وقفالرمزه‌ده بر نبذه منطق تلقین بیورمه‌سی ایدی !

آلتنجی مبحث

ایکی مشیر — هزار غرادده اجتماعات — پلونه حوادثی — تعرضی حرکت — استرقابات — شمنی‌یه رجعت .

اردونك باشنده محمد علی پاشا یالکز اوله‌رق سردار قالمایه‌جق ایدی . سردار عبدالکریم پاشا کری چاغرلدیغی وقت احمد ایوب پاشا هزار غرادده براغلدی . بو ثنائیت ، « لوم » ایشلرینك ختامنه قدر دوام ایده‌جکی جهتله تعاقب ایده‌جك وقوعاتك اکلاشلمه‌سی ایچون ایکی سردارك مختصر بر تصویرینی یاپمغه لزوم کوریبورم :

مشیر احمد ایوب پاشا یی اولدن سردار ایله برابر شمنیده و برده « یانترا » ارزرینه سوق اولنان اردونك قوماندانلغنده کوردك ایسه‌ده کندیسنی قارئین کرامه استحقاقی درجه‌سنده هنوز طانتدیرمدق . احمد ایوب پاشاده سیماجه برخصوصیت وار ایدی که بوراده سکوت ایله کچشدیره مم . وجهی تمامیله برقپلان چهره‌سنه مشابه ایدی . مشار الیهك ، الك مخاطره‌لی منطقه‌لرده نفسی تهلکه‌یه معروض بولندیغی زمانلردن بشقه هیچ بر وقت کولدیکنی کورمدی ایدك . مع هذا طبعاً اصلاحشین بر آدم دکل ایدی ؛ بالعکس متبحر ، حلیم ویك نازك وغایت ترقی پرور بر ذات اولوب کندینیکانه مشغول ایدن شی حرب ایدی ... وحقیقةً حرب ایچون یارادلمش ایدی .

بر سنه اول صربستانده جنرال « چرنایف » ه قارشو سوق اولنان عثمانلی اردوسنه قومانده ایتمش ایدی . (قنیازدویچ) دن (موراوا) نهرینه طوغری اولان حرکت سوق الجیشیه‌سی ، (الکسیناج) ك طوپلری آلتندن وچرنایفه رغماً نهر مذکوردن بالمرور اوبی خط

رجعتنی کسمکله تهدید ایدرك محافظهسی مشکل بر موضعده محاربه‌یی قبوله مجبور ایتمسی ، صربلیلر اوزرینه احراز ایتدیکی شانلی مظفریت هرکسك مع التأسف پك از واقف اولدیغی بر طاقم وقوعات مهمهٔ تاریخیه‌در . زیرا اوصره‌لرده کرك تاریخ وکرك مؤرخلر ، عثمانلی اولان هرشی ایچون حقانیتدن پك انحراف ایدییورلردی . ذاتاً افکار عمومیه‌یی دها مهم حادثاتده اشغال ایتدیککندن کیمسه‌نك مراق واهمیت ویرمدیکی بر محاربه‌نك تفصیلاتنه کیرشمکه وقت مساعد دکلدی .

شمدیده سردارك تصورات وتشبثاتنه قارشی احمد ایوب پاشا سونوك بر وضعیتده بولنیوردی . هرکسك برداهیٔ حرب نظریله باقدیغی سرداره قارشو بالطبع حس ایتدیکی حرمت ورعایت ، اختیار مشیرك افکارینه اعتراض ایتمکدن کندیسنی منع ایدییوردی .

هرحالده مشارالیه طلاقت لسانیه وقوهٔ اقناعیه‌یه مالك اولسه‌یدی ، — اردونك کافی درجه‌ده حاضر بولندیغنی کندیسی‌ده پك ظن ایدرکبی اولمدیغی جهتله — حرکات تعرضیه‌یه متمائل بولنمسه‌بیله فعالیت طرفنی بلکه التزام ومدافعه ایلردی . مع التأسف هفته‌ده انجق اوچ کره لقردی سویلردی ؛ بوده هرهفته دکل! سردار سابق ایله مناسباتنده مختصر سوز سویلمك خصوصنده‌کی اعتیادینه تقویت ویره‌جك برهم حال بولمشیدی . ذاتاً کندیسی یارادیلشجه اومخلوقاته بکزر ایدی‌که آنجق یالکز ایکن محصول ویررلر . نته‌کم بعض آتلر وارکه چفت قوشولورسه یورومزلر . حالبوکه تك قوشولدقلری تقدیرده شایان حیرت برصورتده کوزل یوریرلر ....

انتظام ووظیفه‌نك اسیری اولان احمد ایوب پاشا سردار محمد علی پاشانك ورودی اوزرینه تماميله برطرفه چکلدی . مع هذا معاون

اوله‌رق قوماندە ایتمکه دوام ایندجکه شهرت واهلیتی هنوز کافی درجه‌ده ثبوت بولمامش اولان یکی سرداره اعطاده قصور ایتمیه‌جکی صایح حکیمانه‌یه استانبولك زیاده‌سیله کوونمکده اولدیغنی پك اعلا بیلیوردی.

بزجه تمامیله محقق برکیفیتدرکه ، اکر احمد ایوب پاشا سفرك بدایتنده عبدالکریم پاشانك یاننده بولنمامش اوله‌یدی ، افکار عمومیه کندیسنه اختیار سردارك خطایاسنه اولمه‌سیله عطالت وبطائتنه اشتراك ایتمش نظریله باقمامه ایدی ، افراد عسکریه دخی کندیسنی بیوك ، قانلی فداکارلقلر اختیار ایتمکسزین روسلری زشتویدن مروره سربست براقان باش قوماندانك شریك اجراآتی عد ایتمسنه ایدی ، حکومت سنیه مشار الیهی روم ایلی اردولری باش قوماندانلغنه تعیین ایدر ایدی .

ایمدی احمد ایوب پاشا موجود مشیرلرك اك أیوسی ایدیسه‌ده بوآثناده سردارلغه انتخاب اولنسه اردونك جسارتی تمامیله قیرلمق تهلکه‌سی واردی . بونی اکلایوبده ارقداشنك وجودندن استفادەیه چالشمق واستشارەیه محتاج اولدیغی وقت ، اك رأی متیننه مراجعت ایتمك اختیار سردارك خانی محمد علی پاشایه عائد برکیفیت ایدی . لکن محمد علی پاشا شخصاً پك شجیع ، دکرلی برذات ایدیسه‌ده هرراست کلنه کشف ضمیر ایتمك وکندیسنه عرض اولنان بر برینه متخالف آرانك هپ بردن اجراسنی آرزو ایتمك کبی بر اعتیاد سقیمی وار ایدی . معیتی یکرمی درت ساعت ظرفنده کندیسنه اوچ دفعه پلان دکشدیرتمکه موفق اولیوردی ؛ برصورتده‌که ، بتون امیدلرینی کندیسنه توجیه ایلمش اولان استانبول آز مدت ظرفنده یکی سردارك ترتیبات وتشبثاتنده برکونه ارتباط وتسلسل موجود اولمادیغنی کوروب اکلادی .

بونکله برابر شونیده اعتراف ایتملی‌که محمد علی پاشا « وارنه » یه آیاق باصار باصماز طونه مواقعی قوماندانلرینه معینلرنده موجود نه قدر

عسا کروارسه هیچ کیمسه‌یی آلیقومایه‌رق جمله‌سنی همان «هزارغراد» ه سوق واعزام ایتملری‌یی باتلغراف اشعار ایدرك کندیسنی فعال وقاعده پرور بر قوماندان کبی طانتدیردیغندن مؤخراً بونك عکسی آکلاشلمسی اونسبتده زیاده باعث اسف اولدی .

اکید وقطعی بر صورتده ویرلمش اولان بو اجتماعات اوامری بتون طوغری دونونن کیمسه‌لر طرفندن فوق العاده مظهر تقدیر وتحسین اولدی . برقاچ کون ظرفنده شهر مذکورك اطرافنده خیلی مکمل بر اردو تجمع ایلدی .

یکی مشیرك شمنی‌یه وصولی اثناده ، بلغارلر واسطه‌سیله «هزارغراد» حاضرلتلرندن خبرداراولمغله برابر یورکلرندن هردرلو وسوسه‌یی ازاله ایتمك ایستیان روسلر بوصوك موقع اوزرینه براستکشاف تعرضی اجرا ایتدیلر . بو ، برنجی «پلونه» وقعه‌سندن تمامیله ایکی کون اول ایدی . بر بو استکشاف اوجنی جدی بر تعرض کبی تلقی ایلدك . و ثنای جدالده اك ایی جنراللرمزدن برینی غائب ایتدك . [١]

فردای کونی یکی مشیر ایله برابر «هزارغراد» ه واصل اولدق ؛ ایکی کون صکره‌ده سوق وعزمی ممکن اولان تکمیل قوای عسکریه‌نك اجتماعی تمام اولمش ایدی .

صکره ؟

صکره ؟ هیچ ! ویاخود هیچ کبی برشی . برچوق کونلر امتدادنجه برچوق تلغرافلر تعاطیسی ! . . . ایشته بتون اجراآت بوندن عبارت .

کیمسی باش قوماندانی یکیدن «بیه‌لا» و «زشتووی» اوزرینه یورومکه تشویق ایدییوردی . روسلرك «پلونه» یه هجوم ایتدکلری کبی «هزارغراد» اوزرینه‌ده هجوم ایده‌جکلری امیدنده بولنان بعض کیمسه‌لرده منارالیه بوموقعدن آیرلمامسنی توصیه ایدییوردی . لکن

---

[*] عزیز پاشا .

شونی اعتراف ایتملی که بوتشوش افکار ایچنده سردارك رأیی هپسندن مصیب کورینیوردی ؛ مشارالیه « عثمان پازاری » طریقیله « طرنوه » اوزرینه یوریمك ایستیوردی .

مادامکه روس اردوسنك یایلمسی هنوز ختام بولمدیغی صره‌ده همان « زشتوی » اوزرینه قوشمق فرصتی فوت ایدلدی . شمدی آرتق اوحرکتك اجراسنه قالقشمق قولای اولمادیغی کبی برفائده‌یی‌ده منتج اولمازدی . بالعکس « طرنوه » اوزرینه اجرا ایدیله‌جك برمانوره ، پك ضعیف اولان روس مرکزینی « شبقه‌یی » ترك ایتمکه مجبور ایتمه‌کرك ایدی. بو وجهله، تام « پلونه»ده دشمنك جسارتی منکسر اولدیغی صره‌ده ، اوچ اردومزك برلشمه‌سی تأمین ایدلمش اولوردی. لکن بو حرکت سلیمان پاشانك افکارینه اویغون کلیوردی . مشارالیه بالاشتراك حرکات سوزینی ایشتمك بیله ایسته‌میه‌رك آرزوسی، قهرمان عسکرمزك ضبط وتسخیری ناقابل برموقعه هجوم ایله هرکون بیکلرجه سنك شهید دوشدیکنی کورمکدن عبارت ایدی. اوموقع که، بالآخره روس ارکان حربیه‌سی بر اوفاق چویرمه حرکتیله بالواسطه ضبط ایتمك چاره‌سنی بزه ارائه ایتدی .

یکی سردار « هزارغراد » ه واصل اولدیغی کبی اوراده بیوك بر تعبیة‌الجیش مرکزی احداث ایتمك فکرینه دوشدی . مأمول ایدییوردی که ، روسلر کندیسنه اوراده ایی بر تدافعی حرب یاپمق فرصتنی بخش ایده‌جکلر . مع‌هذا تعرضی حرکتده بولنمق تصورینی فکرندن اوزاق طوتمیوردی . لکن بومقصده متعلق اولق اوزره اردوجه اتخاذ اولنان تدابیر اینانلماز درجه‌ده غریب شیلردر .

امرلر آلابیلدیکنه هرطرفه کوندریلیور. تعرض ! تعرض !...

ایلری ! ! ! او وقت « روسجق » فرقه‌لری صاغمزده « قاقسه‌لوی »یه‌
طوغری یاپیلیور . نجیب پاشا فرقه‌سی « قره حسن » کوینه ،
صالح پاشا ایله « آیازلر » ده‌کی مصر فرقه‌سی دخی « عثمان پازاری » نه‌
طوغری ترتیب اولنیور .

لکن دشمن نره‌ده‌در نره‌ده ؟

ایشته شوراده قارشیمزده‌در !

کیم ؟ قارشومزده‌کی کیمدر ؟

دشمنك سواری قطعاتی !

بو پرده‌نك قارشیسنده هرکس دوچار خوف اولیور . آرتق
ایلری‌یه بر آدیم بیله آتیله‌میور ؛ هرکس طوریور . . . . .

آرتق نزم یاپمغه جسارت ایتمه‌دیکمزی عاقبت دشمن یاپه‌سون
دیو هرکس قورقیور . . . طرف طرف استحکامات احداث اولنیور .
هرکس انتظار ایدییور !

موجود فرقه‌لر یوز کیلو متروقدر بر جبهه اوزرینه‌
دیزدیرلدی ! .

(بو احوالی درخاطر ایدرکن آغلامق برشی دکل انسانك کدردن
اوله‌جکی کلیور) .

بونلر سقوط ایدن اختیار سردار عبد الکریم پاشانك تدابیر
وتشبثاتنك بشقه بر درلوسی ایدی . شرقدن غربه قدر بتون طونه‌
بویجه طاغیله‌جغمزه شمالدن جنوبه طوغری یایلدق ! ایشته او قدر
آلقشلادیغمز « هزارغراد » تحشدی هپ بوندن عبارت قالدی !

روس اردوسی ، سواریسنك تشکیل ایتدیکی پرده سایه‌سنده‌
« چاروویچ » ، « یانتره » ایله « لوم » آره‌سنده حقیقةً ماهرانه برطاقم
موازنه حرکاتی اجرا ایله موقعنی محافظه ایده‌بیلدی . اشبو قوت ،

انجق ستر و محافظه دن عبارت اولان وظیفه سنی ایفا ایدیوردی ، اوقدر. تعرضی حرکتده بوانه‌مدی و بولنمامیدی . مصمم وکندیسنجه ملتزم اولان رخاوت وعطالتی عاقبت بزم اوکا هجوم ایتمکلکمزه باعث اولدی .

(۲۹) تموزده بن ایلچیلك صفتیله روسلرك یاننده بولنورکن سردار « بتون خط بویجه » تعرضه قیام ایتدی !

« خط تدافعی » تکمیل امتداد عظیمنده « تعرض عمومی خطی » اولیویردی !

اوندن اول « لوم » خطی اوزرنده اویله خلاف اصول برصورتده یاپلدیغمز . وقت اوقدر انبساط و توسعه بالکه برمعنا ویردمیوب متحیر قالان روسلر « لوم » خطی اوچ منطقه یه آیرمشلردی . بواوچ منطقه‌دن هر برینك نهرك اوبر طرفنده بر پیشداری وار ایدی . لکن بونلر براز اوزاغه‌سوق ایدلمشیدی . وهیچ اولمازسه اول امرده بو ، اویله ظن اولنه‌بیلوردی . معهذا « چاروویچ » باشلیجه هجومزك انجق برهدفی اوله‌جغنی دوشنه‌رك « و بربرینی متعاقب برچوق نقاط جغرافیه‌یی » هدف اتخاذ ایده‌جکمزی هیچ بر وقت تصور وتخییل ایتمه‌رك بونی یاپمش اولسه کرکدر. هیچ شبهه یوقکه ولیعهد کندی عسکرینی « لوم »ك اوبر طرفنه اقامه ایتمکله « زمان » و « میدان » ی کندینه حصر ایتمك ایستیوردی . بوکبی پیشدارلره (یاصدق مفرزه‌لر) «des détachements tampons» [*] نامی ویرلمك ممکندر. شوقدر وارکه بورادە « زمین » فاقتوری اویونون دکل ایدی . « قره‌لوم »ك صرپ وماٸل کنارلری سببیله جزئی فلاکتلرده وغرامق تهلکه‌سی وارایدی که بوده

[*] فرانسزجه (tampon) بر مصادمه‌نك شدتنی تخفیف ایدن یاصدیغه تسمیه اولنه‌بیلور. اوحالده بوتعبیر « یصدیق مفرزه‌سی » دیو ترجمه اولنه‌بیلور .

ذاتاً واقع اولدی . شویله‌که: فؤاد پاشا « قاقسه‌لوی Kaxelévi » ده ، نجیب پاشا « قره حسنلر » ده و صالح صارم پاشاده « حیدر کوی — آیازلر » ده بومفرزه‌لری کری پوسکورنه‌رك مهم ضایعاته اوغرانوب حتی بر آرەلق اونلری تماميله محو ایتمك حالنه کتیردیلر . مع هذا اونلرك «یاصدق» وظیفه‌سی شایان حیرت برصورتده موفقیتپذیر اولدی .

بومشهور تعرضمزده بزی انجـق « اوتوز ایکی بچق مترو » !.. یعنی « لوم » ك وسطی کنیشلکی قدر برمسافه ایلریلتدی ! هروقت کبی بودفعـه‌ده تمامی غائب ایدلدی . لکن شـاید تعقیب آرزوسی بولنـه‌یدی بیله بودفعه تعقیب ایتمکده حقلی ایدك . زیرا یوقاریده سویله‌دیکمز وجهله اوزرینه هجوم ایتدیکمز انجق قوتلی پیشـدارلر ایدی، قسم کلیلرك نرده اولدیغی هیچ بیلنمه‌یوردی . بوکبی احوال وشرائط داخلنـده تعقیب تهلکه‌لی ایدی و هر وقت تهلکه‌لیـدر ؛ علی‌الخصوص طوپلایه‌بیلدیکمز یگانه سواری قطعه‌سی ـ که تخمیناً اون‌ایکی بلوکدن عبارت اولوب فؤاد پاشا طرفنده ایدی ـ بو اثناده اویله برتعقیبه تشبث ایده‌بیله‌جك حالده دکل‌ایدی. بونك برماجراسی اولدی‌که خاطرلردن چیقمامق ایچون اوندن برنبذه بحث ایتملی‌یم :

روسـلرك دیکر مصادمه‌لردن دها چوق ضایعـاته اوغرادقلری « قاقسـه‌لوی » محاربه‌سـنك صوکنه طوغری پیاده‌سـنك . رجعت متهالکانه‌سی ویرده تهرك نارلرینك صرپانی حسـبیله خط رجعتی کسلمش اولان سواری الایلرندن بریسی تزمکیـلر طرفدن کشف ایدلمامش اولان کوچك بر اورمانده رجعت ایچون مساعد بر وقته منتظر ایدی. چوق کچـه‌دن سواری لوامز بوفرصتی کندیسنه ویردی. اشبولوا، یوللرده برچوق وقت غائب ایتـدکدن صوکره عاقبت سرعتله

کلدی . ویاپاجق بر شی اولمادیغنی کوردیکی جهتله حال مضایقه‌ده بولنان روس الاینك مختفی اولدیغی کوچك اورمانك وبرده بر زمین عارضه‌سنك یانی باشنده اوله‌رق «قاقسه‌لوی» یایلاسنك اوزرنده توقف ایلدی .

لوایه قوماندهایدن پاشا ، ـ بابکه‌ده کنده یلکلرندن اوله‌رق میرالایلرـ عسکره یره ایتمك امرینی ویردیلر .

بو ، روس عسکرینك اوقدر بیوك برصبرسزلقله بکلدیکی غیر مأمول بر فرصت ایدی ... بربومبه کبی درحال ، دها بر ایاغی اوزنکیده بولنان بیچاره سواریمزه صولت وهجوم ایلدی . میرالایلر ، بیکباشیلر وهمان بتون ضابطلر مقتول ویاخود مجروح دوشدی . اوکردباد، یره ایتمش سواریمزی سوپور وبجرکن ساده بر یوز باشیمز یکرمی ایکی یرندن یاره‌لندی !

موسقوف الاینك قوماندانی بو قارغشه‌لقدن بالاستفاده کندیسنه بر یول آچمغه موفق اوله‌رق کیدوب رجعت ایتمکده اولان عسکره التحاق ایتدی !

. . . .

ای بنی اوقویان ارقداشلر ! بو الیم وقعه‌یی خاطرلایه‌رق سوارلرکزی یره ایندیرمك موافق حال اولوب اولمادیغنی ایجه اکلامقسزین بویله برامر ویرمیه‌جککزی واطرافی ایجه تجسس ایتمه‌دن یورومیه‌جککزی مأمول ایدییورم .

بویرندن قیملدانمایه‌رق اجرا اولنان حرکات تعرضیه‌دن صکره یکیدن توقف ایلدك . نه یاپه‌جغمزی ، نه یاپمقلغمز ایجاب ایتدیکنی بیلمه‌یور ایدك .

بتون بوحرب حاضرلقلرینك ثمره‌سی نه‌ایدی !

ثمره‌سیمی ؟

هیچ !

خیر ، هیچ دکل ایدی ؛ فلاکت ایدی ! زیرا شرق روس اردوسنك استیلاسنه مانع اولمق امیدلری اووقتدنبرو برهوا اولمش وبالطبیع آرتق کرك « طرنوه » وکرك « زشتوی » اوزرینه یوریمك امکانی قالمامش ایدی . بونك نتیجه‌سی اوله‌رق آرتق قوماندانلریمزك برکون اولوبده تعرضی بشقه صورتله اکلایه‌جقلرینی مأمول ایتمك بی‌سودایدی. بوحالده پلونه‌نك محاصره اولندیغنی، تجرید ویاخود ضبط ایدلدیکنی وموسقوف اردولرینك پایتخت اوزرینه یورومه‌لرینی بکلمکدن بشقه برشی قالمامش ایدی ! مع هذا اشاغیده کوره‌جکمز اوزره محمد علی پاشا استانبولك اصراری اوزرینه بردها تعرضه قیام ایلدی . اینانلمیه‌جق درجه‌ده غریب شی ! بودفعه‌کی تعرض تشبثنك احوال وشرائطی مقدمکیلرینه تمامیله مشابه ایدی . انجق سفرك یاز دوره‌سنك نهایتنده ایدی‌که ، بودفعه ارتق ایجاب ایتدیکی کبی هجوم ایتمك اوزره بتون اردوسنی « یوان چفتلك »ده طوپلایه بیلدی . لکن هیهات ! شرف واعتبارینی اعاده ایتمك بختیارلغنه نائل اوله‌مدی . زیرا حرب مصممدن تام برکون اول سردارلقدن عزل ایدلدی . اوچ درت آی دوام ایدن شومهلك ترددلردن صکره بوصورتله عقیم قالمش اولان بو تعرض ۹ تموزده عینی زمینده « بیه‌لا » اوزرینه تشبث ایتدیکمز حرکته تمامیله مشابه ایدی !..

ماضی‌یه طوغری براز ارجاع نظر ایده‌لم :

۲۲ تموزده ، یکی سردارك ، اطراف و اکنافده طاغیلمش اولان عساکری « هزار غراد »ده جمع ایچون موضع مذکوره وصولی اثناده ، « پلونه » نك برنجی موفقیاتی خبرینی آلمشدك . چوق

اوزون اولان وپك‌ده عسكری اولمایان برلسان ایله یازلمش بولنان تحریرات ، مظفریت واقعه‌یی اوقت مبالغه‌آلود ظن اولنمش برنسبتده ارائه ایدییوردی ؛ زیرا « غورقو » نك آتینی بیوك بریأس وفتوره باعث اولمش ایدی . دها اووقتدن روسلری ادرنه‌ده كورییوردق ؛ بتون یوزكلر پرخون ایدی ؛ هپ فناحوادثلره منتظر ایدك ؛ امیدمز انجق اللهده ایدی . ایمدی پلونه ارقداشلرمزدن كلن بومسعود وغیر منتظر خبر بتون اردومزی ، بتون بو بیوك عائلهٔ عسكری‌یی مسرته مستغرق قیلدی .

لكن اشبو مژده مبالغه‌دن خالی عد اولنمادی ؛ هیچ كمسه اونك حقیقت وجدیتنه تمامیله قانع اولمق ایسته‌مدی !

بوتردد ایكی وجهله ایضاح اولنه‌بیلور : اولا روسلرك سیرسریع ایله جنوبی بلغارستانه طوغری ایلریلدكده اولدقلرینی ظن ایدییور ایدك ؛ ثانیاً تحریرات حسب‌الاعتیاد عسكری برلسان ایله یازلمش اولمایوب برداستان‌ظفر شكلنی حائز بولنیوردی . بالذات باش قوماندان بكا شویله افاده‌ده بولندی : « بركلمه‌سنه بیله اینانمه‌یورم » ! حالبوكه اینانملی وبردقیقه فوت ایتمكسزین همان یورومه‌لی ایدك .

بوقبیله اولدیغی كبی حالاده طوپ صداسنه كیتمك قاعده‌دندر . زمانمزده ایسه « تلغراف خبری » اوزرینه حركت ایلمك ایجاب ایده‌جك !

هرحالده استانبوله تلغراف چكوب برساعت صكره غازی عثمان پاشانك تحریراتنك صحتنی آكلامق پك قولای ایدی !

تحریراتك صحتی تأیید ایلدكدن صكره او درجه مساعد بروقتده خصمه همان هجوم ایتمك ده امر سهیل ایدی . بز ایسه بوبابده هیچ برشی یاپمه‌دق . لكن غایت‌الغایه آغر اولان جهت شوكه عینی آیك نهایتنده روسلریكیدن عثمان پاشایه هجوم ایدوب تكرار مغلوب اولدقلری

حالده بودفعه دخی شرق اردوسی بوکا ایناناميوب یرندن قيملدانمه‌دی!

اوت یرمزدن قیملدانمه‌دق . لکن او وقت بونی یاپه‌بیلیرمیدك ، یاپمق وسائطنه مالکمی ایدك ، بونی اکلامق لازمدر . بوسؤاله اك قطعی انکار ایله جواب ویریله‌بیلور : اوت قیملدانمغه اقتدارمز یوق ایدی . یالکز بز دکل هانکی اردو اولورسه اولسون بزم بولنمش اولدیغمز احوال وشرائط داخلنده ایری یه بر آدیم بیله آته‌مازدی ؛ بوده شوسببدن‌که یوغون وشورایه بورایه طاغیدلمش اولان سواری کافهٔ استکشاف وتجسسه غیر مقتدر بر قاچ ناتوان آلایدن عبارت قالمشدی . بونك نتیجه سی اوله‌رق سردار « سرب‌تیٔ عملیات » ه ومانوره حریتنه مالك دکل ایدی .

کوزمز کورمز ، قولاغمز ایشتمز ایدی . بولندیغمز یرده چیویلنمش ، طونمش قالمش ایدك .

سردار بیوك برتضییق حس ایدییور ایدی . لکن بونك نره‌دن کلدیکنی بیلمه‌یور ایدی . یورومك ایستیور : باجاقلری یوق . کورمك ایستیور : کوزلری یوق . ایشتمك ایستیور : قولاقلری یوق .... حاصلی حر ، فعال بر اردودن زیاده قفسده محبوس حدید بر آرسلان سوروسنه بکزه‌ین بوعساکر متحشده اورته‌سنده مشار الیه بوکالمش قالمش ایدی . کندیسنه انجق سواری — ایی بر سواری — حریت سوق الجیشیه سنی بخش ایده‌بیلوردی . بویله بر سوارینك استحصال ایتمش اوله جغی معلومات سایه‌سنده ، دکل یالکز حرکت ایتمك بالکه دانکی استقامتی ده تعقیب ایتمك ایجاب ایتدیکنی اوکره‌نیر ایدك !

« یورومك آرزوسی » و « یورومك اقتداری » خصمك موقعنی ایی بیلمکله حصوله کلیر : (استطلاعات متقدمه) . لکن ذاتاً کوزله

کورینن بر دشمنك جبهه‌سنی تجسس ایتمك کافی دکل ، جناحلرنده ودرینلکنده نه اولدیغنی ده بیلمه‌لی . اونی « طارتملی » ، جبهه‌سنی کورمکله اکتفا ایتمامه‌لی . خصمی طارتان ترازی و اونی ایی کوسترن تلسقوب ایسه ، سواری ، دائما سواریدر .

شیمدی قارئدن شونی رجا ایدرزکه بزی عثمان پاشانك اردوسنده برنجی پلونه محاربه‌لرنده تعقیب بیورسون .

یدنجی مبحث

برنجی پلونه محارباتی

پلونه‌نك اوكنده وقوعبولان ایالك مصادمه «ودین» دن عودت ایتمكده بولنان كوچك عثمانلی قطعهٔ عسكریه‌سیله روسلرك صاغ جناح جانبدار قطعاتی بیننده واقع اولمش برحرب تصادفی ایدی. پیشدارلرك باشلری كوچك وغیر مستحكم «پلونه» شهرینك سوقاقلرنده چارپشدیلر. «نیكبولی» هجومنده‌كی موفقیتی اوزرینه «پلونه» جهتنه كوندرلمش اولان بشنجی پیاده فرقه‌سنك برنجی لواسی ۲۰ تموزده اولجه استكشاف ایدلمش بر ناحیه‌ده اهتمامسز واحتیاطسز اوله‌رق یورومكده ایدی. الده خریطه اولدیغی حالده بو قولك اوكنده یوربیان اركان حرب ضابطی بر بلغار جاسوسنك اخباراتنه اعتماد كوسترمدی. بو وجهله عثمان پاشانك پیشداریله مصادمه ایدلدی.

ایكی پیشدار آره‌سنده‌كی چارپیشمه‌دن صكره روسلر یاپلق ومحاربه ترتیباتی اخذ ایتمك ایچون منتظماً رجعت ایتدیلر؛ عثمانلیلرده كیجه‌یی روسلرك اورمقده قصور ایتمیه‌جكلری مواقعی تحكیم ایله كچیردیلر. فی‌الواقع ایرتسی كون بشنجی فرقه مواقع مذكوره‌یه كمال عنف وشدتله هجوم ایتمك خطای عظیمنی ارتكاب ایدوب پك بیوك ضایعاته اوغرادی. بزمكیلرده رجعت ایتمكده اولان خصم مغلوبی تعقیب ایتمه‌مك كبی روسلر ككندن پك ده كری قالمیان بر یاكلشلقده بولندیلر.

یوقاریده سویله‌دم ظن ایده‌رم، شمدی‌ده برده تكرار ایدرم: عثمان پاشانك «ودین» دن «پلونه» اوزرینه حركتی پك كوزل دوشونلمش بر تدبیر ایدی. ذاتاً اشبو سفرك یكانه حركت سوق‌الجیشیه‌سی

بوایدی . برحرکت که فکرمجه ، اونی تعقیب ایتمش اولان مدافعهٔ قهرمانانه‌یه دکر . زیرا اوحرکت قواعد صحیحهٔ حربیه‌یه دها موافق ایدی .

خصمك « پلونه » اوکنده اوغرادیغی اشبو موفقیتسزلك خبری روس قرارکاه عمومیسنده منعکس اولدقده ایلك تولید ایتدیکی احساساتك تعجب وحیرتدن بشقه برشی اولمادیغنه همان اطمئنانم واردر .

روسیه‌نك درسعادت سفیری جنرال « ایغناتیه‌ف » ك راپورلری بزی برقاچ کون ظرفنده محو وازاله‌سی قابل برخلق کبی تصویر ایدییوردی !!! هیچ کیمسه بوبلند قهرمانانغه ، بومبرم مبارزه‌یه منتظر دکلدی !

بز ، تخیل ایتدکاری درجه‌نك اوقدر فوقنده ایدك که ایی قومانده ایدلمش اولسه ایدك خصممزی مغلوب ایتمکلکمز پك محتمل ایدی . اوخصم که مذکور راپورلرده کووه‌نه‌رك پك جزئی برقوتله اساساً تعرضی برمحاربه‌یه کیرشمش ایدی . روس حکومتی مصادف اولدیغی مقاومته ، قدرته برلحظه احتمال ویرمش اولسه ایدی بوتشبثه شبهه‌سز بویله‌کلیشی کوزل آتلماز ایدی .

هرنه قدر اوقوس قوجه شمال ایمپراطورلغنك اسباب و وسائطی یوزده یوز احتمال موفقیتله محاربه‌یه کیریشمه‌سنه مساعد ایدیسه‌ده تا محاربه‌نك بدایتندن سلیمان پاشانك فلبه اوکنده‌کی هزیمتنه قدر ، حتی — غوایچ پاشانك بوکتابی یازدیغمزدن صکره‌کی فکرنجه استانبول اوکنده — وپلونه‌نك سقوطنه رغماً امید غالبیت برچوق دفعه‌لر یوزده طقسان طقوز نسبتنده بزدن طرفه ایدی !

عثمان پاشا ۲۱ دن ۳۰ تموزه قدر امداد آلمقده ایدی . عینی زمان موسقوفلرده تزیید قوت ایدرك یکیدن پلونه‌یه هجومه حاضرلانییوردی . شو محقق که عسکرمزك روس اردوسنك جناحی اوزرنده اخذ موقع

ایتمش بولنمسی «غراندوق نیقولا Nicolas » نك خوشنه كیده جك برشی دكل ایدی. ایلریده دها مهلك جریحه‌لر آچمسی ملحوظ اولان او آرسلان دیشنی كسر وقلع ایتمكه چالیشه‌جغی ده كذلك محقق ایدی. شوقدركه... عینی احوال وشرائط داخلنده یكیدن هجوم ایتمك وعینی مخاطره‌لره كیره‌رك عینی خطالری ارتكاب ایلمكمی ایجاب ایدرایدی؟ بو ایكنجی تعرضه دها كلیتلی قوتلرایله تشبث ایدلملی ایدی. اشاغیده كوره‌جكزكه روسلر بویله یاپاجقلرینه (٢١) تموزمقتوللرینك ایزینی تعقیب ایتدیلر؛ حالبوكه اومقتوللرحركت سابقه‌نك خطاسنی خریطه اوزرنده قیرمزی اشارتله كوستره بیله‌جك قدر قان دوكدیلر ایدی!...

بز، بتون بو قیمتلی فرصتلردن هیچ بر وقت استفاده ایتمك ایسته‌مه‌دك... طالع بزه مساعد اولمقده اصرار ایتدكجه بزده اونك بو لطف و عاطفتنی ردده اصرار ایدییور ایدك. بو صورتله روس اركان حربیه‌سی «پلونه» اوكنده یكیدن جنك ارزوسنده بولنیور ایدی. عثمان پاشانك وراسنده مانوره یاپمق ایسته‌میوردی. «حالبوكه بوورا تماميله آچیق اولوب، سواری حركاتنه اوقدر مساعد اولان برمملكتده، اونی چویرمك پك قولای ایدی!».

(١٧٠) طوپ ایله مجهز و (٤٠,٠٠٠) كشیلك بر موسقوف اردوسی انجق (٢٠,٠٠٠) عسكری و (٥٨) پاره طوپی اولان عثمان پاشایه هجوم ایتدی.

٢٠ تموزده اولدیغی كبی روسلر آیری آیری ایكی هجوم ترتیب ایتدیلر. بوایكی حركت بیننده برگونه ارتباط یوق ایدی. صول هجوم كافی درجه‌ده استكشاف اجرا ایدلمه‌مش برزمینده، صاغ هجومدن اول وقوع بولدی. اشبوهجوم موفقیتسزلكله نتیجه‌لنمكده ایكن صاغ هجومه مباشرت ایدیلوب متعاقباً بوده عینی حاله منجر اولدی.

سربستی عملیاتنه مالك بولنمایان باش قوماندان حریت تشبثیه سنی دخی غائب ایتـدی . « زیرا مقدار کفایه ده احتیاطی یوق ایدی که بعض اوفاق تفك موفقیتلردن بالاستفاده اونلری سوق ایله حربی تشدید ایتسون » .

ایی نشـانجی اولان عثمانلی پیاده‌سی مارتین تفنکلریله ، صفلری پك صیق اولدیغی حالده حقیقةً شـایان حیرت برعنف وتهورله هجوم ایدن روس‌قوللری اوزرینه دهشتلی برآتش یاغدیرییوردی ! بزمکیلر استحکام‌سپرلریله زمینك‌عارضه‌لرندن نه‌درجه ماهرانه استفاده‌ایدییورلر ایدیسه روسلرده ستره‌لردن اودرجه مستغنی کورنمك ایستیورلردی . « متعاقباً تبدیل موقع ایده جکلری یرده انسـانلردن متشکل برچیغ کبی بطی وفاصله‌سز برسیر ایله یورییورلردی . بو ، (۲۰) محاربه‌سنك دها واسع برمقیاسده تکررندن بشقه برشی اولمایوب ایکی کون دوام ایتدی .

ترك بطاریه‌لری علی‌العجله وفقط ماهرانه انشااولنمش استحکامات ایله ایی سـتر ومحافظه اولنیور و سـپردن محروم بولنمقله برابر منزلی اورته درجـه‌ده اولان روس طوپلری اوزرینـه تأثیرلی بر صورتده انداخت ایدییوردی .

روسلر اخشام اوستی محاربه‌دن فراغت‌ایدوب برچوق نقطه‌لرده پریشان اولمشلردی . انجق آیك ۳۱ نده ایدی‌که تصویری غیر ممکن برانتظامسزلق ایله رجعت ایتمکه باشلادیلر . بوحاله نظراً اك خفیف برتعقیب روسـلرك رجعتنی مدهش برفلاکته تحویل ایده‌بیلیردی . یوقاریده عرض ایتـدیکمز اسـبابدن طولایی بزمکیلر خصم مغلوبی قووالامه‌دیلر وبردها اله کچه‌میه‌جك اولان بوفرصتی‌ده فوت ایلدیلر .

ایکی طرفدن ده ارتکاب اولنـان خطا متعدددر . اول امرده

شونی سویله مکده تردد ایتمه‌یزکه روسلر بلغارستانده‌کی تعرضلرینه فوق العاده آز بر قوتله بدأ ومباشرت ایتمشلردی . بناءً علیه کافی مقدارده قوای عسکریه‌نك ورودینه دکین عثمان پاشایی حربه تحریك ایتمه‌ملری فن سوق الجیشك ایجابات قطعیه‌سندن ایدی . ایمدی مشار الیهك خط رجعتنی کسملی — که بو ممکن ایدی — و یاخود تدافعی بر صورتده اشغال ایتمه‌لی ایدیلر . « اوحالده عثمان پاشا تعرضه قیام ایتمش اولسه ایدی روسلرك حالنه کندیسی اوغراردی ». لکن اوقدر قهرمانانه حرب ایتمش بر خلقه بر دها جبهه‌دن هجوم ایتمك جائزمیدی؟ عثمان پاشایه مستحکم برموقع احداث ایتمسنه مساعده ایدلمه‌لیمیدی ؟ هدف اصلی‌یه واصل اولنجه‌یه‌دك نیجه مخاطره‌لره کیرمسنه‌سببیت ویره‌جك درجه‌ده عسکری بیتاب دوشورمش اولان بر محاصره‌یه لزوم کوستره‌جك برحال احداث ایدلمه‌لیمیدی ؟

خیر ! زیرا ادرنه ایله استانبول دها بر قاچ یوز کیلومترو اوزاق بولنمقله برابر قیش دخی تقرب ایتمکده اولوب یوللرده مرور وعبوری اشکال ایده‌جکدی . یا سلیمان پاشا « رودوپ بالقاننده » صاپلانوب قاله‌جغنه کمال راحتله ادرنه‌یه چکیلوبده اوراده ایکنجی بر پلونه احداث ایتمش اوله‌یدی حال نه اولوردی ؟ عجبا روس ارکان حربیه‌سی ، بو مستحکم موقعده سلیمان پاشانك یوز اوتوز طابورینی منتظماً محاصره ایده‌جك وبعده پایتخت اوزرینه یورویشنه دوام ایله « بر ایش یاپه‌بیله‌جك برحالده » اورایه واصل اوله‌جق قدر برقوت بوله‌بیلورمیدی ؟

فکرمجه بوکا قطعیاً امکان یوق ایدی .

ایلریده محاربه‌نك بو قسمندن بردها بحث ایده‌جکزکه فکرمجه اك مهم قسمیدر ؛ زیرا هزیمت واقعه‌یه رغماً او وقته قدر ارتکاب

ایتدیکمز تکمیل خطالرك تعمیرینه مدار اوله‌جق کوزل فرصتلر بخش ایتمش ایدی .

۳۰ و ۳۱ تموزده‌کی مظفریتلرندن صکره عثمان پاشـا تجاوزی حرکتده بولنمق ایستدیکی حالده استانبولك بوکا قطعیاً ممانعت ایتدیکی بعض محررلر طرفندن درمیان اولنمشدر . بز کیمسه‌یی مدافعه ایتمك ایسته‌مه‌یورز . لکن، استانبولك بوکبی اوامر مضره اعطاسنه جرأتی الیوم تحقق ایتمش بر حقیقت اولمقله برابر جنرال ، مغلوب ایتدیکی برخصمی تعقیب ایدوب ایتمه‌مسنی استیذان ایتمك احتیاجندن وارسته‌در. بوکبی احوالده وظیفه یورومکدن عبارتدر ؛ با خصـوص پلونه اردوسنجه اولدیغی کبی نهره وصول ایله نتیجهٔ قطعیه‌یی ، « نتیجهٔ سوق‌الجیشیه » یی استحصال ایچون یاپیله‌جق شی اوفاجق برسـیردن (آنجق آلتمش کیلومترو) عبارت ایسه !

ذاتاً بو کبی احوالده استیذانه قالقیشیلور ایسه اقدامی یوته‌جق وقت کچمش اولور .

عثمان‌پاشا بر بیوجك مفرزه ایله « لوفجه » یه طوغری بر استکشاف اجرا ایتمش ایدی ؛ لکن اویله بر وقتده‌که خصم آرتق کابوس غفلتدن اویانوب کندیسنه هر وقتدن زیاده تقویت ویرمشیدی .

بز فکر اساسی‌یی هیچ ترك ایتمه‌ملیدك : بوده روس اردوسـنك صاغ جناحی اوزرنده بر مانع سوق‌الجیشی احداث ایتمکدر . بو اردو هجوم ایتدیکی تقدیرده ـ نته‌کیم هجوم ایتدی ـ اونی مغلوب ایتمکه چالیشمق ومغلوب ایتدکدنصکره اونی تعقیب ایده‌رك مهم بر نتیجه‌یه دسترس اولمق . عدم موفقیت حالنده‌ده سروی‌یه یاخود اورخانیه‌یه چکلمك .

« محاربه‌ده مظفریتدن استفاده ایتمامك مغلوب اولمقدن فنادر . غلبه چالمق برشی دکل؛ ایش خصمی کسر وامحاده‌در . »

بوقاعده عینی حالده بولنه‌جق بتون ذوات حقنده قابل تطبیقدر. عثمان پاشا پارلاق موفقیتلرندن استفاده ایتمه‌دیکی جهتله سربستیٔ حرکاتنی اودرجه غائب ایتدی‌که برکره خصم نفس آلدقدن صکره محاصره تام اولمه‌دن اول بیله آرتق پلونه‌یی ترك ایده‌مزدی ؛ مکرکه کندیسنه یول ویرمك روسلرك منافعی اقتضاسندن اولمش اوله ؛ بو ایسه ثابت دکلدر : فی‌الواقع روسلر ، مشار الیهك ثمرات مظفریتنی اقتطافدن امتناعده مصر اولدیغنی مشاهده ایلدکلرندن، ایلری‌یه طوغری حرکتلرینی دها زیاده تعویق ایده بیله‌جك بشقه برطاقم مواقعه چکلدیکنی کورمکدن ایسه بوراده کندیسنی حصر ایتمك منفعتلرینه دها موافق ایدی .

پلونه دوام ایتدکجه ، — عثمان پاشا یرندن قیملدانمامش اولسه بیله — محمدعلی پاشا ایله سلیمان پاشا اردولرینك التحاقیله مشارالیهی قورتارمق، مهم برنتیجه الده ایتمك « وخطوط داخلیه‌یه مالك اولمق » ممکن ایدی . پلونه سقوط ایتدکدن صکره ایسه اوخطوط، روسلر مالك اوله‌جقلردی؛ حقیقة‌ده اولدیلر .

ایکنجی محاربه‌دن وایکنجی مظفریتدن صکره عثمان پاشا ۳۱ تموزدن ۱۲ ایلوله قدر پلونه طابیه‌لرنده برچینلنمش قالمشدی .

برچوق یرلرده اوقودم‌که مشارالیهی علی‌العجله تحکیم ایدیویردیکی اشبوموقعده طوردیران استانبول‌ایدی . بوحوادثك صحتی قبول ایتمکله برابر بوندن شونتیجه چیقارکه استانبول ، عثمان پاشانك خصمی

تعقیب ایتمك ایستەمدیکنی ویاخود بونی محال عد ایتدیکنی کمال اسفله مشاهده ایلیەرك مدافعه ومقاومتك صوك درجەیە قدر تمدیدی حالنده موازنەنك یکیدن تأسیسیله تلافئ مافات ایدیلەبیلەجکنی مأمول ایتدیکی کبی بوتمدید مقاومتله برتوسط ویاخود — هروقت قوۀ واهمەمزك جناح ازمنەیە سوار اولەرق کلدیکنی توهم ایتدیکی — غیرمنتظر وقوعات فوق‌العاده‌دن برینك حدوثنەده میدان ویرەبیلمك امنیەسنده بولنیوردی .

مع‌التأسف بوحس قبل‌الوقوع تحقق ایلمش ایسه اوده ، بویله اویغون وقوعات فوق‌العادەنك حدوثیله دکل ، بلکه روسلرك کلی امداد آلمسی وبرده رومانیا اردوسنك اونلره التحاقی کیفیتلریدن . رومانیا اردوسی‌که ، خصمزایله یان یانه یورومکه قرار ویرمك ایچون لازم اولان زمانی کندیسنه براقدق‌ده متفقاً — اولکیلردن دها خونریز وانلر قدر بی‌فائده — برقاچ هجومدن صکره عاقبت ارسلانلریمزی قفسه قویمغه موفق اولدیلر !

حال بوکه‌بزم هزار غرادوشبقه اردولرمز پلونەده‌کی سلاح ودین ارقداشلریمزك اقدامات حیرتفرماسنه اشتراك ایتمدیلر. بیچاره محمد علی‌پاشانه یاپمق‌ایستدیکنی اجرایه ونەده یاپلق ایستەمەدیکنی منعه موفق اولمقسزین قیمتلی بروقت کچیردی. شبقەنك پك کاتب وشاعر جلادی‌ده ، فن حربه مراجعتله بلکه برداملە قاندوکولمکسزین استحصال ایدەبیلەجکی برمقصد اوغورنده « سوەتی‌نیقولا » نك قیالرینه طیرمانەرق چیقمش بیکارجه قهرمانلردن مرکب انسان صالقیملرینك محو واتلافنی ـ پك اوزاقدن دوربینله ـ تماشایه دوام ایدییور ایدی .

۳۰ تموزده « بارون قربدنر »پلونەده‌کی قوتمزی مقدارحقیقیسندن

پك زياده تخمين ايدرك [١] مواقعمزه هجوم ايتمكه ميال كورونه‌يوردی . فقط عينی كون باش قوماندانين كنديسنه درت فرقه‌سيله همان تعرضه مباشرت ايتمسی امری كلدی . بونك اوزرينه روس جنراللری برمجلس عقد ايتديلر . اويله بر مجلس كه اونده خطيئات سابقه‌نك تكرار مذاكره‌سندن بشقه برشی ياپمه‌ديلر ؛ اويله برمجلس كه « حق كلام هركسدن اول صنعت حربه عائد ايكن بزمكيلر اونلرده دور ودراز مذاكراته كيريشه‌رك يكديكرينه متباين رأيلر درميان ايتديلر » .

روسلر عثمان پاشانك مواقعنه يكيدن هجوم ايتمك مقصديله تموزك ٢١ ندن ٣٠ ينه قدر پلونه‌نك قارشيسنده تحشد ايليورلردی . بوصوك تاريخده غراندوق نيقولادن آلديغی امر اوزرينه « بارون تريدنر » آتيده مذكور ترتيباتی اتخاذ ايلدی . بونلری ميرالای « وون لارلارسكی » نك بر تأليف مقبرندن اقتباس ايديورز [٢]

« صاغ جناح — فريق « وه‌ليامينوف » ك قولی (« نيزا » ، « قوزلوف » و « تامبوف » الايلری ايله (٣١) نجی طوپجی لواسندن مفرز بربطاريه) صباحك بشنده « قوييه‌لوفچی » كوينه‌دن چيقوب پلونه اوزرينه يوريه‌جك ، « غربوچا » كوينك قارشيسنده شوسه‌يه وصولنده تپه اوزرنده اخذ موقع ايده‌جك وطوپلرندن ممكن اولديغی قدرچوق برمقداريني ترتيب ايدرك محاربه وضعيتنی اخذ وهمان آتشه مباشرت ايله‌يه‌جكدر . هجوم ايچون بشقه اوامره منتظر اوله‌جقدر .

« بشنجی پياده فرقه‌سندن اوچ الای — « آرقانجلفورود » ،

---

[١] (٢٠,٠٠٠) ی متجاوز اولمايان اشبوقوتی مومی اليه (٥٠,٠٠٠) قدر تخمين ايتديكی كبی عثمان پاشانك كثرتلی برده سواريسی اولديغنی ظن ايديوردی . حالبومع التأسف مشاراليهك انجق ايكی اوچ سواری بلوكی وارايدی .

[٢] ميرالای و.م. وون لارلارسكی ، برياورك خاطراتی ، ١٨٧٧-١٨٧٨ عثمانلی روس سفری - پارس شابه‌لو وشركاسی مطبعه‌سی ١٨٩٩

« وولوغدا » و« غاليچ » ك الايلری — ايله بشنجی طوپجی لواسندن مفرز بش بطاريه فريق « شلدر شولدنر »ك قوماندەسی تحتندە بولنديغی حالدە صباحك بش بچقندە « تورسكی ترستنيك » كوينی ترك ايدەجكلر، يولدن طوغری پلونه اوزرينه يورييەجكلر، واوتوز برنجی فرقەيه احتياط خدمتنی ايفا ايدەجكلر. بونلر « بولغارەنی » دن پلونەيه كيدن شوسەنك شمالندەكی تپەلردە اخذ موقع ايلیەجكلر . »

« ١١ نجی « ريغا » دراغون الايندن ايكی بلوك و(٣٤) نجی قازاق الايندن بربلوك (٣١) نجی پيادە فرقەسنك حرب جبهەسنك اقصای يميننده طوروب صاغ جناحك ايلريسنه طوغری تجسسات اجرا ايدەجكلردر . »

« صول جناح — « پرنس شاقوفسقوئی »نك قولی — « ٣٠ » نجی پيادە فرقەسنك « ياروسلاف » و « شويا » الايلری ، « ٣٢ » نجی پيادە فرقەسنك « قورسق » و« ريلسق » الايلری، ٣٠ نجی و٣٢ نجی طوپجی لوالرندن مفرز التی بطاريه ايله بشنجی استحكام طابورندن بربلوك — صباحك بشندە « پوراديم » كويندن حركت و« راديشەوو » نك شمالندە يرلشمش دشمن عسكرينه هجوم ايدەجك . بو موقعی ضبط ايتدكدنصكره پلونەيه طوغری كيدەجك و « غريويچا » ايله پلونەنك شمالندە اخذموقع ايتمش ترك بطاريەلرينی وعدم موفقيت حالندە اورادەكی ترك قطعاتنی مائلی بر استقامتله ياندن وارقەدن الده ايتمكه چاليشەجق ، « حركات متعاقبەسنی صاغ جناحدە محاربەنك آلەجغی شكله كورە تنظيم ايدەجك وبو جناح ايله صيقی ودائمی مناسباتدە بولنەجق » . پرنس « شاقوفسقوئی » بو خصوص ايچون « چوغوييف » سواری طابورينك ايكی بلوكنی استخدام ايدەجك .

« قافقاسيه مختلط لواسی و ١٨ نجی « دون » بطاريەسی ايله برطاغ

بطاریه‌سی معیت ایمپراطوریدن میرلوا « سقوبلف » ك قوماندەسی تحتنده اولدیغی حالده صباحك بشنده « بوغوت » کوینی ترك وخط حربك اقصای یسارنده اخذ موقع ایده‌جك وپلونه ایله « لوفجه » یی متمادیاً نظارت تحتنده بولندیره‌رق بو ایکی شهر آره‌سنده‌کی ترك مواصلاتنی قطع ایتمکه چالیشه‌جق ، دشمن پلونه‌یی ترك ایله رجعته باشلارسه خط رجعتی کسمك اوزره بولوا کیدوب صوفیه طریقنی طوته‌جق . »

« احتیاط عمومی — ۳۰ نجی پیاده فرقه‌سنك « قولومنا » و « سرپوقوف » آلایلری ایله « ۳۰ » نجی طوپجی لواسنك ۲ نجی ، ٤ نجی و ٦ نجی بطاریه‌لری ـ بالذات « بارون قریدنر » ك قوماندەسی تحتنده بولندیغی حالده صباحك بشنده « بلغارسکی ـ قاره اغاج » کویندن عزیمت ایده‌جك و « بلغاره‌نی » شوسه‌سنی بالتعقیب « تورسکی تره‌ستینك » دن « پوراسم » ه کیدن یول ایله تقاطع ایتدیکی نقطه‌یه قدر کیدوب اوراده با توقف اوامره منتظر اوله‌جقدر . « ریغا » « دراغون » آلاینك ایکی بلوکی و « چوغویف » هولان آلاینك کذلك ایکی بلوکی ۱۸ نجی سواری بطاریه‌سیله پلیشات کوینده اخذ موقع ایدوب اوراده اوامره انتظار ایده‌جکدر . فریق « لاسقارف » ك قولی ، طقوزنجی هولان آلایی ، « دون » قازاقلرینك طقوزنجی الایی ، ایکی « دون بطاریه‌سی » صباحك التیسنده « بره‌سلانیچا » یی ترك ایله « پلونه » اوزرینه یورویه‌جکدر . »

« ایلری قره‌قوللری زنجیر خطی دشمنله تماس اخذ ایدوب اونی کوزدن غائب ایتمیه‌جك وممکن اولدیغی قدر صیق صیق معلومات کونده‌ره‌جکدر . بارون « قریدنر » احتیاط عمومی ایله برابر بولنوب راپورلر کندیسنه اوراده کوندریله‌جکدر . »

« بارون « قریدنر » فخامتلو غراندوق حضرتلرینك یاورلرندن بریسی واسطه‌سیله پلونه‌نك تسخیر ایدلمسی امرینی کوندردیکنی اشبو تعلیماته علاوةً بیان ایدییوردی . »

« فی‌الواقع باش قوماندانك یاورلرندن خاصه اردوسنه منسوب یوزباشی « آندرداغسکی » آنجق (٢٠,٠٠٠) کشی طرفندن مدافعه اولنان پلونه‌یه علی‌الصباح هجوم اولنمسی امرینی حامل اوله‌رق گلمش ایدی . بو امره ، بارون « قریدنر » ك پلونه محافظلرینی (٥٠,٠٠٠) کشی قدر تخمین ایتدیکنه وبناءً علیه یکی امداد کلنجه‌یه قدر موقع مذکوره هجوم ایتمامسی لزومنه دائر تنظیم وارسال ایلدیکی راپورك جوابی ایدی . »

*
* *

..... حقیقةً بوتاریخده پلونه‌ده انجق (٢٠,٠٠٠) عسکرمز وار ایدی ..... بوده مبالغه‌لی ایدی ؛ یا (٥٠٠٠٠) کشی موجود اوله‌یدی نه‌لر اوله‌جقدی ؟.....

بارون « قریدنرك » بو اعتقادی قهرمان عسکرمز ایله عثمانلی اردوسنك دکرلی ضابطلری ایچون الك بیوك برنشانهٔ تقدیر دکلمیدر ؟

*
* *

روس میرالاینك حکایه‌سنه دوام ایده‌لم :

« ١٨/٣٠ تموزده صباح ساعت بشده ایاقده ایدك . هوا زیاده‌سیله سرت ایدی . پك صغوق بریاغمور دوشیوردی . بتون قطعات عسکریه وقت ومعینده اردوکاهی ترك ایدوب ، ایصلاق طوپراقلر اوزرندن ، کندیلرینه تعیین وتخصیص ایدلمش اولان نقطه‌لره طوغری یوله چیقدیلر . جمله‌مز ، طالغین برحالده یوریوردق . ایچمزدن برچوغی سواستپوله دائر برنشیدهٔ مشهوره‌نك شوبیتنی خاطرلامقدن کندینی منع ایده‌میوردی : (٨ ایلولی ، شیطانك اوملعون استحکاماته هجومه بزی سوق ایتدیکی اومشئوم کونی خاطرلاییکز .

*
* *

سادەلكی ایچندە پك مكمل بر صنف اولان بو تألیف ، قسماً معلوم اولان وفقط بویله صلاحیتدار بر ذاتك بیاناتیله تأییده محتاج بولنان برچوق تفصیلاتی احتوا ایتدیکی جهتله ثرمك بو قسمنه متعلق تنقیداتمی فوق العاده تسهیل ایدەجكدر.

بیانات سابقە بزه ارائه ایدیورکه روس باش قوماندانی هیچ بر فداكارلقدن چكینمكسزین غرب عثمانلی اردوسنك وجودینی قالدیرمغه عزم ایتمشدی . ۱۸/۳۰ تموز ایچون امر ایدلمش اولان هجوم دها آزیقسورلی بر كونه تعلیق ایدلمه‌دی . بونده روس قوماندانك تمامیله حقی وار ایدی . اوت ، بو عثمانلی اردوسنك وجودینی قالدیرمق لازم ایدی . لكن هجومه قرار ویرمدن اول مانوره یاپمغه چالشمقسزین وعزت نفسی كسر واخلال ایدلمش اولان پرنس « شاقوفسقوئی » كبی بر جنرالك بوانەجغی بر محاربەنك حالی نه اولەجغی دوشنمكسزین همان فعلیاته قیام ایدلمه‌لیمیدی ؟ پرنسك وظیفەسنده قصور ایدەجكنی دیمك ایستەمەیورم. موما الیه هیچ شبه یوق وظیفەسنی یاپەجق ایدی؛ نته كیم یاپدی؛ لكن وظیفەسنی ممنونیت قلبیه ایله ایفا ایدن بر آدم ایله سادەجه ذمتی بری اولمق ایچون ادا ایدن آرەسنده عظیم فرق واردر . واكر بشرك اعماق قلبنه طوغری دها زیاده نفوذ ایتسەك فضله اولەرق كورورزكه عزت نفسی پایمال ایدلمش بر آدم — ضعف بشر اقتضاسیله — مساعیسنی اوحاله سببیت ویرن كیمسەنك مساعیسندن تفریق وتجریده چالیشیر، آزچوق اوزاقده قالمغەسی ایدر واو حالده ... « تعبیة الجیش وسوق الجیشجه وفاق واتحاددن اثر قالماز.

*
* *

میرالای « وون لارلارسكی » دییوركه: « بارون «قریدنر» یولده جنرال « سقوبلەف » دن بر تحریرات آلوب بونده ، تجسس قوللرینك

توقیف ایتدیکی اسرانك افادەلرینه نظراً ، باشی بوزوقلر برطرف
پلونەدە ٤٥٠٠٠ منتظم عسکرایله اوتوزپارە طوپ و« لوفجه » دە دخی
التی طابور ایله [۱] آلتی طوپ موجود اولدیغی کندیسنه اشعار
اولنیوردی .»

***

لوفجەدە التی طابور ایله التی طوپ ؟ بولوابی لوفجەدە اقامه
ایتمکلکمزه نه لزوم وار ایدی ؟ عسکری ذاتاً اوقدر آز اولان
عثمان پاشایه بوکوچك قوتك نه قدر مداری اولوردی . مقصد ،
عدم موفقیت ورجعت حالنده مشار الیهی اوراده استقبالمی ایدی ؟
لکن کوچك پلونه اردوسنك ، رجعت حالنده جانبی بریورویش اجرا
ایله صاغی اوزرینه چکلمك اقتدارینی حائز اولدیغی ملاحظه اولنه
بیلورمی ؟

اهمیتجه درجهٔ ثانیەدە قالان بتون بوتفرعات آرەسنده کندی
سربستیٔ حرکاتنی غائب ایتمك هیچ بروقت جائز دکلدر . مغلوب اولمق
جهتنی دوشنمەدن اول غالب اولمق خصوصنه حصر افکار ایتملی !
غالب اولمق ایچون‌دە میدان کار وزاردە ممکن اولدیغی قدر چوق
قوت بوالندیرمەلی !

« لوفجه » دە برلوا براقمق ، عثمان پاشانك « اورخانیه ـ پلونه » یه
طوغری « صوفیه » طریقندن عبارت اولان خط رجعت طبیعیسندن
صرفنظر ایتمش اولەجغنه ذاهب اولمق ومشار الیهك مغلوب اولدیغی
تقدیردە روس اردوسنك الندن قورتوله بیله جکنه احتمال ویرمك
دیمکدی . حالبوکه بوطوغری دکلدر . اصل طوغریسی ، اوتەدنبرو

[۱] مومی الیه میرالای طابور کلمەسنی سهواً الای دیو ترجمه ایلمشدر.

بزجه التزام اولنان انقسام قوافكرينك تأثيريله مذكور لوا «لوفچه» ده براغلدی . « وون لارلارسكی » نك اوقدر الم بخشا اولان حكايه‌سنه دوام ايده‌لم :

٭٭٭

« سكزی قرق بش كچه جنرال « وه‌ليامينوف » ، «غريويچا» نك ايلريسنده محاربه ترتيباتنی اخذه لزوم كورمش اولديغنی وعثمانليلرك درعقب آتشه مباشرت ايتدكلرينی اشعار ايتدی . مومی‌اليه جنرال « قوزلوف » ايله « تامبوف » الايلرينی برنجی خطه سورمش ، « پنزا » الاينی‌ده احتياط اوله‌رق كريده براقمشدی .

« بواثناده جنرال «شينيتفوف» جنرال « وه‌ليامينوف » ك موضعنه قدر كنديسنه رفاقت ايتمكلكمی تكليف ايلدی . محاربه‌يی تكميل تفرعاتيله يقيندن تعقيب ايتمكی ذاتاً شدتله ارزو ايتديكمدن بوتكليفی كمال ممنونيتله قبول ايلدم .

« پلونه » شوسه‌سنك شمالنده اخذ موقع ايتمش اولان بطاريه‌لرمزك موضعنه كلديكمزده جنرال پك آز طوپی خط حربه داخل ايتديكمزه دائر طوپجی قوماندانك نظردقتنی جلب ايلدی . بواثناده خيلی ديك براينيش ايله « غريويچا » كوينه مائل اپی مرتفع برتپه‌ده بولنيوردق . اوكمزده شوراسی بوراسی اغاجلی اولان عارضه‌لی برزمين واردی . صولده «رادیشه‌ووه» يه طوغری ٨ ورستدن برآزده‌ها اوزاق برمسافه‌ده حركات عسكريه‌يی وضوح ايله سچيور ايدك . اوكمزه طوغری و«غريويچا» كوينك آرقه‌سی صره متسلسل برچوق تپه‌لر يوكسلوب « پلونه » يی كورمكلكمزه تماميله مانع اوليوردی . صاغده افق ، پك صيق وغايت چوق ياپراقلی ميوه‌دار اغاجلر ايله محدود ايدی . طوپجی محاربه‌سنك شدتی يواش يواش تزايد ايديبوردی .

بواثناده صاغ جناحمزده برعثمانلی سواری قطعه‌سی کوریلوب آتشمزه براز معروض اولدقدن صکره منتظماً رجعت ایلدی . بارون « قریدنر » برقاچ دقیقه صکره کلوب بزه التحاق ایتدی .

« عاقبت اونی قرق‌بکر کن پرنس « شارقوفسقوئی » قولدن انداخت اولنان ایلك طوپ صداسنی ایشتدك . ترتیبات اقتضاسنجه پرنس « شارقوفسقوئی » قولی « پورادیم » دن صباحك بشنده حرکت وبناءً علیه بزم ایله برابر مخاصماته مباشرت ایتمسی اقتضا ایلدیکندن شمدی یه قدر اوطرفدن طوپ سسی ایشیدلمه‌مش اولمسنه تعجب ایدییور ایدك . بوندن قطع نظر اوجهتدن هیچ برخبر دخی آلمادیغمزدن بوطوپ صداسنی صول جناحمزده محاربه‌نك مباشرت ایتدیکنه دائر براشارت کبی تلقی ایلدك [١] شاقوفسقوئی قولنك صف حربه دخولیله آتشه مباشرتی ، اثنای راهده برمانعه ویابرحادثه اوزرینه توقفی سببیله تأخر ایتمش اوله‌جغنه ذاهب اولدق .

« بو آره‌لق فرانسه آتشه‌میلیتری میرالای « غایار » بزه التحاق ایلدی . مومی الیه « پلونه » یه هجوم ایدلمسنی مشعر « غراندوق » ك یکی برامرنامه‌سنی بارون « قریدنر » ه ویردی .

« روسیه‌نك بیوك وحقیقی بردوستی اولان میرالای « غایار » ك « غراندوق » ه عبودیت مخصوصه‌سی واردی . « غراندوق » مومی الیهی برچوق دفعه‌لرغایت نازك امور وخصوصاتده قوللاندی .

« اوکله‌ین ، بزه طوغری کلن برهولان طاقمی کوردك . همز پرنس « شارقوفسقوئی » دن عاقبت برخبر آله‌جغمزی مأمول ایدییور

---

[١] پرنس « شاقوفسقوئی » قولنك دها اول مخاصماته کیریشدیکنی مؤخراً امین بریردن ایشتدم . شومحقق که اودقیقه‌دن اول برطوپ سسی ایشتمامش ایدك . ذاتاً الیوم الده بولنان برجیب دفترینه تمامی تمامنه اوله‌رق ساعتی قید ایلمش ایدم . (میرالای وون لارلارسکینك حاشیه‌سی)

ايدك. براز صكره اميدمزك واهي اولديغني اكلادق. مذ كورطاقلك يكانه وظيفه‌سي ايكي قول اره‌سنده مخابره پوسته‌لري تأسيس ايلمكدن عبارت ايدي.

«اوصره‌ده برنس «شارقوفسقوئي» نك طرفنده آتشك شدتي كيتدكجه تزايد ايديوردي. يايليم آتشلري بلا فاصله بربريني ولي ايتمكده ايدي. بولنديغمز تپه‌دن مجرد دومان بلوطلرينه باقه‌رق ايكي مخاصم عسكرك حركاتنه، آره‌ده برايلري طوغري يورويشلريمزه وضبط ايتدكدن صوكره تكرار تخليه‌يه مجبور قالديغمز مواقعه دائر طوغري برفكر پيدا ايتمك ممكن ايدي.

«بعدالظهر ساعت برده عثمانليلر تكرار صاغ جناحمز اوزرينه هجوم ايده‌رك دراغونلرمزي كري پوسكورتديلر؛ لكن «قوزلوف»ك خط حربه دخولي دشمني توقفه ومتعاقباً رجعته مجبور ايلدي. پرنس «شارقوفسقوئي» نك طرفنده محاربه كيتدكجه قيزيشمقده ايدي. كندي آوجي خطلري دشمنه نفس آلديرميوردي. پرنس قولي طرفندن اشغال اولنان جبهه خطوطمزه نسبتله عمودي بروضعيتده ايدي. هرنه‌قدر سكز، طقوز ورست قدر اوزاق بولنيور ايديسه‌كده ايشلرك او جهتده فنا بررنك كسب ايتمكده اولديغني آچيقدن آچيغه فرق ايدييور ايدك. حال بويله ايكن حالا برخبر آله‌ميور ايدك.

«بارون «قريدنر» آرتق بوندن زياده صبر ايده‌ميه‌رك اوطرفده جريان ايدن وقوعاته اطلاع ايچون ياوريني پرنس «شارقوقسقوئي» يه كوندردي. احتياط عمومي‌يه‌ده «غربويچا» كوينك صول طرفنده كائين واديده اخذ موقع ايتمسي ايچون امر ويردي.»

*
* *

تنقيدات ايله اوغراشمق ايسته‌مه‌ين ميرالاي «وون لارلارسكي»

بودهشتلی کونك عدم موفقیتی سببنی سکوت ایله کچشدیرییور ؛ لکن
بز که تنقید ایدنلر زمرەسندن بولنیورز ، بو سببی تحری ایتمالی میز ؟
بو حالی پرنس « شارقوفسقوئی » نك انکسار خاطرینه عطف
ایدەمز می یز ؟ سوزی تکرار روس میرالاینه براقیورم :

* * *

« قارشیمزده « غریویچا » طابیەسی نامیله معروف استحکام
یوکسلیوردی که ، مرمیلری اوزرمزده یاغدیغی حالده بزاوکا تأثیرلی
برصورتده مقابله ایدەمیور ایدك . بو استحکام ، موقعك آناختاری
کبی تلقی ایدیلیوردی . همان بتون بطاریەلرمز ، آتشلرینی اوکا توجیه
ایتمشلردی . مؤخراً بوخصوصدن طولایی بارون « قریدنر » ك شدیداً
دوچار عتاب اولدیغنی ایشتدم . تنقدات عسکریه ایله اوغراشمق
فکرنده بولنمەدیغم جهتله رأی العین مشاهده ایتدیکم وقوعاتی قید
واشارتله اکتفا ایدییورم . انجق بوراده شونی درخاطر ایتدیرملی یم ،
« غریویچا » طابیەسنك بتون مواقعك اناختاری اولدیغنی اعتقاده
بارون « قریدنر » یالکز دکل ایدی . مومی الیهك بوفکرینه بتون
معیتی اشتراك ایدییوردی . هپسی ، بوطابیەیی ضبط ایتمەدن « پلونه »
اوزرینه یوریمك ممکن اولمادیغی ظننده بولنیوردی . [١]
« $\frac{١٨}{٣٠}$ تموزدن اول اجرا ایدلمش اولان استکشافاتدن دشمنك موقعی
حقنده مع التأسف اوقدر آز معلومات استحصال ایلدك که ، اوزاقدن

---

[١] (٣٠) اغستوسده بوطابیەیی تسخیر ایتدیکمزده آرقەده پلونەیه حاکم
بشقه برتپه موجود اولدیغنی کوردك . عثمانلیلر بوتپه اوزرنده مؤخراً « ایکنجی
غریویچا » نامنی « آلمش اولان بشقه برطابیه وجوده کتیرمشلردی . بو استحکام
دها ١٨ تموزدنبری موجود اولمغله برابر بزم خبرمز یوق ایدی . (وون
لارلارسکینك حاشیەسی) .

بوتپه‌یه بانه‌رق اونك پلونه اوزرینه حاکم اولوب اولمادیغنی استنتاج ایتمك بزم ایچون کوچ ایدی . »

***

غریویچانی موقعك آناختاری کبی تلقی ایتدیکندن طولایی بارون « قریدنه‌ر » ه طعن ایدنلرك فکرینه اصلا اشتراك ایده‌مم . « پلونه » اوکنده « غریویچا » ، « آلکساندری » اوکنده « مارنغو » کبی ایدی . مادامکه پلونه‌یی ضبط ایتمك لازم ایدی ، اول امرده « غریویچا » یی آلمق ضروری ایدی .

***

« وون لارسکی » یه محاربه‌یه دائر حکایهٔ مؤثره‌سنه دوام ایتمسنی رجا ایده‌لم :

« اووقت بارون « قریدنر » ك یاننده بولنیوردم . بکا توجیه کلام ایله شوالفاظده بولندی : « مشهوداتمه کوره « غریویچا » طابیه‌سی دشمن موقعنك اناختاریدر ؛ اونی الده ایتملی‌یز . لکن بوکون « پلونه » یه قدر کیده بیله‌جکمزی پك‌ده مأمول ایتمه‌یورم . بطاریه‌مز شمدی‌یه قدر برتك عثمانلی طوپنی اسکاته موفق اوله‌مدی . بنابرین غراندوقك اوامرینه رغماً بوکون پلونه‌یه هجوم امرینی ویرمیه‌جکم . ساده طوپه طوتمقله اکتفا ایده‌جکم .

« بونی متعاقب جنرال ایله برابر ، احتیاط اوله‌رق براقلمش اولان « آرقانجاقورود » الاینك بولندیغی طرفه کیتدك . بوراده‌ده عثمانلی کله‌لرینك خط مرتسمنه و تأثیرات واقعه‌سنه دائر برفکر صحیح پیدا ایده‌بیلدم . وصولمزی متعاقب اشجارمثمره ایله محاط برتارلاده برقاچ کشی طوپلانمش ایدك . بردنبره برعثمانلی کله‌سنك بزدن تقریباً ٤٠٠ آدیم اوزاق بولنان براغاجی ایکی‌یه بولدیکنی کوردك ؛ اشبو مرمی قوتنك قسم کلیسنی غائب ایتمش اولمغله برابر آره صره یره طوقونه‌رق

وبرطوباج کبی ویزلایه‌رق یوله دوام ایتدی . بزه پك یقیندن کچدکدن صکره کیدوب سربوریزنك آتنی باشندن اوره‌رق آنیده هلاك ایلدی . بو ، اوزون منزللی وفقط قالیبره‌سی اوفاق برقروپ طوپنك مرمیسی ایدی .

« عاقبت ساعت اوچده پرنس «شارقوفسقوئی» نك برنجی تحریراتی کلدی . پرنس اشبو تحریراتنده « رایشه‌وو » نك قارشیسنده‌کی تپه‌لری آلدیغنی وبتون عسکرینی میدان محاربه سوق ایتدیکنی وکندیسنه همان امداد کوندرلمسنی اشعار ایدییوردی . عینی زمانده جنرال « سقوبه‌له‌ف » کرك « صوفیه » یولی اوزرنده وکرك « پلونه » ایله « غریویجا » آره‌سنده برچوق عثمانلی پیاده‌سی قطعاتنك یورودیکنی مشاهده ایتدیکنی وپرنس « شاقوفسقوئی » قولنك هجوملری قارشیسنده عثمانلی آوجی زنجیرلرینك رجعت ایدرکبی اولدیغنی اخبار ایدییورایدی .

« احتیاط عمومی اوله‌رق ایکی آلایمز وار ایدی . بونلرك بری — « قولومنا » آلایی — همان پرنس «شارقوفسقوئی» نك امدادینه کیتمکه مأمور ایدی . او صره‌لرده، طوبجیمزی محافظه ایلکده اولان « تامبوف » الاینك آوجی خطی « غریویجا » وادیسنی کچمش ایدی. بعدالظهر ساعت برده صرتلری اشغال ایتدی . اورادن طابیه ایله مترسلره دها شدتلی ودها تأثیرلی بر صورتده آتش ایدییوردی . عثمانلیلر فاصله‌سز، سریع آتشلر ایله مقابله ایتدیلر. همان عینی زمانده پرنس « شارقوفسقوئی » نك قولنه قارشو عثمانلیلرك سوق ایتدیکی تازه عسکر طرفندن اجرا ایدیلان حرکتی وضوح ایله کوردك . آوجیلرمز یر غائب ایتمکه باشلادیلر . بزه صول جناحده محاربه‌یی غائب ایتدك کبی کلدی . مع التأسف حقیقتده بو ایدی .

« اوقدر بحرانلی اولان بودقیقه‌ده بارون «قریدنر»ك حالی حقیقةً جالب دقت ایدی. ایکیسی‌ده علی السویه وخیم اولان شوایکی قراردن

بریسنی انتخاب واختیاره مضطر ایدی: یا «غریویچا» طابیه‌سنی کریده براقه‌رق پرنس «شاقوفسقوئی» نك امدادینه کیتمك؛ یاخود طابیه‌یی اووروب ضبط ایتدکدن صوکره پرنسك قولی ایله برلشمك. بارون بوایکی رأیدن هانکیسنی اجرا ایده‌جکنی بیلمه‌یه‌رك بر عذاب الیم ایچنده بولندیغی آشکاره کورینیوردی. عاقبت ساعت اوچ بچقده ایدی‌که، حاضر بولنان عسکره شو وجهله خطاب ایلدی: «اولادلرم! سزی اللهه امانت ایدرم! شوطابیه‌یی برغیرت‌ایدوب ضبط‌ایدرسه‌کز اخشام یمکنی «پلونه» ده ییه‌جکز.

«هیهات! ایش ایشدن کچمش ایدی. «تامبوف» آلایی‌صولده، «قوزلوف» و «پازا» آلایلری صاغده اوله‌رق ایلریله‌مکه باشلادیلر؛ «غالیچ» آلایی احتیاط اوله‌رق «تامبوف» آلاینك آرقه‌سنده طوربیوردی. جنرال «شیلدر شولدنر» ك لواسی‌ده صاغ جناحمزك آرقه‌سنده بولنیور ایدی.

«آوجی خطلرمز کمال صولتله مصر تارلالرندن کچدی. لکن چپلاق اراضیده کورندکاری کبی، جهنمی برآتش ایله استقبال اولندیلر. طابیه، مضی، جسیم برفانوسه مشابه اولوب هر طرفی پیاده‌نك اوچ طبقه آتشنك ولوله‌سیله چاتیردامقده ایدی. عمرمده بوندن‌دهشتلی یایلیم آتشی کورمدم. اوقورقونج چاتیردامه قولاقلرمده طنین انداز اولیور. قهرمان عسکرمز بوکا رغماً «هورا» باغیره‌رق ایلری‌یه صالدی. لکن برچوق ضایعاته اوغرادقدن صکره کیری دونمکده پك زحمت چکدی. عسکرلرمز کندیلرینی طوپلایوب صفلرینی دیزدیلر، بردها هجوم ایتدیلر. لکن بوده اولکیسی کبی موفقیتسزلکله نتیجه‌لندی. عسکرمز، بوملعون یایلایی، بومدهش مقتلی کچمکه موفق اولمقسزین هجوملرینی درت دفعه تکرار ایلدی. اوملعون یایلاکه عسکرمزك بر لحظه نفس آلوب کندینی‌طوپلامق

ایچون آرقه‌سنده بارینه‌جغی اڭ اوفاق بر عارضه‌دن بیله محروم ایدی.

« بو دهشتلی و عظمتلی وقایعی ، عثمانلی کله‌لرینك تماميله صیبردقلری تپه‌جکدن تماشا ایدییور ایدك .

« ساعت بشده ینی « غریویچا » طابیه‌سنك خونریزانه هجومنه مباشرتدن برساعت صکره جنرال « قریدنر » بنی چاغیروب دیدی که : — جنرال شیلدر شولدنر » ی کیدوب بولکز و کندیسنه « پانزا » الاینی « آرقانجلغورود » آلایله تقویه ایتمسی امرینی تبلیغ ایدیکز .

« بشنجی فرقه‌نك برنجی لواسی حالا احتیاطده بولنمسی اقتضا ایتدیکندن جنرال « شیلدر شولدنره » تصادف ایتمك امیدیله صاغ جناحمز بطاریه‌لرینه طوغری عزیمت ایلدم . لکن جنرالدن اثر یوق . « آرقانجلغورود » الاییله « وولوغد » الاینك « پانزا » الاینی تقویه ایچون خیلی وقت اول ایلری حرکت ایتدکارینی بطارلرینك بیکباشیسندن خبر الدم .

« فرقه قوماندانك مائی فلامه‌سنی هزار مشکلاتله عاقبت سچه‌بیلدم . اوراستقامته متوجهاً درت نعل قوشدم [١] . . . .

« مجروح بر ترامپته‌جیدن استحصال ایلدیکم معلومات سایه‌سنده جنرالك ، صول جهتده دها براز ایلریده عثمانلیلردن ضبط اولنمش بر مترسده بولندیغنی اکلادم . قلیجمی قولتوغمك آلتنه آله‌رق او طرفه طوغری تکمیل قوتمله قوشدم . مترسه‌یه آتلادیغمده یاوری بختله

---

[١] ١٨٧٧ سفرینك تکمیل تفصیلاتنی درخاطر ایتمیان آرقداشلرم روس جنرالرینك فلامه‌لری ارلمادیغنی ادعا ایلمشلر ایدی . بن خلافنی ادعا ایتمشدم . مدعامك صحتی روس ضابطنك اشبو افاده‌سیله مؤیددر . بتون اردولرجه قبول ایدلمش اولان اشبو بایراقلره احتیاج قطعی وار . اصلاحات عسکریه‌یه دائر وقتیله حکومت سنیه‌یه تقدیم ایلدیکم بر لایحه‌ده بونلرك لزوم واهمیتی تفصيلاً ایضاح ایدلمش ایدی . (مؤلفك حاشیه‌سی)

اوراده جنرال « شیلدر شولدنر » ی بولدم . بو دکرلی آدم اوراده بشنجی پیاده فرقه سنك ارکان حرب رئیسی میرالای « پوپوف » ك یاننده اوطوروب کوزندن ایری ایری یاشلر آقمقده ایدی . سیماسی ، اوکون بکا هر وقتدن زیاده اوچوق کوروندی . جنرال ، برپدر کبی سووب اعزاز ایتدیکی اوقهرمان لواسنك محو واضمحلالندن طولایی بردرلو متسلی اوله میوردی . بکا خطاباً دیدی که : — بتون لوامدن انجق بش بلوك قالدیغنی طرفندن بارونه سویله یکز . تکمیل قیرلدق ، پریشان اولدق . طابیه یی ضبط ایتمك بزم ایچون قطعیاً امکان خارجنده در.

— ذات عالیلرینه امداد کوندرمسنی سویله یمی ؟

جنرال جواباً دیدی که :

— شبهه سز ؛ بارونه ملاقی اوله بیلیرسه کز هیچ اولمازسه لوامك بقیه لسیوفنی جمع ایده بیلمك ایچون بکا امداد کورمسنی طلب ایدیکز . یکی برهجومك موفقیتله نتیجه له جکنه اعتقاد ایسه خولیادر .

. . . .

« راپورم بارون « قریدنر » اوزرنده درین برتأثیر حصوله کتیردی . بکا دیدی که :

— « سربونقوف » آلایندن برطابور آلوب جنرال « شیلدر شولدنر » ه ایصال ایدیکز .

« اقشامك یدیسنده وظیفه م ختام بوله رق عودت ایدییور ایدم . کرك طرفمزده وکرك پرنس « شاخوفسقوئی » نك جهتنده آتش بردقیقه بیله منقطع اولمادی . پرنسك عسکرلرینك رجعته باشلادیغنی کوریلیوردی . محاربه نك غائب ایدلمش اولدیغی ظاهر ایدی .

« بوصره ده میرالای « غابیار » بکا شوسوزلری سویلدی : — عزیزم : ایشته بر دقیقه که بزده اولسه یدی قوماندا ایدن جنرال ، سواری یه

پاقلاشوب شویله دیر ایدی : « هجوم ایدیکز ، یوقسه چابق بوتدق » .
١٨٧٠ ده قهرمان سواریمزی ایشته بو صورتله غائب ایتدك .

« میرالای غاییار مکمل برسواری اولوب عسکرلکك بوشعبه‌سنه
فوق‌العاده محبتی وار ایدی. اثنای مصاحبه‌ده فرانسزلرك پروسیه
محاربه‌سی اثناسنده سواری‌یی پك اسف‌انکیز بر صورتده قوللانمش
اولدقلرینی اکثریتله یاد و تذکار ایلیوردی . فی‌الواقع میرالای
«غاییار» بو سوزلری بکا سویلدیکی وقت بزم سواری‌یی سوق ایتمه‌نك
صره‌سی دکل ایدی. عثمانلی سواریسنی بزم اوزریمزه صالمق ایچون
تام فرصت ایدی. عثمان پاشانك سورایسی اولمادیغنه ذاهب اولمغه
محل واردر. زیرا رجعتمزی بیوك بر مخاطره‌یه صوقمق ایچون
دشمن سواریسنك بر طرفدن ظهور ایدیورمسی کافی ایدی.

«اورته‌لق قرارمغه باشلامش ایدی. اووقت «سربنقورف» الاینك صوك
ایکی طابوری احتیاطدن جلب ایدیلوب بارون « قریدنر »ك بولندیغی
محالك اطرافنی تحکیمه باشلادیلر. بوایکی طابورك حمایه‌سی تحتنده ایکی
ایدی‌که بوزیلوب طاغلمش عسکرمزی جمع ایله « تورسکی‌ترسته‌نیك »
اوزرینه رجعت ایتمکه چالیشه‌جق ایدك . . .

« ....ظلمت حدغایه‌یه وارمشدی؛ رجعته باشلادق. هپمز محزون
واندیشه‌نك ایدك . یورکمزده بربارکران حس ایدییور ایدك . لکن
انتظامسزلق وقاریشیقلق یوق ایدی .

« .... طوپ صداسی کیلمش ایدی . فقط یایلیم آتشه حالا
دوام اولنیوردی. آره‌صره هورالر ایشیدیلوب عثمانلیلر بوکا « اه اه »
صداسیله جواب ویرییورلردی . قطعاتك رؤساسنی کتیرتمك ایچون
امر ویرلدی . لکن تحریرلرینه کیتمك قولای ایدیسه‌ده کندیلرینی

بولمق اوقدر آسان دكل ايدى . بو سياه كيجه‌ده ، بو ظلمات كثيفه‌ده انسان كوزه‌لرينه چارپيور ايدك . [١]

. . . .

« صباحك دردنده «تورسكى ترستنيك» ده مواصلات ايتمكده ايدك . هر طرفده اك مكمل بر انتظام حكمفرما بولنيوردى . قول قوماندانڭ چادرينى بولمقده كجكمدم . آل طونده‌كى آتمى اكرلمه‌سنى بر امر چاوشنه تنبيه ايلدكدن صكره يوزمى يقامق اوزره بارون «قريدنر»ڭ چادرينه كيردم .

«حرارتمى تسكين ايله يقانمغه باشلاديغم اثناده عجيب بر كرلدى ايشتدم . عينى زمانده دوقتور (ل)... اصولله چادره كيروب يانمه كلدى . بكا ديديكه : —سز اردويه منسوبسكز . تركلرى استقبال واونلره قارشى كنديمزى مدافعه ايچون قازاقلريكزى بكا ويريكز .

«كنديسنه جواباً ديدمكه — هانكى تركلردن بحث ايديورسكز . دونكى « پلونه » هجوممزده موفق اوله‌مدق . فقط حال هزيمتده دكلز . مدافعه حالنه قويديغمز مواقعدن شمدى كلدم . تركلر بزى تعقيب ايتمدكلرى جهتله بوراده بولنملرى امكانسزدر .

« بو اثناده آشنالرمدن قول اردويه منسوب طوپچى قول اغاسى ش... قوشه‌رقدن چادره كلدى . و « سيار خسته‌خانه‌لرى بويله خرف وتلاش ايچنده نه براقيورسك دوقتور ؟ تركلرى نره‌ده كوردك ؟ » ديو باغردى .

« لكن ولوله ، كورلتى چوغاليوردى : « رجعت ! قاچه بيلن قاچسين ! » ندالرى ايشيدلمكه باشلادى . يوزباشى «ش...» ايله بن

---

[١] كيجه‌لرى بوكبى مخاطراته دوشمه‌مك ايچون (Revue de cavalerie)ڭ تموز ٢٨٩٩ تاريخلى نسخه‌سنده مؤلفك (idées appliquées) و (signaleurs de nuit) نام مقاله‌لرينه مراجعت بيوريله

همان چادردن طیشاری فیرلادق. کوزمزك اوكنده هول انكیز بر وقعه جریان ایدییوردی. بتون بر جم غفیر چالقانیور، باغریوب چاغرییوردی. لوازمات اداره‌سنه منسوب بر مأمورك سوق ایتدیکی بر عربه قافله‌سی اوچه‌یوله کیروب سرعتله قوشمغه باشلادی. بر دقیقه فوت ایتمكسزین همان آته صیچرایه‌رق بو جسور مأموری تعقیبه قویولدق. کندیسنه یتشدیکمزده انجق پك شدتلی تهدیدلرله توقفه مجبور ایده‌بیلدك. بیچاره آدم او درجه شاشیرمش ایدی كه مدهوش و کوزلری طیشاری فیرلامش اولدیغی حالده متصل «رجعت ایچون امر وار!» دیو شاشقین شاشقین باغرییوردی.

«بو اثناده انتظامسزلق دها زیاده اشتداد ایلدی. مجروحلر، یاره‌لرینك صاریلوب باغلاندیغنی بكلمكسزین صولاغ آرابه‌لردن اینیوردی. بلغارلر اوکوزلرینی بویوندوروقدن چیقارییوردی. عسکر، اهالی حیوان بر آن اول فرار ایچون ایتیشیورلردی. حال و خیم و زیاده‌سیله بحرانلی ایدی. قوماندانلر اورته‌دن غائب اولمش ایدی. و یاخود بز — «ش ...» ایله بن —. اونلری کوره‌میوردق. اطرافه مبذولانه یاغدیردیغمز قامچی ضربه‌لرینه رغماً پك آز کشی طوردیره‌بیلدك فی الحقیقه آرتق بزده، جنراللردن بریسنك رجعت عمومیه امری ویرمش اولدیغنه مطلع اولدق. خوف و تلاش او درجه بیوك ایدی، اوقدر اهمیت پیدا ایلدی كه مؤخراً استخبار ایلدیکمه کوره تأثیراتی «زشتوی» یه قدر تعمیم ایتدی.

جناب حق بویله فجیع بر حالی مشاهده‌دن سزی محافظه بیورسون....»

. . . .

*
* *

میرالای «وون لارلارسکی» نك سراپا حقیقت محضه اولان حکایه‌سی مع التأسف بوراده نهایت بولیور. بو صحیفه‌لره هیچ برشی علاوه ایتمك ایسته‌مزدم؛ فقط هیهات! حکایه‌نك صوك سطرلری، قاچیردیغمز فرصتی دوشونه‌رك خون آلود کوز یاشلری دوکمکلکمزه بر وسیله تشکیل ایتمه‌یورمی؟

روس ضابطی «..... خوف و تلاش او درجه بیوك ایدی و او قدر اهمیت پیدا ایلدی که تا تأثیراتی زشتوی‌یه قدر تعمم ایلدی» دییور.

خوف و هراس زشتوی‌یه قدر یایلدی‌ده بز او درجه بوزولمش اولان دشمنی تعقیب ایتمدك. چونکه سواریمز یوق ایدی دینلیور.

خصمی تعقیب ایدن آتلرمیدر، و یاخود عسکرمیدر؟

آنك تأمین ایتدیکی منفعت سرعت ایله امتداددر؛ ایشته اوقدر. اعدی پلونه ایله زشتوی آره‌سنده قطع ایده‌جك انجق بر قاچ کیلو- مترومز وار ایدی.

هم ده تعقیب اوله‌جق منهزمین، سواری‌می یوقسه پیاده‌می ایدی..؟ خیر... خیر منهزمین بی‌تاب پاك وشکوهك غصباً سوروکلدیکی بر پیاده عسکری ایدی! بناءً علیه مظفر پیاده‌لریمز هر حالده بویله ضعیف، مقهور، درماندهٔ تدهش، لرزان فؤاد جسارت، لغزیده پای فرار بر کروه هازیمی تعقیب ایده‌بیلوردی. علی‌الخصوص که بو تعقیبده طوپچیمز سواریمزك قیلجندن دها چوق ایش کوره بیلیردی. بونی اعتراف ایتملی‌در.

بوایکنجی پلونه محاربه‌سی پك خونریزانه ایدی. مظفریتمز هر درلو مدح وستایشك فوقنده اولوب قهرمان عسکرمزك قهرمانلقده کندیلرندن دون اولمیان دشمن عسکرینه کوستردیکی مقاومت حقیقةً حیرتفرمای عقول بردرجه‌ده ایدی.

مغلوب روسلر بو سفر کچن دفعه‌دن دها بیوك بر انتظامسزلق ایچنده رجعت ایلدیلر !..

مغلوب دشمنی تعقیب ایتمه‌مسنك اسبابنی ایچه آکلامق ارزوه پلونه قهرمانی ایله برچوق دفعه مباحثاتده بولندم . هر دفعه‌سنده درمیان ایتدیکی سبب سوارینك فقدانی ایدی .

انتسابیله مشرف اولدیغم سواری صنفی تعقیب ایچون الك مکمل بر سلاحدر . لکن اسبب من الاسباب قوت مذکوره‌نك فقدانی حالنده، ذاتاً میدان محاربه‌ده الده ایدلمش بر نتیجهٔ تعبیه‌الجیشیه‌یه دکل ، بلکه مخاصماته اشتراك ایتمش اولان تکمیل دشمن قوتنی بردها اشتراك ایده‌میه‌جك بر حاله قویمقدن بشقه هیچ بر وجهله استحصال اولنه‌میان بر نتیجهٔ سوق‌الجیشیه‌یه دسترس اولنجه‌یه قدر خصمی تعقیب ایتمه‌کمی ایجاب ایدر ؟

لسان عسکریده بو « سوق‌الجیش فکر ومقصدینك منتهاسی » نی لایق وجهله تعریف ایده بیله‌جك بر تعبیرك موجود اولمادیغنی اکلا - شیلیور . اومنتها که فن حربك قواعدینه موافق اولان هر مظفریتك قسم اساسنی تشکیل ایدر .

میدان محاربه‌یه قدر رهبرلك ایدن سوق‌الجیش ، اثنای حربده یرینی تعبیه‌الجیشه ترك ایدرسه‌ده « آلت طرف یعنی نتیجه ایچون تأثیرینی اجرادن فارغ اولماز . »

« نتیجهٔ سوق‌الجیشیه » تعقیب ایله استحصال اولنور . بلاواسطه ویا بالواسطه ، اوزون ویا قیصه حاصلی هر صورتده تعقیب مظفریتك متممیدر .

قطع اولنه‌جق مسافه نه درجه قیصه ایسه تعقیبده او نسبتده تعبیه‌الجیش مسائلندن معدوددر . بو ، نتیجه‌نك استحصالنی تسهیل ایتمکله برابر تعقیبك ماهیت سوق‌الجیشیه‌سنی ازاله ایتمز .

پلونه‌ده حال تام بومرکزده ایدی ؛

عثمان پاشا عدو منهزمنك استقامت رجعتنی تجسس ایتمك اوزره اونی بر مقتدار سواری‌یه تعقیب ایتدیرملی و « نتیجهٔ سوق الجیشیه » ایچون یعنی خصم مغلوبنی کسر واعدا ایله مؤبداً اولمسه بیله هیچ اولمازسه اوزون بر مدت عودتنه امکان براقمامق ایچون کندیسی درحال فراری مذکورك تماماً تدبیر وتنکیلنه قوشمه‌لی ایدی .

محاربه‌دن اول تماسی اخذ ایتمك اهمیتلی بر ایش اولوب بونك ایچون مخاصم اردولر ایله مبسوطاً متناسب برسواری قوتی الزمدر. لکن محاربه‌دن صکره ، هله دشمنك تعقیب ایده‌جکی استقامت بردن زیاده دکل ایسه ، ایی آتلره راکب ایکی ویا اوچ مقتدر ضابط ایله برقاچ سواری سوق ایتمك کافیدر .

اشبو تدقیق ایتدیکمز وقعه‌ده متفرسانه دوشونوب ایلری آتلق کافی اولوردی .

دشمنی تعقیب ایتمك واونك زشتوی اوزرینه رجعت ایده‌جکنی بر صورت ریاضیه‌ده کسدیرمك ایچون یاپیله‌جق شیٔ بوندن عبارت ایدی .

اکر قوتلی برسواریمز اولسه‌یدی شبهه‌سز بزم ایچون بیك قات دها زیاده استفاده‌یی موجب اولوردی . لکن بو ، « موجود قوت » ایله دشمنی بالتعقیب محاربه‌یی اکماله چالیشمامق ایچون بروسیله اوله‌ماز.

« پلونه » ایله « زشتوی» اوزرنده‌کی مسافه (۵۰) الی (۶۰) کیلو مترودن عبارت اولدیغی جهتله عثمان پاشا ایلری حرکت ایتملی دکلمی ایدی ؟ ذی‌حیات ، عظیم برظفر کولله‌سی کبی خصم مغلوبه هجوم ایتملی ایدی ..! بتون عسکری یکوجود اولدیغی حالده متعاقباً تبدیل موقع ایدرك صولت ایتمك منزلجه پك فائق اولان بطاریه‌لری ایله هرشیئی چاك چاك ایده‌جك برصورتده ولوله انداز ایله‌مك ممکندی .

اكسيك اولان سوارينك يرينی طوته‌جق برده زره‌لی دونما وار ایدی ؟ . .

بالذات روس ضابطلرينك اقراری وجهله وول وتلاش ايله كريزان اولان بر خصمك ، اوقدر قيصه بر مسافه‌ده ، تعرضه عودتندن مشاراليه قورقه بيلیرمیدی ؟ شبهه‌سزكه خير !

آه ! نه‌قدر بيوك ، نه درجه‌ده مهم بر نتيجه استحصال ايدلمش اولوردی : كوپری تخريب ايديلوردی ؛ بری طرفده نه وارسه هپ اسير طوتيلوردی .... وقوس قوجه ايمپراطورلغك قوای عظيمه‌سنه رغماً نتيجه‌نك نه اوله‌جغنی آرتق كيمسه بيلمز اولوردی . هر حالده محاربه‌نك هيئت عموميه‌سی بزم ايچون دها مساعد برشكل آليردی؟...

* * *

شرق اردوسنده مشير محمدعلی پاشا نزدنده‌كی موقعمزه عودت ايتمه‌دن شونی سويليه‌يم كه بو ايكنجی محاربه‌دن صكره امر تعقيب يكيدن اهمال ايدلديكی جهتله رجعت ، هم ممكن اولدیغی قدر سرعتله رجعت ايتمكلكمزه قطعياً لزوم وارايدی . زيرا روسلرك بردها دونوب هجوم ايده‌جكلری طبيعی ايدی . علی الخصوص عودت ايتملری ايچون كنديلرينه فرصت براقديغمزدن بويله ياپاجقلرينه هيچ شبهه يوق ايدی . بو حالده عثمان پاشا ايكنجی محاربه‌دن صكره موقعنی تصحيح وتعديل ايتملی ايدی . بوراده برمعترضه آچارسه‌م مؤاخذه اولنمام ، ظن ايدرم : بو ، خريطه اوزرنده بر مطالعه اولمسی اعتباريله پك مهمدر .

اوت ، ديدك كه عثمان پاشا موقعنی تصحيح وتعديل ايتمليدی . لكن مادامكه مشاراليه خصمنی تعقيب ايتمك ايسته‌مه‌يوردی . كنديسی ايچون ياپه‌جق دها اييبرشی وارايدی : بوده درحال «اوفجه» طريقيله

«سلوی» ازرینه یوریمك وبرکره «سلوی»یه ورودنده «طرنوه ـ درەنوه ـ غابروه» خطی اوزرنده روس مرکز اردوسنی یاندن اورمقدن عبارت ایدی! بوحرکت شایان پاشالك بر مانوره‌سیله مزج ایدیله بیلوب محمدعلی پاشا اردوسی‌ده بومانورده‌یه فوق‌العاده سهولتله اشتراك ایده بیلوردی ..! او حالده ...... موسقوف اردوسنك تمامیله محو واضمحلالی محقق ایدی.

آرتق تکمیل بلغارستانده یالکز غرانددوقك ضعیف فرقه‌لری قالمش اولوردی که بویله بروقتده آنلرك هیچ برشی یاپه‌مایه‌جقلری محقق ایدی. (ای عزیز ارقداشلر بوسطرلری تکرار تکرار اوقویکز!)

بو سایه‌ده محاربه تأخیر وتعویق اولنوردی. واقعا، وسائط حربیه‌یی اوقدر چوق اولان روسیه کثرتله بزی ازمکه تکرار کلیردی. بوممکن حتی محتمل ایدی. لکن اوصره‌ده بربیوك موفقیت احراز ایدلمش اولوردی. [١] اوچمش نابدید اولمش بوبوش امیدلره دها زیاده وقف کلام ایتمیه‌رك دیرز که اوچ اردونك هیچ بریسی «توحید مساعی‌یی تأمین ایچون مانوره یاپمق ایسته‌مه‌دیکندن» هرشیئك وجهاً من الوجوه فنا برنتیجه‌یه وارمسی برامر ضروری ایدی.

---

[١] مؤخراً روس — ژاپون محاربه‌سی وقوعات حربیه‌سی مرور زمانله بیله روسیه اردولرینك عدم انتظامنی صورت قطعیه‌ده تعیین ایلدیکندن محاربهٔ اخیره‌مزده استحصال اولنان نتیجه‌لرك بتون امیدلرك فوقنده مهم اوله‌جغی شمدی تظاهر ایدییور. روس — ژاپون محاربه‌سندن اول یازیلان اشبو اثرمز غیرمنتظم فرض اولنان ژاپون اردولرینه مغلوبیتی ارائه‌یه برواسطه اوله بیلمشدر.

سکزنجی مبحث

« لوم اوزرنده‌کی محاربات »

بو سفرك حیاتی ایکی نوع حادثاتدن متشکلدر : اولدن کشف وتخمین ایدیلوب همان ریاضی برقطعیتله حساب ایدیلنلر ایله صرف قضا وتصادفك دائرۀ شمول قهارانه‌سی داخلنده بولنانلر ؛ رجال عسکریه‌نك معلوماتی ، تجربه‌سی ومهارتی ایله تنظیم وتسویه اولنه‌بیلنلر ایله بخت وطالعه منوط عد اولنان ، خارج ازاراده برقوت ایله سوق واداره ایدیلنلر .

اشبو محاربه‌نك انتهاسنه قدر — محتملاتنه ، محتملات ناهموارەرغماً — طالع بزه دفعاتله معین وظهیر اولدی . فقط بز دائما طالعك عکسنه کیدییور ایدك .

هر شیئك سرعتله اجرا اولنان سالم برحکم وقراره موقوف بولندیغی محاربه‌یه عائد تدابیر و تشبثانده ، « تمام صره‌سنده حرکت ایتمسنی بیله‌رك ، حرکاتده کوستریله‌جك جرأت وسرعت ایله خصمی متعجب قیله‌رق ، اونی بردقیقه بیله راحت براقمایه‌رق ، یاپدیغنی و یاپمق ایستمدیکنی بیله‌رك ، دشمنك یاپلدیغنی آرزو ایتمه‌دیکی شیئی یاپه‌رق ، و خصوصیله دارالحربك لاعلی التعیین برنقطه‌سنده بر موفقیتسزلکه دوچار اولودە قوۀ معنویه‌سی منکسر اولدیغی صره‌ده اونی تهدید ایدرك » طالعه یاردیم ایتمك ایجاب ایدر .

بو مطالعه‌نك بالخصه صوك قسمی ایله درکه جنوب وشرق اردولرینك معامله‌لرینی تنقید ایله‌مك ایجاب ایدر :

برنجی ایله ایکنجی پلونه محاربه‌لری آره‌سنده‌کی زمانده بواردو-

لرك برنجیسی « شبقه » ده معطل طوردی ؛ ایکنجیسی ده او معهود قاعده‌سز حرکت تعرضیاده موفق اوله مدی ؛ بوقاریده بو تعرضدن برنبذه بحث ایتمش ایسه‌کده قارئك دها ایی معلومی اولمق اوزره برده اوکا ارجاع کلامه لزوم کوریبورز :

باش قوماندان محمدعلی پاشا پلونه‌نك ایکی شانلی مظفریتنك اهمیتنی — هیهات ! پك کچ اوله‌رق — عاقبت تقدیر ایدنجه روسلری اورمغه قرار ویردی . بو مقصدله بتون عسکر همان « روسچق » دن « عثمان بازاری » نه‌قدر برخط اوزرنده ایلری سوق اولندی .

بو عقله صیغماز خط تعرضینك خداسنی و برابرلکنی آلمق اوزره « شمنی » دن سوق اولنان لوالر « جمعه » نك قربنده برروس مفرزه‌سنه تصادف ایتدیلر . بومفرزه « لوم » دن بالمرور « عثمان بازاری ایله « طرنوه » کچدلرینه حاکم اولان تپه‌لرده اخذ موقع ایلمش ایدی . بوده ، یوقاریده بحث ایتدیکمز « یصدیق مفرزه »لردن بری ایدی . اوحالده دشمن بوصوك شهرك جوارنده بتون اردو طرفندن کندیسنه هجوم اولنه‌جغنه منتظر ایدی که حقیقتده بوهجوم اجرا اولنسه‌یدی سلیمان پاشا ایله برلشمك خصوصی تأمین اولنوب « راده‌چکی » نك (٢٠,٠٠٠) عسکری وخیم بروضعیته القا اولنوردی . لکن بومفرزه « لوم » ك تپه‌لرندن صاغ ، طوغری یاپیله‌مزی کوردك « بالقان » استقامتنی آلمایه‌جغمزی اکلادقدن و بیشدارمز ایله برمقدار چارپیشدقدنصکره چکلدی .

اومعهود اوزون برخط اوزرینه ترتیب ایدلمش بولنان آمرض وضعیتنی آلمه‌دن برکون اول جنو ومتاوله‌سنه متعلق بعض خصوصاتك مذاکره‌سی ایچون خصمك نزدینه مرخص اوله‌رق کوندرلمش اولدیغمدن [١] بوتعرضك

[١] مصور محیط نام رساله‌نك ٤ کانون اول سنه ٢٢٤ تاریخلی ویدی نومرولو نسخه‌سنده « اثنای سفرده ایاچیلك » عنوانلی مقاله‌ده شبو مأموریتك تفصیلاتی مندرج اولدیغندن مقاله‌مز کوره کتابك نهایتنه ذیل اوله‌رق علاوه قلنمشدر ،

روس افكاری اوزرینه نه كبی تأثیرات حصوله كتیردیكنه مطلع اولدم.

« ایازلر » جوارنده‌كی محاربه آره‌سنده دشمنك ایلری قره‌قوللرندن حركت ایده‌رك فخامتلو غراندوق حضرتلرینك اردوكاهنه طوغری سوق اولندم. عینی ایلری قره‌قوللره وصولمده اوكرندم كه بزمكیلر غایت واسع برخط اوزرنده شدتله تعرض وهجوم ایتدیلر.....؛ اوقدر خلاف مأمول برخط اوزرنده‌كه — برمدت ناخوش برصورتده متعجب اولمش اولان — روس امراسی محمدعلی پاشانك تكمیل اردوسی اتحاد ایتمش‌ده جدی وموافق قاعده برهجوم اجرا ایدییور ذهابنه دوشمشلردی. لكن متعاقباً شمالدن جنوبه‌قدر بویك‌واسع یاییلمامزی كوره‌رك مستریح اولدیلر.

مع‌هذا خصوصیله « قاقسلوی » ایله « قره‌حسنلر » ده جدی برصورتده مخاصماته ابتدار اولنمشدی؛ روسلر بزی « لوم » اوزرنده كوز حبسنه آلمق ایستیورلردی!

تعبیة‌الجیش نقطهٔ نظرندن موسقوفلر تكمیل خط اوزرنده مغلوب اولدیلردینه‌بیلور؛ فقط اویله برمغلوبیت كه طوپی طوپی انجق بش اون آدیم رجعتلرینی موجب اولدی. روس اردوسنده بولندیغم اوچ درت كون ظرفنده كوردكارمه و ایشتدكارمه نظراً قوماندانمزك اثنای غیبوبتمده‌كی بوتعرضی هیچ كیمسه‌یه تأثیر ایتمك مزیتنی حائز دكلدی. بالعكس « پلونه » كلمه‌سنك هر تلفظنده كوزلر پارلایور، محاوره مبدل سكوت اولیوردی؛ برسكوت كه هرسوزدن بلیغ ایدی!

غرب اردومزده‌كی شجیع عسكرمز ایله امراسی حقنده روس اردوسنده انواع منقبه‌لر دوران ایدییوردی. دهابك كنج بعض موسقوف ضابطلری بكا پلونه عسكرینك الك بنام اوروپا ضابطلری وحتی خدمتمزه كیرمش اولدیغی ظن اولنان «بازن» (۱۸۷۰ محاربه‌سنده «میچ» موقع مستحكمنده قوماندە ایدن مارەشال Bazaine) طرفندن قوماندە ایدیلان آفریقا

یام یاملرندن ، سودان زنجیلرندن ، دیولردن ، شیطانلردن مرکب اولدیغنك صحیح اولوب اولمادیغنی صوریورلردی .

بری دیکرندن غریب اولان بو روایات موهومه هرحالده محاربه‌نك فرعلرندن برینی تشکیل ایدییوردی که اك اهمیتسزی دکل ایدی . بوکا « خصمك مرض عصبیسی » نامنی ویره‌جکم !

پلونه‌ده تصادف اولنان مقاومت ناکهانیدن طولانی عقول اودرجه مصاب ، سیکیرلر اوقدر کرکین ومتهیج ایدی که بزم ایچون یعنی شرق اردوسنجه یاپیله‌جق اك مستعجل شی بو حالدن استفاده ایتمکدن عبارت ایدی .

روس اردوسنك امرای نامداری پك اعلا بیلیورلردی که « پلونه » ده نه یام یاملر ونه‌ده جنلر وار ایدی . . لکن محاربه‌ده بیوکارك دکل کوچکلرك معنویتیدرکه منکسر اولور . رؤسا ایسته‌دکاری قدر اعتدال دملرینی محافظه ایتسونلر ، برکره صفلرده دیدی قودی و اراجیفلر یایلدیمی عسکر هیچ فرقنه وارمقسزین بوندن متأثر اولور . بونك نتیجه‌سی اوله‌رق اویله برحالت عصبیه عارض اولورکه اونی هیچ بر وقت نظردقتدن دور طوتمامق ایجاب ایدر .

بو مناسبتله مرخصلرك کوزلرینی باغلامق عادتنك کافی اولمادیغنی اخطار ایده‌یم . اونلری چوق سویلتمکدن منع ایتمك دها زیاده موافق احتیاطدر . اویله برشرط ایله قبول اولنان برضابطی کوچك ضابطلر ایله وباخصوص افراد عسکریه ایله اختلاطده وسائر هرنوع مناسباتده بولنمقدن منع ایتملیدر .

معلوماتلی ، ذکی ، فراستلی وباخصوص خصمك لسانه آشنا برضابطك کوزلرندن زیاده اغزی وقولاقلری ایله ضرر ایراث ایده‌بیله‌جکنی تقدیر وتخمین ایدییورم . کوزلری اولسه اولسه بریول اوزرنده نه وارسه اونی کوره‌جکدر .

ایمدی بنم کبی پك کنج ، جاهل وتجربه سز بر آدم کوندره جکلرینه مقتدر برضابط اعزام ایتمش اولسه‌لر ایدی اوضابط دشمنك حالت روحیه‌سنی آکلامق ایچون «براسقاندیل» وظیفه‌سنی ایفا ایده‌بیله‌جکی کبی خصمك ذاتاً اوقدر منکسر اولان معنویتنی دها زیاده متزلزل قیله‌بیله‌جك دیکر برطاقم روایات نشر واشاعه ایدردی .

مع هذا روسلرك نزدنده ایشتدکارمك ساده‌جه حکایه‌سیله‌ده، شرق اردومزك قوماندانی اکلامه‌لیدی که تعرضك وقت مناسبی کلمشدر .

طقوزنجی مبحث

محمد علی پاشا ایله سلیمان پاشا

روس اردوسندن عودتمده سرداری عزیمتمدن اول اشغال ایتدیکی مواقعده بولمادیغمدن طولایی پك متعجب اولدم . مشارالیه تعرضنك عدم موفقیتندن پك مأیوس اولەرق « هزارغراد » ه چكلمش ایدی. وتلغرافله کوز یاشی دوکەرك، — سلیمان پاشایی کندیسنه اطاعته کافی درجەده اجبار ایتمەین — استانبول اولیای امورینك لاقیدیسنی ازالەیه چالیشیوردی .

سردارلق محمدعلی پاشاده اولدیغندن اردونك الك عالی قوماندانلغی کندیسنده ایدی . قوماندانلغنك وحدتنی تأمین ایچون مشارالیه بو عنوان ویرلمش ایسەده حقیقت حالده حکمی انجق شرق اردوسنده جاری ایدی . نفوذ واقتدارینی « شبقه » دەکی بهادر عسکرلرمزی بیهوده فدا ایدن سلیمان پاشایه هیچ بروقت طانتدیرەمامش ایدی . یکی سردار شبقه قوماندانته حرکات عسکریەلرینی برلکده مزج وترکیب ایتملرینی اخطار ایتمکله اون بش کون قدر برمدت کچیردی. سلیمان پاشا ایسه بواثناده دشمنی دکل بلکه بومعجزی ، پك ماهرانه ترتیب اولنمش برطوزاغه دوشورمك اوزره مکمل برپلان احضار ایتمکله مشغول ایدی .

بیچاره مشیرك — توحید مساعی ، توحید حرکات سوزلرینی بیله ایشتمك ایستەمەین — رفیقنه هفتەلرجه کیجه کوندوز نیاز ایتدیکنی کورمك حقیقةً یأس انکیز برحال ایدی .

لکن محمد علی پاشانك سلیمان پاشادن ایستدیکی نه ایدی؟ « طرنود »

اوزرینه برتعرض . ایمدی اوقدر مصرانه ایسته‌یه‌جك قدر بوكا لزوم وارمیدی؟ ظن ایتم ؛ بالعكس « شبقه » اردوسنك معاونتی اولمقسزین ده بوحركتك تماميله اجراسی ممكن اولدیغی اعتقادنده‌یم . شبقه اردوسی اوحالده مذبحه‌سنی ترك ایله كاوب بزه النی ویرمكه بالطبع مجبور اولوردی . (بشنجی قروكی‌یه مراجعت)

انتظام عسكریدن بحث اولنوركن عموميتله سلسلهٔ مراتب ترتیبنجه مادونك مافوقنه اطاعتی قصد اولنور . آتشده انتظام ، یورویشده انتظام ، مانوره‌ده انتظام وسائره‌دن بحث اولنیور ؛ لكن بیوكلرك انتظامی ، قومانده‌ده انتظام سكوت ایله كچشدیریلیور . حال بوكه بو انتظاملره عائد اولان قواعد و مباحثی ایجاد و تطبیق ایلمه‌مك ضروریات عظیمه‌دندر .

(مچ) دن صوكره « بازه‌ن » ، (شبقه) دن صوكره سلیمان ، محكوم اولوب رتب عسكریه‌لرندن تجرید ایدلدیلر . بو ایسه (روزا - نویل) و (سوه‌تی - نیقولا) مقتوللرینه قارشی هیچ برزمان بر ترضیه اوله‌ماز .

آمیرال « سه‌روه‌را » سقوطنده پارلاق ایدی . اسپانیوللرده مصیبتلر قارشیسنده علویت كوستردیلر؛ لكن شانلی فلاكتلره دوچار اولمق ایچونمی حرب یاپیلیر ؟.. حربدن مقصد بومیدر ؟.. حربك بیك درلو ضررلرندن ، تخریباتندن صوكره تشكل ایده‌جك محاكم عسكریه ، اكتساب ایدیلن موهوم شان وشرفلر ، حربلرك مقهور ومصابی اولان ملتلرك مادی ومعنوی ضررلرینی تضمین وتلافی ایدرمی؟ اصلا دكلمی ؟..

زمان حاضرده صوك بهار مانوره‌لری و باخصوص انداخت تعلیملری ، بیوك كوچك قطعات عسكریه‌یه غیر قابل انكار فوائد

كليه تأمين ايلر . عمـلى مانوره‌لر ، نظرى مانوره‌لرك مكمليتنى تأييد ونواقصنى اتمام و تعيين ايدر . بونلر، قطعـاتك اتحـاد و امتزاجى عسـاكرك و قادرولرك تعليم و تربيه‌سى نقطـهٔ نظرندن پك مكمل بر تدبيردرلر ؛ لكن جنراللرك و باخصـوص اردو قوماندانلرينك تعليم و تربيه‌سنه كافى اولديغنـه ايناناماز . زيرا امرانك سوق الجيشجه قوهٔ تشبثيه‌لرى نقطهٔ نظرندن بيوك مانوره‌لر محاربه‌نك روانى ايفا ايده‌مزلر . جدى بر سفرده حاضر بولنمامش اولان بر باش قوماندان اشبو مقامه ناتمام بر بضاعه ايله كلمش اولور . قومانده‌يه اك زياده اهل اولانلرك كيملر اولديغنى بيلمك ايچون دهـا مديد و دها ناكهظهور مانوره‌لر ياپملى و بو مانوره‌لره هر قولدن وهر طرفدن برچوق جنراللر اشتراك ايتديرلمليدر .

محاربات آتيه‌ده برچوق قوللرك بر نقطه‌ده اجتماعلرى كوريله‌جك : بو ، دهشت انكيز برشى اوله‌جقدر . بو حالده نام براردويى بر نقطه‌يه جمع واونى بر قوماندانك امرى تحتنده اوله‌رق حركت ايتديرمكله‌دركه اردو جنراللرينك استقبالده كنديلرينه توديع اولنه‌جق وظائفك حقندن كلوب كليه‌جكلرى اكلاشيله‌بيلور . فى الواقع بو ، بهاليه اوطوره‌جغى كبى آز چوق افق سياسى‌ده بولانديره‌بيلور . ايشـته على الفور ايلرى‌يه سوريلن اعلا بر اعتراض ... لكن بر آز فضله پاره صرف ايدوب‌ده ايلريده تأمين موفقيت ايتمك ، دها آز مصرف ايدوب‌ده جدى هيچ برشى ياپامقدن اولادر .

اوتنجی مبحث

٤

سردارك ضجرتی

كندیسنی انجق برقاچ متروایلرولتمش اولان اوزون برخط اوزرنده تعرضی موفقیتسزلكله نتیجه‌لندكدن صوكره محمد علی پاشا اوپایانسز جبهه‌سنك نقاط مختلفه‌سنده دشمنك تماسنی غائب ایتدی. خصم ایسه «لومی» ترك ایتمسی اوزرینه اوحیرتفرما امنیت خدماتنی اولكنه موازی برخط اوزرینه ترتیب وتنظیم ایلدی. سردار مأیوس ومفتور وهرقتدن زیاده متردد واحوال جاریه‌دن بی‌خبر اولدیغی حالده ـ ارتق درخاطر ایده‌مدیکم برمقصد اوزرینه ـ «شمنی» یه كلمش ایدی.

بلانی شرح وایضاح ایتمك وسلیمان پاشانك كندیسنه اطاعت ایتمسنی استحصال ایلك ایچون استانبوله كوندرمك اوزره بنی ـ پك كنج بریوزباشی‌یی ـ انتخاب ایتمك ایستمسی مشارالیهك نه‌درجه‌اسباب ووسائطدن محروم اولدیغنی كوزلجه ارائه ایدر.

شوكا دقت ایتمه‌لی‌كه بووقعه، اوچنجی پلونه محاربه‌سنك زمان وقوعنه طوغری جریان ایدوب بووجهله برحرب اثناسنده مأمول ایدیله‌بیله‌جك الك كزیده فرصتلری مذاكرات ایله، نطقلر ایله، فریاد وفغان ایله فوت ایله‌دك. بوساعتلر، بوكونلر بزم ایچون بر دها اله كچه‌جك نعمتلردن دكلدر!..

سكز كون قدر امتداد ایتمش اولان اوچنجی پلونه محاربه‌سی ـ اوكا تخصیص ایدیلان مبحثده كوریله‌جكی اوزره ـ اولكی ایكیسی كبی شرق اردوسنك عطالت ولاقیدیسنی بردرلو ازاله ایده‌مدی.

عطالت جنایتكارانه‌منزله غراندوق نیقولانی، ـ پلونه‌نك اطرافنده

جمع ایده‌بیله‌جکی تکمیل قوایی تحشید ایله – بودفعه عثمان پاشایی دهشتلی برصورتده صارمق ایچون حرکاتده تماميله سربست براقدق. قاچ آی فوقمزده پارلامش اولان لمعهٔ امید الی‌الابد منطفی اولمغه محکوم ایدی .

ایمدی امرامزك تعقیب ایتدیکی اصول نه ایدی ؟ شبهه یوق که او اصول نه‌فره‌دریقك ونه‌ده ناپولئونك مسلکی دکلدی ؛ ۱۸۷۰ محاربه‌سی قواعد مهالکه‌سندن ایدی. انسان کندیسنی « سار » یاخود « موزل » نهرلری اوزرنده ظن ایدردی . هر یرده شجاعت وبسالت وهرطرفده بجرکسزلك وعدم وقوف ... بزجه اصول شو ایدی : « چارپیشمق » ، روسلر ایله چارپیشمق! ایشته محاربه بوندن عبارت ایدی . فرانسزلرك پروسیالیلرله محاربه‌سنك برنمونهٔ دیکری !

محاربه‌یی بوصورتله اکلایوب یاپمقله اصل ایجاب ایتدیکی کبی اکلامق آره‌سنده تام کیجه ایله کوندوز آره‌سنده‌کی فرق قدر بر تفاوت وار .

بوکون ایچمزدن برچوغنك محاربه‌یی دها ایی فهم وادراك ایده بیله‌جکلرینی دوشنمکله بختیارم . لکن اوزمان فرانسه – پروسیا محاربه‌سنه پك یقین بولنیوردق : دیرلرکه برسوءمثالی تصحیح ایچون اوتوزسنه لازمدر . بوکون عینی خطالر آرتق تکرر ایده‌مز . محقق بشقه خطالر ارتکاب اولنور؛ فقط بونلر اوته‌کیلرقدر فاحش اوله‌ماز. مطالعه‌مز خطالرینی تصحیحه چالیشان اردولره معطوفدر .

معهذا « روزباح » دن «ایپه‌نا» یه ، «ایپه‌نا » دنده « سه‌دان» ه کلدیکی وقت .... حسابلر طورور ، ذهن تفکره واریر !

... برچوق زمان ایچون روسلرله – هیچ اولمازسه اسکی دارالحربلر اوزرنده – حرب ایتمیه‌جکز . مع مافیه اورالری ، یارین

کیمکه اولورسه اولسون مصادمه ایده جکمز تخمینیله تدقیق و حفظ ایله کده تراخی کوسترمه‌یلی یز . بوندن بشقه او کوندن بو کونه قدر عارض اولان تبدلات و تحولات موقعیه‌یی نظر تدقیقدن اوزاق طوتمامقلغمزده شرائط اساسیه‌دندر .

طونه و بالقان مانعلرینه نا قابل اقتحام خطوط مدافعه نظریله باقیلیوردی . فی زماننا بیله ، دها آز اعتماده فقط عین نظرله باقیلیور . بونلری دوشونه جکمزه نیچون ۱۸۰۹ سفرینی دوشونمه‌یه‌لم ؟ نیچون تاریخ حربك صحائفی آره‌سنده مستور و مخفی قالمش و دشمنلرك طوپلرینی چکه‌مه‌یه‌رك دفعاتله عبور ایدلمش اولان اسکی طونه‌یی درخاطر ایتمه‌یه‌لم ؟ ...

طونه ! قلاع اربعه ! بالقان ! ... ایشته بدایت حربده روسلرك تجاوزینه قارشو عرض اولنه‌جق سد اسکندرلر .... او قدر !

دشمنك نه یاپمق عزمنده بولندیغنی ، آكا قارشو و آنی تنکیل ایچون نه یاپیلمق لازم کله‌جکنی ملاحظه و تأمل ایدن یوقدر . جمع و تحشید ، تفریع و توزیع سوق الجیشینك ترتیباتی قاله آلنمایور .. بالخصوص حال تدافعیده یاپیلمه مانوره‌لرینی کیمسه تصور ایلیه‌میور ! ...

پرنس دو هوهنلوهه « سوق الجیشه متعلق مکتوبات » نام اثر بهینده دییور که : « سوق الجیش یاپیلمه‌سی اردونك اویله بر تجمعیدرکه بر نقطهٔ مقرره‌ده امید موفقیتله دشمنی اورمق و عینی زمانده بو دشمنه قارشو اس الحرکاتی ستر و محافظه ایتمك مقصدیله اجرا اولنور . ایمدی بونده ایکی مقصد وار : بری تعرضی ، دیکری تدافعی ؛ جریان احواله کوره بو ایکی مقصددن بری الك مهم رولی ایفا ایدر . »

(۱۸۷۷) ده تعقیب اولنمش اولان فکر اساسی ایسه شو بیان ایتدیکمز مطالعه‌یه طبان طبانه ضددر : عبدالکریم پاشا تدافعی

سوق‌الجیش یاپیلمه‌سنی «خرچوه» ، «چروه‌ناوودا» ، «طاشوه» ، «سلستره» ، «طوتردقان» ، «روسجق» ، «زشتوی» ، «نیکبولی» ، «راحوه» ، «ودین» .... ده بتون طونه بویجه عسکر اقامه ایتمك صورتنده آکلامشیدی :

بر اوجندن اوبر اوجنه قدر تجهیز ایدلمك ایسته‌نلمش اولان بو حدود خطی «۴۰۰ الی ۵۰۰» کیلو مترو طولنده‌در . اتخاذ اولنان ایکنجی خطك یعنی بالقانلرکده «۲۵۰» کیلو مترو طولی واردر . بونك نو ایجاد ، غریب براصول حرب اولدیغی اعتراف اولنور ظن ایدرم: «شمنی» ایله «شبقه» بیوك قره‌قوللر اوله‌رق «تکمیل اردویی بر ایلری قره‌قول خطی اوزرینه یرلشدیرمك ....!» بو تصور شو وجهله ایضاح وتفسیر اولنه‌بیلیر : هیچ بر شیئك وکیمسه‌نك مرورینه مساعده ایتمامك .

ای محترم قارء ! بر کون تجربه صورتیله بر کومسك اوکنه آره‌لرنده برمتره فاصله بولنمق شرطیله بر قاچ کیشی‌یی دیزیکز ؛ اونلره طوغری بر طاوق صالیویریکز و آدملریکزه طاوغی کچیرتمه‌ملرینی باغیره باغیره سویله‌یکز ! .. نه یاپیلورسه یاپلسون ، حیوان ینه کچر ؛ کیدوب کومسنه قاووشور ؛ آدملریکزده هیچ ، هیچ بر شی یاپه‌ماز !

۱۸۹۷ محاربهٔ اخیره‌سنده‌ده عینی حال واقع اولدی . طوپی (۷۵,۰۰۰) عسکرلری اولان یونانیلر بزی کچیرتمامك ایچون حدودك هر نقطه‌سنی اشغال ایتمك ایسته‌دیلر ؛ بونك نتیجه‌سی اوله‌رق هریرده ضعیف ایدیلر . یونانیلر تسالیاده یالکز تجمع دکل ، بلکه محل مذکورده وقوع بوله‌جق تحشد اوغورنده ترحاله جهتنی بیله تخلیه ایتمه‌لی ایدیلر .

«دومکه» ده جنك ایتمش اولان (۳۵,۰۰۰) ویاخود «۴۰,۰۰۰»

کشی‌یه ترحاله‌ده‌کی (٢٥,٠٠٠) کشی علاوه ایدیله‌رك وبیهوده «ولستین» ده معطل طورمش اولان «سمولنسکی» ده بو محاربه‌یه اشتراك ایتدیریله‌رك ، اردومزك موفقیتی جدی بر صورتده تهلکه‌یه القا اوله‌بیلوردی .

ایمدی بزده‌ده ١٨٧٧ محاربه‌سنك بدایتنده ارتکاب اولنان بوخطایا، صکره محمد علی پاشایه انتقال ایتدی . مشارالیه ایسته‌مکسزین وحتی بالکه فرقه بیله‌وارمقسزین اوخطالری تمدید ایلدی . زیرا کندی‌ده داخل اولدیغی حالده هیچ کیمسه‌نك اصول حربه دائر بر فکر قطعیسی یوق ایدی . مشوش بر طاقم امور وخصوصات تعقیب ایدلمکده ایدی . « ساده‌لك پك ساده کوزیکیوردی » ؛ اوکا تنزل اولنمایوردی ! فوق‌العاده کلاشلمماز ، ناقابل اجرا ،مضر..... وفقط (فنی !) شیلر یاپلق ایسته‌نیلیوردی .

دشمنك موقع حقیقیسی ، قوای موجوده‌سی بیلنمکسزین هرطرفده « پلانلر » ترتیبنه کیریشلدی . بورنکارنك تدابیر وتصوراتك الك أییسی بالکه ینه باش قوماندانلککی ایدی . لکن ایکی‌شی وار ایدی‌که اونك قیمت ومزیتنی ازاله ایده‌رك مظهر حسن قبول اولمسنه مانع اولیوردی : برنجیسی مشوش دکل ایدی ؛ ایکنجیسی ، پك ساده برشکلده کورونیوردی .

آمرمك تحریراتلری استانبول ادباسنك خوشنه کیده‌میه‌جکی مجزوم ایدی .

شونی‌اونوتمامالی‌که لسانمز اساساً اوچ لساندن ، چغتای ، عربی وفارسی لسانلرندن مرکبدر ؛ یعنی یونان ولاتین کله‌لرینی‌ده جامع اولان فرانسزجه کبی‌در . لکن یونان ولاتینجه‌دن فرانسزجه‌یه قبول ایدیلان کله‌لر محدود اولوب اونلری لغتلرده بولمق ممکندر . حال بوکه

اسانمزده بویله برحدود یوق ؛ ترکلشدیرلمش اولان کلماتی تحدید ایدن واونلرك جملەسنی جامع بولنان برلغت کتابمز یوق . کوزل سجعلر ، لطیف قافیەلر یاپمق وباخصوص معنای مقصودی تعقید ایلمك ایچون تحت تصرفمزده بیکلرجه کلمەلر وار . وضوح ایله سانح اولان برفکر ، برتصور اویله طمطراقلی الفاظ وتراکیبه مستغرق قیلنیورکه تفهمی امکان خارجندەدر .

سلیمان پاشانك بونده مهارت مخصوصەسی وار ایدی . محمد علی پاشا ایسه بومزیتی حائز دکل ایدی . مشارالیهك کتابتوانشاجەهیچ براقتداری یوق ایدی . زیرا هپ یازدقلری تصنع وتکلفدن آزاده ایدی .

بواحوال وشرائط داخلنده مشارالیه طبیعی استانبول ادباسنك مظهر توجهی اولەجق دکل ایدی . وبلانی پك بسیط برصورتده شرح وایضاح ایچون پایتخته وقوعبولان سیاحتمكده عدم موفقیت کامله ایله نتیجەلنەجکی طبیعی ایدی . ذاتاً بن بوکبی برایش ایچون بالانتخاب کوندەریلەجك آدملرك اك صوکنجیسی ایدم . سردار استانبوله عزیمتم ایچون اوقدر استعجال ایدییوردی که برلوقوموتیف حاضرلامغه بیله وقت براقمقسزین « شمنی » ایله « وارنه » آرەسندەکی مسافەیی بکا « ال ماکنەسی » ایله قطع ایتدیردی .

استانبوله وصولمله برابر طوغری بیلدیز سراینه عزیمت ایدوب درحال حضور پادشاهی‌یه قبول اولندم . سلطان عبدالحمید ایکی ساعتدن زیاده افاداتمی استماع وسردارك افکارینی کمال دقت واعتنا ایله تعقیب ایلەدی ، ذات شاهانه آرەصره ایماایله تصدیق ایدییور کبی ایدی . اودرجەکه امید موفقیتك درحال بنده کسب قوت ایتدیکنی طویدم ،

ذات شاهانه بکا اذن ویررکن اشبو معروضاتمی، اووقت کیف مایشاء حل وعقد امور ایدن داماد محمود پاشا ایله سعید پاشایه‌ده بسط وتهدید ایلکلکمی فرمان ایله‌دی . بوذاتلرك هر ایکیسی‌ده بنی غایت اهمیتسز اوله‌رق قبول ایتدیلر ! حتی بونلردن برنجیسی بنی بکله‌مکه بیله تنزل ایتمه‌دی . هنوز رتبهٔ مطنطنهٔ وزراته نائل اولمامش وکبر ونخوتی دها کماله ایرمامش اولان ایکنجیسی‌ایسه بنی اوطورتمق وبرقاچ دقیقه معروضاتمی دیکله‌مك لطف وکرمنده بولندی. لکن ذات والالری ، حضورنده یاپدیغم ارکان حرب خریطه‌لرندن برشی اکلایه‌مایه‌رق افادات قصیره‌می کوچوك ، خطا آلود برکوی مکتبی خریطه‌سی‌اوزرنده تعقیب بیوردیلر . . . . اوزمان درحال امیدلرمك بوشلغنی، یاپه‌جق هیچ برشی اولمادیغنی اکلادم وحضورنده‌هرکسك سربزمین خشوع اولدیغی خلیفهٔ اسلامك،قوماندانا کبرك ـ اوزمان ـ کندی‌وزراسندن دها ماتفت‌ویك‌دهادور اندیش اولدیغنی درك ایلدم.

سردار ایستیه‌یوردی‌که سلیمان پاشا کندیسنه اطاعت ایتسون وشرق اردوسنه التحاق ایده‌بیله‌جك برصورتده مانوره یاپسون .

لکن سلیمان پاشا بوکا موافقت ایتمه‌یوردی . زیرا کندیسنه « سوه‌تی نیقولا » موقعنی ضبط ایدرسه‌حربیه ناظری اوله‌جغی‌ویزده بر آدمك مأمول ایده‌بیله‌جکی هرنوع رتب وتلطیفاته مستغرق‌قلنه‌جغی وعد اولنمشیدی . ایمدی « شبقه » نك جلادی ممکن ظن ایتدیکی حالده حقیقتده ممکن اولمایان برمظفریتی یالکز ، یاپ یالکز احراز ایتمك ایستیه‌یوردی . شوحالاته نظراً صورت عمومیه‌ده دینه بیلورکه ، اوته‌دنبرو مقدس‌وطنمزك محافظه ومدافعه‌سی ومملکتك امر اداره‌سی خصوصلرنده کرك عسکر قوماندانلرینك وکرك سائر مأمورینك مساعیسی ونومفید اوله‌جق برحالده بولنسه بیله دائما سرای خلقنك

جاهلانه ومستبدانه مداخلاتنه فدا اولنمش اولديغى خصوصنده بوكون هركس متحدالافكاردر. بناءً عليه غائب ايدلمش اولان بيوك فرصتلرك اسبابى اليوم ماتك نظرنده تظاهر ايله‌مشدر. بوسببله جمله ايچون اك بيوك بر وظيفهٔ مقدسه اولان ماده، بوندن بويله بوكبى مداخلات جنايتكارانه‌دن وطنمزى مصون ايله‌مكدن عبارتدر.

بو اثناده قوماندانك اوزرنده سليمان پاشانك پك مهم بر تقدم تعبية الجيشيسى وار ايدى. كنديسى داماد محمود پاشانك صاغ وسعيد پاشانك‌ده صول بجاغى ايدى... : بو حالده مأموريتم عائله‌مى زيارت ايچون كوچك بر تنزهدن عبارت قاليردى؛ على الخصوص كه يانندن آيريليركن سعيد پاشا بر طرز تعظمكارانه ايله بكا شو افاداتده بولندى: «محمد على پاشايه سويله‌يكز كه پادشاهدن افراد تبعه‌يه وارنجه‌يه قدر هپمزك، سليمان پاشانك شجاعتى ايله اقتدار عاليسنه بحق امنيت كامله‌مز واردر! » اى قارئين كرام! حرب زمانى سردار اولان بر ذاتك مرخصى نه يولده قبول اولنيور، كوريبورميسكز؟.

اعتراف ايدييورم كه سعيد پاشانك دائره‌سندن چيقاركن يوره‌كمده بر فوران تهور وار ايدى! پادشاهك نزدنده نه درجه حسن قبول ومعاملهٔ جميله كورديسه‌م بو ايكى ذاتده بنم وخصوصيله قوماندانم ايچون اوقدر بدخواهلق كوسترديلر. قوماندانمك مطالبنى دها اكلامزدن رد ايدييورلردى!...

فقط اعتراف ايدييورم كه محمد على پاشانك‌ده بنى مأموراً كوندرمسى خطا ايدى. وقوعات بر بر بنى ولى ايدوب همان اجراآته لزوم وار ايكن مذاكرات ايله اضاعهٔ اوقات ايلمك هيچ بر وقت جائز اوله‌ماز. لكن يوقاريده عرض ايتديكمز اسبابه مبتنى اوله‌رق، سردار ظن ايدييوردى كه طوغريدن طوغرى‌يه حكمداره مراجعت ايدرسه سليمان پاشانك عدم

اطاعته بر نهایت ویره‌بیله‌جکدر. شمدی سردارك مأموراً کوندردیکی برضابطی اوقدر سوء قبول ایتمکمی ایجاب ایدردی؟.. بوضابطك یاننده حکمدار دن احاده قدر هیچ کیمسه‌نك مشارالیهم‌امن واعتمادی اولمادیغنی سویلمك لایقمی ایدی ؟..

اکر سعید پاشانك اغزندن ایشتدیکمی اردوی همایونده نشر و افشا ایتمش اولسه‌یدم کندیسنه (١٠٠,٠٠٠) عثمانلی بهادرینك قوماندا‌سی تودیع ایدلمش اولان بو مشیر ایچون نصل بر تأثیر حاصل اولور و اونك آرتق نه نفوذی قالیردی ؟..

باشم آتشلر ایچنده اولدیغی حالده سرایك بیوك حولیسنده یوریبوردم ؛ دیرکن اسکی بردوستمه تصادف ایدوب عدم موفقیتمی اکلاندم. بوذات ایی بروطنپرور وپادشاهك صادق بربنده‌سی ایدی. مومی الیه بشقه برسعیدی، اووقت بحریه نظارتی وکالتنده بولنان انکلیز سعید پاشایی کیدوب کورمکلکمی توصیه ایتدی.

هرنه قدر مأموریتمك امور بحریه ایله مناسبتی یوق ایسه‌ده بشقه بر امیدم دخی قالمادیغندن طوغری بو ایکنجی سعید پاشانك نزدینه کیتدم. فی الواقع مشارالیهك معلوماتلی، نازك واکلایشلی بر ذات اولدیغنی حس ایتدم. بو، اثبات ایدرکه سعیدلر بربرینی ولی ایدرده یکدیکرینه بکزه‌میه بیلور.

مشارالیهك نزدنده قوماندانمك پلانی ایی بر خریطه اوزرنده تدقیق ووقوعاته دائر مصاحبت ایدییور ایدك ؛ او صره‌ده انکلتره سفارتخانه‌سنك ترجمانی موسیو « ساندیسونك » کلدیکی خبر ویریلوب یانمزه کتیرلدی. سعید پاشانك اشارتی اوزرینه انکلیز سفیرینك مبعوثی تم یانمده مقصد زیارتنی اکلاتدی. بوده، عثمانلی اردوسیله برابر بولنان انکلیز آتشه میلیترینك پلانلریله افکار ومطالعاتنك تبایغندن

عبارت ایدی. آتشه میلیترسلیمان پاشانك حركاتنی تقبیح ایتمكله برابر ایكی اردونك التحاقنی یعنی قوماندانمك پلانلرندن بریسنی كمال اهمیتله توصیه ایدییوردی. (شونی اعتراف ایتمه‌لی‌یم : مشارالیهك برچوق پلانلری وار ایدی . انكلیز آتاشه‌سنی حال بیطرفیدن چیقمغه سوق ایدن شی بلكه‌ده بو ایدی . زیرا هیچ بر ابی عسكرك بوحزین قومدیده حاضر بولنوبده متأثر اولمامه‌سی ممكن دكلدی.)

انكلیز سعید پاشا درحال نزد شاهانه‌یه كیده‌جكنی وعد ایدوب آرابه‌سنه بیندی . برساعت صكره مشارالیه بنی سرایه جلب ایدوب باش قوماندانك مطالبنك تمامیله اسعاف اولنه‌جغنه دائر تأمینات قطعیه‌ده بولندی . ودرحال اردوكاهه عودت ایتمكلكمی سویله‌دی .

همان استانبولی ترك ایدوب فرداسی وارنه‌یه واردم . ایكی كون صكره باش قوماندانه « چرقوونا » محاربه‌سنك اورته‌سنده ، یعنی تعقیب ایتمك ایسته‌دیكی استقامتدن اون وافكار وتصوراتندن‌ده یوز فرسخ اوزاق بریرده ملاقی اوله‌رق فوق‌العاده متحیر اولدم .

اثنای سیاحتمده محمود ، سعید و رفقاسی هرشیئی بشقه بر قالبه صوقدیره‌رق سرداره سلیمان پاشانك امور وخصوصاتنه مداخله ایتمكسزین درحال « چاروویچ » ك اردوسی اوزرینه یوریمسنی قطعیاً امر ایتدیلر. ایشته بوترتیب وسیاق اوزره جنك ایدییور ایدك .

ای قارئین كرام ! بو اصول ایله برابر دشمنه طول‌مدت مقاومتمز خارقه عد اولنسه سزا دكلیدر !

شمدی بو « چاروویچ » اردوسی نرده ایدی ؟ بدبخت سردار كیمه قارشو سوق اولنیوردی ؟

شرق اردوی ظن ایتدیكمز قوت عینی ایلری قره‌قوللردن، عینی «یصدیق مفرزه»لردن بشقه برشی دكلدی. قسم كلیلر دائما انظارددن مستور

ایدی . دشمن سواریسی بوقسم کیلری اوقدر کوزل ستر ایدییور ، بزمکیلرده اودرجه هیچ برشی کورمه یوردی که دشمن قسم کیلرینك نرده اولدقلرینی اصلا بیلمه یوردق .

دنیاده هیچ بر سواری ، تحفظ خدماتنی قازاقلر قدر حسن ایفا ایده مز ؛ وهیچ برکیمسه ایی تعلیم کورمش بر سواریسی اولمقسزین لایقی وجهله حرب ایده مز .

« چرقوونا » حربی برنجی تعرضك تکرری ایدی .

استانبولدن عودت ایتدیکم کون ، مواقع حربیه مزه وصولمده برچویرمه حرکتندن بحث ایدلدیکنی ایشتدم ... بالذات باش قوماندان ، — که مأموریتمك موفقیتی مأمول ایتمش اولدیغی جهتله بنی پك فنا استقبال ایتدی — بکا اکلاتدی که مرکز ایله صاغ جناح بر نمایش یاپارکن صول جناحمز دشمنك صاغ جناحنی چویرمکه چالیشه جق !..

زوال وقتی کچمش ایدی . بتون بونلری عصبی بر طور ایله بکا اکلاتمقده اولان سردار ، دوربیننك اوجندن هیچ برشی کورمیوردی . مصر فرقه سنك اجرایه مأمور اولدیغی بومشهور چویرمه حرکتندن برخبر بکله یور ، دائما بکله یوردی ! ...

فناحیوانلره بینمش وایی ادمان کورمامش ارکان حربیه ضابطلری بطائتله ، یکدیکرینی ناقض خبرلر کتیرییورلردی . باش قوماندان مانوره یی بالذات تعقیب ایتمه سی لازم ایکن طوپجینك یاننده قالوب اوراده صبرسزلقدن کندی کندینی ییوب طورییوردی ...

چویرلمك ایستنیلن صاغ روس جناحی « چاپرکوی » نه استناد ایتمش ایدی . کویك جنوبنده وشرقنده کرللر ، بطاقلقلر ، اورمانلر ، حاصلی بوکبی بر حرکتك موفقیتله نتیجه لنمسنه مانع اوله جق هرشی موجود ایدی . برکون اول اوحوالی یی ودشمن مواقعنی استکشاف

ایچون بیوك برارکان حرب ضابطی کوندەرلمش ایدی. مشارالیەدە «پك اوزاقدن» کورمکله اکتفا ایتمشدی !...

حقیقت حالدە ایسە کورمکسزین کری دونوب ، محلك ودشمن مواقعنك حرکت متصورەیە مساعد اولدیغنی بیان ایلەدی کە تمامیلە مغایر حقیقت ایدی ...

ایشتە بودرجە ناقص معلومات ایلە ایشە باشلاندی. وبالطبع موفقیت مطلوبە حاصل اولەمدی !.... «چویرمە حرکتی ! چویرمە حرکتی !» دییوب طورییوردق؛ لکن عجبا بو کلمەلرك مفهوم حقیقیسنی بیلیورمی ایدك ؟...

ضابطلریمز بومانورەیە اوقدر بیکانە ، اهمیتندن اوقدر غافل ایدیلرکە ، جدی تحصیل کورمش ارقداشلرندن بریسی بوحرکتی التزامکارانە مدح وثنا ایتسە دیکرلری چویرمە قوزیدن بحث آچەرق اونکلە الای ایدرلردی !.. اووقت لطیفەلرك بیکی برپارەیە :« ایشتە برچویرمەدها ! اومشهور چویرمەکز !.. »

چویرمە حرکتی بلکە سوق الجیشدن زیادە تعبیة الجیشدە موجود الك نازك مانورەدر ، دیە ادعا ایلەمك طوغریدر . [١]

بویلە برایشە کیریشمك ایچون شرائط آتیەنك وجودی الزمدر :

١— قوای موجودە طوپلو ، یناشیق اولملی ، « چرقوونا » دە اولدیغی کبی اولدن یایلمش اولمامەلی ؛

٢— هرجزء تام وظیفەسنك نەدن عبارت اولدیغنی تردده محل قالمایەجق صورتدە ایجە بیلملی ؛

٣— چویرمە حرکتی دشمنە اولدن احساس اولنمامەلی وزمین عارضەلری اونی اخفا ایتمەلی ؛

---

(١) «فن حرب ارائە ایدییورکە برجناحی اردویی تفریق ایتمکسزین چویرمك ویاخود طاشمق ایجاب ایدر » ناپولئون .

٤ — ممکن اولدیغی قدر بومانوره‌یی خط حربك تشکلات مرئیه‌سنده داخل بولنمایان عسکره اجرا ایتدیرملی ؛

٥ — اشبو خطك حرکت متصوره طرفنده بولنان جناحی ، چویرمه حرکتنی اجرا ایدن عسکره التحاق ایده بیله‌جك صورتده قدمه نظامی حرکاتیله مانوره‌یه اشتراك ایده‌بیلملی ؛ فقط بو ده نه پك ارکن ، نه‌ده پك کیچ اولمه‌لی ؛

٦ — اجرای نمایشه مأمود اولان قوت ، هجومنده ، صانکه درجهٔ ثانیه‌ده برحرکت دکل‌ایمش کبی جدیت کوستره‌رك ایلریله‌مه‌لی ؛

٧ — حرکات عظیمه‌ده مانوره‌یی سواری ایله ستر ایتمك نه درجه‌لازم ایسه اشبو بحث ایتدیکمز حرکاتده سواری‌یی کوسترمکدن اوقدر اجتناب ایتمه‌لی ؛ زیرا عکس تقدیرده مقصد افشا ایدلمش اولور .

خاطرمده قالدیغنه کوره « چرقوونا » ده بو تدابیرك هیچ بری اتخاذ ایدلمه‌دی . نمایش ، اووایه سوق‌ایدلمش پك اینجه هجوم خطلری واسطه‌سیله اجرا ایدیله‌رك کریده بولنان تپه‌لری هیچ برحرکت اجرا ایتمه‌ین ، بر آدیم بیله آتمایان عساکر ایله اشغال ایتمکله اکتفا ایدلدی . ذاتاً ، کوزنی « بشقه برجهتدن » آچمسی اقتضا ایتدیکنی خصمه اکلاتمق ایچون‌ده بوندن فضله هیچ برشی لازم دکل‌ایدی!. هم‌ده چویرمه حرکتنك تابداینده‌عدم موفقیت آثاری نمایان‌اولدی ؛ برصورتده‌که بوجسور عسکری بووجهله اووادە مخاطره‌یه قویمق آرتق بوسبتون فائده‌سز ایدی .

کون هروقتدن دهازیاده آچیق بربیلانچو ایله ختام بولدی : سیار خسته‌خانه‌لر مجروحلر ایله لبالب طولی ایدی . اووا یوزلرجه عسکر شهداسیله مستورایدی ؛ اوعسکرکه ، نتیجه‌سز اولان‌هجوملریله اوراده حاضر بولنان‌جرائد اجنبیه مخابرلرینك اغزندن حیرت آوازه‌

لری قوپاریپوردی . عثمانلی عسکری هروقت کبی اورادهده وظیفه‌سنی
مع زیادهٍ ایفا ایلدی ؛ کوچك ضابطلرده کذا .... اوکونك اقشـامی
قرارکاه عمومیده « ایشته آل‌سکامسئولیت » کبی سوزلرایله بونجه اویونی
اوینانیوردی . سردارایسـه یکیدن دریای غفلت واندیشـه‌نك دها
درینلرینه طالدی .

فرداسی کونی‌ده بردها قازاقلرك تشکیل ایتدیکی سپر قارشیسنده
بولندق !..

ذاتاً بزمکیلرده بوکبی ایشلره یکیدن قیام ایتمك ارزوسی منقطع
اولمشدی ؛ روسلره کلنجه : اونلرکده قسم کلیلریله هرنوع حرکانه
کیریشمکدن توقی ایده جکلری طبیعی ایدی ؛ زیرا اوقسم کلیلر ، اووقت
حقیقی قطعات جسیمه اولمقدن یك اوزاق ایدیلر؛ چونکه دشمن عسکری
هرطرفدن « پلونه » نك اطرافنده تجمع ایدییورایدی. لکن سواریسی
سـایه‌سنده چوق کوزل مانوره یاپان وپك چالاك اولان « چاروبچ »
اردوسی هرطرفده بزدن دها غلبه‌لق کورینیوردی . بواردو ایجاب
ایدن نقطه‌لرده بزه قارشو بتون قوتنی قویدیغی حالده بز اینجه ، سیرك
خطلر ایله اونك اوزرینه یوربیوز ایدك .

هله بو «چرقوونا» محاربه‌سنده اساسلی بر قصور وارایدی :
اوراده ، بر بعد عظیم تشکیل ایدن تپه‌لرده تسبیح کبی دیزلمش
اولدیغمز حالده فرقه‌لرمزدن برینه بروادی وبرده طاغلر کوستریله‌رك
«کیت ! شونی چویر ! ......» دیو امر ایدلدی !

روس اردوسنی چویرمکده کیم مأمور ایدلسه ایی ؟
مصر فرقه‌سی .

بومصر فرقه‌سنك قوماندانی شمدیکی خدیوك عموجه‌سی مرحوم
پرنس حسن ایدی. مشارالیه آلمانیاده تحصیل فنون ایله‌مش کزیده

برضابط ایدی. پرنسك ارکان حربیه‌سی‌ده پك ایی ، پك فعال وپك معلوماتلی ایدی. لکن افرادعسکریه‌سی محاربه کورمامشلردی. بناءً علیه موسـقوف کبی بر خصم ایله هیچ چارپیشمامشلردی . بونکله برابر کندیلرینه برعجمی ایچون اجراسی محال اولمایان بر وظیفه ویرلمش اولسه‌یدی شبهه‌سز اونی ایفا ایدرلردی .

مصرلیلرك اوکی صره برعثمانلی نشانجی طابوری یوریه‌وردی : روس جناحنی چویرمك مقصدیله بوترتیب اوزره ایلریلیورلردی... دیرکن بطاقلق واغاجلق برمنطقه‌یه واصـل اولدیلر . اورایه یقین بریرده اخذ موقع ایتمش اولان روس آوجیلری عثمانلی عسکرینی غایت مهلك برآتشـله قارشیلادی ! مع هذا عثمانلی طابوری ثبات ایدرك عشری قدر تلفات ویردی . مصر ضابطلری حرکتك موفقیته اقتران ایتمه‌دیکنی وایلریلمك امکانی اولمادیغنی کوردکلرنده رجعت ایتدیلر . فنا باشلانمش اولان بوایش ایشته بووجهله موفقیتسز لکله نتیجه‌لندی. بیچاره محمد علی پاشاده حالی اصلاح ایتمك فرصتنی الی الابد افاته ایلدی...

برده « چرقونا » ده چویرمك ایسـتدکلری نه ایدی ؟ نه‌یی چویره‌جکلردی ؟

— جناحی !

— کیمك ، نه‌نك جناحنی ؟

— اولسه اولسه برفرقه‌نککنی .

— صوکره ؟

— ایشته اوقدر ؛ زیرا صاغ روس جناحی اوزرینه وقوعبولان مانوره‌نك موفقیتپذیر اولدیغنی فرض ایتسه‌ك بیله قوای موجوده‌یی یعنی تکمیل اردومزی ایلری سوق ایتمك ایجـاب ایدردی . بونی یاپمق ایچون ایسه مجتمع اولمقلغمز و « یانتره » یی تجاوز ایتمکلکمز لازم ایدی . حالبوکه بزده برتك کوپریجی قطعه‌سی بیله یوقدی . بوندن بشقه

بلغارستانك بو قسمندن مروراايدن نهرلر طونه‌یه عمود و بالطبع یکدیکرینه موازی بولندقلری جهتله برچوق طاغنیق فرقه‌لردن مرکب اولان بوخط عظیم بتکراریکی برخط ، یکی برسپرقارشیسنده بولنه‌جق ایدی . بناءً علیه دشمنی چویرمکه چالیشیرکن بزچویرلمش اوله‌جق ایدك .

جنرال « وادەچکی » نك ، وراسنك تهدید ایلدیکنی کورمسی اوزرینه ، رجعت ایتمك مجبوریتنده بولنمش اولدیغنه باقیلورسه قوای موجوده‌مزی مجتمع اوله‌رق اجرا ایدیله‌جك برتعرضده یوزده سکسان امید موفقیت وارایدی . مومی الیه جنرالك (۲۰,۰۰۰) ویاخود (۲۵,۰۰۰) کشیدن عبارت اولان معیتنك اولدن خیلی ضعیف بولنان چاروییچك عسکرینه التحاقی پك اوقدر حائز اهمیت دکل ایدی . حالبوکه خصمنك رجعتی اوزرینه سلیمان پاشا « شبقه » یی ترك ومانوره‌یه اشتراك ایدرك محاربه‌یه بیشکین برقوهٔ عظیمه ایله ـ بزم ترازی‌یه ـ دخول ایله موازنه‌مزی کرکی کبی تقویه ایده‌جکدی .

بو احوالك هیچ بری وقوع بولمادی . مانوره یاپه‌مامقلك امکانسزلغی ، تدابیر وتشبثاتك جانسزلغی ، اس الحرکات واس المهماتدن چوق اوزاق بولنمق قورقوسی ، ارکان حربیه‌نك مهارتسزلکی ، باش قوماندانك جسارتنی اودرجه کسر ایتدیلرکه قوماندانلردن مرکب انعقاد ایدن برمجلسده محمدعلی پاشا ، رجعت ایچون اکثریت آرایی استحصالده مشکلات چکمه‌دی .

خصمه برفکر تعرض عطف واسنادده اصرار ایده بیلمك ایچون احوال حربدن نه درجه غافل و دشمنك نیاتندن نه‌قدر بی‌خبر اولمق اقتضا ایدردی !.. غربده جریان ایدن حادثاتك سوق مجبریله شرق روس اردوسنك رولی تدافعی ، منحصراً تدافعی اولمق ضروری ایدی .

دشمنك «لوم» اوزرنده ایکن تعرضه‌قیام ایتمامش اولمه‌سی کیفیتی ، قوتجه تفوق بزم طرفده بولندیغی بر اثناده ـ مؤخراً تکرار دونوب

هجوم ایتمك اوزره ـ برادونك «یانره‌یه» چكلمش اولمایه‌جغنی بزه وضوح ایله ارائه ایتمه‌لی دكلیدی ؟

« دها اینی صچرامق ایچون كریلك » ضرب مثلی هیچ بر وجهله برارادویه قابل تطبیق دكلدر ؛ ایمدی بتون جنرالارمزك قبول وتصدیق ایتدیكی بورجمتی نه‌یه عطف واسناد ایتمه‌لی ، نصل تأویل ایله‌مه‌لی ...؟

« چرقوونا ـ چایركوی » ده‌كی نتیجه‌سز محاربه‌دن بری یاغمور هیچ دینمه‌مش ایدی . تماميله چامور اوزرنده یاتیبوردق . یوللر ، ـ اكر عسكرك بیوك اورمانلر اورته‌سندن آچدیغی ممرلره بونامی ویرمك جائزایسه ـ تعریف وتوصیفه صیغماز برحالده ایدی : علی الدوام باتار ، قایار ، ناتمام كسلمش اغاج كوتوكارینه چارپارایدك ! برچادردن اوبرچادره زحمتله كیدیلیردی . بویله بركیجه‌نك اورته‌سنده ایدی‌كه تكمیل اردونك رجعت امری مختلف جزء تاملره تبلیغ ایدیلوب تصوری ناقابل برانتظامسزلق ایچنده درعقب یوله كیردك .

حقیقةً شایان تعجب دكلیدركه ، صانكه دشمن قلیجنی بوكرمزه طیامشجه‌سنه آرقه‌مزدن تعقیب ایدیبورمش كبی تكمیل براردو ، مظلم بركیجه‌ده ، شدتلی برياغمور آلتنده چامورلی یوللردن رجعت ایتدیریلیور ؟... ایشته شجیع برخلق‌كه « هیچ بر وقت دوچار اولمادیغی برتهلكه‌دن ، مستحق بولنمادیغی برحقارتدن قورقمه‌سی ایجاب ایتدیكی » ظننه دوشوریلیور !

بو واجب التذكار رجعت اثناسنده آتم یكرمی دفعه‌دن زیاده قپاندی ! یوللر اودرجه چامور ایدی‌كه علی السحر بعض صحراطوپلرینك اهمیتسز كوچك یوقوشلردن چیقارلمق ایچون تكمیل طابورلر طرفندن جر ایدلدیكنی كوردم ؛ روسلره آتش ایدییورز ظنیله لیلاً بعض طابورلر دیكرلری اوزرینه قورشون آتدیلر ...... بو وقایعده

« چرقوونا » محاربه‌سنك اقشامنده دكل ، « ایكی كون صكره » جریان ایدییوردی ! ..

شوحالده دشمن طرفندن تعقیب اولنديغمزی كورمك خوفی بیله معذوت اوله‌رق‌درمیان ایده‌مز ایدك ؛ على‌الخصوص كه « بومحاربه روسلر ایچون برموفقیت اولمایوب » ، مظفر اولمق اساساً بزه عائدایدی ! ایمدی اولكی كبی « لوم » ك آرقه‌سنه رجعت ایتدك ؛ هركسده ممنون ایدی ؛ باخصوص روسلر . بونی متعاقب أك كوچك برحادثه بیله وقوع بولمقسزین التی هفته مرور ایلدی .

هرصباح دشمنك سواری قره‌قول نوبتچیلرینك بزمكیلردن برقاچ آدیم اوزاقده‌دكیشدیرلدیكنی كورمك‌ممكن ایدی . روسلر كندیلرینه قارشو اولان اطوار حسنه مزدن (!) ممنون كورینیورلردی : پلونه قهرمانلرینی ازوب بتیرمك ایچون قومشومزك بوسكوت وسكونی كندیسنه الزم ایدی .

اون‌برنجی مبحث

کچمش اوله ! ...

محمد علی پاشا اردوسنك معطل طوردیغی دور ، بعض یکی ملاحظاتده بولنمقلغمز ایچون گوزل برزمین تشکیل ایدر . بوملاحظات بزه ارائه ایده‌جك‌كه ، براردو نه قدر جسور اولورسه اولسون ، حتی دنیانك أك شجیع اردوسی بیله اولسه ، بیوكلرك تربیهٔ سوق الجیشیه‌سی ، كوچكلرك قابلیت تعبیة الجیشیه‌سی ایله متناسب اولمایجه پارلاق ایشلر كورمك ممكن اولماز .

یالکز بوقدرده دکل : هیچ شبهه یوق‌كه محاربه‌ده موفقیتی تأمین ایدن شی ، تازمان صلحدن اعتباراً « بیوكلر ایله كوچكلر » آره‌سنده موجود اولان « مناسباتك دوامیدر » .

باش قوماندانلغی احراز ایدن برآمرنه قدر ایی اولورسه اولسون كندیسنه بربیكانه‌لك عارض اولور ؛ عسكر كبی معیتنده‌كی ضابطلر دخی كندیسنه اعتماد ایتمز . حتی بالذات كندیسی بیله مهم برایشه كیرشمه‌دن اول ایی كیم ، فنا كیم بیله‌مز . بناءً علیه مساعیٔ مشتركه‌یی تأمین ایچون كوچكلرایله بیوكلر آره‌سنده موجوداولمه‌سی لازم اولان امنیت متقابله موجود اوله‌ماز .

ایشته « لوم » اردوسنك قوماندانلغنی احراز ایتدیكی وقت محمد علی پاشانك حالی بو مركزده ایدی ؛ مشارالیه هیچ كیمسه‌یی طانیمادیغی كبی كندیسنی دخی هیچ كیمسه طانیمایوردی . بوندن ماعدا فنا برشهرتی دخی حائز ایدی : كندیسنك فرنك اولدیغی شیوع بولمشدی ؛ حقیقتده بوایدی . شیوه‌سی ، اصل ومنشأی

حقنده‌كی شایعه‌یی تأیید ایتمكده ایدی . مع‌هذا سردار جدیدك شخصاً
پك شجیع بذات اولدیغی كورلدكده امنیت واعتماد پك چابوق
تأسس وتقرر ایله‌دی .

واقعا بو آز برشی دكل ایدی ؛ لكن مجرد بوقدر برشی‌ده كافی
دكل ایدی . افراد حس ایدییوردی‌كه ، برقوماندانك مجرد شجا-
عت وبسالت شخصیه‌سی ایله احراز مظفریت اولنماز . عسكر ،
قوماندانك شجیع وجری اولدیغنی البته ارزو ایدر ؛ لكن ماهر
ودرایتلی اولدیغنی‌ده حس ایتمك ایستر . مانوره‌ده بیله كوچكلر
كندیلرینی بیوكلرك یارارلغنك حكم ونفوذی تحتنده حس ایدر .
معلومات ، — كه دنیاده موجوداولان أك‌بیوك قوتلرك بریسیدر —
جاهللری قورقوتمق مزیت مخصوصه‌سنی حائزدر !

بوكا مقابل ، جاهل برآمرك قوماندەسی تحتنده اوله‌رق ، حتی
زمان صلحده اجرا اولنان تعلیملرده ومانوره‌لرده بیله تعریف
ایدیله‌مز برحال، براعتمادسزلق نفخه‌سی، برعدم حضور ، برصیقندی،
آغزدن آغزه طولاشان برطاقم كفتكولرفرق اولنور ! بوحالت
روحیه‌زمان حربده خطرناك بركمیت عظیمه‌یه بالغ اولور ؛ اووقت
تأثیرلی‌بر صورتده بوكا قارشو كلمك ممكن دكلدر .

بومحض حقیقتدر ! دوشونكز : عثمان پاشا ۲۰,۰۰۰ كشی ایله
تكمیل روس اردوسنك تعرضنی طوردیرر ؛ محمدعلی پاشا ایسه بونك
اوچ بش مثلی برقوت ایله ایلری‌یه برآدیم بیله آته‌ماز ! ... بوده
شوسببدن‌كه عثمان پاشا تاصربستان محاربه‌سندن اول كندیسنه تودیع
اولنان عسكر ایله متمادیاً برابر بوله‌رق اونك یارارلغنك درجه‌سنه
آكاه اولمش اولدیغی كبی ، عسكرده قوماندانی ایش‌باشنده كوره‌رك
اوكا نه قدر امنیت واعتماد ایده‌جكنی بیلیور ایدی .

محمدعلی پاشا ایسه بالعكس هیچ كورمه‌دیكی ، هیچ بیلمه‌دیكی

برخلق ایله تماماً بولنیوردی ! بوندن ماعدا برانسانك اصل ومنشأی خرستیان ، ابوینی اجنبی اولمغله برابر اونیفورمه‌سنی قبول ایتدیکی ، اکمکنی یدیکی اردویه ، حکومته — هرهانکی ضابط قدر — صدق وخلوص ایله خدمت ایده‌جکنی ارائه واثبات ایچون مشارالیهك زمانه احتیاجی واردی ...

محمد علی پاشانك موت فجیعی بزه بونی اثبات ایدر : برلین قونغره‌سنك بوسنه حقنده اتخاذ ایتدیکی مقررات سیاسیه‌یی بوسنه اهالیسنه تفهیم ایتمك اوزره مشارالیه محاربه‌دن اپی وقت صوکره مملکت مذکوره‌یه کوندرلمش ایدی . اوراده ایکن بیکلرجه مسلح اهالی خانه‌سنی درونده محاصره وهمان تسلیم اولمه‌سنی اخطار ایتدیلر . مشارالیه بوتکلیفی قبول ایتمه‌یوب مجرد یاوریله باشی بوزوقلره قارشی طوره‌رق جنکه طوتوشدی ؛ عاقبت بونلر اوجسور عسکری تسلیمه مجبور قیلمق ایچون خانه‌یه آتش ویردیلر . مشیر اولمك اوزره بیوك فورمه‌سنی کیدی والنده قلنج اولدیغی حالده بوعاصیلره هجوم ایتدی ؛ عاقبت اوجم غفیر ایله باشه چیقامایه‌رق دوشدی ! وسرمقطوعی نشانهٔ ظفر اوله‌رق برمزراق اوجنه طاقیلوب کزدیرلدی .

. . . .

صدده کله‌لم :

بزم اردو قوماندانلغنك معطلیت سوق الجیشیه‌سنك بشقه اسبابی ده وار ایدی : پیاده ایله متناسب برسوارینك فقدانی ؛ بوصنف عسکرك ایفا ایده‌بیله‌جکی خدماته عدم اعتماد ؛ صنوف مختلفهٔ عسکریه بیننده فقدان ارتباط . بناءً علیه استکشافات ، استخبارات خدماتی ، اثنای حرکت وزمان توقفده امنیت ترتیباتی هیچ مثابه‌سنده ایدی .

قارشیمزده ایسه خصمك یالکز چوق دکل بلکه ده شایان حیرت

برصورتده تعلیم کورمش سوواریسی بوخدماتی کمال اعتنا ایله ایفا ایتمکده ایدی .

روس ایلری قره قوللرینك شبکه‌سی خارقه‌نما ایدی . وبو ، اقصای یمیندن اقصای یساره قدر تمدید اولنمش برآغ ایدی . مع هذا بو آغ ، سیرك وکسری قولای برسپر ایدی .... اینجه برطاقم خطوط ؛ همان غیرمرئی سواری قره‌قول نوبتچیلری ؛ خفیف برطاقم دوریه‌لر که برسینك بیله اوچورتمازلر . آرقه‌ده‌ده قسم کلی‌یه طوغری تدریجاً کسب کثافت ایدن کوچك وبیوك قره‌قوللردن مرکب محکم برشبکه . بزده اوراده (۸۰،۰۰۰) قدر بهادر اولدیغمز حالده بوجیبینلکی بردرلو آچوب کچه‌میورز !..

ایکی ، درت ، سکز حتی اون قات فضله اولسه‌یدق ، ینه هیچ برشی یاپه‌مایه‌جق ایدك . بوحالده سواریدن نه‌مز وار ایسه هپسنی جمع ومستقل برسواری فرقه‌سی تشکیل ایدرك بونی « چارویچه » ایله « رادچکی » آره‌سنده موجوداولان کنیش بوشلغه صالمه‌لی ایدك : « شبقه » روسلرینی آرقه‌لرندن بحضور ایتمك ؛ شرق اردوسنك صاغ جناحنی راحت براقمامق ؛ خصمی یورمق ؛ کوزوکوب غائب اولمق ؛ کوروب اخبار ایتمك ؛ ایشته وظیفه‌مز .

بوممکن ایدی . زیرا ـ اردوجه معتبر طوتیلان اصوله کوره ـ بزم « ستر ومحافظه‌یه» و « ارتباطواختلاط پیدا ایتدیرمکه » احتیاجمز یوق ایدی . الله‌ده یاردمجیمز اولدیغی حالده « لوم »ك تشکیل ایتدیکی سپر آزچوق بزی محافظه ایدییوردی .

بوکا قطعیاً لزوم وار ایدی . غائب ایتدیکمز قوهٔ باصره‌مزك یکیدن اکتسابنه یکانه چاره بوایدی . یورومك ایچون برقانونمز وار ایدی . بوده بواثناده کافی ایدی ؛ زیرا بلونه موفقیاتی بزه دشمن اوزرینه معنوی برتفوق بخش ایتمشدی ؛ آزشیله چوق ایش یاپه‌بیلیر

ایدی. اوحالدهده باش قوماندان حریت حرکاتنه ـ اونی استعمال ایتمك ایستهمش اولهجغی تقدیرده ـ مالك اولهبیلوردی .

بوممکن ایدی ؛ زیرا قول اردو سواریسی مستثنا ، بتون بودور اثناسنده خصمك تکمیل سواری قطعات جسیمه‌سی شرقده دکل ایدی : اونلرك هپسی مشهور جنرال « ستروقوف »ك قوماندهسی تحتنده اولدیغی حالده پلونهنك اطرافنده بولنیوردی .

اوراده « وید » ایله « ایسکر » آراهسنده آلتی عثمانلی سواری بلوکنه قارشو « ١٣٠ » ، تام « ١٣٠ » روس سواری بلوکی وارایدی . خصمك بوسواریسی ، ضعیف پیاده لوالرینك تحت محافظهسنده بولنان « ٨٠٠٠ » الی « ١٠,٠٠٠ » قدر اوکوز عربهلرندن مرکب قوللر ایله بالدفعات پلونهیه ارزاق ومهمات ادخالنی منع ایدهمدی .

ایشته بوغریب حادثهیه حقیقةً کوچ اینانیلیر ! بوخصوصده درمیان اولنان ایضاحات فنیهیه رغماً بونم ایچون هیچ حل اولنمامش برکیفیتدر .

بومعترضهیی قپایهلمده همان ، محمد علی پاشانك باش قوماندانلغنك اواخرینه نقل کلام ایدهلم : زیرا « چرقوونا » رجعت معروفهسندن اعتباراً مشارالیهك یرینه سلیمان پاشانك تعیننه قدر — پلونه محاصره ـ سنك امتدادنجه هرکون ، هرساعت فوت ایدیلوب بردها الده کچمهیهجك ازلان فرصتلردن ماعدا — شایان قید وتذکار هیچ بر وقعه جریان ایتمهدی ! استانبولك تضییقیله ، وآز چوق بر ایش کورلدیکنی ارزو ایدن ضابطلرك تشویقیله وبرده عطالتنك نهدرجه تهمتکارانه اولدیغنی کندیسنه اخطار ایدن عذاب وجدانیسنك تلقینیله محمد علی پاشا ، حرب ایچون حرکت اوامری اعطایه عاقبت عزم ایتدی .

حرب ایچون قرار ویرلدی ، لکن بومحاربهنك اجرا ایدیلهجکی محل وبرده دشمنك نیات وتدارکاتی حقنده موثوق هیچ برکونه

استخبارات یوق ایدی . بوندن بشقه دشمنك سواری قره‌قول نفرلرندن بشقه هیچ برشی كورمیوردق . امرامزه ، غراندوقك بومحاربه‌یی قبول ایده‌جكی امید ایتدیره‌جك هیچ برشی یوق ایدی . اول امرده استكشافات اجرا ایتمك ، قسم كلیلرك تماسنی اخذ ایتمك وبعده محاربه‌یی دوشونمك ایجاب ایدردی .

« چرقوونا » رجعت لیله‌سندن صكره حس اولنه‌جق درجه‌ده صاغه طوغری تبدیل استقامت ایتدك . روسلره هجوم ایچون تكمیل قوای موجوده‌یی طوپلو بولندیرمق لزوم قطعی تحتنده بولندیغنی عاقبت سردارده اكلادی .

بومقصد ایله « لوم » اوزرنده كائن « یوان چفتلك » ده بتون پیاده فرقه‌لرینی جمع ایتدی . بوخصوصده شایان دقت اولان شی شوكه سلفلری زماننده اولدیغی كبی محمد علی پاشانك قومانداسی آلتنده دخی اردو هپ فرقه‌لردن مركب بولنیوردی . . . . . قول اردو هیچ موضوع بحث اولمایوردی .

معهذا « بلوم » ك بوخصوصده « سوق‌الجیش » نده نه‌دیدیكنی دیكلیه‌لم : « هر صنف عسكردن كافی برمقداری محتوی اوله‌رق قوای موجوده‌سی مهم بریكون تشكیل ایدن قول اردو بیوك بر قوهٔ مقاومتی حائز اولدیغی كبی منفرداً اجرای حركات ایچون نه‌لازم ایسه جمله‌سنه مالكدر . تشكلاتی اعتباریله قول‌اردو برجزؤ تامدر ؛ یعنی اونی تركیب ایدن عناصرك هربرینك هیئت عمومیه‌ده برغایهٔ معینه‌سی اولوب برارزوی منفرده هركس اطاعت ایتمكده‌در . »

صوك محاربه‌دن بری بونجه سنه‌لر مرور ایلدیكی حالده هنوز اردومزجه قول اردو ترتیباتی اصولك وضع اولنمامش اولمه‌سی شایان اسفدر .

اواقشام افق آتشلر ایچنده ایدی . اویله برغروب که ، خوارقه معتقد اولان بعض عقوله اجرای تأثیر ایله اونلره برطاقم معنالر افهام ایدییور.

تکمیل فرقه‌لر درت کوشه‌لی کوچك برمحلده اجتماع ایتمش ایدی . قهرمان عسکریمز بتون کیجه آچیقده بکله‌دی .

بو اجتماع کوننك یورغونلقلری حددن افزون ایدی . بن کنج یاشمك اویقوسیله درین درین اویویوردم . . . دیرکن نصف‌اللیله طوغری سردار طرفندن کلوب بنی اویاندیردیلر .

بش دقیقه صکره چادرینه کیردیکمده کوچك ماصه‌سنه اکلمش اولدیغی حالده ، مشارالیهك برچوجوق کبی هیچقیرمقده اولدیغنی کوردم ! بوبیچاره مشیرك جبهه‌سنه اواثناده عارض اولان حال طوری هیچ بروقت اونوتمایه‌جغم . عادتا طانمایه‌جق برحاله کلمش ایدی . بوجسور وغیور عسکر برقاچ دقیقه ظرفنده سیماجه اوقدر تبدل ایتمشدی ! . .

بکا ظرفی آچلمش ، بوروشمش برتحریرات اوزاتدی . بونی اوقودیغمده یأس عظیمنك سببنی اکلادم: ارادۀ شاهانه مشارالیهك یرینه شبقه جلادی رقیبی سلیمان پاشانك سردار تعیین ایدلدیکنی متضمن ایدی ! نه‌مدهش مجازات! باش قوماندانلقدن عزل، یرینه‌ده رقیبی تعیین ! . . . محمد علی پاشا قورشونه دیزلمش ویاخود آصلمش اولسه اوقدر تحملکذار برالم حس ایتمزدی . پك پك آز کیمسه حیاتلرنده بودرجه الیم برکیجه کچیره‌جکلردر ! . .

بکا برپدر کبی لطف ایله معامله ایدن قوماندانمی پك سور ایدم . حقیقته اولان مفتونیت عظیمه‌م حسبیله بواثرده مشارالیهك قوماندا اصولنی تنقیده مجبوریتمدن طولایی پك متأسفم . لکن ایی معاونت کورمکسزین ایی ایشلر یاپه‌جق اولان ایی جنرال کیمدر ؟ . . مقتدر

برارکان حربیه ایله برسفره کیریشن جنراللر نه قدر بختیاردر !

پرنس دوهوهنلوهه « سوق الجیشه متعلق مکتوبات » اثرنده دییورکه : « ایشلرك سریع وقطعی برصورتده اجراسی، سوق الجیشه تأثیرایدر. ارکان حربیهٔ عمومیه نك اصول ترتیب وتنظیمی سوق الجیشك مهم برعاملیدر .. »

محمدعلی پاشا نابدایتدن ، ارکان حربیهٔ عمومیه نك تشکیلات اسف انکیزینه قربان اولمش ایدی. مشکل بردقیقه ده باش قوماندانلغی درعهده ایدن ومتبدل ، ضعیف برمزاجده بولنسان مشارالیه غیور وفقط جاهل برمعیته چاتدی . پوصله سز ، قلاغوزسز اولدیغی حالده حتی الندن طوغری برخریطه بولنمایه رق (استعمال ایتدیکمز بتون خریطه لر آزچوق خطاآلود ایدی) بك آجینه جق احوال وشرائط داخلنده ، وطنك مقدراتنی حامل اولان کمینك اداره سنی درعهده ایتدی !.

شمدی ده آیسز ، ییلدیزسز برکیجه نك قاراکلقلرینه طالمش اولدیغی حالده تهدید آمیز ایری طالغه لردن بشقه برشی کوره میوروکوکده پاتلامغه مهیا بربورایه مشابه اولان خلقك صیزلدیسندن غیری برشی ایشتمه یوردی ! . . . . .

شمدی ده بومشئوم کیجه ده رنج والمندن تباه وجمله مزك حصه یاب اولمقلغمز ایجاب ایدن عذاب وجدانینك تکمیل ثقلتنی یالکز کندیسی حامل اولدیغی حالده یوره کنی کمیرن درد والمدن خراب اولمش، کونشدن یانمش چهره سنك طوانجه ایری خونین کوزیاشلری آقمقده ایدی...

پاشا اونیفورمه سنی لابس دکل ایدی. دها ای تنفس ایده بیلمك ایچون ییرتمش اولدیغی کوملکنك آره لغندن کوکسی — صانکه اوزرینه بریاقی قونمش کبی — قیپ قیرمزی کوزوکیوردی. بیچاره یأس وفتور عظیمی ایچنده اوقدر ده کبشمشدی .. بیچاره آدم هپ اللریمی صیقه رق تهمتلی اولدیغنی واولمك ایسته دیکنی سویلیوردی ...

بردوزی‌یه شوسوزلری تکرار ایدوب طورییوردی : « هیهات!
بکا اولان امنیت واعتمادلرینه اوقدر لیاقتسزلك کوستردیکم پادشاهمزه ،
قوماندان عالیمزه نه‌جواب ویره‌جکم ؟.. عطالتمك وموفقیتسزلکمك
معناسنی کوزلرمده تحری ایده‌جك اولانلرك انظـارینه نصل تحمل
ایده‌جکم ؟.. سکا تودیع ایدلمش اولان (١٠٠,٠٠٠) قهرمان ایله
نه ایشـلر یاپدك دیه بکا سوأل ایدنلره نه‌درلو مقابله ایده‌جکم ؟.. نصل
دیه بیلیرم که بنی براقکز ، یارین ، محقق یارین هجوم ایده‌جکم ....
هیهات ! پك حس ایدییورم‌که آله‌جغم جواب شودر: چکمش اوله ! »

چادرده حکمفرما اولان بوعذاب واله بن‌ده پك عمیق ، صمیمی
صورتده اشتراك ایدییوردم . مشارالیهه المدن کلدیکی قدر تسلی‌ویرمکه
چالیشیوردم ؛ بتون بار مسئولیتك البته کندیسـنه یوکلنمه‌یه‌جکنی
سـویلیوردم . قناعت وجدانیه‌م اووقت بوص کزده ایدی ، حالاده
بویله‌در . زیرا بوکون عمومیتله بیلیورزکه سرداری شـاشیردان ،
حریتنی حصر وتضییق ایدن اك زیاده سلیمان پاشـا ایله حامیلریدر ؛
نته‌کیم تولید ایتدکلری حرصلر، طمعلرایله، تخمنی اکدکلری انتریقه‌لر
ایله تکمیل سفری‌ورطه‌یه دوشورن‌ینه اوسرای‌خلقیدر؛ بوخصوصده
دها زیاده اجالهٔ قلمدن حیا ایدییورم . بومدهش کیجه‌ده واصـل
اولان تحریراتدن یالکز سردار ، سرکاتبی ، برده بن خبردارایدك .

اوقدر ارزو ایتدیکی تعرض امیدیله یاتمش‌اولان اردو ، اویاندیغنده
سردارندن محروم قالدیغنی وصـولتنه یکیدن توقف عارض اولدیغنی
اوکره‌نه‌جکدی . . . . . . ؛ لکن او ، شـمدی اویویور ، چاتلمش
سلاحلرینك آرقه‌سندن یکدیکرینه ندا ایدن نوتجیلرك سـسندن‌بشقه
هیـچ برشی ایشیدلمه‌یوردی .

بك کیچ اوله‌رق اتخاذ ایتدیکی قرار ایله ترددات الیمهٔ سابقه‌سنی
تلافی ایتمسی محتمل بولنمش‌اولان بیچاره سردار آغلامقده دوام ایتدیکی

حالده ، قوماندانلغی ترك ایتمه‌دن اول بنم ایچون برشی یاپدیغنی ایسته‌یوب ایسته‌مه‌دیكمی صوردی . كندیسندن مصر فرقه‌سنك نزدینه مأموراً كیتمكلكمه دائر وبركون اولكی تاریخ ایله مورخ برامرنامه ایستدم ؛ زیرا سلیمان پاشانك امری تحتنده ایفای خدمت ایتدیكمی ایسته‌مه‌یوردم .

قوماندانمه ایراث ضرر ایچون اوقدر شیلر یاپمش اولان اوجنرالك وصولنده اوراده حاضر بولنمامق ایچون بوامرنامه‌یی بالاستصحاب صباح قراكلغنده اردوكاهی ترك ایتدم . « هزارغراد » ه طوغری بیوك یولدن آتمی قوشدیره‌رق كیدركن ... بريول كوشه‌سنده ناكاه ، قاچندیغم آدمله رو برو كلدك ...

برابرنده هیچ برمحافظ عسكر بولنمایان بیاغی بركوی آرابه‌سنك رؤیتی ، ابتدای امرده بكا اردویه كیدن عادی بریولجی‌یه تصادف ایتدیكمی ظن ایتدیرمشدی . فی‌الواقع سلیمان پاشایی طانیمق شرفندن محروم بولنیوردم ؛ كندیسنك‌ده شكل وقیافتی اوقدر مسكینانه ایدی كه نیجه آیلردنبری بیكلرجه بیچاركانی « سوه‌تی نیقولا » یه هجومه سوق ایدن ، فقط « سوه‌تی نیقولا » یه چیقمنی هیچ بروقت خاطرندن كچیرمه‌ین ـ بومحققدر ـ خونخوار آدمك قارشیسنده بولندیغم هیچ بروقت خاطرمه كله‌یه‌جكدی .....

آرابه طوردی . مشیرك یاوری ، ـ كه مؤخراً طوپخانه مشیری اوله‌رق بودولته بلكه سلیمان پاشادن زیاده فنالق ایدن ذكی پاشا ایدی ـ برده‌ایمه كلكمی ویناشمقلغمی اشارت ایتدی . هرنصلسه بنی اوراده طانیمش اولان سلیمان پاشا نره‌یه كیتمكده اولدیغمی صوردی . سردار سابقك مقدم تاریخ ایله مؤرخ اولان امرنامه‌سنی كوستردم .

دوداقلرنده برزهرخند بلیردی ؛ بو نكله كندیسندن فرار ایتدیكمی اشراب ایتمك ایسته‌یوردی . ظن ایدییوردم كه كوزلرم ، كندیسی ایچون

نفسمده حس ایتدیکم نفرتی تکذیبه قوت بوله‌مادیلر . برخریطه آچوب فرقه‌لرمزك نره‌ده بولندیغنی بکاصوردی . سانی طرفندن انتخاب اولنان نقطهٔ اجتماعی وایلری طوغری حرکت ایچون اتخاذ اولنان قراری کندیسنه‌ارائه ایله‌دم . دوداقلرنده‌یکیدن اعتمادسزلغی ایما ایدن غرضکارانه برتبسم بلیردی و آربه‌سنه بینوب نابدید اولدی .

محمدعلی پاشانك عزلی ویرینه سلیمان پاشانك تعیینی اردولرمزك وضعیت سوق‌الجیشیه‌لرنده هیچ برتبدل حصوله کتیرمه‌دیلر : مانوره یاپمامغه وموقعنی تعدیل وتصحیح ایتمه‌مکه قرار ویرمش اولان « پلونه » ؛ « سوه‌تی نیقولا » اوکوزنی بوینوزلرندن یاقالامق ارزوسنده اصرار ایدن . « شبقه » ؛ ایستر محمدعلی پاشا ، ایستر سلیمان پاشا طرفندن قوماندا ایدلسون ، تعرض رولنی اجرایه غیرمقتدر « لوم » اردوسی اصلا وضعیتلرینی تبدیل وتصحیح ایتمه‌یورلردی .

انسانلر نه‌قدر دکیشیرسه دکیشسون خطالرینه باقی ایدی !

شایان دقت برکیفیتدرکه بواحوال وشرائط ایچنده انجق برفکر حکم سوریبور ، دارالحرب اوزرنده یالکز براندیشه پرواز ایدییور : « پلونه‌نك محوواضمحلالنه‌انتظار » . دها زیاده جالب دقت برحالده شوکه کرك بزم طرفدن وکرك « شبقه » جهتندن هیچ برمانوره اجرا ایدلمدیکی ، اشتراك مساعی مفقود اولدیغی جهتله ـ « پلونه » اردوسنی محوایتمك ، مقصد اصلیلرینی یکیدن تعقیب ایتملرینی منع ایلیه‌بیله‌جك یکانه مانعه‌یی اورته‌دن قالدیرمق خصوصنده ـ بتون عطالتمز ایله روسلره معاونت ایدن بزعثمانلیلر ایدك .

محمد علی پاشانك یرینه کچن سلیمان پاشا ، مشارالیهدن زیاده نیکبخت اوله‌جق دکلدی . حتی « لوم » ایله « یانتره » اره‌سنده « مچقه » ده کندی قوتندن پك دون بردشمنله ، آچیق زمینده وقوع بولان برمصادمه‌ده غراندوقدن ایی بردرس آلدی .

بومصادمه‌ده کلی ضایعات ایله کری پوسکورتلدکدن صکره وقتیله اوقدر شدتلی مؤاخذه ایتمش اولدیغی خطوطك عینی کلوب تکرار اشغال ومحمد علی پاشایی سقوط ایتدیرمك ایچون سبب کوسترمش بولندیغی عینی قواعد عطالت وبطائتی قبول واتخاذ ایلدی . . . .

یوقاریده عرض ایتدیکمز اسبابدن طولایی روسلر کندیسنی تعقیب ایتمدیلر . چاروچ ، عثمانلیلرك تعرضلرینی موفقیته اقتران ایتدیرمامکله ، وظیفهٔ مخصوصه‌سنی تماميله ایفا ایتمش بولنیوردی . بردها موضوع بحث ایتمیه‌جکم بو « لوم » اردوسنی ترك ایتمدن اول « ژومینی » ایله برابر شومطالعه‌یی ایراده محل واردر : « اوفاق تفك برطاقم مصادمه‌لردن بشقه محاربه وقوع بولمقسزین ، صرف حرکات سوق‌الجیشیه ایله محواولمش نه قدر اردولر کورلمشدر ! . . »

« سوق‌الجیش » کلمه‌سنك روحنه اطلاع ایده‌میانلر « ژومینی » نك مطالعه‌سنك « لوم » حرکاتنه وجه تطبیقنی ادراك ایده‌مزلر . معهذا بومطالعه‌یی بوراده ایراد ایتمه‌نك تام صره‌سیدر .

بز ، یالکز خصممزك تدابیر واجراآتیله محاربه‌یی غائب ایتمدك ؛ الك زیاده ، قواعد سوق‌الجیشیه‌یه موافق حرکت ایتمدیکمز ایچوندرکه مغلوب اولدق . بونقطه‌یه دقت لازمدر .

قوتلرمزك کلیتنی دشمن اردوسنك مجرد برقسمی اوزرینه سوق ایتمك خصوصی هیچ بروقت موضوع بحث اولمدی . بونك نتیجه‌سی اوله‌رق محاربه ، بیوك وقطعی محاربه اصلا وقوع بولمادی . (١٨٧٧) حزیرانك نهایتنده باشلایان و (١٨٧٨) کانون ثانیسنده ختام بولان اشبو سفرده پلونه نککیلرندن بشقه هیچ برجنك کونی یوقدر . سلیمان پاشانك « فلبه » ده محو واضمحلالی مستثنا

اولدیغی حالده بتون دیگر محـاربات ، ایکی مخاصم اردوجـه هیچ برقیمت سـوق‌الجیشیه وتعبیة‌الجیشیه‌یی حائز اولمایان برطاقم جزئی مصادماتدن عبارتدر .

ایکی یوز اون بش کون امتداد ایدن تکمیل سفر اثنا ـسنده — پلونه مستثنا اوله‌رق ونقط تعرضی استکشافات داخل حساب ایدیله‌رك — طوپی طوپی اون بش کون حرب ایدلدی ! . . . .

بوعطالت اورته‌سنده هرایکی طرفدن وقتجه پك بیوك ضیاعلر وقوع بولدی . انکلیزلرك « وقت نقددر » مثل مشهوری هیچ نظراعتبـاره آلنمیور ، هیچ برطرف ساحل سلامته وصول ایچون یوزمکه چاپالامیور ایدی ... ایکی طرف‌ده اوفاق‌تفك انقاضه صاریلوب طوریبوردی ....

وقت گچیور ! تعرض ایتمك ایچـون کندیلرنده اقتدار حس ایتمیورلر ؛ مواقعه ، نقاط جغرافیه‌یه ، مستحکم اردوکاهلره یاپیشوب یکدیگرینی متعاقب محواولمغه انتظار ایدییورلر....

مواقعمی ؟

دنیانك الك‌ایی موقع عسکریسی « سوق‌الجیش مانوره‌سی »در .

لکن روس‌ورومانیا اردولرینك مکررهجوملرینه بش آی‌مقاومت ایدن کوچوك پلونه اردوسنك ثبات ومتانتنه — خطایای سوق‌ـ الجیشه‌ـنی برطرفه‌براقه‌رق — نصل حیران‌اولمایه‌لم ؛ وهیچ برمقصد معینه‌مستند بولنمایه‌رق، محض ضیاع‌اولمق اوزره تلف وتباه ایتدیکمز بواوزون کونلر ، هفته‌لر ، آیلر ظرفنده اجراسی ممکن شیلری دوشونه‌رك محمدعلی‌پاشا ایله‌برابر نصل اغلامایه‌لم ؟.. بیچاره محمد علی پاشا بتون بونلری اکلادی ؛ لکن براز کچ . یوقاریده کوردیکمز وجهله بوندن طولایی یوره‌کنده بربارگران حس ایدییـور ایدی . لکن محاربه‌نك نهایتـنده عذاب وجدانی‌یه دوچار اولمقدن ایسه،

« بدایت » نده سوق‌الجیشجه اصابت نظره مالك اوملرینی استقبال قوماندانلرمزه توصیه ایدییورم .

لکن بو اصابت نظر ، مخاصماته کیریشیلوبده ملتك اقبال وطالعی تهلکه‌ده بولندیغی اثناده احراز ایدلمك ایجاب ایدر دییه اعتقاد ایتمك خطای محضدر . اولدن ، اثنای صلحده‌درکه قومانده ایتمك صنعتنده کسب ملکه ایتمك لازمدر .

« فن سوق‌الجیش قواعدینه متعلق تدابیره کسب وقوف ایتمکه چالیشمه‌تسزین واونلری خریطه اوزرنده کرك اعتباری محاربات فرضیه‌لرله وکرك بیوك جنراللرك حرکات مشهورهٔ عسکریه‌لرینه کندی کندینه بالتطبیق مفکره‌یی ایجه تمرین ایتدیرمکسزین ، مجرد آنلری حافظه‌یه یرلشدیرمکله اکتفا اولنورسه قواعد مذکوره‌نك تعلمندن ثمرات نافعه اقتطاف اولنه‌ماز . انجق بو قبیل تمرینات سایه‌سنده سوق‌الجیشجه سریع ومطمئنانه برنفوذ نظر اکتسابی ممکن اوله‌بیلیر . بوده برجنرال ایچون اك قیمتدار برمزیت اولوب اونسز دنیانك اك کوزل نظریه‌لرینی موقع تطبیقه قویمق ممکن دکلدر . » [١]

یوقاریده بیرده‌دیمش ایدك که ، سلطان عبدالعزیزك زمان سلطنتنده آنجق بربیوك مانوره‌نك اجرا ایدلدیکی خاطرلانیور . اشبو مانورده خاقان مشار الیه ایله مشیرلر ، جنراللرجملهٔ حاضر بولنمشلر ایمش .

بو ، بزه اثبات ایدییور که اردو امراسنك تربیهٔ حربیه‌لری وسوق‌الجیشجه نفوذ نظرلری تمامیله اهمال ایدلمش ایدی . حکومتك اهتماماتی مجرد تجهیزات عسکریه‌یه مصروف ایدی . واودورك بخش ایلدیکی ادوات حربیه سایه‌سنده‌درکه روسلره غلبه احتمالی حربك نهایتنه قدر دوام ایتمشدر .

---

[١] ژومینی

بو تجهیزات حقیقةً مکمل ایدی: اونك اوغورنده برچوق پاره‌لر صرف ایدلدی؛ اونك سایه‌سنده خیلی کشی زنکین اولدی. فقط هر جهتدن مکمل ایدی. بر برینی ولی ایدن کرید اختلاللری، «قره‌طاغ» محارباتی، و بونی تعقیب ایدن «هرسك» غائله‌سیله «صربستان» محاربه‌سی عسکرمزك و قوماندانلرمزك مزیات قدیمهٔ عسکریه‌لرینی، جنکاورلکلرینی محافظه وادامه ایلمشیدی. آنجق بونلر، عادی بر تمرین قبیلندن اولوب حرب جسیم ایچون کافی بر ادمان دکل ایدی.

« فردریق » ك ، « ناپولئون » ك ، « قلاوزویچ » ك ، « دومولتکه » نك ، « فون درغولچ » ك و محاربه‌یی ایی اکلامش اولان سائر بالجمله رجال عسکریه‌نك وضع ایتدکلری قواعده نظراً بیوك محاربه‌نك سوقیاتیله، طاغ محارباتی ایله هیچ علاقه و مناسباتی یوقدر. بوصکره کیلره ساده‌جه « بیوك مقیاس اوزره جاندارمه‌لق » نظریه‌باقمق اقتضا ایدر. اوته‌کی ایله یکانه مناسبتلری تعبیة الجیشك اوینادیغی رولدن عبارتدر . لکن تعبیة الجیش قارغاشالقلرده ، سوقاق عربده‌لرنده دخی بررول ایفا ایدییور ؟.. بونك صنعت حربدن معدود اولدیغنی هیچ بر وقت قبول ایده‌میز !

بوندن شو نتیجه چیقار که برجنرال اختلالرده ، قارغاشالقلرده ، محاربات داخلیه‌ده ، طاغ غوغالرنده حاضر بولنمش اولمغله حقنده نه ایی نه فنا برحکم ویریله‌من .

— فلان جنرال ایمیدر ؟

— اولا بکا سویلرسکزکه بوجنرال قوماندانلق وظیفه‌سنده بولنمشمی، بولنمشسه هانکی عسکره قوماندا ایتمش، دائما چالیشیورمی، چالیشمشمی، سوق الجیش خصوصنده نفوذ نظرینی تمرین ایتمکه فرصتیاب اولدیمی ، صحتی یرنده‌می، محاربه‌نك « تکمیل » یورغونلقلرینه تحمل

ایده بیلیورمی ، وبالخصوص مسلکه مراقی وارمی ، عسکرلکه پرستش درجه‌سنده برمیل ومحبتی وارمی ؟

هرضابط ، برکون قوماندانلغه مستحق اولمق ایچون بومسلکی اشتیاق ایله سومه‌لی !

محاربهٔ زائله‌نك بزه ویردیکی مدهش وعظیم درس انتباهه رغماً حالا بعض ضابطلرمز مسلکلریله هیچ اشتغال ایتمیورلر. یالکز اشتغال ایتمامکله قالمه‌یورلر ، اشتغال ایدنلره فائق اولدقلرینی‌ده ادعاایدییورلر!

شونی جداً اوکرنمك ایستیورم‌که برفن ، برصنعت آك بیوك برمشغله اتخاذ اولنمازسه ، اونك تطبیقاتیله هروقت توغل ایدلمزسه او فنی ، اوصنعتی اوکرنمك نصل ممکن اولور ؟ جدی برصورتده چالیشانلر وفنون عسکریه‌نك تطبیقاتیله اشتغال ایدنلر ارەسندەیالکز السنهٔ غربیه‌دن برینه آشنا اولانلر مسلکلرنده ترقی ایده‌بیلورلر . زیرا فرانسزجه‌دن والمانجه‌دن ترکجه‌یه ترجمه ایدلمش اولان آثار عسکریه معدوددر . کتب فنیه‌نك ترجمه‌سی کوچ وبطیدر . ذاتاً بر « ضابط » ك بونامه مستحق اولمق ایچون بیلمسی لازم کلان بالجمله شیلرك ترجمه‌سی نصل ممکن اوله‌بیلور ؟ ترقیات عسکریه‌نك حرکتی تا بیوك فرەدریقدن تعقیب ایتمك ایجاب ایده‌جك . یالکز بوقدر کافی اوله‌ماز . اسفار سابقه وجدیده‌نك باشلیجه حادثاتی درخاطر ایتمکسزین، فن سوق‌الجیشی‌یی لائقیله بیلمك ومحاربه‌نك هرحالی ایچون برچاره حاضرلامش اولمق ممکن دکلدر .....

بوحالده اوروپانك عسکری برلسانی اوکرنمك نفس‌الامره دها موافقدر : فرانسزجه‌یی ویاخود آلمانجه‌یی . ذاتاً مکاتب عسکریه‌ده بویله‌یاپیورلر. لکن بولسانلرك دها جدی تحصیل اولنمسی تمنی‌اولنور. وبرده شمدی‌بزم اردوده غایت یاکلش بعض مطالعه ومحاکمه‌لر جریان ایدییور : فرانسزجه‌یی لایق‌وجه‌ایله اکلامیوب یالکز آلمانجه یازیلان

کتابلری مطالعه ایدنلر بونلردن بشقه ودها مکمل برشی اولهماز فکرنده بولنیورلرکه بو ، فرانسز محررین عسکریه‌سنك آثارینی ایوجه مطالعه ایتمامش اولملرندن ایلری کلیور. هرحالده آلمانلربیله بوخصوصده فرانسزلری اویله محاکمه ایتمیورلر. شوراسی درکاردرکه بولسانلردن بریسنی تعمیق ایتمکله یالکز علوم وفنون عسکریه‌دکل بلکه ایی بر تربیهٔ عسکریه دخی اکتساب اولنور .

شونی‌ده اونوتمایه‌لم که قوماندانلغه تعیین اولنه‌جق آدملر خصوصی صورتده تدقیقات وتتبعاتده بولنمش اولملیدرلر . حربیه ناظرینی ، تشکیلات وتنسیقات وضع واجرا ایدن برکیمسه‌یی اردو قوماندانیله اصلا قیاس ایتماملیدر . تفنك ایله آوجی آره‌سنده نه‌قدر فرق وارسه حربیه ناظری ایله سردار آره‌سنده‌ده اوقدر تفاوت واردر . سلاح ایله سلاح اندازی بربرینه قارشدیرمایه‌لم .

سردار ، یاریش ایچون برخالص جنس آتدر . اونی اومنیبوسه قوشماملی . بوکا مقابل برناظری ، تنسیقات وتشکیلات ایله اشتغال ایدن براداره مأمورینی اردو قوماندانلغه تعیین ایتمك ، ایی براچفتچی آتنی « اپسوم » یاریشنه کوندرمك کبیدر [١] .

مع هذا برسردار اکرچینی زمانده ایی برناظر ، ایی براداره مأموری ایسه فنعم المطلوب ؛ لکن سردارك کندیسنده وماضیسنده آرایه‌جغمز مزیات بونلر دکلدر .

ایمدی محمد علی پاشاده داخل اولدیغی حالده بیوك پاشالرمزك هیچ بری بو محاربه‌دن اول اصولی دائره‌سنده و فأ قوماندا ایتمامشلردی، دیه ادعا ایده بیلورز . هیچ بریسی متقن اولان نسبت داخلنده صنوف ثلثه‌دن مرکب براردویی سوق واداره ایتمامش ایدی. هیچ بریسنك بربرینه مربوط برقاچ قسم کلی‌یه «برمقصد سوق الجیشی»

---

[١] « اپسوم » انکلتره‌نك اك بیوك ومهم آت یاریشیدر .

ایله مانوره اجرا ایتدیردیکی یوق ایدی . کیمیسی جهالت عوامك اختراعکردهسی اولان مصاللر ایله ، کیمسی بر شجاعت فوق‌العاده شهرتیله، کیمیسی اقتدارسزلغنی ستر ایدن حقیقی بر ذکا ایله، بعضیسیده زمانه رجال متنفذه‌سنك حمایه‌سنك بخش ایتدیکی نفوذ واعتبارمشئوم ایله اردویه کلیرلر ایدی ....

حرکات سوق‌الجیشیه بو چشید جنراللر ایله موفقیته اقتران ایده‌جك دکلدی. بوکون « فون‌درغولچ » ك طلبه‌سندن ویاخود مشارالیهك وضع ایتدیکی اساسلر اوزرینه تحصیل کورمش ضابطلردن مرکب کزیده بر هیئت ضابطانمز وارکه، استقبالده امرامزك، (١٨٧٧-١٨٧٨) ده ارتکاب اولنان خطایای عظیمه‌یی بزه اونوتدیره بیله‌جکلرینی مأمول ایتدیرمکده‌در.

بن رأس کارده ایلری کورمکله مسعود ومفتخر اوله‌جغم ؛ بن، که ایش باشنده فنالری کوردیدم، هرنه‌قدر فرانسه‌ده فرانسز معلملری طرفندن تربیه ایدلمش ایسه‌مده المان معلملرك تربیه کرده‌سی اولان ارقداشلرمك مزیاتی تقدیر وکندیلریله تشریك مساعی ایچون هیچ بر اعتقاد باطلم یوقدر . ایستر فرانسز ایستر آلمان ، اصوللرك هپسی بردر . مقصد، اونلری حسن‌تطبیق ایده بیلمکدر . «ایش بونده‌در»

مملکتمزده بعض کره بکا شو سؤالی صوردیلر :

— فرانسزلر ایله آلمانلر حقنده فکریکز نه‌در ؟

— فکرم شوکه فرانسزلر فرانسز ، آلمانلرده آلماندر .

— اوت، لکن ایکیسندن هانکیسنی تقلید ایتملی‌یز ؟

— هرایکیسنیده ...

معمافیه بز نه فرانسز نه‌ده آلمان اوله‌مایز واولمامالی‌یز ، عثمانلی قاله‌لم ؛ لکن اونلرده کوره‌جکمز أیی ومفید شیلری آله‌لم ، اونلرك سویهٔ عرفانه چیقمغه وار قوتمزله چالیشه‌لم ؛ فقط بر دقیقه فوت ایتمیه‌لم ...... ، زیرا صکره ایش ایشدن کچمش اولور !

اون ایکنجی باب

اوچنجی پلونه محاربه‌سی

ابدیاً «پلونه» ده حرکتسز قالمه‌سنك آرزو ایدلدیکنی، کندیسنك
ترك ایدلدیکنی اکلامش اولان عثمان پاشا اغستوس نهایتلرینه طوغری،
برحرکت تعرضیه‌یه قراروی‌روب اجراسنه تشبث ایلدیسه‌ده آیك (۳۱)
نده مغلوب اوله‌رق برده‌ا خاطرلامامق اوزره فکر تعرضی اونوتدی.
بوندن فضله اوله‌رق، اوصره‌ده « سقوبه‌له‌ف» و«ایررتینسکی» طرفندن
«لوفچه»نك ضبط واستیلاسی، «شبقه» اردوسیله اولان ضعیف مواصلاته‌ده.
صوك ضربه اولدی. بونکله برابر، شو حادثه‌دن صوکره بیله پلونه‌نك
صحنهٔ خونیننده مخاصمینك طوپ وتفك مرمیاتنك، سونکو، سینه
مهاجمات ومصادماتنك بر جسارت معندانه ایله آرتدیغنی کوره‌جکز.
برده، برده اودور پرغرائبده شجیع ضابطلرمزك مدافعه موقعلرینی
خاق وایجادده‌کی مهارت فوق‌العاده‌لرینی، دلاور عسکرلرمزك حاکم
اولدقلری زمینی بازوی شجاعتلریله صارصدقلرینی، ارسلانلر کبی حرب
ایتدکلرینی کوره‌جکز. اوت! او، اقتدار بشرك فوقنده اوله‌رق موقع
فعله قونیلان اجراآت عظیمه‌یی نظر حیرت ایله کوره‌جکز!

شونی‌ده متأثرانه کوره‌جکز که، مدت مدافعه‌یی تدریجاً اوزاتمغه
جهد ایتدیکمز قدر، اوحال تدافعیدن قورتلق امیدینی تنقیص ایله‌مشزدر.
مقاومت وثباتمزك شان وشرفی تزاید وتعالی ایتدکجه، اومقاومتك
امتدادی یوزندن موفقیت احتمالی تناقص ایله‌مشدر...

عثمان پاشانك توقفی التزام ایدرك تعرضه قالقشمامسی، روس
اردوسی قوماندانانغنك اکمکنه یاغ سورمك کبی اولیوردی!..
غراندوق نیقولانك ارکان حربیه‌سی، پلونه‌نك برنجی وایکنجی

غالبیتدن صکره تورکلرك ارکان حربیه‌سی طرفندن تعقیبه، تعرضه، تبدیل وضعیته دائر ادنا برتشبث مشاهده ایتمدیکندن قلبنده مدار تسلی واطمئنان برحضور وراحت حاصل ایتمشدی.

یازمغی بر آز جرأتله تعهد ایلدیکم شوسوق الجیش درسی، پلونه‌یه عائد تفصیلات مکمله‌یی حاوی اولمامقله برابر، اوچنجی پلونه محاربه‌سی حقنده میرالای «فون لارلارسکی»نك برقاچ فقره‌سنی دها ذکر ایتمکی مفید کوربیورم.

امدی اوچ منطقه داخلنده اشغال ایدلمش اولان اوچ موقع سوق الجیشینك، نقاط جغرافیه‌یه نسبةً تبدلاته اوغرامامش اولدقلرینی نظر تأمله المق الزمدر. بواوچ نقطه‌دن متشکل سوق الجیش مثلثی، ینه او روسلرك عین حرکتلریله، بزمکیلرك عین خطالریله مشحون اولمقدن قورتیله‌مامشدی.

شوکادقت ایتملی‌که، روسلرك، مانوره خطنه نسبةً مانوره جبهه‌لری یوقدی؛ «راده‌چکی» بویله برجبهه‌یی اشغال ایده‌مزدی. ایلولك صوکلرینه طوغری عثمان پاشانك (پلونه) ایچنده، ارتق اطراف اربعه‌سندن ایچه قوشادلمش اوله‌سی، ترازویی روسلر طرفنه میل ایتدیرمشدر. اوتاریخه قدر حتی برقاچ آی کچدیکی حالده نه عثمانلی اردولری یرلرندن قیملدانه‌بلدیلر، نه روسلر برآدیم ایلری تجاوزه مقتدر اوله بیلمشلردر. بونك سببی واردی:

زیراجنرال «قریدنه‌ر» و «شیلدر شولدنه‌ر» چاروپچك شرق جناح منفرزه‌سی کبی، جناح منفرزه‌لرینك روانی حرفیاً افاده‌دوام ایده‌جکلرینه عثمان پاشا اوزرینه تعرض ایتمك خطاسنده بولنمشلردی. حال بوکه روسلر ایچون (پلونه) ده‌کی عثمان پاشادن قورتیله‌نك بشقه چاره‌لری وارایدی: اکر روسلر، مهاجمهٔ مصرانه‌لریله عثمان پاشایی مقاومته، ثباته مجبور ایتمیوبده

يالكز قارشوسنده مدافعه موقعلری اشغال ایتمش اولسه‌لردی ، کندیلری ایچون « پلونه » غائله‌سی وجود بولمایه‌جقدی . بو حالده روسلر ، یالکز قوشاتمه حرکتنی بتیرمك ایستیورلردی !.. بو ایسه بیهوده ایدی . روسلر یوق یره دهشت وتهور کوسترمکده دوام ایتدیلر . طوپلرینی بالخاصه صولده‌کی یشیل طاغلر (پلونه‌نك جنوب غربیسنده واقع استحکاملرك قوس دائره‌لری) اوزرینه شدتله استعمال ایتدیلر . روسلر صرف ایدیله‌جك قوتك اوجهته اولمه‌سنی مناسب کورمشلردی . عثمان پاشانی مانوره ایله دکل ، قوتله دەویرمك هوسندن فراغت ایده‌میورلردی ...

روسلرك کنج جسور جنراللری ، بودفعه ، کچن ایکی دفعه‌لر کبی حرکته تنزل ایتمیه‌جکلردی !.... فقط هزیمتلری پك قانلی اولدی : (٢٢) بیك عسکرلری محاربه‌دن خارج قالدی . « سقوبه‌له‌ف » اردوسنده موجوددن (١٠٠ ده ٤٠) تلفات وارایدی .

بوپك کوزل ، لکن عبث برهجوم ایدی . روس پیاده‌سنك (کریشنا) علیهنه وقوع بولان جرأتلی هجوملرینه مماثل برهجوم دها تخیل ایدیله‌مز . فقط نه‌یه یارار ؟..

صاغ جناحده رومانیالیلر ، بیوك جسارت کوستروب موفق اولمشلر ، اومشهور « غریویچا » طابیه‌سنی ضبط ایدرك روسلرك یاردمیله محافظه بیله ایتمشلردی . بو آنه قدر هیچ برمزیت عسکریه‌یه مالك اولدیغی تصدیق اولنمیان بوقوم ، پلونه محاربه‌لرنده بیوك مزیت کوستردی وروسلره عظیم خدمتده بولندی ...

روس مرکزندن ، — بزم آی طابیه‌لرمزك مرکزندن ایدیلان مکمل مقابله‌لر اوزرینه — دها آچیق اجرا ایدیلن تعرضلر ، ایکی اولکی مغلوبیتلرك الجاآتیله عین سببلر نتیجه‌سی اوله‌رق انهزامه منقلب اولیویردی . روسلرك بوزغونلغی ، عثمان پاشایه صاغ جناحنی تقویه ایدوب « سقوبه‌له‌ف » ك یاننی چویرمك زماننی قزاندیردی .

بومدهش طوپچی محاربه‌سنك دوام ایتدیکی بش، کون ظرفنده روسلرله رومانیالیلرك مغلوبیتلری برهزیمت کلیه‌شکلنی آلمق رنکنی کوستردی .... بوسطرلردن صوکره حکایهٔ وقایعی میرالای « فون‌لارسکی » یه ترك ایده‌لم :

« ۲۵ اغستوس و ٦ ایلول بعدالظهر: جنرال معاونی «له‌ویچکی» غراندوقك امریله جمله‌مزی طوپلایه‌رق ، تصمیم اولنان هجوم پلاننی قرائتدن صوکره قطعات‌عسکریه‌مزه تخصیص ایدیلان موقعلری‌خریطه اوزرنده تعیین ایتدی؛ محاربه اثناسنده‌کی‌وظائف مترتبه‌یه دائرهرکسه معلومات لازمه‌یی اعطا ایلدی‌که بومعلومات ، آرامزده‌کی بوآنه‌قدر چهرهٔ حربی کورمه‌مش اولانلره پك زیاده فائده بخش ایدی .»

« ۲٦ اغستوس و ۷ ایلول : « میشل سقوبه‌له‌ف » ك قوماندا-سنده‌کی پرنس « ایمه‌ره‌تینسکی » نك پیشدارمفرزه‌سی، « بره‌ستوتر » و « کربشینا » مواقعی‌آراسنده و [لوفجه - پلونه] جاده‌سی‌اوزرنده ترکلرله مصادمه ایتدی؛ بومصادمه‌یه عائد تفصیلات ویرمکده امساك ایده‌جکم، یالکز نه‌کوردمسه‌اونی یازه‌جغم ... دوچار اولدیغم خسته‌لغك نقاهت دورنده‌بولدیغم ایچون‌اشتراك ایتمکلکم‌لازم‌کان‌هجوم مانوره‌سنه کندیمی ایجه حاضرلامق مقصدیله قوای جسمیه‌می محافظه‌یه غیرت ایدییوردم ؛ الآن بکا خسته نظریله باقدقلرندن هیچ بروظیفه تودیع ایتمه‌مشلردی. بناءً علیه شوقدر اخبار ایده‌بیلیرم‌که ، ۲۹ اغستوس و ۱۰ ایلولده : جنرال معاونی « سقوبه‌له‌ف » ، یشیل طاغلرك ایکنجی صرتنی ضبط ایده‌رك اوراسنی استحکام اتخاذ ایله‌مشدی . »

«۲۹ اغستوس و ۱۰ ایلول: بوکون‌غراندوق‌معیتنی‌مستصحباً، (پلونه) بومباردمانانه دوام ایدن محاصره طوپلرمزك موضعلرینه‌قدر کیتمشدر. اورادن‌بشنجی‌طوپچی لواسنك اوچنجی‌بطاریه‌سی موقعنه‌تحویل‌عزیمت

ایلدی. بورانك قوماندانی ، برترك مرمیسنك، ایکی ضابطنی تلف ایلدیکنی وقوعات اوله‌رق غراندوقه عرض ایتدی ؛ غراندوق ، دشمن وضعیتلرینی کوره‌بیلن برتپه اوزرینه چیقدی. بوراده محافظ معیتیله برلکده ـ چوق‌کچمه‌دن اطرافه یاغمغه باشلایان ـ ترك مرمیلرینه پارلاق برنشانکاه تشکیل ایدیوردی . او آنده هرکس صرتك ارقه‌سنه چکیلدی. بن ، اوکون نوبتجی بولندیغمدن برقاچ ارقداشله غراندوقك یاننده قالدق. . هرکسك اعتقاد وادعاسنه نظراً هجوم‌یارین ایچون مقرر اولدیغی جهتله ، بنم‌ده نوبتم بوکونك اقشامنده ختام بوله‌جغندن محظوظ ومسرورایدم !.. قطعاتمز (پلونه) قارشوسنده شو وضعیتلرده بولنیوردی :

شمال وشمال غربی مواقعنده جنرال « چه‌رنات » قوماندهسنده رومانیالیلر ؛

« شرقده (غریوبچا)ڭ(رادیچه‌وو) اراسنده بارون «قریدنه‌ر» قوماندهسنده طقوزنجی قول اردو ؛

« جنوبده ، (رادیچه‌وو) ده جنرال « کریلوف » قوماندانسنده دردنجی قول اردو ؛

« (پلونه ـ لوفجه) جاده‌سی اوزرنده پرنس « ایمه‌ره‌تینسکی » قوماندهسنده ایکنجی پیاده فرقه‌سی ؛ اوچنجی نشانجی‌لواسی‌وقفقاسیه قزاقلرینك مختلط لواسی ؛ اشبوقولك پیشداری ، جنرال معاونی « میشل دیمتریه‌ویچ سقوبه‌له‌ف » ك زیر ادارهسنده ایدی .

« الحاصل (وید) اوزرنده‌کی سواری‌قوتی، جنرال«لاسقاره‌ف» و « له‌ئونوف » ك قوماندهسنده بولنیوردی .

« تپه‌یه وصولمزدن برآز صکره غراندوق بنی ورفیقلرمدن « ستاپسی ـ دوتمیستردزفه‌له‌ك » ی یانینه چاغیره‌رق: «چوجقلرم ! سز ، جنرال « زوتوف » ك یانینه کیده‌جکسکز. یارین وقوع بوله‌جق

هجومده جنرالك معيتنده قالەرق صوكره مشاهداتكزی كلوب بكا حكايه ايده‌جكسكز ! » ديدی .

« بنی : بردها جنرال « قريدنەر » ه كوندره‌جكارينه ذاهب اوليوردم. ظنم طوغری چيقمادی؟.. رفيقمله، جنرال «زوتوف»ك يانه كلديككمزده «راديچه‌دو»نك بر آز جنوبنده اخذموقع ايتديكنی كوردك. كندمزی جنراله تقديم ايتدك .. اوكيجه‌يی كچيره‌جكی « توت‌شه‌نيتزا »يه قدر معيتنده كيتدك. جنرال زوتوف تيز ، مغموم چهره‌لی ، متين ، طيقناز ، اختياردی . آزسويلكی سوديكی ايچون بزی ، يانلرندن آيرلديغمز قوماندانلرمزدن دها آز نزاكتله قارشولامشدی ... اوارالق كيجه‌حلول ايدەرك ياغموردوشمكه باشلادی ..

«آچيقده ، لاينقطع ياغايان ياغمورك آلتنده ، شو قرانلق كيجه ، صباحی بولنجه‌يه قدر تحمل‌كذار زحمتلر ، صيقنديلر آتلاتدق ... اوكيجه ، خسته‌لغمه ايی كله‌جك برزمان دكلدی ! ... بونكله برابر طالعك اوكيجه غير منتظر بر لطفنه اوغرادق ؛ جهانده ايی قلبه مالك ادملر اكسيك اولماديغندن ، اركان حربيه ضابطلرندن برايكی وفاكار آرقه‌داشه تصادف ايتدك . بزی چادرلرينه آلوب چای ايچيره‌رك خسته‌لغمك نكس ايتمه‌سی احتمالنك اوكنی آلديلر .

« پلانك مندرجاتنه نظراً ، انفلاق فجردن اعتباراً ، بطاريه‌لرمزله ، صباحك ساعت‌طقوزينه قدر (آلافرانغه) سوركلی آتش ايديله‌جك؛ طقوزدن اونبره قدر آتش كسيله‌رك ، اونبردن بره‌قدر دهاشدتلی انداخته باشلانيله‌جق ؛ بردن ايكی‌يه قدر ايكنجی برتوقف ياپلدقدن صكره ايكی‌دن اوچه قدر بومباردمان يكيدن ولوله انداز اوله‌جق ؛ او اثناده اوچ بلوك بطاريه‌سندن آتشه باشلانمق صورتيله ويريلان اشارت اوزرينه ترك استحكامانه جنوب ، شمال ، شرق جهتلرندن متحداً هجوم ايديله‌جك ايدی .

« ٣٠ اغستوس و ١١ ایلول : علی‌الصباح جنرال « زوتوف » ، (رادیچه‌وو) نك جنوب غربیسنده اخذ موقع ایچون دردنجی قول بطاریه‌لرینه انضمام ایتمك اوزره عموم‌ارکان حربیه‌سیله (توت‌شه‌یچا) دن عزیمت ایلدی . بیاض رنکلی کثیف برسیس قصبه‌یی کاملاً استیلا ایتمشدی . صولی قارشکانده یاغمور سرپیلیوردی ؛ حقیقی برخزان صباحی ایدی . صباحدنبری دوام‌ایدن بومباردمانك تأثیرات‌مدهشه‌سنی مشاهده ایتمك ایچون باغلر ایچنده برتپه‌جك اوزرینه چیقوب طورمشدق ؛ اوکمزده باغلق باغچه‌لك وعارضه‌لی براراضی ، دشمن وضعیتنی ستر ایدییوردی ....

« اینی خاطرلایه‌میورم ! غالبا صباحلین ساعت (١٠) راده‌لرنده « یشیل‌طاغلر » اوزرینه‌جنرال « سقوبه‌له‌ف » قولی‌طرفندن مدهش ، قولاق‌پاتلادیجی بریاپایم آتش‌اجرا ایدلمشدی . بوجهتدن ، رادیچه‌وو وادیسندن طرفین محاربلرینك حرکاتنی نظر دقتله ایجه تعقیب ایده‌بیلیوردق . ایشته بوصورتله بزم‌نشانجی‌خطلرمزك هجوم عمومی‌یه مبدأ اولمه‌سی قرارلشدیریلان ساعت (٣) ی‌بکله‌میه‌رك ، ایلروله‌دکارینی مشاهده ایتدك .

« برمدت صکره ، اوکلنه طوغری اوکمزده‌کی دردنجی قول عسکری ، دشمنله شدتله چرخه‌لاشه‌رق « هوررا » صدالریله هجومه باشلادیلر ... شوقدرکه ، بونابهنکام هجوم وتعرضلره دائر جنرال « زوتوف » ه ویریلان راپورلر بنم مجهولم یدی .

« اوراده ، قوای حافظه وممیزه‌مه تمامیله حاکم بولنمادیغمدن (نیکبولی) ده و ٨/٢٠ تموزده (پلونه) قارشوسنده کوردیکم کبی‌بوراده سرسم کوزلرم اوکنده جریان ایدن حادثاتی ایجه ضبط وتمیزه‌طاقتم یوقدی ...

. . . .

« پیاده آتشی ، آز مدت ظرفنده ۱۸/۳۰ تموز آتشلرینك شدت ودهشتی خاطرلانه‌جق درجه‌یی بولدی. هرطرفدن بردن پاتلایان‌جان آلیجی سسلر ، اویله یایلم آتشلرك عادی كورلدیسنه ، ترامپتلرك پاتردیسنه بكزه‌مه‌یوردی ؛ بو ، بتون اورته‌لغی استیلا ایتمش بر وحشی حیوان كوموردیسی ایدی ... هپمز متأثر ، جمله‌مزك احوال روحیه‌سی الملی ، حزنلی ایچنده ایدی . روسیه‌دن یتیشه‌جك قوای امدادیه‌نك وصولندن اقدم « پلونه » نك ضبطی ناقابل كورینیوردی ... ۸/۲۰ و ۱۸/۳۰ تموزك قورقونج خاطره‌لری هركسك ذهننده برحیات ایدی ... برچوقلری‌ده ، نابهنكام اولدیغی ظن اولنان هجومی تقبیح ایدیورلردی ..

« چوق كچمه‌دن (رادیچه‌ووو) استحكامی علیهنه ایدیلان هجومك كری پوسكورتلدیكنی خبر الدق؛ فیلالی تفنكلرك یایلم آتشی سكونت پیدا ایتدی ؛ عقبنده بردها « هوررا » آوازه‌لری قولاغمزی طیرمالادی .... یایلیم آتش تكرار دهشتله حكمفرما اولمغه باشلادی . صوكره‌دن اكلادیغمه كوره « اوغلیتش » و « یاروسلاو » الایلرینی تقویه ایچون خط حربه ایلرله‌مش اولان « قازان » و « شوویا » الایلری‌ده ، پوسكوردلمك نصیبندن حصه‌دار اولمشلردر .

«ساعت اوچی كچه‌رك جنرال «زوتوف» ، جرأتكار عسكرمزك ، ایكی دفعه ضبطنه تشبث ایله‌یه‌رك مأیوساً عودت ایلدیكی او (رادیچه‌ووو) استحكامی علیهنه « وورونه‌ژ » آلاینی هجوم ایتدیرمك حقنده‌كی امر رسمی‌یی ، طقوزنجی قولك اوتوزبرنجی پیاده فرقه‌سی قوماندانی جنرال « وه‌لیامینوف » ه ایصال ایتمك اوزره بكا امر ویردی .

. . . .

« ساعت (٤) بعدالظهر : جنرال «زوتوف» نی یاننه چاغیره‌رق دیدی كه : « غراندوقك یاننه كیدیكز ! اوچنجی هجومزك هزیمتله

منقلب اولدیغنی کندیلرینه عرض ایدیکز وکیجه‌نك حلولی مناسبتیله بردرد نجی تعرضه امکان ومجال قالمدیغنی‌ده علاوه ایدیکز ! ... »

« شو تبلیغات مؤسفه‌یی حامل اوله‌رق ، (غریویچا نك شرقنده ، دردنجی قول موقع حربیسندن (٨) « وه‌رست » لك مسافه‌ده واقع (تزارسکی‌اولیك) نامیله اشتهار ایدن تپه‌نك بولنی تعقیبه قویولدم . برارالق صحرانك برزمین منحنیسی اوزرنده ایمپراطور ، غراندوق ، رومانیا پرنسی شارل وایمپراطورك معیتی ارکانندن مرکب برغلبه‌لغه راست کلدم . درحال حیوانمدن آشاغی اتلایه‌رق غراندوقه طوغری ایلروله‌مك ایسته‌دم . فقط مشارالیهك براشارتی اوزرینه حشمتلو ایمپراطوره توجه ایتدم . ایمپراطورك حضورنی بردها اخبارات مؤلمه ایله تصدیع ایتمکه مجبور بولندیغمدن طولایی پك مکدر ایدم .

« هنوز معروضاتم ختام بولمامشدی‌که (غریویچا) طابیه‌سنی ضبط وتسخیره بردرلو موفق اوله‌مایان رومانیالیلرله بارون « قریدنه‌ر » ك دها مشؤم افاداتی حاوی راپورلری ایمپراطوره تقدیم ایدلدی ...

« پرنس « ایمه‌ره‌تینسکی » ده یدضبطنه کچیردیکی مواقعی محافظه‌دن عجزینی بیان ایدرك قوای امدادیه طلب ایدییوردی ! ... قیصه‌جه دییه‌بیلیرم‌که ، یالکز صول جناحمزی اشغال ایدن جنرال « سقوبه‌له‌ف » ك قولی برقسم اراضی‌یی ضبط ایده‌بیلمشدی ... جنرال « سقوبه‌له‌ف » ك مظفریاتی ، بولندیغی موقعدن مشاهده ایده‌بیلن ایمپراطور ، حرکات عمومیهٔ حربیه‌یی مدققانه تعقیب ایله‌مش ، اردوسنك دوشدیکی یکی مصیبتلردن متأثر اولمقده بولنمشدی .

« تعرضمزك کری پوسکوردلش اولدیغی تحقق ایله‌یجه ، بوحاله قارشی دشمنك اتخاذ ایده‌جکی خط حرکتی آکلامق پك مراق آمیز ایدی : عجبا « دشمن محبوس اولدیغی یری ترك ایده‌رك تعرض ایده‌جکمی ؟ یوقسه ینه ایتمیه‌جکمی ؟ ! ..... »

*
* *

اوت !.. شبهه‌سز قورتارمق ایچون صوك برحركت تعرضیه‌یه قالقیشه‌جق . . . . لكن نه‌دن صكره !.. عثمان پاشانك قفسدن خروجی ، صوك درجه ضعفه واردیغی وهرطرفدن توشادلدیغی زمان وقوع بوله‌جق! . . . .

ایشته بردها سویلیورم : ثمرات مظفریتنی طوپلامایان غالبك ، ناقابل تعمیر برخطای حرب ایشله‌مش بوله‌جغی ، ذهنلردن دور ایدلمه‌سون . پوسكوردیلوب فرار واختفا ایتمك ، محصور اولمقدن دها قولای ، دها سالمدر .

(پلونه) نك شو اوچنجی محاربه‌سی هنگامنده ، دشمنك اوچنجی دفعه اوله‌رق انكسار وتشتتندن استفاده ایله برتعقیبه ، برتعرضه قالقشمامش اولان عثمان پاشایی مؤاخذه ایدن بولنورسه اوكا دیرزكه آرتق بوراده هرشی تبدل ایتمشدر ! . . . بن اوچنجی (پلونه) محاربه‌سنه‌قدر درمیان‌ایده‌كلمكده بولندیغم لزوم تعرض وتعقیب‌فكرینی بومحاربه‌دن صكره ترك ایده‌جكم : روسلرك (٢٠ و ٣٠ — ٣١) تموزده وقوعبولان ایكی مغلوبیتلری اثناسنده ، طرفین مخاصمین آراسنده آزچوق برموازنهٔ قوت موجود ایدی . عثمان پاشانك او صره‌ده تعقیبه قیام ایتمسی ، مخاطره‌دن عاری بولنیوردی . حتی معیتنده بك آز سواری قوتی اولدیغی حالده بیله مظفریتی پك محتمل ایدی .

اوچنجی پلونه محاربه‌سندن صكره ایسه، حیفا كه اسكی سهولت، اسكی وسائط محواولمشدی . . . . عثمان پاشانك قوتی (٣٠ : ٣٥) بیكه تنزل ایتدیكی حالده روس — رومانیا اردوسی (١٠٠) بیك موجوددن بشقه كثرتلی سواری‌یه‌ده مالك بولنیوردی. بوحالده عثمان پاشا تعرض ایتسه‌یدی ، دشمنك بروجعت تعرضیه‌سیله محو اولمسی محقق ایدی . اواثناده مشارالیهك یكانه چاره‌سی ، یاكمال مهارتله‌میدان

محـاربه‌دن چكيله‌رك (پلونه) يی تخليه ايتمكدن وياخود وضـعيت حربيه‌سنی تعديل ايله ديكر برطاقم عوارض وموانعه استناد ايلمكدن عبارت قالمشدی . فقط ، بوچاره‌يه‌ده وقت وزمان مساعدمی ايدی؟ بوسؤاله جواباً شونی‌ده علاوه ايده‌يم : (لوم) اردوسيله ، (شبقه)يه قارشی طوران روس صفلرينی دله‌رك ايلری يورويه‌جك سليمان پاشا اردوسی، خطوط متقـاربه‌يه تعرضله روسـلر عليهنه متحداً حركت ايتمش اوله‌يديلر ، عثمان پاشـانك صوك تعرضندن فوائد عظيمه اميد ايديليردی . لكن افسوس كه عثمان پاشا محصور اولمغی نصل بكله‌مشسه شرق وجنوب اردولرمزده موقعلرنده اويله قاقلمش قالمشلردر .

(غورنی — دوبنياق) و (ته‌ليش) موقعلرنده «غورقو» نك احراز ايلديكی مظفريتلر عقبنده (پلونه) محاصره‌سنك بتون شرائط تضييق واحاطه‌سی ايفا ايدلمش اولديغی جهتله ، عثمان پاشا اردوسنك بوندن صكره‌كی مقاومتی. أكولات ومهماتی بيتنجه‌يه‌قدر دوام ايله‌يه‌جكدر .

(پلونه) ! . . . . ايشـته مدافعهٔ صـبورانه‌يه عظيم بر نمـونهٔ امتثال ! . . . . . .

مع مافيه ، فكر سوق الجيشی اوزرينه مؤسس اولمايان ، سوق الجيش مانورلرندن محروم اولان محـاربه ، بی‌فائده برجدالدن ، عاقبتی انقراض براوغراشدن باشقه‌نه‌در ؟ . .

تركلرك ، (پلونه) ده اجرا ايلدكلری تعبيه تطبيقات وترتيبات خارق العاده‌سی كبی ، بو آنه‌قدر ، فن تعبيه الجيشك يوكسك بر درجهٔ اجرا آتی كورولمامشـدر . فقط نتيجه ؟ . . . . اوت ! . . بونك نتيجه‌سی ، دشمنك فكر سوق الجيشيسـنه خدمت ايتمكدن عبارت قالدی .

هر هانكی بر عسـكر ، هرهانكی برملته منسـوب بولورسـه بولنسون ، (پلونه) قهرمانلرمزك خاطرهٔ علويه‌لرينی سلاملامغه ،

نامليني تبجيل وتقـديس ايتمكه ، بزلره اشـتراكدن وجدانني منع ايده‌مز . كرچك ! . . . اوجسـور، اوفداكار عثمانلى دلاورلرى ، لواى ملیمزك شان وشوكتنى جانسپارانه ، قهرمانانه مدافعه ايلديلر ، كنديلرى سوق الجيش خطالرمزك مسئوليتندن اصلا حصه‌داردكلدرلر. اونلر وظيفهٔ مقدسهٔ وطنيه‌لرينى بول بول ايفا ايتديلر . . .

اون اوچنجی باب

سفرك اوچنجی دوری ؛ (فلبه) اوزرینه یورویش ؛ (ستانیماقا)

کانون اول ۱۰ : (پلونه) قهرمانی ، محبسندن خروج ایده‌رك یارالاندقدن صکره سیف جلادتنی ، روس اردوسنك عموم قوماندانه تسلیم ایدر . اوتاریخده سابق سردار محمدعلی پاشا ، صوفیه یولنی مدافعه ایچون استانبولدن (اورخانیه) یه سریعاً اعزام ایدلمشدی .

(لوم) شرق اردوسنده (شبقه) جلاد سابقی ، محمدعلی پاشایه خلف اولدقدن و(مه‌چقا) فرونتی یاقدقدن صکره — حرکتسزلکندن طولایی عزلنه سببیت ویردیکی سلفی مثللو — داء توقفه اوغرایه‌رق موقعندن قیملدانمایور ؛ « ویسل » پاشا ، سلیمانك (شبقه) سنه قوماندانلق ایدییوردی .

(پلونه) سقوطندن صکره « غورقو » نك ، خاصه عساکرینه قوماندا ایده‌رك (پلونه) دن (اورخانیه) و (صوفیه) یه کیدن جاده‌یی تعقیباً بالقان اتکلرینه قدر تقرب ایلدیکی اثناده ، بالقانلرده واقع «قارلی» یه کتمك اوزره بنی یاننه چاغیران مشیر محمدعلی پاشایه ناظم پاشا ایله برلکده (۱) التحاق ایتمشدم . اوصره‌ده ، روسلر طرفندن مجبور ایدلمدیکی حالده (اورخانیه) یی ترك ایلدیکی جهتله قوماندانمی مؤاخذه ایتمشلردی ... بکا قالیرسه ، هیچ بر تردد حس ایتمه‌دن ، سسمی تیتره‌مه‌دن دیرم‌که « پك اعلا ایتدی ! . . . » حتی دها زیاده‌سنی ده سویلرم : (پلونه) نك سقوطندن ، قلاع اربعه برمدافعهٔ ضعیفه‌یه توزیع ایدلدکدن صوکره نه بالقانلرك ، نه‌ده (قارلی) (شبقه) ، حتی (صوفیه) مواقعنك مدافعه‌سی قطعیاً موافق نفس الامر

---

[۱] شمدی بغداد والی وقوماندانی تعیین اولنان ناظم پاشادر .

دكل ايدى. حالبوكه (فلبه) جوارنده مؤخراً كمال تهورله اتخاذ ايديلن ترتيباتك اقدمجه كمال انتظام وتأنى ايله اتخاذ ايدلمه‌سى الزم بولنيوردى.. يعنى حال وموقعه مناسب بروضعيت سوالجيشيه انتخاب ايدلمليدى. حتى (فلبه) وحواليسنده توقف اولنمايوب [طرنووه — سيمنلى] حواليسى اشغال اولنمش اوله‌يدى، سوق‌الجيشى احتياطلردن محروم ، پريشان ، صفوفقدن طوتمش، يورولمش، بى‌مجال اولان روس اردوسنك راه تجاوزى قپادیله‌رق كنديسنه پك بهالى بر درس ويرلمش اوله‌جغنى ، خريطه‌يى استشهاد ايدرك تأمين ايده بيليرم .

اكر بويله ياپسه‌يدق، طالعك كوسكون چهره‌سنى دشمنه ترك ورويى متبسمنى بزه توجيه ايتديره بيله‌جكدك. زيرا سليمان پاشانك ١٣٠ طابورى، محاسن سوق‌الجيشيه‌سى ناقابل اعتراض اولان حوالئ مذكوره‌ده لايقيله اخذ موقع ايدرك الدن غائب ايديلان (پلونه) لك برعينى ، حتى دها آهنينى وجوده كتيره بيله‌جكدى . .

روسلر (فلبه) اوزرينه يورومكده ايكن — مأموريت اقتضاسى اوله‌رق — ميدانلرنده بولنه‌رق يورويش ترتيباتلرينى رأى العين مشاهده ايله‌ديكمدن بونى پك قوتله تأمين ايده بيليرم . چونكه براچينك محاربه‌نك هرهانكى بردورنده اولورسه اولسون كوزلرينى باغلامق اصول مرعيهٔ حربدندر. حال بوكه آرتق دورمظفريته كيردكارينه كسب امنيت ايتمش اولان روسلر ، نشوهٔ مظفريتله اوقدر احتراز واحتياطى قالديرمشلر، اوقدر بى‌قيدانه يورومكده بولنمشلر ايدى كه نم كبى براچينك كوزلرينى — اقدمجه غراندوق نيقولانك قرارگاه عموميسنه داخل اولديغم صرده‌ده باغلادقلرى كبى — بودفعه باغلامادیلر ..

بالاده‌كى ملاحظه‌مى براساس متين اوزرينه بنا ايچون ، فاجعهٔ حربك صوك فصلنك صحنهٔ اجرايه وضع ايديله‌جكى اثناده باغارستانه وقوع بولان سفريمى نظرقارئه عرض ايتمك مجبوريتنى حس ايدييورم :

محمد علی پاشانك (قارلی) مغلوبیتی اوزرینه استانبوله عزیمت ایتمش واورادن برقاچ کون صوکره (کانون‌ثانی ١٨) — غراندوق نیقولا ایله متارکه‌یه وضع اساس ایچون [قیزانلق] ه کلمش اولان — مرخصلرمز ه‌باب عالینك صوك تعلیماتنی تبلیغ مأموریتیله استانبولدن حرکت ایله‌مشدم . بونم ایچون اونودلمه‌سی محال برسیاحت غریبه اولدی ! .

ابتدا استانبولدن (سیمنلی) یه شمندوفرله کیتمشدم . یولمز ، خنجاخنج فراریلر ، مهاجرلرله‌لباالب .. اویله برزمانده ، بردمیریولنك ازدحامه بوغولمسی حقنده — نه‌قدرتصور ایدلسه — برمنظرهٔ حقیقیه ممکن دکل تخیل اولنه‌ماز . اویغین یغین عائله غلبه‌لکلری، آغز آغزه طولو اوکوز عربه‌لری ، اوارقه‌سنه باقمه‌دن چیلغین کبی فرار ایدن آدملرك تشکیل ایتدکلری محشر آره‌سندن طالغه‌لانه کچن ترەنمزك یولدن چیقمادیغنه حالا تعجب ایدییورم ! .. مع مافیه‌لوقوموتیف ماکنه‌جیلرینك بتون تقیدات وتحفظاتنه رغماً ، برقاچ آدیمده برتوقف ایدوب یولی تعمیر ایتمك وخط اوزرینه سرلمش یوزلرجه انسان جنازه‌لرینی آییقلامق کلفتنده بولنیوردق .

شوراده بورغونلقدن ، طاقتسزلکدن دوشمش برقادین دمیر یولی اوزرینه بویدن بویه سرلمش طوربیور .. اوته‌ده بریده بایلمش ، جان‌چکیشن چوجقلر ، اختیارلر تراورسلر اوستنه اوزانمش بولنیور . مقاصجیلرله بکجیلردن خالی قالمش اولان یولی ، کوندوز کوزیله تعقیبه دوام ایده بیلمك ایچون کیجه‌یی (قوله‌لی بورغاز) ده کچیرمك اقتضا ایتدی . واغونم آچیق براقلدیغندن بتون اشیامی وذخیره‌می سرقت ایتمشلر ایدی ! .. اومشئوم یول امتدادنجه‌ایسه هرشی ، هر برطعمهٔ دست تخریب اولمش اولدیغی ایچون برپارچه اکمك ، بریه‌دوم صو بولمق پك کوچ ایدی . اوقدرکه ، ساعت (٨) راده‌لرنده (ادرنه) استاسیونه

مواصلتمزده ، اوکیجه یوله چیقان مهاجر وطنداشلرینه التحاق ایده‌مدکلرندن طولایی فریاد ایدن (١٠) بیکدن زیاده زواللی ترك بیچارکاننك یورك پارچه‌لایان فغانلرینی ، آجلق ندالرینی ایشیدییوردم ..

برمدت توقفدن صوکره ، — بزی مغروقلرك سلامت تخته‌سی کبی تلقی ایتمش اولان — آجلق قربانلرینك ازدحامی آراسندن ترنمزی مشکلات عظیمه ایله قورتاره‌رق یولمزه دوام ایتدك .

یولمزك صاغ طرفنده ، ساحل یمیننده اوکونلر ، سیمای محزون ومغمومی آلتنده التماع ایدن (ادرنه) نك ظریف ، بیاض منارەلری کوریلیور .. برروس سواری قولی شهره طوغری حرکت ایتمکده بولنیوردی ...(ادرنه) مدافعه حالنی آلمامش بولندیغندن دشمن ، اویله کیرییورمش کبی اورایه کیره‌جکدی !..

(جسر مصطفی پاشا) استاسیوننده ، کلیتلی روس سواریسی موجود ایدی ؛ بونلر لوقوموتیفمزك بیاض سنجاغنی کوره‌رك مرورمزه مساعده ایتدیلر . برازدها ایلروده واقع (خرمنلی) نکاه توحشمه مدهش برمنظره عرض ایدییوردی : ایلریده ، بر طاش کوپرینك جوارنده دفن اولنمامش یوزلرجه جنازه ، بریده قاری ، چوجق جنازەلری میاننده تفسخ ایتمش عسکر نعشلری .. دیمك که ، بوراسی برمذبحهٔ هولناك اولمش !..

الحاصل ترنمز ، دها اوته‌ده ، دمیریولنك ایکی به آیرلدیغی [طرنووه — سیمنلی] موقعنده طوردی؛ بوراده بولدیغمز روس ضابطلری بکا : « ارتق ترنله یوله دوام ایتمك ممکن دکلدر ! » دیدیلر . بوندن طولایی پك متأسف ومضطرب اولدم . زیرا الده‌کی تبلیغ رسمینك قطعیت امری ، [قیزانلق] ه نهایت بش کون ظرفنده مواصلتمی استلزام ایدییوردی . ذاتاً یولده تصادف اولنان مشکلات عظیمه ، مدت مقننهٔ سفریه‌مك برقسمنی ضایع ایتمشدی . شمدی ، قالان مسافه — یعنی

اردومزك رجعت حالنده ایكن (٢٠٠) متروده بر كنیش استحكاملرله قطع وتقسیم ایلدیكی مسافه ، كه تحت الصفر ١٠ درجهٔ برودتده طوكمش ایدی — اسب سوار اوله‌رق طی ایدیله‌جكدی ..

(طرنووه — سیمنلی) ده راست كلدیكم برروس جنرالی ، حیوانمك بوزچیولریله تعالانمسنه لطفاً مساعده ایتامش اوله‌یدی ، شبهه‌سز یولدن قالمغه مجبور اوله‌جقدم . لكن ینه جنرالك بولطفی بكابك بهالی اولدی : لوقوموتیفمی ضبط ایتمشلردی كه بوحال اوصره‌ده روسلره پك چوق خدمت ایتمش اولدی : زیرا اندن بشقه او اراالق اللرنده لوقوموتیف یوق ایدی . . .

بیلكلری چلیكدن اولان ، هیچ برعارضه قارشوسنده ایر كلمه‌ین «تیمور» نامنده‌كی عرب آتیمی كندی حالنه براقه‌رق برابرمده كیدن برترك یوزباشیسی ایله ایلریله‌دك . ایكی آتلی تابعمز پك كریده قالمشلردی . بویله‌جه ایكی ساعت سرعتلی بریوریشدن صوكره (اسكی زاغرا) جاده‌سی اوزرنده كندیمی یاپیالكز بولدم .

نادرالوقوع برچوق شیلری كوزمله كوروب محترم قارئه نقل ایتمك آرزوسنه مغلوب اولماسه‌یدم ، سیاحتمك بوندن صوكره‌كی — داعئ مراق واستفاده — قسمنی حكایه ایله كندیسنی تصدیعه جرأت ایلمه‌یه‌جكدم :

بن شماله طوغری متوجه ایكن ، بالقاندن آقوب كلكده اولان روس اردوسی تعقیب ایتدیكم یوله دوكولیوردی . روسلر (شبقه) پیشكاهنده سلیمان پاشانك اجرا ایتمش اولمسی لازمكلن چویرمه حركتنی بر آزاول ویسل پاشایه قارشی استعمال ایدرك بتون قوتنی اسیر ایتمشلر ایدی . ذاتاً بتون كرهٔ ارضك بالقانلری ، مواقع مدافعه‌سی حقنده اوله‌بیلدیكی كبی بزم بالقانلرمزك كچیدلرینك ومدافعه نقطه‌لرینك‌ده اك زیاده شدت سرمایه‌یه معروض زمانلرده بیله چوریله‌بیله‌جكی آشكار ایدی .

(سیمنلی) دن مفارقتمك بشنجی ساعتنده ، (فلبه) جوارنده وقوع

بولمش اولان مصادمه‌لره دائر معلومات لازمه‌یی غراندوق نیقولایه ایصال ایتمك اوزره كلن بر روس ضابطنه ، یولك آیرلدیغی بر نقطه‌ده تصادف ایتدم . بو حالده شبهه‌یه میدان قالمامشدی : (مریچ) حوضه‌سنه دخول ایدن دشمنك مقصدی ، — شمدیلك روس اركان حربیه‌سنك هدف الحركات اصلیه‌سی اولان (ادرنه) موقعنه — ترك اردوسنك التجا ایدوب مدافعه حالنی آلمه‌سنی منع ایله‌مكدر .

اوصره‌ده روس اردوسی یورویشنك ، — بعض اثرلرده یازلدیغی كبی بو حركت مظفرانه‌دن زیاده — بر « ایلری طوغری فرار »ه مشابه اولدیغی حقنده‌كی سوزیمی Une déroute en avant... روس ضابطلری بیله تصدیقده تردد كوسترمزلر صانیرم . شو طونمش ، هر طرفی عارضه‌لرله طولی یول اوزرنده روسلرك پیاده‌سی ، سواریسی ، طوپجیسی هپ ، انجماد ایتمش بر كولك سطح بلوریسنده تیزاقسز قایان انسانلرك دوشه قالقه كیدیشی كبی قطع مسافه ایدییورلردی .... سواری وطوپجی باركیرلرینك (۱۰۰ ده ۳۰) ی ، بوز چنكللی نعللرینك چاریمه‌سندن یارالانیورلردی . او بیچاره حیوانلر كه كندیلرینه شوباشدن باشه تخریب ایدلمش یرلرده یم ویرمكده قابل اوله‌مایه‌جقدی . بالخاصه طوپجیلر ، صعوبت فوق العاده ایله یورومكده بولندیغندن كریده براقلمامه‌لری ایچون متعدد موله‌لر ویریلیوردی . حتی سواری وطوپجی حیواناتنك هدف اصلی‌یه‌قدر واره‌بیله‌جكلری حقنده شبهه‌لر ، قورقولر هر طرفده حكمفرما ایدی .

دها اوزون وطولاشیق مسافه‌لر چیكنه‌مكه و آره‌یرده حرب آچمغه مجبور اولمش اولان دیكر قوللرك ، دها زیاده آجینه‌جق بر حالده اوله‌لری طبیعیدر . ایشته بو حال پریشانی ایچنده روسلر بالقانلردن مرور ایدرك ، (۳۰۰) كیلومترودن زیاده بر جبهه اوزرینه یایلمش بر حالده ، (فلبه) جوارنده سلیمان پاشا ایله حربه طوتوشمشلردی . .

هر نه طرفه باقسه‌م اوقیوردم‌که : « روسلرك (فلبه) علیهنه شو رابطه‌سز ، طاغنیق یورویشی ، بر خطای سوقالجیشی عدایدلمز . چونکه ، اوزمان تعقیب ایتدکلری دشمن ، ثباتسز ، متانتسز برطاقم قطعات منهزمه‌دن بشقه برشی دکلدی ! »

ایشته بوراده قوجه بر خطا کوریورم : بزم او اثناده مالك اولدیغمز (۱۳۰ طابورله ۱۲۰ طوپ) قوتی ، بر شرذمه ، شایان استصغار برقوت دکلدی . بوقوتك برقسمی ، بالقان رجعتندن صوکره اعادهٔ قوت وانتظامه مقتدر ، قسم اعظمی‌ده استانبولدن یکی‌سوق‌اولنمش تازه عسکر ایدی . بوقوت (پلونه) مدافعلرینك درت مثلنی تشکیل ایدر ظن ایدرم .

فقط شوقوهٔ جسیمه‌نك یالکز برمحرکی نقصان ایدی : بر« قوماندان » ! درایتلی ، فعال ، غیور ، عزم‌قوی ، ادارهٔ قطعیه صاحبی ، برسوزله ، برنظرله ، بر اشارتله معیتنك امنیتنی ، اعتمادینی قزانه‌بیلیر ، عسکرینك قوای معنویه‌سنی هرزمان اختلالدن قورتاره‌بیلیر بر قوماندان ، منور برسردار اکسیك بولنیوردی !..

حربك ممتنع‌التغیر اصول وقواعدینه موافق ، متین برطوروحرکته صاحب اولان برقوماندان ، شرائط مذکوره‌یی مکملاً باشه چیقاره‌بیلیر !.. میلیونلرجه تأسف که ، بو وظیفهٔ جسیمه سلیمانه تودیع ایدلمشدی ... سلیمان پاشا ، (پلونه) نك سقوطنی متعاقب (شبقه) مذبحه‌سنده بولندیغندن زیاده بدبخت ، مشئوم بولندیغی (لوم) اردوسندن مفارقت ایتدی و — شماله متوجهاً یکیدن روسلره تعرض فکرینی ترویج ایتدیرمك ایچون — قلاع اربعه‌نك بعض عساکرینی آله‌رق استانبوله عزیمت ایله‌دی ...

بالقانلردن مأیوساً عودت ایدن قطعات عسکریه‌مز ، کلدکلری (مریچ) حوضهٔ غربیه‌سنده مکمل براردو تشکیل ایده‌بیله‌جك بر

حالده ایدی. لکن روسلر بورایه تعرض ایدنجه‌یه قدر مرور ایده‌جك قیمتلی زمان بزمکیلرك مناقشات نفاقجویانه‌سیله اولدیریله‌جکدر !...

اوت ! باشقه تصورات وترتیباتیله اشتغال ایتمه‌رك ، استانبول علیهنه یوروین روسلری یالکز توقیف وتنکیل مقصدیله یاپیله‌جق جمع قوا فکری پك مکمل !. شوقدرکه دقته ، اصول وقاعده‌یه اونسبتده‌ده محتاج . کرچك ؛ او مکمل اوله‌جق فکرك اجراسی ایچون شوتدقیقه نه‌قدر احتیاج واردی: « نره‌یه کیتملی؟.. هانکی نقطه‌ده تحشد ایتملی ؟.. تحشدن صوکره نه یاپملی؟.. دشمن نه وضعیتده بولنیور وجهة الحرکاتی نه‌در ؟.. نه کبی تشبثلرده بولنه‌بیلیر ؟.. یاپیلمش ، بیپرانمش حالدن استفاده ایتمك نه کبی شرائط داخلنده حصول بولور ؟.. آنی (پلونه) ده اولدیغی کبی ، بزه قارشو ارتباطسز ، منکشف برسلسلهٔ محاربانده بولندیرمق ایچون هانکی موقعلری انتخاب ایتمه‌لی‌یز ؟.. الحاصل (پلونه) مغلوبیتلرندن دها مخرب ، دها مدهش مغلوبیتلره دوچار ایدلمسنی تأمین ایچون نه کبی وسائطه مراجعت کرك ؟ . واشبو نتیجهٔ مغلوبیتی دشمنه بوکاتمه بیلدکدنصکره انك طرفندن « بر رجعت تعرضیه‌نك » تأثیرسز قالمسی ایچون نه‌یاپمه‌لی‌یز ؟... »

عجله ایتمه‌یه‌لم!.. روسلرك حال ناتوان وپریشانی نصل کوستردمه ، سلیمان پاشانك‌ده سوق الجیشجه موجب استفاده اولان ترتیبات حربیه‌سنی تنقید وتوضیح ایده‌جکم :

سلیمان پاشا ، روس استیلا اردوسنی بلغارستان منطقة الحرکاتنده توقیف عزمیله (تاتارپازارجغی) نه‌قدر عزیمت ایلمشدی . ایشته بوموقعك محاربه‌دن نصیبی ، یالکز مغلوبیتی حاضرلامه‌سی اولمشدی . . بونکله برابر سلیمانك دوستلری ، مذکور موقعده اتخاذ وضعیت ایلمك واجب اولدیغنی سویله‌دیلر . چونکه رجعت ایدن عثمانلی فرقه‌لرینی بورایه طوپلامق نیتنده ایدیلر !... پك آشکاردرکه شوملاحظه کندی

كندينى ابطال ايديور . تعقيب ايدلمه‌ين ودرحال تعقيبلرى ملحوظ اولمايان فرقه‌لرك طوپلانمسـنه محل اولماديغى كبى سـوق‌الجيش نقطهٔ مركزيه‌سى اولان (طرنووا ـ سيمنلى) يه ايكى كونلك يورويش قاليور .. فرقه‌لرك تحشدى ، اصل بونقطه‌ده ، كمال تأنى وتأمله اجرا ايدلمه‌ليدى .

حالبوكه (قارلى) .ن عودت ايدن شاكر ورجب پاشالرك فرقه‌لرى ؛ (قارلى) نك جوارنده واقع (طاش‌كسن) دن‌كلن بكر پاشا [انكليز] فرقه‌لرى ؛ روسلرله محاربه ايده‌رك مظفراولديغى (نه‌له‌نا) دن رجعت ايدن فؤاد پاشا ؛ صربستان طرفلرنده طوپلانان قطعات ؛ استانبولدن وادرنه‌دن ورود ايدن ديكر قوللر ، امرسز ومقصدسز (فلبه) ايله (تاتار بازارجغى) آراسنده تجمع ايتديلر .

شوتحشددن صوكره ـ نه‌حال ونظامده بولنيلورسه بولنلسون ـ متفرق ، پريشـان اولان روس قوللرى اوزرينـه متحداً برتعرض اجراسى وارد خاطر اولمامشـدى ؛ تعبيه اصولنه موافق بروضعيت تدافعيه بيله آلنمامشدى ؛ هيچ ، هيچ دوشـونلمه‌مش ايدى‌كه ، روسلر بوندن صوكره يالڭز برفكر ، برارزو ، برامید بسليه‌جكلر : « تركلرك شوصوك قوتنك خط رجعتنى كسمك وادرنه حواليسنده جدى برمقاومته دوچار اولمامق ! »

بناءً عليه تحشد ؛ نه‌قدر ادرنه‌دن اوزاق برموقعده اولورسه ، روسلرك آرزوسـنه اوقدر خدمت ايدلمش اوليور . بوملاحظه‌لر ، هيچ برذهنده طوغمايوردى .

يا (فلبه) جوارنده بزمكيلرك مشغوليتى‌نه ايدى؟... نه‌مى؟..

مناقشه ... بول مناقشات سفسطه‌كارانه، بول مخابرات تحريريه ... برمعتاد !... دكرلى سـاعتلر ، قيمتلرى تقدير ايديله‌مين كونلر ، مباحثات وتنقيدات بهوده ايچنده كچوب كيدييوردى ....

« شاکرلر ، وجیلر ، بکرلر ، فؤادلر » دها برچوقلری اهمیت زمان ومکانی تقدیر ایدرك اجرا آته قیام ایتمك ایستیورلر ... لکن بوکبی حاللرده جنراللرك یاپه‌جقلری ایش ، جدیت واهتمام ایله رأی ویرمك دکل ، سوق‌الجیشه موافق صورتده اجرا آت کوسترمکدر . اوت ! بوحالده مغلوب ایدلمك ایچون دکل ، بالعکس دشمنی مغلوب ایتمك ایچون نه‌یاپملی ؟ !... ایشته دوشونیله‌جك مسئله بودر !

حال حاضر شبهه‌سز وخیم ، پك وخیم واهمیتلیدر . فقط ، حالك اووخامتی ، بزم ایچون اقدمجه موجود ایدی . شمدی (تاتار پازارجغی) پیشنده دکلز ؛ بوصره‌ده حال وموضعمز بالعکس بزه مساعد ، دشمنك حالی ایسه پك وخیم بولنیور . زیرا دشمن متفرق ، مشقت بر حالده بولندیغی جهتله خطوط داخلیه‌یه صاحب اولمق بزم ایچون الزم اولدیغی قدر آسان ....

مرضی تشخیص ایتمك دائما مشکلدر !.. جنراللری او مناقشات هوائیه‌دن نصل آییرملی ؟ ! ... بریسی بیاض دیکری سیاه دیه ادعا ایدییور ... هیچ بریسی طوغری دوشونمیور . فقط شوراسی محققدر که جمله‌سی قوماندانلرندن ایی سویله‌یور ایدی ...

قوماندان سلیمانك حالندن نفرت دکل ، وهم وخشیت کتیرمش اولان فرقه قوماندانلری اجتماع ایده‌رك استشاره‌دن صوکره ، حال وموقعی اصلاح ایده‌جك تصوراتلرینی کیدوب مشیره عرض ایچون ایچلرندن بریسنی توکیل ایتدیلر . جنراللرك بوالچیسی ، سلیمان پاشایی تحریك وایقاظ ایتمکده زحمت چکمیه‌جك قدر صلاحیت رسمیه‌یی حائز ایدی . سلیمان الچی‌یی پك غریب استقبال ایلدی . الچی‌یه قارشی خنجرقلرله اغلایه‌رق ، فریاد ایده‌رك ، غضوبانه اعلان تظلم ایدییوردی .... کویا « هرکس ، اوت هرکس آنك محوینه چالیشیورمش !....»

نهایت یوشایه‌رق وکیل پاشایی استماعه قرار ویرر ! .. لکن هرکس مسئله‌یی باشقه طرفه چکمك ایستیوردی ... بعضلری بوراده ثبات ایدوب (فلبه)یی ، (تاتار بازارجغی) مدافعه‌یه سلیمان پاشایی تشویق ایدییورلردی. بعضلری ده‌ا کری چکلمك رأینی ویرییورلردی.... بویله‌لکله دوام ایدن اوعبث ترددلر ، تعللر سکز کوندن زیاده وقت اشغال ایتدی ... حال بوکه بوکبی قیمتلی زمانلرده برهفته ، برملتك عمرینه معادلدر ....

شارلاتان، آووقات ، دساس سلیمان پاشا ، حاله آز چوق موافق بتون بورأیلری برطرف ایدوب نه حال وموقعه موافق ، نه‌ده اصول سوق الجیشیه‌یه مطابق ، آنجق کندی فکر دسیسه‌کارانه‌سنه کوره برفکر تنسیب ایتدی : أوت، بتون قاعده واحواله رغماً، بتون اصوللره قارشو (ادرنه) خط رجعت طبیعیسنی صاغ یانه ترك ایله (رودوپ) طاغلرینه صیقشمق حقنده‌کی کندی فکرینی اجرا ایله‌مشدر . سلیمان پاشانك بو حرکتی مانوره خطنك تبدلی‌ده دکلدی ؛ زیرا استناد ایتمك ایستدیکی طاغلرده‌کچی یوللرندن غیری ممر ، شوسه بالکلیه مفقود ایدی .

اصول حربك قطعیاً جاهلی اولان سلیمان، (مریچ)دن دکزه طوغری امتداد ایدن (قروکی نومرو ٦) صرپ (رودوپ) جبالنده برملجأ ، برمفر آرامغه چیقیور !.... مع مافیه مغلوب اولمنی دکل فرار ایتمکی قورییور !!... بوندن باشقه روسلرك احتمال تعقیبنی تخیل وفرض ایده‌بیله‌جك قدر قورقاز اولدیغندن دشمنك کندیسنه ترك ایلدیکی حامیسز شکارلری آولامغه کیده‌چکنی‌ده پك اعلا بیلیور ...

باش قوماندان ایله معیتی اراسنده ، اردونك بتون عناصری بیننده اودرجه تباین افکار ، اوقدر تشوش وانتظامسزلق حکمسورییوردی که جزء تاملر میاننده هرکونه ارتباط کسلمشدی ...

پیشدار ، جانبدار ، دمدار ، تفتیش وتحری ، استکشاف کلمه‌لری بتون

آغزلرده طولاشدیغی حالده حال ووضعیت اقتضاسنه کوره بونلرك استخدام وتطبیقلری هیچ کیمسه‌نك ایشی دکلدی ...

روسلر هرطرفدن ایلرولیور : صاغدن (قلبه) اوزرینه متحدالمرکز یورویشلری ، مخالفت ، مقاومت قبول ایتمز درجه‌ده موفقیت پذیر ایدلمشدی .

بناءً علیه کانون ثانینك (۱۸ ندن ۲۰) سنه قدر (تاتار پازاجغی) و (قابه) یه کلش بولندیلر . سلیمان پاشا ایسه دشمن خطالحرکاتنه عمود اولان (مریچ) نهرینك وادیسنی تعقیب ایدرك بتون مدت سیرنده یانی دشمنه تسلیم ایدییوردی .

اردو طاغلره هنوز واصل اولمامشدی : شو یورویش نظامنده ، قوتلی بردمدار ترتیب ایدلدی ؛ بوکا اعتراض اولنه‌ماز . فقط برجانبدار تشکیل اولندی که بو ، قوتلی بر یان مفرزه‌سی اوله‌رق (چیرپان) حذاسنده قسم کلیلرك مرورینی تأمین ایتملی ایدی ؛ حال بوکه او جانبدار کندی منسوب اولدیغی قطعه وقسم کلیسندن‌زده ، طولانی و عرضانی مسافه‌سنی غائب ایدرك ، طاغلرده حرکته مقتدراوله‌مایه‌رق ، استقامت سیرینی وادینك مجراسنه تطبیق ایدر ونهایت کندی اردوسنك پیشدار لواسنی آرقه‌سنه براقش اولدیغنی کورنجه توقف ایدیه‌رك اشبو پیشدارلواسنك شبهه‌سنی تحریك ایلر ؛ بوراده عظیم برتشوش حاصل اولور . اواثناده ، — دائما یاپیلدیغی کبی — تخریب ایدلمه‌مش برکوپریدن (مریچی) عبور ایدن روسلر ، شویکدیکرینی دشمن صانمش اولان ایکی ترك مفرزه‌سنه بردن تعرض ایدر : یایلم آتش کورله‌مکه ، طوپلر کومبورده‌مکه باشلاینجه وقوعاته آکاه اولان سلیمان اردونك قولباشیلرینه تبدیل استقامت ایتدیروب و ذاتاً طاغلره صیقشمش بولنان قطعه‌لرینك ارقه‌لرندن کچه‌رك ،

قطعیاً بر محاربه ترتیبات اولیه‌سی اخذ ایتمکسزین صاغ جناحی (ستانیماقا) یه ، صول جناحی (دکرمن‌دره) یه مستند اوله‌جق وجهله قسم کلیسیله بر وضعیت آلیر طوریر . . . هرکس کندی فکرنجه ارزو ایتدیکی محلده اخذ موقع ایلر . !... (قروکی نومرو ٦)

(قیزانلق) ه وقوعبولان سیاحتم اثناسنده تصادف ایله‌دیکم روس اردوسی ، سلیمانی — ذاتاً هیچ موفق اوله‌مدیغی — محافظهٔ مواصلات ومخابرات آرزوسندن بوسبتون محروم ایتمکدن بشقه مقصد بسله‌مه‌یوردی. نتیجهٔ حربك بوراده قطعیاً تحقق ایده‌جکنی اکلامش اولان روسلر ، کندی ضعفلرینه باقمیه‌رق جدی برغیرت کوستروب سلیمانك خطالرندن عزمکارانه ، جرأتله استفاده ایلدیلر : صاغ جناح قوللری ، سلیمانی شدتله اشغال ایتدکاری حالده مرکز قوتلری مواصلاتنی قطع ایتدیلر ... ایپلکلرینی کندیسی طوقودیغی برطوزاغه دوشمش اولان سلیمان ، مقاومت ایده‌میه‌جکنی حس ایلیه‌رك جنرال فؤاد پاشانك فرقه‌سنی دمداره تعیین وَ اوغیور پاشایی روسلرله بوغاز بوغازه ترك وَ (١٢٠) قروپ طوپنك قسم اعظمنی غائب ایلر...حالبوکه کندیسی ، دیکر برقوماندانك معیتنده خارقه‌لر ایجادینه مستعد اولان اوکوزلم اردوایله (رودوپ) طاغنك برقولی ازلاز (دسپوت طاغلرینك) کچی یوللرینه جان آته‌رق ، (ئه‌ژه) دکزینه طوغری عارهزیمتله فرار ایدر...

شوفرار رزیلانه اثناسنده ، اسملری مکتوم قالمش نیجه قهرمان عسکرلر ، بومحشر منهزمین ایچنده اغلایان سیزلایان مهاجر وعاجز قاریلر، چوجقلرله برزمین مذلتده یورویورلردی !... فقط الفرار!... امر مشئومنی ویرن کیم ایدی ؟ سلیمان دکلمیدی ؟..

حلبده بوکتابی تحریر ایلدیکم اثناده ، مشیر رجب پاشانك ملاقاتیله شرفیاب اوله‌رق ، — کندیسی سلیمانك معیتی فریقلرندن بری بولنمش اولدیغی جهتله — عموم فرقه قوماندانلرینك سلیمانی ،

خط رجعت طبیعی‌ی، محافظه‌یه بالاتفاق مجبور ایتمه‌مه‌لرینك اسبابنی صورمشدم . جسور مشیر رجب پاشا دیمشدی که : « اوزمان وقت مناسب کچمش بولندی. زیرا روس قوللرینك (ادرنه) علیهنه یورودکلری استخبار ایدلمشدی ... » اوت ! ... بوقدر زمان ، بوقدر قیمتلی آنلر ضائع ایدلدکدن صوکره وقت مناسبك کچمش اولمه‌سی محتمل اوله بیلیر . لکن فریقلر ، سلیمان پاشایی هیچ اولمازسه دها کریده برمحل اجتماع اخذ ایتمکه برمدت اول مجبور ایده‌بیلیرلردی ! ...

مارشال رجب پاشانك بحث ایلدیکی روس قوللرندن بریسی ، (شبقه) دن کلن ویولده راستلادیغم قول ؛ دیکری ، (یانبولی) قوللی اولمایدر . بوایکی قول یکدیکرندن اوزون مسافه‌لرله ، او موسملرده کچلمز عارضه‌لرله متفرق بولنیورلردی . شو حالده اکر سلیمان ، (تاتاربازارجغی) نده لقلقیاتله افنأ اوقات ایده‌جکی یرده ، زمانك قیمتنی بیله‌رك ، (سیمنلی – خرمنلی) نقاط سوقالجیشیه‌سنده تحشید عساکر ایتمش اوله‌یدی ، (شبقه) دن کلمکده اولان روس اردوسنك درعقب ایلرولمکدن منع ایدیله‌بیله‌جکی شویله طورسون حتی — حال انفراد وسربستیسنه رغماً — تعرضه مجبور ایدیلوب مغلوب اولنه‌جغی محقق دینله‌بیلیردی . (قروکی نومرو ٦)

سلیمانك شوحال تحشدی ، بتون قواسنی (٢٤) ساعت ظرفنده ایستدیکی برنقطه‌ده طوپلامسنه پك مساعد ایدی . شوقدرکه بوکا موفق اوله بیلمك ، « زمان ومسافه » دینلن ایکی مؤثر اصلی‌یی — اوفاقتورلری — نظردن اوزاق طوتمامغه موقوف ایدی ! ...

حال بوکه اوآدم ، هیچ برشیئی تدقیق وحسابدن کچیرمه‌مشدر ...

روسلرك (یانبولی) قولنه کلنجه ، مرکزدن ایلریله‌ین قول ایله ارالرنده قابل مشی برخط مستعرضی بولنمدیغندن دائما حذراوزره وخائف برحالده یورومك کلفتنده ایدی. بوسببله تعرضدن ذره قدر استفاده

ایده‌میه‌جکی کبی (۱۳۰) طابوره قارشو — هرکسی اندیشه‌لندیرمش اولان — برچویرمه حرکتنی ، بویله پك آز برقوت ایله ممکن دکل اجرا ایده‌میه‌جکدی ...

اکر « مریچ » نهرینك کچیدلری ، روس سواریسنك اك اوفاق امیدینه قارشو بیله تحت محافظه‌یه آلنمش اولسه‌ایدی ، شمندوفر ایله بیوك جاده‌دن استفاده ممکن اوله‌بیلیردی ، هرحالده (قره‌بیکار ـ سیمنلی ـ خرمنلی) خطنه ، استیلا اردوسنك مرکز وجناح قوللرندن اول واصل اولنه‌بیله‌جکدی [۱] . بر ناپولیون ، بر مولتکه بووجه‌ایله حرکت ایدرلر ایدی ...

بوراده ، هردرلو عودت تعرضیه‌یه قارشو مکمل احتیاط موضعلرینه مالك اولان بوپارلاق موضع حربده (۱۳۰) طابور و (۱۲۰) طوپ قوتیله ، یورولمش پیپرانمش ، تشتته اوغرامش ، تعرض قوللری برلشه‌مز بردشمنه قارشو برنجیسندن دها مکمل براینجی (پلونه)نك میدانه کلسی پك طبیعی ایدی ! ...

بوندن فضله اوله‌رق ایکی مرحله کریده (ادرنه) استحکامات جسیمه‌سی کبی براستناکاه موجوددی ! ...

سلیمان پاشانك معیتنده بولنمش برضابط بکا دیمشدی که : استانبولده ، معیت پادشاهینك ارکان حربیهٔ عمومیه‌سی مانع اولماسه‌یدی ، سلیمان پاشا (ادرنه) یه تجمع ایتمك فکر وارزوسنده بولنیوردی .

شوروایتی تصدیق ایتمك ایکی سببدن طولایی مشکلدر : اولا ، سلیمان بو آنه قدر اتخاذ ایلدیکی ترتیبات وحرکاتده اصول سوق الجیشی‌یه موافق برتك شی بیله یاپمامشدر که بو فکرده بولندیغنی قبول ایده‌بیله‌لم .

---

[۱] ناپولیون ؛ بویله برمانوره‌یی ۱۸۱٤ ده (سیلزیا) اردوسنه قارشو قوللانمشدر .

ثانیاً ، اوته‌دنبری سلیمانك دستگیرلری بولنان « محمود وسعید » اوآنه دکین حقنده هیچ برلطف ومساعده‌یی دریغ ایتمه‌مش اولدقلرندن، دائما فکرینی ترویج وارزوسنی قبول ایتدیریوردی . شوحالده سلیمان ، حامیلرینك نزد پادشاهیده لیاقت ودرایت عسکریه‌سنی تبجیل، صداقت ومزیت ذاتیه‌سنی اعظام ایلدکلری ـ بویله بر زمانده‌می شوارزوسنی قبول ایتدیرمکدن ، وظیفه‌سنی اجرادن عاجزدی ؟ ... اصلا ! ... سلیمانك عسکرلك وَ فن نقطهٔ نظرندن دماغنده هیچ برفکر ، دوشونیله‌رك ، محاکمه ایدیله‌رك تمرکز ایله‌مه‌مشدر . بتون دوشونجه‌لری ، اجراآتی سرعت انتقال محصولی، ذکا وخدعه ثمره‌سیدر...

جوهر عسکری‌یه مالك اولمادیغندن تصورات وترتیباتنده یالکز فکری مؤثرلك ایدیوردی . فرانسزجه ، آلمانجه آشنا- لرندن اولمایان سلیمان ، صنعت حربی هانکی مؤلفات عسکریه‌مزده تحصیل ایله‌مشدی ؟.. انسان برطاقم شاعرلرك آثارینی اوقومش وحتی کندی‌ده شاعر اولمقله صنعت عسکریه‌یی اکتساب اصلا قابل اوله‌ماز...

اوت ، سلیمان پاشا عسکر دکل، بر أبی کاتبدر ! .....

کندیسنده حربه قارشو اهتزاز ایده‌جك اصلا برعصب اقتدار اولمادیغی ایچون معیتده‌کی عسکرلکده اعصاب قدرتنی تحریك و تهزیز ایده‌مزدی . عسکره قرآندن، خلیفه‌دن بحث ایتمکی اوکرنمه‌مشدی... حالبوکه (فلبه) ده او ایکی بیوك قوهٔ معنویه‌یه توسل فوق‌العاده لازم اولمشدی ...

سلیمان بو طریقلره اصلا آدیم آتمه‌دی . یا چادیرنده اوطورور ، یا آغاجلر آرقه‌سنده مختفی بولنور ، میدانه چیقمقدن عادتا حجاب ایدردی . بو نقطهٔ نظردن بر درجه حقلی کورینور . زیرا هیچ بر قیافت مخصوصه‌یه ، شانلی برشکل عسکری‌یه مالك دکلدی . اثوابیله بر

آثار عتیقه تجارینه بکزردی... بر مصادمه‌نك ـ اوزاقدن ـ قارشوسنده بولنمغه مجبور قالیرسه مطلقا یا براستحکام سپری ، یاخود عارضهٔ زمین آرقه‌سنده صاقلی طورردی. معیتنده‌کی عسکر کندیسنی هیچ بر وقت طانیمامشدی. معیتنده بولنانلر دیرلرکه: (شبقه) دن صوکره کندی عسکرندن، روس کله‌لرندن قاچدیغی قدر قاچاردی... اسب سوار اوله‌رق کورونمسی نادراتدن معدوددی ... سیاه ، سیم سیاه بر قورقو ، دائما کوزلرنی اوکنده دهشترساندی ! ... کندی نفسنه « مشیر معظم ! » نظریله باقدیغندن ، هیچ بر زمان نفوذینی تصدیق ایتدیره‌مدیکی معیتنه قارشو پك مغرورانه، متکبرانه طاورانیردی. عسکرلرینه قارشو دائماً معناسز بر سکوت کوسترر ، اونلرك قوای معنویه‌لرینی اوقشایه‌جق ، کندینی سودیره‌جك یرده قیرار ، انفعاله دوندیرردی ....

بو حالله برابر بو آدم، بر آز فعالیت و حرکتله، محاربه‌نك شو صوك دوره‌سنده بیوك ایشلر کوره بیله‌جکدی. چونکه، ـ تکرار ایدیورم ـ خصمك تشتت و اضمحلال عناصری یاننده طالع حرب ، بزه پك خوش کورونمك آرزو ایتمشدی .!.. سفرك شو دوری قدر هیچ بر زمان شاهد مظفریت و نصرت بزه بو درجه یاقلاشمامش، اردو قوماندانی ده پك کوزل فرصتلری بو قدر قاچیرمامشدی ...بونکله برابر کندیسیله الیوم موجود اولان برقاچ طرفداری، عسکرك عدم کفایتندن بحث ایدرك فرار حرکتنی تصویبده اصراردن کری طورمازلر !...... لکن بو ادعالری بوشدر. هیچ بر وقت ، متفرق بولنان اردومزك بقیة السیوفنی صوك مغلوبیته اوغرادیغی یردن اوزاق بر محلده جمع ایتمك، ـــ هزیمت کلیه امکانی حس ایتدیرمه‌دن، منقطع و کوچوك کوچوك محاربه‌لرله جسارتلرینی قیرمه‌دن ـــ آرتق اویوشمش اولان روح جنکاورانه‌لرینه حیات ویرمك لزوم و امکانی محو ایدەمز . روح جسورانه‌لری سکته‌لره اوغرامش اولان بو عسکرلره الآن قوتلی وکایتلی اولدقلری ، آرقه‌لرنده (ادرنه) کبی مستحکم بر

التجا كاهك بولنديغى بالاطراف و حتى مبالغه ايله بيله سويلنملى دكلميدى؟ .. بن اوا اعتقادده‌يم كه ، محاربه‌يه كيريشمه‌دن، دشمنله مصادمه ايتمه‌دن، استنادكاه وطرق مواصله‌يى الدن قاچيره‌رق عسكرك قوهٔ معنويه‌سى محافظه ايدلمز ! ......

فره‌دريقدن، ناپوليوندن، ۱۸۷۰ دن اول خطالر ايديله بيليردى. فقط او تاريخلردن صوكره ؟ ... شمدى ؟!..... او انموذج حرب اولان ازمنهٔ اصليه بزدن اوزاقلاشدقجه حربك حقائق ودقائقى دها ايى آكلاشيليور . شوقدر واركه ، چوق اوز قلاشدقجه يكى حربلره دائر آز فكر ايدينيليور دنيله‌بيلير .

مع مافيه ۱۸۷۷ ده « فرانسز ـ المان » حرب كبيرينه پك يقين بولنمش اولمقلغمز ، بزم ايچون موجب شكران عظيمدر. زيرا حرب مذكوردن اوزاقلاشدقجه روسلرك ترقيات عسكريه‌لرى تزايد ايدوب قارشومزه دها مكمل تجهيزات ومعلومات حربيه ايله چيقه‌جقلر ونتيجهٔ جنك بزم ايچون وقوع بولاندن زياده شئامتلى اوله‌جقدى . برجهتدن ده صنعت حربك تحصيلى، يالكز اصول ومبانئ موضوعه‌يه رعايةً ايدلمش محاربه‌لرى تعلم وتتبعله اوله‌ماز. اصول حربه رعايت ايدلميه‌رك ياپيلان حركات ووقوعاتى ده موشكافانه اوقومق لازمدر : « اك مفيد درسلر بيوك مصيبتلردن استنباط ايديلير ! .. »

ايشته ۱۸۷۸ — ده عظيم برجبهة الحركات ايچنده ايلروله‌ين ، ناقابل مشى يوللرده ، فقير طاغلرده يورومكه چاليشان ، موسمك شدت برودتى التنده زبون ، يورغون ، دوشه قالقه كيدن — روس استيلا اردوسنك بوحال احتضارندن هيچ برفرصتده استفاده ايتمه‌ين سليمان پاشايه قارشو هركسك آغزندن شوسؤلك چيقمه‌سى پك طبيعيدر : « بزقوماندانلر؛ هركسك معلومى اولان مسئوليتى درعهده ايدوب اصول مرعيهٔ حربه مادةً ومعناً رعايت ايده‌ركمى، يوقسه اك اوفاق برتأثيرمادى

وطبیعی اوکنده محو اولمش برطاقم شرائط وقیوداته باغلانه رقمی حرکت ایتدك ؟ ! ..... »

هرحالده « تشخیص امراض سوق الجیشی » اوته دنبری اولدیغی کبی شمدی دخی غایت مشکل برصنعتدر.

« محمود ، سعید وشرکاسی » نك شمس معبودی ظن ایتدکاری سلیمان پاشا ، یالکز ، اوت یالکز راه مغلوبیت وفلاکتمزی تنویر ایچون پارلامشدر .

تاریخ سویلیورکه سلیمان پاشا مسکینلرك ، قورقاقلرك رهبر فراری ایدی ؛ (ئه‌ژه) دکزینه طوغری فرار ایدنلرکده برنجیسی ایدی... بویله‌جه روسلرك پایتختمزه اولان استیلا یورویشلرینی تسهیل ایله‌مش و روسلری بردها الیقویه‌جق میسر اوله‌مایه‌رق صوك شعلهٔ امیدمز انطفا بولمشدی!... سلیمان پاشانك ـ الآن موجود ایسه ـ دوستلری اونی سومکده ثبات ایده‌بیلورلر....

پایتختك شو بالای باشلی خطوط الحرکات عمومیه‌سی اوزرنده مطلوب رجهله ترتیب اوله‌جق مانوره‌لر ، هرحالده قطعیاً موفقیت ویره‌بیلیردی . قوماندانلرمز اشغل ایلدکاری موقعلرك اربابی اولمش اولسه‌لردی ، بولندیغمز حال وموقع اخیره کوره ، قاعده‌یه موافق پلانلر ترتیب ایدرك شبهه‌سز موفقیاته مظهر اولمش اوله‌جقاری بدیهیدر . هرحالده معاهدهٔ صلحیه‌یی ، پای تختمزك سورلری قارشیسنده ودشمن طوپلرینك جامعلرمز ، خانه‌لرمز ، عرضمز ، اولاد و عیالمز اوزرینه چویرلدیکی بر زمانده دکل ، اهالیسی طرفندن بوشالدلمش اولان (ادرنه) ده امضالایه‌جقدق ! ... اوزمان ، بوکونکی اوغرامش اولدیغمز ضایعات مادیه ومعنویه‌مزك انجق بیکده برینه اوغرامش بولنوردق ! ...

ایشته ، سلیمانك (ستانیماقا) مغلوبیت لئیمانه‌سی ، ضایعاتمزك پك زیاده بویومه‌سنه یکانه سبب اولمشدر ! ...

انسانلر ، سلیمانی برعسکرك دوچار اوله‌بیله‌جکی الك مدهش مجازات

ایله (رفع رتبه ایله) جزالاندیردیلر ... اوسـایمانی که ، حرب کبیرك دکل، حرب صغیرك بیله حقائق وقواعدینه یبانجیانی مناسبتیله ، اوچ دفعه ید امانتنه تودیع ایدلمش اوچ جسیم اردویی کورلندی ، عملدن ساقط قیلدی ! ....

کندیسنك حیران مزایاسی اولانلردن بعضلری ، — الك زیاده غریب اولانشی صنعت حرب واجراآت عسکریه‌سی نقطهٔ نظرندن بویله بر آدمك ستایشخوانلره مالك اوله بیلمسیدر ! — (زاغرا) ده ایتدیکی محاربات سایه‌سنده « غورقو » نك ادرنه اوزرینه ایلك تعرضلرینی توقیف ایده‌بیلدیکنی سویله‌یورلرسه‌ده بو، تماماً مغایر حقیقتدر . روسلرك او وقتدن اول وقوعبولان تعرضلرینی توقیف ایدن یالکز (پلونه) ایدی. بوموفقیت هیچ برزمان سلیمانه عائد دکلدر.

الحاصل ، حکمنی ویرمکده تردد کوسترمك بیلمه‌ین تاریخ ، روی زمینده ایشلدیکی جنایتلری تا دیار آخرته قدر سوروکله‌مش اولان اوبیچاره‌یی، حقنده صادر اولمش حکم قانوندن دها شدتلی ودها اطرافلی برصورتده تشهیر ومحکوم ایده‌جکدر !..

اون دردنجی باب

بوزلرك چوزولمه‌سی

بوندن اولکی بابده ، متارکه عقدی ایچون روس اردوسنه کوندرلمش اولان ایلچی پاشالرمزه ، باب عالینك صوك تعلیماتنی تبلیغ ایچون روس قرارکاه عمومیسنه کوندرلمش اولدیغمی ذکر ایتمشدم.

سیاحتمك دردنجی کونی اوکله وقتی (تیزاناق) ه داخل اولدم. وقت معیننده اول وارمق ایچون صرف ایتدیکم غیرتلر هبا اولمشدی. زیرا متارکه نامه‌یی (ادرنه)ده امضالامق آرزوسنده بولنان فخامتلو غراندوق نیقولا نیقولاویچ، ایلچی پاشالرمزله مکالمه‌دن امتناع ایدرك مواصلتم کونی (ادرنه) یه عزیمت ایله‌دیکندن انی تعقیبه مجبور اولدق ... غالب ومغلوبلر، روسلر ، عثمانلی ایلچیلری (نامق، سرور پاشالر)، جنرال نجیب پاشا، حقوق مشاوری موسیو تارین (فرانسز) دیکر ترك ضابطانی ایله بن ، پادشاهك سفره‌جی باشیلری (پادشاه — هرشیئك طوغریسنی سویلملی — مرخصلرینه ، روسلره قارشی زیاده‌سیله خاطر نوازانه حرکت ایتملرینی امر ایتمشدی) ؛ بتون بونلر ، بوقارمه قاریشیق انسانلر ، نازك مسافرلرمز اولان روس مأمورلریله برلکده اوزون .... آلاجه‌بولاجه ، شایان تماشا بر کاروان تشکیل ایدیور ، بوزلری اریدن‌یومشامش برهوانك زیرلطفنده (ادرنه) یه عازم بولنیورلردی ...

روس ضابطلری بزه قارشو غایت نزاکتله حرکت ایدییورلردی . بزه قارشو موفقیتلرندن طولایی تفاخر ایده‌بیلمك و مشروع صورتده اظهار شادمانی ایتمك حقلری ایکن ، هیچ بریسنك چهره‌سنده بردفعه بیله بوكا دائر بر علامت كوره‌مدمدی . او عالیجناب آدملر ، بزی صیقمامق ، مکدر ایتمه‌مك ایچون بختیارلقلرینی صاقلامغه چالیشیورلردی ... شجیع و جنك آزما تركاره قارشی احراز ایلدكاری مظفریت کلیه‌نك حظوظ مشروعه سندن ساكنانه ، صامتانه استفاده ایدییورلردی !...

(قیزانلق)ه کیدرکن یولده راست کلدیکم ، غراندوقه (ستانیماقا) ظفرینك مژده‌سنی کوتورمکده اولان برضابطبیله ، کنجلکنك خفیفلکه وغلیانه اولان میالیه برابر بكا قارشی ، ثناسندن عاجز بولندیغم برطور علو جناب آلدیدی . . یولده قارشولاشدیغمز زمان او حساس ، خاطر شناس ضابطك — عثمانلی اولدیغمی کورونجه — طاقندیغی وضع سکون ومغمومیت ، او درجه قلبی ، صمیمی ایدی که : بكا ، عادتا روسلرك مغلوبیتلرینی مشعر برطاقم اخبارات مؤلمه‌یی حامل اولمقده بولندیغنی اشراب ایدییور کیبیدی ... یولده ، اوت ، نه‌دن صوكره ، كمال تقید ونوازشله اردومزك (فلبه) اوكنده بر آز تشویشه دوچار اولدیغنی نقل ایده‌بیلدی ... حتی (قیزانلق) ه واصل اولمه‌دن (ستانیماق) فلاكتنه اوغرادیغمزی اوكرنه‌مه‌مش ایدم !..

(ادرنه) ده غراندوق ، حکومتك اسکی قوناغنه نازل اولدی . بزه ، كافهٔ اهالئ اسلامیه ایله برلکده هجرت ایتمش اولان متحیزان بلده‌دن «شریف بك» نام ذاتك بیوك خانه‌سنی تخصیص ایتدیلر .

اوكون خبر الدم كه ، روس اركان حربیه‌سی ، استانبوله عاجلاً

عودتمه مخالفت ایدییور . بونك ایچون او بیوك اوك بر طرفنده نجیب پاشا ایله برلکده یرلشدیرلدك ...

اوآنه قدر عثمانلی ایلچیلری روسلرك مهماننوازلغیله اوقاتکذار اولمش بولندقلرندن ، آرتق (ادرنه) ده یرلشدکدن صکره اونلره قارشی زیادهسیله ایفای شکران ایدهجکلردی. الحق، حکومت عثمانیهجه بوخصوصده لزومندن فضله مکمل لوازمی حاوی، ییهجك وایچهجك ایله مالی برتردن ارسال بیورلمشدی .

ادرنهده یرلشدیکمزك ایلك کونی ، غراندوقك امریله هیئت سفارتمزه رفاقت ایدن میرالای پرنس «اورلوف» ایله ، برقاچ انکلیز غزتهسنك برمخبرینك وبز عثمانلی ضابطلرینك ، پاشالرك ضیافتنه مدعو اولدیغمزی استخبار ایلدك !.. ظاهراً لزومسز کورینن شو نقطه ، سفرمزك وقوعاتنه متعلق مراق آور تفصیلاتی حاوی اولدیغندن ایضاحنه کیریشیورم :

طعام حاضرلقلرینی، ضیافتك ترتیباتنی یاقیندن تماشا ایچون یمکدن بر آز اول ، ایلچی پاشالر حضراتنك آپارتمانلرنده شویله برکزندی یه چیقمشدم . طعام صالوننه بکزهیهجك براوطه آراشدیررکن تصادفاً بر قپویی اچدم . قارشیمده برماصه واردی ؛ ماصهنك اوزرنده — مطلقا مهاجرت ایدن اوك صاحبلری طرفندن ترك ایدلمش اولمق لازم کلن — قدیماً بزده مستعمل تخته قاشیقلرله محاط ، صاری باقیردن معمول بیوك برتپسیدن بشقه برشی کورهمدم ؛ یاکاشلقله اوشاقلرك یمك اوطهسنه کیردیکمه ذاهب اولهرق ، کوف قوقان بواوطهدن تباعده طاورانیوردم . فقط قپو اشیکنده پارسك قدیم « بینیون » لوقنطهجیسنك نامدار سفرهجیسنه ، نقطهسی نقطهسنه

بکزه‌ین « بکلی محمد افندی » نامنده بر (ییلدیز) سفره‌جی باشیسیله کوکس کوکسه کلدك . بنم اشمئزازلی طوریمی کورن بکلی افندی مستهزیانه: «نصل؟سعادتلو پاشالرمزك سفره‌سی شیق دکلی!؟..» دیدی. والحاصل پاشالردن بریسنك، مکمل برسفره ترتیبی ایچون استانبولدن کونده‌ریلن « اوانی » صندقلرینی آچدیرمق ایسته‌مه‌دیکنی ایضاح ایلدی !..

بو عجیب خبری درحال نجیب پاشایه کوتوردم . مشارالیه پرغضب کسیله‌رك بکا ، پاشالرله طعام ایتمه‌مکلکمی تنبیه ایتدی. ایشته اون سکز کون امتداد ایتمش اولان زمان اسارتمده ، عموم ضابطانمز بو وجهله آیری آیری یاشادیلر.. رجال دولتمز بزه اودرجه مغبر، کیندار اولدیلر که اخذ انتقام ضمننده ، مسئولیتی کندیلرینه عائد اولان برحرکتده بولنه‌رق — ایلروده کوریله‌جکی وجهله — ملکمزه ، ضایع ایده‌جکی مقداردن بر آزفضله‌سنی غائب ایتدیردیلر .

طرفین ادرنه حکومت قوناغنده مذاکراته باشلادیلر؛ مذاکرات آغر آغر دوام ایتمکده اولوب سورکلی ساعتلر، غایه‌سز کونلرا کلاشمه‌دن سوروکانوب کیدییوردی .. بو بطائتلرك کوزل برسببی واردی: روس قوماندانلغی، — سلیمان پاشانك اوحوصله‌ٔ اذعانه صیغمز (ستانیماقا) دن وقوع بولان رجعتك حایسز براقدیغی ، — (ادرنه) حوالیسندن (چتالجه) یه[۱] قدر امتداد ایدن منطقه‌نك هیچ برمدافعه‌یه مالك اولمامه‌سنی غنیمت صاییور ؛ صلحك مبادیسنی تشکیل ایده‌جك اولان شرائط متارکه‌یی، پك آغر اوله‌رق قبول ایتدیرمك ایچون اردوسندن هیچ اولمازسه برقسمك — قوتلی برپیشدار مفرزه‌سی کبی — چتالجه خط مدافعه‌سنه قدر ایلروله‌مه‌سنی ارزو ایدییوردی !..

---

[۱] استانبولك روم ایلی جهتنجه خط مدافعه‌سی .

روس ارکان حربیه‌سنك بو ارزوسی ، (ادرنه) نك ایلروسنده هرحاله رغماً برموضع استناد ومقاومتك لزوم تأسیسی حقنده باب سابقده درمیان ایلدیکم ملاحظاتی تأیید ایتمیورمی ؟.. « برطرفدن ، برایکنجی (پلونه) یی تنظیر ایده‌جك اولان اوموضع متاومتی اشغال ایده‌جك (١٣٠) طابوری احاطه ، طرف دیکردن استانبوله قدر یاپیله‌جق جسیم حرب مانوره‌لرنی اداره ایچون روسلرك ، قوم کبی عسکره مالك اولدقلرینی تصور وقبول ایله‌مك برخطای فاحش دکلیدی ؟!. »

شونی خاطرمزدن اصلا چیقارمایه‌لم که ، اوصره‌ده هنوز تروتازه ، البسه‌سی وتجهیزاتی ییکی اولان قوجه روس اردوسنك متعدد مهاجمات شدیده‌سنی طورودیران ، حتی ایکی اوچ کره هزیمته قلب ایلین (پلونه) ده یالکز کوچوك برعثمان پاشا اردوسی موجود ایدی !..

حربك بوصوك دوره‌سنده ارزاق ومهمات حربیه‌یی شمندوفرله جلب ایتمك بزم ایچون پك ممکن ایکن ، روسلر ایچون آلات وادواتك کفایتسزلکی یوزندن ودهانجه یوزلردن پك کوچ ایدی . « اصل بوکوچلك سبیندندرکه — قطعی برقرار اتخاذی ایچون — بزمله حربه کیریشمك مجبوریتی آلتنده ایدیلر . »

بوحالده ، یعنی روسلر — بزه نسبةً کندیلری ایچون دها بادیٔ مشکلات ومهالك — برطاقم الجاآت وایجابات حربیه ایله میدان مصادمه‌یه آتلدتلری حالده ، نتیجهٔ جدالك نه‌اوله‌جغنی کسدیریله‌بیلیردی . بوندن ماعدا — مادامکه یالکز مادی اوله‌رق ، یعنی عدد ومقدار قوت نقطهٔ نظرندن برمناقشه یوروتیورز — ایضاح ایلدیکمز شرائطك وقوعندن برقاچ کون مقدم (شبقه) ده توقف وانزواده بولنمش اولان « ویسل » پاشا اردوسنكده قوتمزه انضمامنی تصور ایله‌سه‌ك نه‌اولور !.. اوت ؛ هپ جنکاور ، هپ جسور وجفاکش افرادن مرکب (٢٥) بیك عسکردن عبارت اولان بو قوتلی

اردونك (۱۳۰) طابوره التحاق ایتش اولدیغنی فرض ایدرسه‌ك !..
برده خریطه‌یه برنظردها ایده‌رك ، ذاتاً مستحکم ومتین برخط مدافعه
اولان اومکمل وضعیت مرکزیه‌نك بویله مهم ، مجسم بسالت براردو
طرفندن مدافعه ایدلمکده بولندیغنی تصور ایلرسه‌ك !..

شمدی ، بیك ایواه ایله شونی سویلکدن کندینی اله‌بیله‌جك
کیمدر : « قاچیرلمش نه کوزل فرصتلر !.. »

هانکی صاحب وجدان بویله درسلردن استقبال ایچون عبرتلر
استخراجنه چالشماز ؟.. هانکی انسان آتینك بوکبی خطالری مسئولیتنه
قارشو تتره‌مز !. هانکی عزت نفس طاشیان وجدانلی عسکر ، بویله
اویونلری اوینایه‌بیلمك ایچون « اوکرنمه‌سی فرض ذمت اولان » شیئی
اوکرنمز !؟...

آرتق تاریخه عائد اولان اواسف انکیز زمانه ارجاع نظر ایدلدیکی
حالده ، عثمانلی ملکنك ، نه‌درلو ایادئ جهل وخیانتك بازیچه‌سی
بولنمش اولدیغنی کوروب‌ده دهشت ونفرتدن تتره‌مه‌مك ، حیرت وحدتدن
بیتاب قالمامق ، انسانك بتون حواسی طونمامق قابلمیدر ؟...

روسلر ، مذاکراتی‌سورونجه‌ده‌براقوب مقصدلرینی ترویج ایچون
سیاسةً حرکت ایتدکلری حالده ، بزم ایاچیلرمز ، پك اوصلو ، کامل
وتربیه‌لی مکتب ابتدائی شاکردانی کبی صباح کیدوب اقشام قوناغه
عودت ایدرلر ایدی . !.. بوهنکامه‌ده‌ایسه روسلر ، کندیلرینك استیلا
اردوسی استانبوله متوجهاً ایلریلیوب قبل المتارکه (چتالجه) یه قدر کلمش
بولندیغنی درمیان ایده‌رك آکا کوره مطالباتده بولنمغه جهد ایدییورلردی .

شو مؤسف والم انکیز حال اوچ هفته دوام ایتدی !. استانبولك ،
امضا ایدیله‌جك متارکه‌نامه‌نك سرعت ارسالنی آمر شدتلی طلبلری اوزرینه
براقشام ، مجلس اخیردن اول غرا اندوق حضورنده انعقاد ایدن برمجلسدن

عودت ایدن سرور پاشا‌یی چاغیردی . و آرامزده شویله برمشافهه جریان ایتدی :

او — مذاکرات هنوز نهایت بولدی . انجق ، برنقطهٔ نظر حقنده باب عالیدن استیضاح لازم کلیور . بونك ، آلدیرمایه‌رق ایلروسنه کچیله‌بیلیرسه‌ده حکومت پادشاهینك انضمام رأیی هرحالده دها مناسبدر . بناءً علیه معاهده نامه‌یی یارین امضالامغه مجبور اولدیغمزدن طولانی شمدی ، حیوانکزدرا کباً ، سرعت ممکنه ایله برعثمانلی تلغرافخانه‌سنه کیدوب باب عالی‌یه ایضاح کیفیتله « یارین قبل الظهر جوابنی کتیرمه‌کزی رجا ایدرم ! »

بن — ذات سعادتکز بنده‌کزی عظیم برشرفه مستغرق بیوریورسکز . لکن روسلرك (چورلو) ده‌ویاخود دها ایلریده بولنوب بولنمادقلرینه دائر معلوماتمز یوقدر . بوصورتده روسلردن استحصال ایده‌جکم یول تأمیننامه‌سی المده بولندیغی حالده‌بیله برعثمانلی تلغرافخانه‌سی بولمق ایچون (چورلو) دن اوزاق برمحله کیتمکلکم اقتضا ایده‌جك که ، اون ایکی ساعتی کیجه ، التی ساعتی کوندوز اولمق اوزره (١٨) ساعت ظرفنده کیدوب کله اوله‌رق (٣٠٠ : ٤٠٠) کیلومترولق برمسافه‌قطع ایتمکلکم لازم کله‌جك !.. بونك ایچون اکسپرس سرعتی لازمدر . بوحالده ذات سعادتماّبکزك شوبنده‌لرینی لایق کورمکله تنزل بیوردقلری بیوك شرفه واو « خارق العاده » سرعته قارشی تشکراتمی عرضله برابر ایکیسنی‌ده رده جرأت ایدرم .

او — لکن ، آ !.. بونك پك ضروری اولدیغنی سزه سویلیورم .. هرحالده اطاعته مجبورسکز !

بن — فوق البشر برقدرته مالك اولدیغمی فرض ایده‌رك ، قوتمك فوقنده اولان برتکلیف مالایطاقی بالطبع قبول ایدرسه‌م بیوك برقباحت ایشلمش اولورم ! ..

بوسوزدن صوکره پاشا، ایی براقوب چیقدم . اوراده موجود ارقداشلرمزدن بش ضابطك ایکیسنه دها ایدلمش اولان بو تکلیف بالطبع عین ردایله مقابله کوردی . بناءً علیه او فکردن فراغت ایدوب متارکه نامه‌یی فرداسی کون امضالادیلر . حال بوکه تکلیف مبحوث‌عنه ، روس آووقاتلغی ایدن مشاورمز موسیو تارن طرفندن ، برکونلك زمان دها قزانمق ایچون ایقاع ایدلمش قصدی بر مانع ایدی . شو حالده بزم ، ضابطلرك امتناعی دیپلوماسیمزه برکون دها قزاندیرمش اولدی!... یوقسه او تدبیرسز پاشالر موسیو تارینك بودوزاغنه دخی طوتیلدیلر ایدی ....

بوبوزدن دیپلوماتلرمز (ایلچی پاشالر) ، حقمزده کمیکلرمزی بیله کمیره‌جك قدر شدید بر ذندان عداوت بیله‌ینه طورسونلر ...

بزجه ، پك محزونانه کچیریلان اوزون برکیجه‌نك صباحنده پاشالر ، پایتختك ناشکیبانه منتظر اولدیغی اوراق رسمیه ایله وثائق سیاسیه‌یی حامل اوله‌رق قوناقدن تشریف ایدییورلردی ...

بزم صوك قوهٔ حربیه‌مزك چوکدیکی کوندن اعتباراً حرب مانوره‌لری معلقده طوربیوردی . روسلر ، استانبوله قدر ، قدمه قدمه طاغنیق اولان ترك مفرزه‌لرینی پوسکورده‌رك ایلریلیورلردی . حکومت وعساکر عثمانیه‌دن بتمامها خالی منطقه‌لره تصادف اولنیوردی . یول حامیدن محروم بولندیغی حالده بیله روسلرك تجاوزلری بطائتله دوام ایتمه‌سی ، استانبولده هیچ کیمسه‌نك دقت وشبهه‌سنی اویاندیره‌مامشدی !

ترکلر ، روسلرك حملهٔ مظفرانه ایله استانبول علیهنه سرعتله یورودکلرینی ظن ایلمکده ایدیلر . روسلر ایسه (چتالجه) ده خارق‌العاده بر قوتله چارپیشه‌جقلرینی تخمین ایدییورلردی . لکن ، سواریلرینه تشکر ایتسونلرکه احوالمزه پك آکاه ایدیلر . (چتالجه) بیشکاهنه‌قدر ایلرولەمش دینه‌جك برصره‌ده — فی‌الحقیقه (ادرنه) ده بولنیورلردی — معاهده نامه‌یی امضالامشلردی . حال بوکه (چتالجه) یه قدر یورویشلری اثناسنده ،

« معاهده نامه امضالاندیغی زمان روسلرك آنجق (چورلی) جوارنده بولنمش اولدقلرینی » كوروب سویلیه‌جك برترك قوتنه راست كلمه‌دن (چتالجه) یه واصل اوله‌جقلرینی پك اعلا بیلیورلردی . كرچك ، روسلر چتالجه‌یه نم ایله براكده مواصلت ایتمشدی .

باقكز نصل : ضابطلرمزه تكلیف ایدلمش اولان سابق‌الذكر « خارقه » نك ردندن بركون صوكره ، وثائق سیاسیه‌نك امضالانوب درحال استانبوله كوندریله‌جكی شایعه‌سی ، ساكن اولدیغمز قوناغی چینلاتدی . بزضابط ارقداشلر وباخصوص — پك زیاده سرعت سیرندن ناشی قنادلری اولدیغنی فرض وظن ایلدكلری « تیمور » ه مالكیتمه‌دن ناشی — بن پاشالر طرفندن چاغریلوب استانبوله اعزام ایدیله‌جكمز انتظارنده بولنیوردق ؛ حتی سائیسمه حاضرلق امرینی بیله ویرمشدم . برمدت صكره پاشالرك ، اواوته‌دنبری عسكرلری برنظر حقارتله كورن و « باقیر تپسی اطرافنده باغداش قوروب تخته قاشیقلرله كندیلریله براكده طعام ایتمه‌ین حیوان مقوله‌سی عسكرلر !... » دیه صوك درجه منفعل اولان پاشالرك ، — خارقه‌یی رد ایدنی ایتمیه‌نی تفریق ایله‌میه‌رك — جمله‌مزدن ، اوت ، شوعسكرنامنی طاشیان بدلالردن ، استانبول مأموریتنه هیچ بریسنی انتخاب وتنسیبه تنزل ایتمیه‌جكلرینی خبرالدق . یا !؟... اوت ، بزضابطلر یرینه معاهده نامه‌نك اوراق و تحریرات مهمهٔ رسمیه‌سنی استانبوله كوتورمك ایچون پك شن ، غایت ابله . خارقه نوعندن براشكمبهٔ كبرائی ! حامل اولان سابق‌الذكر « ببكای محمد » نامنده‌كی سفره‌جی باشی‌یی مأمور ایتمشلر !...

أوت !.. بتون استغرابلره ، حیرتلره قارشی ، او پك مهم ، مستعجل اولان متاركه وثائق سیاسیه‌سی — یولده ضایع اولدیغی تقدیرده پك كولنج ومخاطره‌لی اوله‌جغی قاله بیله النمایه‌رق — « سفره‌جی باشی » یه توديع ایدلمشدی ! ای تاریخ عثمانی ، شودور مشئومده نه‌لر كچیردك !...

شو توديع غريبك وقوعنه احتمال ويرميه‌رك يكديكرمزه حيران حيران باقيوردق . مع ذلك بر آز صكره ـ روسلر طرفندن وثائقى حامل ترك ضابطنى يعنى كيلارئ شهريارى بكى محمد افنديى نقل ايده‌جك برترن مخصوص آماده بولنديريلان ـ غاره‌مومى الهك مأمور آمواصلت ايلديكنى ايشتدك ...

بونك اوزرينه كندمدن ، تهور ايتمش اولان كندمدن كچه‌رك ، بتون توقيفلرى ، تأخيرلرى اونوده‌رق روسلرك ، وثائق مبحوث عنهايى حامل اولديغنه احتمال ويرمدكارى محمد افنديك متهى حركت بولنديغى غاره قوشدم ؛ « تيمور » مك چليك آديملريله قوشدم ... تام وقتنده يتيشه‌رك كنديمى بانتقديم « تيمور » مى فورغونه وضع ايتدكدن صوكره (چورلو) يه كيتمكده اولان برطاقم روس ضابطلرينك تبجيل ايلدكارى .... عثمانلى ايلچيلرينك درايتلى معتمدينك قومپارتمانه اتلادم . حمد اولسونكه كيلارجى محمد اوواغونه بينمكه تأدب ايتمش ، بشقه بريرده زيبارمش ! ...

تره‌نز نصف الليله طوغرى (چورلو) موقفنه وارەرق بزى اورايه چيقارمقده ايكن ترندن اينمش وشاشقين شاشقين اطرافه باقمقده اولان شيشقو بر آدم نظرمى جلب ايتدى . بوذات اغلامق استعدادنده بولنماسه‌يدم حال وطور غريبى بنى خيلى كولديرمش بوله‌جق اولان وايلچيلرمزك بريد امينى حكمنده بولنان « سفره‌جى باشى » معهود محمد افنديدن باشقه كيم اوله‌جقدى ؟.. تا كنديسى ... اومسكين كنديسنى تا استانبولك (سركه‌جى) سنه بوشالته‌جقلر ظن ايديوردى ؛ شمدى ، مرام اكلاته‌ميه‌جغمى روس ضابطانى ميانده — « مشهور نارتارن ـ تارسقون » كبى — متروك قالنجه ، ضابطلرك اكلامقده تدريجاً مشكلات حس ايتدكارى ، يأس ونوميدى‌يى مشعر برطاقم اشارات واطوار غريبه كوسترمكده ايدى .

كنديمى بو آدمه كوستره‌رك شو مضحك درامه نهايت ويرمك زمانى كلدى : اكا طوغرى يورودم . الله اوموزينه طوقونه‌رق تركجه

آدینی چاغردم . اوراده ظهورم فسونکارانه برتأثیر اجرا ایتدی . بردنبره دوشدیکی واهدن صیرلان محمد افندی (١٣٥) درجه‌لك بر دور اجرا ایدرك ، بنی طانیمه‌دن اول بوینمه آصلدی . شو صغوق کیجه‌ده بوزکبی اولان یناقلرم اوزرینه برجریان حرارت حس ایله‌دم ..! باباق ترلردوکه‌رك بنی قوجاقلایوردی!..برآن اولکی کابوس وحدت ومتروکیت آلتنده قالان آدمك — شدت سرمایه رغماً — ترله‌مکده شبهه‌سز حقی واردی !... دیدم‌که : « یا ؟... نه مجبوریت اوزرینه بو مهم ایشی درعهده ایلدك ؟... » ؛ مسئله‌نك بودرجه کسب اشکال وتشوش ایده‌جکنی امید ایتمه‌دیکنی، بوندن براوفاق مکافات قزانمق املده بولندیغنی بکا مفصلاً ایضاح ایده‌رك شونلری‌ده علاوه ایتدی : « بویله برمسئله‌ٔ مهمه‌ٔ سیاسیه‌نك صحنه‌ٔ حل وتسویه‌سنده بررول اوینامق شرفی !... اوشرف عال العالی هیچ برینه‌می صایابیورسك آبکجکم...! » اوزمان آکلاشلدی.مکر بزمکی حریص شان وشهرت ایمش..!وقتم مساعده ایتمش اوله‌یدی ، سفره‌جی باشیلرك خیالخانه‌لرندن بیله کچمسی اصلا جائز اولمیان برطاقم شانلر، شرفلرده بولندیغنی اکا ایضاح ایدر ایدم...

بنم اصل منوی ضمیرم اوراق رسمیه‌یی محمد افندینك الندن الوب « تیمور » ه سواراوله‌رق همان ایلری کیتمك ایدی . فقط شوضیافت فوق العاده‌یه دعوت ایدلمش اولان بو اوبور آدم ، بربشانلغیله بدبختلغیله برابر — تجفدرکه — چانطه‌یی بکا ویرمکدن استنکاف ایدیور ایدی . . .
شو آدمك ایلك حمله‌ده بیله منقاد وتسلیم اوله‌جغنی بیلدیکم حالده نه‌یاپه‌یم‌که کنجلك ، تجربه‌سزلك ، خصملرمزك اوکنده رذالت ایتمك قورقوسی ، جبروشدته مراجعتدن بنی الیقویدی. بوندن باشقه « سفره‌جی باشی » نك مأمور حقیقی، بنم‌ده یالانجی مأمور اولدیغمزی اکلاتمق ارزوسنده‌ده دکلدم ! . . .

ترونه بینه‌بیلمك ایچون غارده ایکی ساعت مذاکرانه کیریشدك .

ارقداشم کیجه‌لین حیوانه راکباً عزیمتی ایستەمه‌یوردی . چورلی استاسیوننده‌ترك محبی اولدیغنی کوسترمکی ارزو ایدن‌پولونیالی استاسیون مدیرینك موافقتیله شو اضطرابمزی ، حربیه ناظری « رؤف » پاشایه عرض ایده‌جك برتلغرافنامه کشیده ایتمکه موفق اولە بیلدم . حیفا که صکره‌دن اکلادیغمه نظراً مذکور تلغرافنامه ناظرك النه کچمه‌مشدر .

الحاصل بوساعتده یاپیله‌جق ایش بولنمادیغندن « تیمور » ی باغلادیغم برآرابه‌لغه کیره‌رك صادق رفیقمك یانی باشنده ، اوت ییغینتیسی اوزرینه اوزانوب یاتدم .

کوندوزك مشاق ومزاحمنه رغماً بتون بوکیجه مراقدن اویویه‌مادم. شوقدرکه، شان وشرفه نائلیت امیدینك انسانی تسکین ایده‌جکدن شبهه ایتمه‌ملیدر : ایشته بورغونلقلرله برابر بنم موجودیتمك ویردیکی امنیت وبالخاصه استانبوله مظفرانه دخول ایتمك امللری ایچنده « بیکلی محمد » اویقویه دالمشدی ؛ همده « احمقلرك مارشی » دنیلان غمسز آدملرك شرقیسنی طوتدیره‌جق فرصتی بولمشدی : خورلایوردی ...

« خارجده‌کی متارکه‌نك حال آسودکیسی خلافنه اوله‌رق ، داخلده دهاش مقاتله‌لردن ، عربده‌لردن نمونه نما بر صورتده خورلیور . . . خورلیوردی ! . . . . . . »

بن ؛ مشحون آلام برحالده آغلایوردم . . . کندم ، دلاور اردومز ، مملکتم ، بدبخت وطنم ایچون محزون ، متألم ایدم . . . . کندی کندیمه دییوردم که : « فلاکتمز ، ساعتلرله برلکده ایلریلیور ! . . . . . » بویله پریشان ، پرالم برهویت ایچندن تمدید نظر ایدرك برافق سیاه داخلنده دیکر فلاکتلر کوروب تکرار اغلایوردم ! . . .

بومشئوم اوزون کیجه‌نك صباحی عاقبت بارد ومحزون چهره‌سیله کلدی . طبیعت ، — بتون عثمانیه‌نك تاریخنی بر ارابه‌لق ایچنده بیتوتت ایتدیرن — شو منتهی حربدن مغموم کورینیوردی . دونکی لیلهٔ بیتوتت ، شمدیدن تاریخك تملکنه کچمشدی ! . . .

استاسیونده ، محافظ ضابطانك بعضلری ، (چورلو)ده بولنان قطعات عسکریه‌نك ، جنرال « م . د . سقوبه‌له‌ف » ك قوماندانسنده بولندقلرینی سویله‌ینجه ، بوپارلاق جنرالك قدرت اعجاز کارانه‌سنه حیران اوله‌رق ، اسمنك یادینه قارشو مراقم آرتمشدی .

(چورلو) قصبه‌سی استاسیوندن ۳ ، ٤ کیلو متر‌ولق مسافه‌ده بولنیور . « تیمور » یه راکباً ، یانمده قان ترلرایچنده و«سانشو - پانسا» [۱] منظره‌سی آلتنده اك آغیر زحمتلره قاتلانه‌رق کینمکده اولان بیکلی محمدك رفاقتیله قصبه‌یه عزیمت ایلدم

ملتفت روس جنرالی بنی حسن‌قبول ایله قارشولادی . قارشومده بولنه‌ده مشهور (یشیل‌طاغلر) ك قهرمانی ، بیاض البسه‌سیله بیاض آتی سیبندن ترکلرك « آق پاشا » دیدکلری داهی حرب تمثل ایدیوردی ... قارشومده ، روس عصر عسکریسنك اك جسور ، اك مقتدر ضابطی بولنیور ایدی . چهرهٔ بلندی ، حقنده سویلنان غرائب روایات منقوله‌یه بر رنك حقیقت ویرییور کبیدی .

بووضع متقابل ایچنده حربی ، متارکه‌یی ، ایکی‌طرفك فلاکتلرینی اونوده‌رق پاریسدن ، تیاترولردن ، دها نه‌لردن . . . الحاصل برچوق زماندنبری محرومیتنی حس ایتدیرن کزیده‌شیلردن بحثه‌قویولمشدق !.... لکن برمدت صکره عزیمت ضرورتی کوروندی . کنج جنرال‌یانده برخیلی ارکان حربیه ضابطانی بولندیغی حالده حکومت قوناغنك

[۱] اشاغی صارقش اشکمبه‌لی ، مشهور دون کیشوتك خدمه وارقداشی . Sancho Pansa

قپوسی اوکنده کی جادهده ایکی سواری بلوکنه رسم تحیید اجرا ایتدیردی ،
اولجه ایتدیکم نیاز اوزرینه ، معیتمده کی اوشاغمه — محمدی
بوحیثیتله تقدیم ایتمك ناچار ایدی — غایت مونس ، یوس یووارلاق
برحیوان تقدیم ایتدیلر .

« سقوبهلهف » قصبهدن مفارقت ایدوب بر ترك مزارستانی
یاننده توقف ایدر ایتمز ، امرادن کوزل انداملی ضابط [۲] ،
درت نعل یورویشیله کاوب جنرالنه قارشو رسم تمنایی ایفا ایدرك
آرقهسنده اخذ موقع ایتدی . جنرال ، مذکور ایکی سواری
بلوکیله برمسافهیه قدر کیتدکدن صوکره طوروب عسکری برنظر
متفرسله تفتیش ایدرك بلیغ برنطقله تقویه و تهییج ایلدی وه« هوررا »
صدالریله مقابله کوردی . . . . بن ایسه کندمی تشییع ایچون بو
قدر عسکر چیقارلهسنه حیرت ایتمشدم . . . . مطلقا بونده
برایش وار دییور ایدم...

برساعت حرکتدن صوکره (چورلو) دن (مرمره) استقا-
متنه اوزانان خفیف طالغهلی بریایلا منطقهسنده طی مراحل ایدییوردق.
بواراضیده ایلریلهدکجه بزمکیلر طرفندن تخلیه اولنوب ایلروده روس
مفرزهلری طرفندن اشغال ایدیلهجك شو مملکتك حال اسودکیسنی
دوشنیوردم . حرکتمز اثناسندهکی امنیت ترتیباتی ، الآن کشف
اولنمامش اراضی داخلنده اولدیغی کبی کمال دقت واعتنا ایله اجرا
اولنیوردی .

برابرمزده ممتاز ایکی ضابط بولنیوردی . تخطرمه نظراً بریسی
« قوابارس » ، اوبری « کدلار » ایدی . برآرالق طی ایتمکده
بولندیغمز اراضینك قوای عسکریهدن خالی بولنمهسنك اسبابنی سؤال

[۲] مشهور جنرال « ستروقوف »

ایتدم . واوتاریخده بحق آشنا اولمادیغم صنعت حربدن مستخرج برطاقم جوابلر آلدم .

بویله جه قوناق محلی اوله جق (فنار) ه واصل اولدق . بو قصبه روم اهالیسیله مسکون اولدیغی حالده روس عسکرینك موجودیت ویا مرورندن اصلا نشانه وبرمیوردی . بوراده وفرداسی کون داخل اولدیغم (چتالجه) قائمقاملغنده بزمکیلرك روس سواریلرینك ورودی اوزرینه چکلدکارینی کورنجه ، روسلرك پایتخت علیهنه سوق ایتدکلری ایلك قوتك ، یالکز شو ایکی سواری بلوکندن عبارت اولدیغنی اکلایه بیلدم ! . . . اشبو منطقه لحرکاتی تجاوز واستیلایه باشلامش اولان عظیم بردشمن اردوسنك پیشداراوجلك -- بیلمه یه رك — برعضوینی تشکیل ایتمش اولیوردم ایشته بوندن آکلامه لی که ، بزم ادرنه ده کی مرخص پاشالر و باخصوص موسیو تارین نه کوزل برمتارکه نامه امضالمشلر ! . .

روسلر چتالجه ده توقف ایلدیلر ؛ بن ، یانمده کی محمدك ، قصبه دن اووه یه طوغری اولان انیشی آهسته جه قطع ایچون نیاز ورجالری آره سنده مغموم ، مقهور یولمه دوام ایتدم . بو آهسته لکله قاتیرلی کوپریسنه قدر کیدنجه ، اوزاقدن مقطعلری کورینن استحکاماتی بیکلی محمده کوستره رك « اورایه ! . . » دیدم و « تیمور » می مهموزلرمك بر ضربهٔ غفلتشکافیله اویاندیره رق ، بزمکیلری بوله جغمدن امین اولدیغم (خادم کوی) نه توجه ایتدم . چیکنه دیکمز اراضی ، قاتی ، متراکم قارلردن دکل ، حیوانمك هر آدیمی آلتنده چوزیلن خفیف برطوپراق طبقه سیله مستور ایدی . بناءً علیه هر آیاقدن حاصل اولان کسکین کنارلی حلقه لر سوکیلی « تیمور » ه مك عضلاتی کسیوردی . هیهات ، بوحادثهٔ مدهشه « بوزلرك چوزولمسی ! . . » ایدی .

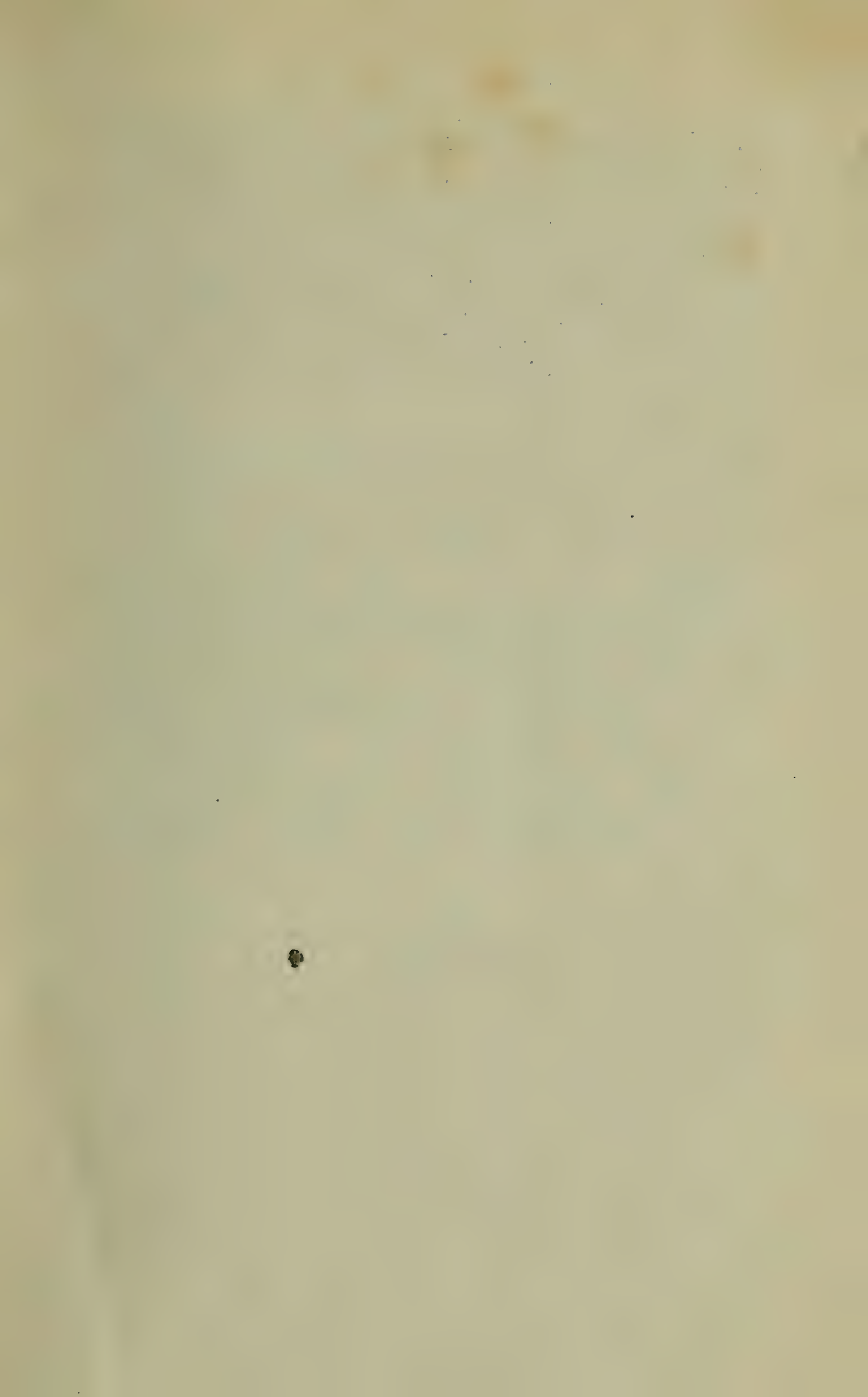
بنی استحکامدن کورمش اولملیلر که وصولمزدن اول ، (اناطولی) سفر کزینی اکمالی متعاقب (چتالجه) خطك مدافعه سنه تعیین ایدلمش اولان مشیر « احمد مختار » پاشایه خبر ویرمشلردی . مشیر بنی ،

اوراق متارکه‌یی حامل اولدیغمه ذاهب اوله‌رق بیاغی قارشیلادی . پاشا حضرتلرینك ، بردنبره بکا عطف ایتمك ایستدیکی تأخر ورودك مسببی اولمش اوله ایدم حقمده فنا بر نوطه‌نك قیدی محقق ایدی . لکن حقیقتی اکلاتمقلغم اوزرینه مشیر حضرتلری ادراك ایلدیلرکه (چورلو) ده اثبات وجود ایتمه‌مش اوله‌یدم ، شانلی شرفلی (!) محمد افندینك ورودی کیم بیلیر دها نه مشکلات و موانعه معروض قاله‌جقدی ! ...

قطارك بری استانبوله حرکت ایدیپوردی . . . شیشمان دوستم محمدی بکلمه‌دن یوللانمشدم ... استانبولده ، هرکون حربیه‌نظارتنده اجتماع ایتمکده اولان مجلس‌خاص وکلایه داخل اولدیغم آنده ، شمانه‌لر ، کورولتیلرله او سفری برباده ، او وطنی محوه کیدن یادکارلری بنی قارشیلادیلر ؛ فقط بنم ساده بر خبرجی اولدیغمی ، سفره‌جی باشی بکلی محمد افندینك وثائق سیاسیه‌یی حامل یکانه وحقیقی مرخص ! بولندیغنی کورنجه شماتت ومراق کسب سکون ایتدی !...

کندی خانه‌مه حین ورودمده ایلك ایشم . یاره‌لی بره‌لی اولان سوکیلی « تیمور » می شفقت منتدارانه‌یه غرق ایله‌مك اولدی . . .

صوك





بدنجی بابه متعلقدر



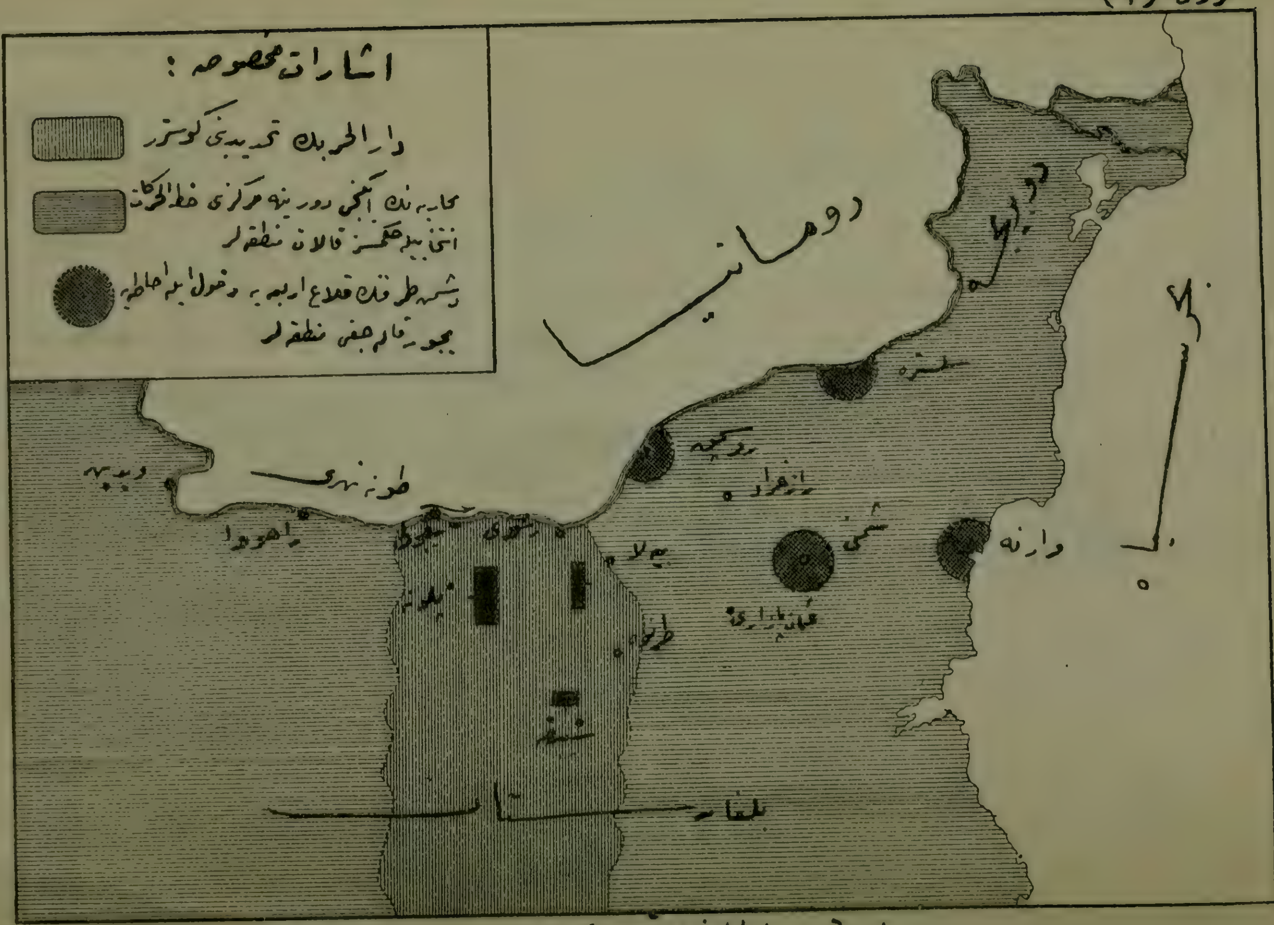


یدنجی بابه متعلقدر



اون ایکنجی بابه متعلقدر

خریطه (۱)



بلغارستان دار الحربنك تحديدی

قروقی (۲)



نقل یوریدك ! (برنجی قورصه)

خریطه (۳)



نصل یوریه‌لی ایدك ؟ (برنجی تعرض)

